

Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva

2015

Pregled po kmetijskih trgih

Pregled po kmetijskih trgih je sestavni del Poročila o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2015, ki ga je pripravil Kmetijski inštitut Slovenije v okviru naloge Spremljanje razvoja kmetijstva v Sloveniji v letu 2016.

Uredili

Marjeta PINTAR
Barbara ZAGORC

Avtorji

Barbara ZAGORC (rastlinski pridelki)
Ben MOLJK (živalski proizvodi)
Marjeta PINTAR
Jure BREČKO

Fotografija na naslovnici

Janko VERBIČ

Publikacija bo izšla v elektronski obliki in bo objavljena na spletni strani Kmetijskega inštituta Slovenije
<http://www.kis.si/>.

Kazalo vsebine

1	UVOD	9
2	RASTLINSKI PRIDELKI	10
2.1	Žito	10
2.2	Oljnice	21
2.3	Krompir	25
2.4	Hmelj	31
2.5	Zelenjadnice	33
2.6	Krmne rastline	47
2.7	Sadje	55
2.8	Oljke	64
2.9	Grozdje in vino	66
2.10	Suhe stročnice	73
2.11	Seme	74
3	ŽIVALSKI PROIZVODI	75
3.1	Meso govedi	75
3.2	Meso prašičev	85
3.3	Perutninsko meso	94
3.4	Ovčje in kozje meso	100
3.5	Mleko	106
3.6	Jajca	116
3.7	Konji	121
3.8	Med	122

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Pridelava žita; 2014 in 2015	11
Preglednica 2: Izvoz in uvoz žita v obliki zrnja; 2011–2015	12
Preglednica 3: Poraba žita na prebivalca in stopnja samooskrbe z žitom; 2011–2015	12
Preglednica 4: Parametri kakovosti pšenice; 2011–2015	13
Preglednica 5: Pridelava oljnic; 2014 in 2015	22
Preglednica 6: Odkupne cene za oljnice; 2011–2015	22
Preglednica 7: Odkupne cene hmelja; 2011–2015	31
Preglednica 8: Število kmetijskih gospodarstev, osnovna in pridelovalna površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih; 2010 in 2013	33
Preglednica 9: Pridelava zelenjadnic; 2014 in 2015	34
Preglednica 10: Izvoz in uvoz zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave); 2011–2015	34
Preglednica 11: Odkupne cene zelenjadnic; 2011–2015	35
Preglednica 12: Pridelava krme na njivah; 2014 in 2015	47
Preglednica 13: Pridelava krme na trajnem travinju; 2014 in 2015	49
Preglednica 14: Pridelek sadja	56
Preglednica 15: Izvoz in uvoz svežega sadja; 2011–2015	56
Preglednica 16: Pridelek grozdja in vina; 2014 in 2015	66
Preglednica 17: Bilanca zunanje trgovine; 2011–2015	66
Preglednica 18: Izvoz in uvoz vina; 2014 in 2015	67
Preglednica 19: Cene vina; 2011–2015	68
Preglednica 20: Uvoz in izvoz govedi (t; ekvivalent klavnih polovic); 2011–2015	77
Preglednica 21: Uvoz in izvoz prašičev (t; ekvivalent klavnih polovic); 2011–2015	86
Preglednica 22: Uvoz in izvoz perutnine (t; ekvivalent mesa); 2011–2015	95
Preglednica 23: Uvoz in izvoz mleka in mlečnih izdelkov (000 t); 2011–2015	108

Kazalo slik

Slika 1: Površine in hektarski pridelki žita; 2003–2015	10
Slika 2: Pridelava in poraba žita skupaj (ekvivalent zrnja); 2003–2015	11
Slika 3: Pridelava in poraba pšenice in koruze (ekvivalent zrnja); 2003–2015	12
Slika 4: Odkupne cene pšenice in koruze; 2003–2015	13
Slika 5: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi pšenice (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)	14
Slika 6: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi koruze (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)	15
Slika 7: Površina in pridelek oljnic; 2003–2015	21
Slika 8: Zunanja trgovina z oljno ogrščico; 2003–2015	22
Slika 9: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi oljne ogrščice (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)	23
Slika 10: Pospravljena površina in povprečni hektarski pridelki krompirja; 2003–2015.....	25
Slika 11: Pridelava in poraba krompirja (ekvivalent svežega krompirja); 2003–2015.....	26
Slika 12: Odkupne cene jedilnega krompirja; 2003–2015.....	26
Slika 13: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi krompirja (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)	27
Slika 14: Pridelava hmelja; 2003–2015	31
Slika 15: Površina in pridelek zelenjadnic; 2003–2015	34
Slika 16: Pridelava in poraba zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave); 2003–2015	35
Slika 17: Površina in pridelek krmnih rastlin na njivah; 2003–2015	47
Slika 18: Pridelava sena s travnikov in pašnikov; 2003–2015	48
Slika 19: Površina in pridelek sadja; 2003–2015	55
Slika 20: Odkupne cene namiznega sadja; 2003–2015.....	57
Slika 21: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi jabolk (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)	58
Slika 22: Površina oljčnikov in pridelek oljk; 2003–2015.....	64
Slika 23: Površina vinogradov in pridelek grozdja; 2003–2015.....	66
Slika 24: Odkupna cena grozdja za predelavo; 2003–2015.....	67
Slika 25: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi grozdja (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)	68
Slika 26: Število in prirast govedi; 2003–2015	76
Slika 27: Prireja in poraba mesa govedi (000 t; ekvivalent klavnih polovic); 2003–2015	76
Slika 28: Struktura uvoza in izvoza govedi (ekvivalent klavnih polovic); 2003–2015.....	77
Slika 29: Odkupne cene klavne govedi v Sloveniji in primerjava tržnih cen bikov (A-R3) s povprečjem EU.....	78
Slika 30: Tržne cene bikov do 24 mesecev (A-R3) po državah EU v letih 2014 in 2015.....	78
Slika 31: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju govedi (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)	79
Slika 32: Število in prirast prašičev; 2003–2015.....	85
Slika 33: Prireja in poraba mesa prašičev (ekvivalent klavnih polovic); 2003–2015.....	86
Slika 34: Struktura uvoza in izvoza prašičev (ekvivalent klavnih polovic); 2003–2015.....	87
Slika 35: Odkupne cene pitanih prašičev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU.....	87
Slika 36: Tržne cene prašičev (razred E) po državah EU v letih 2014 in 2015.....	88
Slika 37: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju prašičev (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)	88
Slika 38: Prireja in poraba perutninskega mesa (000 t; ekvivalent klavne mase); 2003–2015.....	94
Slika 39: Struktura uvoza in izvoza perutnine (ekvivalent mesa); 2003–2015.....	95
Slika 40: Odkupne cene piščancev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen piščancev s povprečjem EU.....	96

Slika 41: Tržne cene piščancev (65 %) po državah EU v letih 2014 in 2015.....	96
Slika 42: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju piščancev (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)	97
Slika 43: Število drobnice in prirast; 2003–2015	100
Slika 44: Odkupne cene jagnjet za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen lahkih jagnjet s povprečjem EU.....	101
Slika 45: Osnovni ekonomski kazalci pri reji jagnjet (indeks; povprečje 2010–2014 = 100).....	102
Slika 46: Število molznih krav in povprečna mlečnost; 2003–2015	106
Slika 47: Proizvodnja in poraba mleka (000 t; ekvivalent surovega mleka); 2003–2015.....	107
Slika 48: Odkupne cene mleka v Sloveniji in primerjava s povprečjem EU	108
Slika 49: Odkupne cene mleka za rejce (dejanska kakovost) po državah EU v letih 2014 in 2015 ...	109
Slika 50: Osnovni ekonomski kazalci pri proizvodnji mleka (indeks; povprečje 2010–2014 = 100) ...	110
Slika 51: Število kokoši in povprečna nesnost; 2003–2015	116
Slika 52: Proizvodnja in poraba jajc (000 t; ekvivalent svežih jajc); 2003–2015.....	117
Slika 53: Odkupne cene jajc v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU.....	117
Slika 54: Tržne cene jajc (L in M) po državah EU v letih 2014 in 2015.....	118
Slika 55: Osnovni ekonomski kazalci pri proizvodnji jajc (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)	118

Kazalo prilog

2	RASTLINSKI PRIDELKI	10
2.1	Žito	10
2.1.1	Površina in pridelek žita	16
2.1.2	Pridelava žita za seme	17
2.1.3	Odkup žita (t)	17
2.1.4	Bilanca proizvodnje in porabe žita (ekvivalent zrnja; 000 t)	18
2.1.5	Bilanca proizvodnje in porabe pšenice (ekvivalent zrnja; 000 t)	18
2.1.6	Bilanca proizvodnje in porabe koruze (ekvivalent zrnja; 000 t)	19
2.1.7	Bilanca proizvodnje in porabe ječmena (ekvivalent zrnja; 000 t)	19
2.1.8	Odkupne in institucionalne cene žita	20
2.2	Oljnice	21
2.2.1	Pridelava, odkup in odkupne cene oljnic	24
2.3	Krompir	25
2.3.1	Pridelava krompirja	28
2.3.2	Evidentirana prodaja krompirja (t)	28
2.3.3	Bilanca proizvodnje in porabe krompirja (ekvivalent svežega krompirja; 000 t)	29
2.3.4	Odkupne cene krompirja	30
2.4	Hmelj	31
2.4.1	Pridelava hmelja, zunanja trgovina in cene pri pridelavi hmelja	32
2.5	Zelenjadnice	33
2.5.1	Površina zelenjadnic skupaj	36
2.5.2	Hektarski pridelek zelenjadnic skupaj	37
2.5.3	Skupni pridelek zelenjadnic skupaj	38
2.5.4	Površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic	39
2.5.5	Hektarski pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic	40
2.5.6	Skupni pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic	41
2.5.7	Izvoz in uvoz sveže zelenjave (t)	42
2.5.9	Bilanca proizvodnje in porabe zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave; 000 t)	43
2.5.10	Evidentirana prodaja zelenjadnic – odkup in dovoz na tržnice (t)	44
2.5.11	Evidentirana prodaja zelenjadnic – odkup (t)	45
2.5.12	Odkupne cene zelenjadnic	46
2.6	Krmne rastline	47
2.6.1	Pridelava zelene krme z njiv – površina	50
2.6.2	Pridelava zelene krme z njiv – pridelek	51
2.6.3	Pridelava zelene krme z njiv – hektarski pridelek	52
2.6.4	Pridelava krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin	53
2.6.5	Pridelava krme na trajnem travinju	54
2.7	Sadje	55
2.7.1	Pridelava sadja	59
2.7.2	Pridelava sadja v ekstenzivnih nasadih	59
2.7.3	Pridelava sadja v intenzivnih nasadih	60
2.7.4	Evidentirana prodaja sadja (t)	61
2.7.5	Izvoz in uvoz svežega sadja	62
2.7.6	Bilanca proizvodnje in porabe sadja (ekvivalent svežega sadja, 000 t)	63
2.7.7	Odkupne cene sadja	63
2.8	Oljke	64
2.8.1	Pridelava oljk in prodaja oljčnega olja	65
2.9	Grozdje in vino	66
2.9.1	Površina vinogradov ter pridelek grozdja in vina na kmetijskih gospodarstvih	69
2.9.2	Vinogradi po vinorodnih deželah	69
2.9.3	Prijavljeni pridelek grozdja in vina po vinorodnih deželah	70

2.9.4	Odkup grozdja za predelavo in vina ter prodaja vina	70
2.9.5	Izvoz in uvoz vina glede na kakovost in barvo	71
2.9.6	Odkupne cene grozdja za predelavo in vina	72
2.10	Suhe stročnice	73
2.10.1	Kmetijska gospodarstva s pridelavo suhih stročnic; 2003–2013	73
2.10.2	Pridelava suhih stročnic	73
2.10.3	Prodaja suhih stročnic	74
2.11	Seme	74
2.11.1	Pridelava semena krmnih rastlin in vrtnin	74
3	ŽIVALSKI PROIZVODI	75
3.1	Meso govedi	75
3.1.1	Število govedi konec leta	80
3.1.2	Bilanca števila govedi	81
3.1.3	Prirast govedi in prireja mesa (000 t)	81
3.1.4	Bilanca proizvodnje in porabe mesa govedi (t, ekvivalent klavne mase)	82
3.1.5	Zakol govedi v klavnicah po kategorijah	83
3.1.6	Cene govedi (EUR/t)	84
3.2	Meso prašičev	85
3.2.1	Število prašičev	90
3.2.2	Bilanca števila prašičev	90
3.2.3	Prirast prašičev in prireja mesa (000 t)	91
3.2.4	Bilanca proizvodnje in porabe mesa prašičev (t, ekvivalent klavne mase)	91
3.2.5	Zakol prašičev v klavnicah po kategorijah	92
3.2.6	Cene prašičev (EUR/t)	93
3.3	Perutninsko meso	94
3.3.1	Prirast perutnine in prireja mesa (000 t)	98
3.3.2	Bilanca proizvodnje in porabe mesa perutnine (t, klavna masa)	98
3.3.3	Zakol perutnine v klavnicah	99
3.3.4	Cene perutnine	99
3.4	Ovčje in kozje meso	100
3.4.1	Število drobnice	103
3.4.2	Prirast drobnice in prireja mesa (000 t)	104
3.4.3	Bilanca proizvodnje in porabe mesa drobnice (t, klavna masa)	104
3.4.4	Cene drobnice za zakol	105
3.5	Mleko	106
3.5.1	Proizvodnja kravjega mleka	111
3.5.2	Proizvodnja ovčjega in kozjega mleka	112
3.5.3	Skupna bilanca proizvodnje in porabe kravjega mleka (ekvivalent surovega mleka; 000 t)	112
3.5.4	Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – sveže in trajno mleko, fermentirani izdelki (000 t)	113
3.5.5	Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – smetana, sir in skuta, maslo (000 t)	114
3.5.6	Cene kravjega mleka in mlečnih izdelkov	115
3.6	Jajca	116
3.6.1	Proizvodnja in prodaja jajc (000)	119
3.6.2	Bilanca proizvodnje in porabe jajc (t)	119
3.6.3	Cene jajc (EUR/000 kosov)	120
3.7	Konji	121
3.7.1	Zakol konj v klavnicah (000 t)	121
3.7.2	Bilanca proizvodnje in porabe konjskega mesa (t, klavna masa)	121
3.7.3	Odkupne cene konj za zakol	121
3.8	Med	122
3.8.1	Pridelava in prodaja medu (t)	122
3.8.2	Bilanca pridelave in porabe medu (t)	122
3.8.3	Odkupne cene medu (EUR/t)	122

1 UVOD

Pregled po kmetijskih trgih je dodatek k splošni oceni stanja kmetijstva v letu 2015. Splošni del obravnava kmetijstvo kot celoto, pregled po kmetijskih trgih pa tematiko zaokroža na ravni posameznega kmetijskega trga. V obeh delih so obravnavana podobna vsebinska področja, pomemben del obeh poročil pa so tudi podatkovne priloge. V primerjavi s splošnim delom so tu na enem mestu zbrane podrobnejše informacije za posamezne trge. Nekatera področja se v obeh poročilih prekrivajo, kljub temu pa je za celovit vpogled v stanje kmetijstva treba obravnavati oba dela skupaj.

Poročilo ločeno obravnava 15 pomembnejših kmetijskih trgov. V okviru vsakega trga so prikazani proizvodnja, zunanja trgovina, poraba (bilance proizvodnje in porabe za trge, kjer so te izdelane), cene, neposredni ukrepi kmetijske politike in spremembe ekonomskih rezultatov. Poudarek je na primerjavi leta 2015 s predhodnim letom. Spremembe v daljšem časovnem obdobju so večinoma prikazane grafično. Podatkovna priloga praviloma vsebuje podatke za obdobje 2003–2015, poleg obravnavanih trgov pa tudi podatke za še nekatere druge proizvode (suhe stročnice, seme, konji, med), ki sicer niso posebej obdelani.

Poročilo je pripravljeno na podlagi podatkov Statističnega urada RS, podatkov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ter drugih uradnih virov, ki so bili na voljo do 31. maja 2016. Bilance proizvodnje in porabe kmetijskih proizvodov ter nekateri preračuni so pripravljene na Kmetijskem inštitutu Slovenije. Podatki o zunanji trgovini še niso končni, kar pa verjetno pomembno ne vpliva na glavne ugotovitve. Viri, uporabljeni pri pripravi pregleda po kmetijskih trgih, so navedeni v splošnem delu Poročila o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2015.

Vsi vrednostni kazalci so prikazani v evrih. Serije podatkov, ki so izvorno izražene v tolarjih, so preračune v evre po povprečnem tečaju Banke Slovenije za posamezno leto.

2 RASTLINSKI PRIDELKI

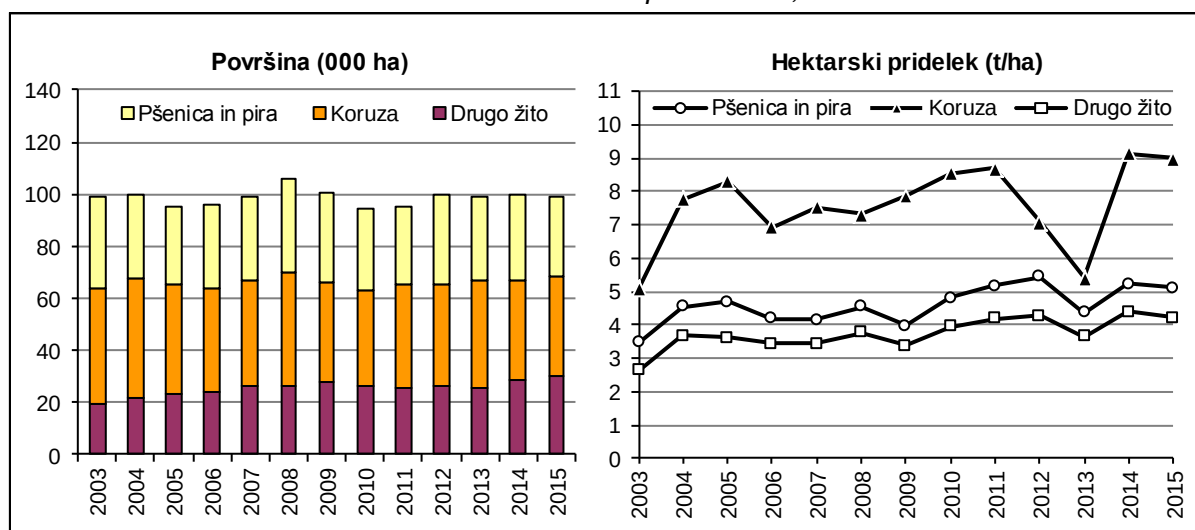
2.1 Žito

Delež žita v vrednosti kmetijske pridelave med leti niha. Od leta 2003 dalje žito k vrednosti kmetijstva prispeva med 5,2 in 9,5 % oziroma je njegov prispevek k vrednosti rastlinske pridelave od 10,0 do 18,4 %. V letu 2015 je žito k skupni vrednosti kmetijske proizvodnje prispevalo 6,9 oziroma 12,1 % k vrednosti rastlinske pridelave, kar je manj kot v povprečju zadnjih petih let (7,8 oziroma 14,8 %).

Strukturne spremembe pri pridelavi žita, ki se kažejo v znatno manjšem številu kmetijskih gospodarstev (KMG), ki se ukvarjajo s pridelavo žita, in v večji povprečni površini žita na gospodarstvo, so se nadaljevala tudi v obdobju 2010–2013. Po zadnjih dostopnih podatkih raziskave strukture kmetijskih gospodarstev se je v Sloveniji v letu 2013 s pridelavo žita ukvarjalo okoli 36 tisoč KMG ali dober odstotek manj kot v letu 2010. V obdobju od 2010 do 2013 se je povprečna površina žita na kmetijsko gospodarstvo povečala za 7 % in je obsegala 2,8 ha.

Žito je v Sloveniji najpomembnejša njivska kultura, saj je bilo v povprečju zadnjih petih let (2010–2014) z žitom zasejanih okoli 57 % njiv. Skupna površina žita se je v omenjenem obdobju gibala med 95 in 100 tisoč ha, setvena struktura pa se med posameznimi leti ni pomembneje spreminjala. V letu 2015 je bilo v setveni strukturi nekoliko manj pšenice (31 %; v letu 2014 33 %) in nekoliko več ječmena (20 %; v letu 2014 19 %), medtem ko je delež koruze ostal na enaki ravni kot v letu prej (38 %).

Slika 1: Površine in hektarski pridelki žita; 2003–2015

Vir: SURS

Površina žita se je v letu 2015 rahlo zmanjšala in je z 99 tisoč ha ostala na ravni zadnjih treh let. V primerjavi z letom 2014 se je zmanjšala tako površina strnih žit kot površina koruze za zrnje, opazno pa je bilo povečanje površine ajde in prosa.

Preglednica 1: Pridelava žita; 2014 in 2015

	Površina (ha)		Indeks 2015/14	Pridelek (t/ha)		Indeks 2015/14	Skupni pridelek (t)		Indeks 2015/14
	2014	2015		2014	2015		2014	2015	
Žito skupaj	99.884	98.955	99,1	6,5	6,3	97,1	648.887	624.047	96,2
Od tega:									
– pšenica in pira	33.124	30.734	92,8	5,2	5,1	97,7	173.245	157.058	90,7
– koruza za zrnje	38.331	37.743	98,5	9,1	9,0	98,1	350.583	338.712	96,6
– ječmen	18.482	20.110	108,8	4,9	4,6	95,5	89.700	93.174	103,9
– rž	1.640	1.236	75,4	4,1	3,8	91,7	6.737	4.658	69,1
– oves	1.364	1.506	110,4	3,3	3,3	102,3	4.448	5.023	112,9
– tritikala	4.229	4.491	106,2	4,7	4,7	98,2	20.068	20.934	104,3

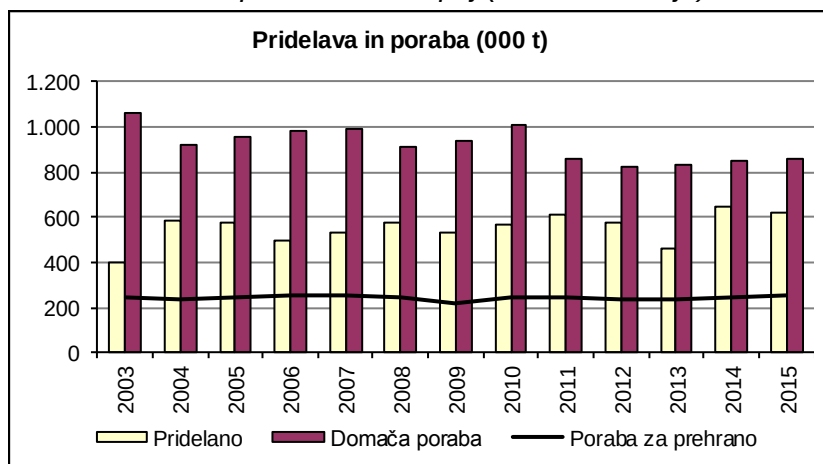
Vir: SURS

Zaradi nekoliko slabše letine in manj kot odstotek manjše površine se je skupni pridelek žita v letu 2015 zmanjšal za 4 % in je bil za slabo desetino manjši od zadnjega petletnega obdobja.

Po podatkih tržnega poročila ARSKTRP je bilo v času žetve skupaj prevzetih (odkupljenih) 102,9 tisoč ton krušne pšenice letine 2015,¹ kar je za 2 % več kot v letu 2014 in največ pšenice, odkar ARSKTRP spremlja odkup v Sloveniji.

V Sloveniji porabimo med 0,8 milijona ton in 1 milijonom ton žita letno, kar je več od domače pridelave. V zadnjih petih letih (2010–2014) se je 62 % žita porabilo za krmo, od tega je bilo največ koruze (66 %). V enakem obdobju se je v povprečju 28 % žita porabilo za prehrano, od tega je bilo 83 % pšenice.

Slika 2: Pridelava in poraba žita skupaj (ekvivalent zrnja); 2003–2015

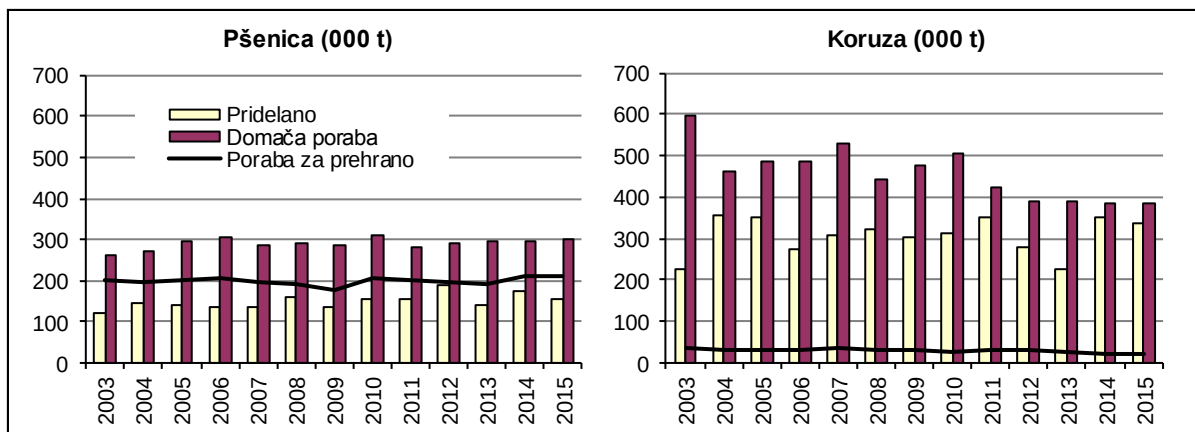

Vir: SURS, KIS

V letu 2015 je bila domača poraba žita 859 tisoč ton, kar je odstotek več kot v letu 2014 in 2 % manj kot v povprečju zadnjih petih let. Poraba pšenice in ječmena se je v letu 2015 povečala za okoli 2 %, medtem ko je poraba koruze ostala na ravni leta prej. Za krmo je bilo po začasni oceni porabljenih 3 % več, za prehrano pa dober odstotek več žita kot v letu 2014.

¹ Zajema le odkupovalce pšenice, ki so v preteklem letu prevzeli oziroma odkupili več kot 1.000 ton pšenice v času žetve.

Slika 3: Pridelava in poraba pšenice in koruze (ekvivalent zrnja); 2003–2015

Vir: SURS, KIS

Slovenija je v zadnjih petih letih (2010–2014) v obliki zrnja, moke in predelanih proizvodov letno uvozila v povprečju 472 tisoč ton žita, od tega med 70 in 75 % v obliki zrnja. V letu 2015 je bilo uvoženih 477 tisoč ton žita, od tega 229 tisoč ton pšenice, 179 tisoč ton koruze in 55 tisoč ton ječmena. Uvoz žita se je v letu 2015 v primerjavi s predhodnim letom zmanjšal za 7 % in je bil po obsegu za odstotek nad povprečjem zadnjih petih let. Izvoz žita je v letih 2013–2015 naraščal in je bil v letu 2015 večji za 37 %, povprečje zadnjih petih let pa je presegel za 44 %. V letu 2015 je bilo izvoženega 237 tisoč ton žita, od tega 92 tisoč ton pšenice (+24 %) in 132 tisoč ton koruze (+45 %). V zadnjih letih v strukturi izvoza prevladuje zrnje, medtem ko so pred letom 2005 prevladovali moka in predelani proizvodi.

Preglednica 2: Izvoz in uvoz žita v obliki zrnja; 2011–2015

	IZVOZ (t)					UVOZ (t)				
	2011	2012	2013	2014	2015*	2011	2012	2013	2014	2015*
Žito skupaj z rižem, od tega:	104.970	164.644	150.194	149.113	204.532	385.131	290.315	370.735	385.278	341.928
– pšenica	12.383	65.046	54.011	51.913	63.697	157.977	101.391	144.036	142.415	146.533
– ječmen	7.138	8.161	4.847	5.412	10.640	30.213	15.718	19.719	33.604	26.558
– koruza	82.927	88.356	88.756	88.744	127.099	175.514	152.243	189.535	188.499	151.164
– riž	1.607	1.726	1.663	1.733	1.749	9.625	8.810	8.206	8.716	8.078

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Stopnja samooskrbe z žitom je bila v letu 2015 73-odstotna in je bila od rekordne stopnje v letu 2014 nižja za 4 odstotne točke. Na znižanje stopnje samooskrbe z žitom je najpomembneje vplivala manjša pridelava pšenice in koruze, saj je bila po drugi strani zunanjetrgovinska bilanca z žitom ugodnejša kot v letu prej. Stopnja samooskrbe s pšenico in koruzo je bila nižja za približno 7 odstotnih točk oziroma 3 odstotne točke, medtem ko se je stopnja samooskrbe z ječmenom zvišala za odstotno točko.

Poraba pšenice za prehrano na prebivalca se je v letu 2015 povečala (+1 %) že drugo leto zapored in je za 6 % presegla povprečje zadnjih petih let (72 kg v ekvivalentu moke).

Preglednica 3: Poraba žita na prebivalca in stopnja samooskrbe z žitom; 2011–2015

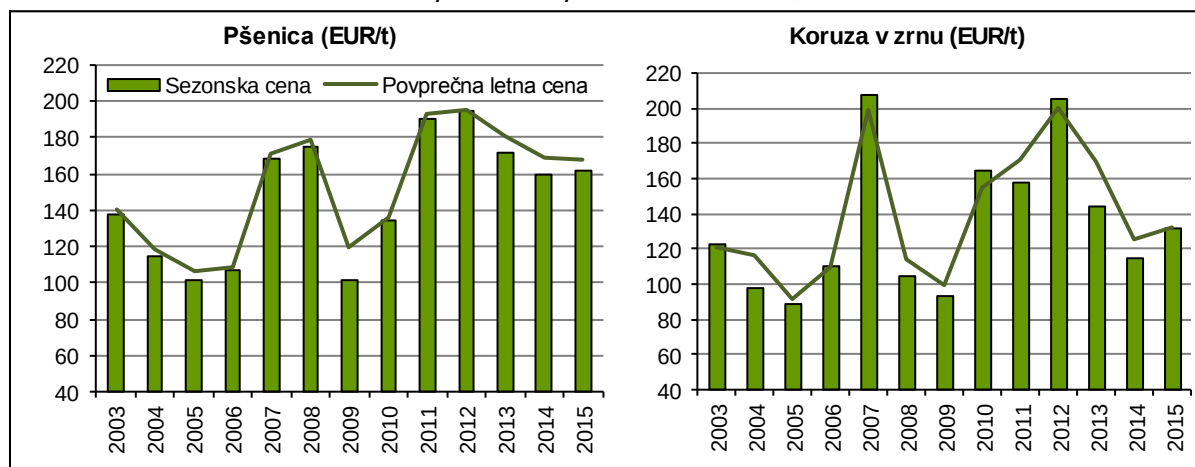
	Poraba na prebivalca (kg)					Stopnja samooskrbe (%)				
	2011	2012	2013	2014	2015*	2011	2012	2013	2014	2015*
Žito skupaj	87,6	85,4	83,0	88,6	89,9	71,1	70,2	54,7	76,6	72,6
– pšenica	72,5	70,5	68,2	75,4	76,3	54,9	64,8	46,8	59,0	52,4
– koruza	10,0	9,9	9,3	6,4	7,3	82,4	71,5	57,9	91,0	88,1
– ječmen	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	68,0	81,3	62,0	72,2	73,4

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

V zadnjih letih so cene žita na mednarodnih trgih zelo nihale, njihove spremembe pa so se hitro odrazile tudi na odkupnih cenah v Sloveniji.

Slika 4: Odkupne cene pšenice in koruze; 2003–2015

Vir: SURS, preračuni KIS

Odkupne cene žita v Sloveniji so tudi v letu 2015 sledile mednarodnim gibanjem in so bile v primerjavi s preteklim petletnim obdobjem (2010–2014) na dokaj nizki ravni. Po podatkih SURS se je povprečna letna odkupna cena pšenice s 168,3 EUR/t znižala za manj kot odstotek in je za 4 % zaostala za povprečjem zadnjih petih let. V mesecih največjega odkupa (julij–september) letine 2015 je bila odkupna (sezonska) cena pšenice 161,4 EUR/t oziroma za odstotek višja kot v letu prej. Intenzivna nihanja odkupnih cen se v zadnjih letih še izraziteje kot pri pšenici izražajo pri koruzi. Pridelovalci koruze so za svoje zrnje v povprečju leta 2015 dobili 131,8 EUR/t, kar je za petino manj kot v povprečju zadnjih petih let, vendar vseeno 5 % več kot v letu prej. Višja kot v letu prej pa je bila tudi odkupna cena koruze v času spravila 131,3 EUR/t (+15 %).

Preglednica 4: Parametri kakovosti pšenice; 2011–2015

	Dejanska kakovost				
	2011	2012	2013	2014	2015
Vlaga (%)	12,81	11,69	12,35	12,94	12,48
Surove beljakovine (%)	12,53	12,83	13,58	12,75	13,09
Hektolitrsko masa (kg/100 l)	80,7	79,6	80,5	78,8	80,3
Število padanja (FN)	293,47	334,19	340,57	326,18	311,97
Primesi (%)	2,9	3,3	2,9	2,8	2,8
Sedimentacija	:	:	:	38,0	40,0

Vir: MKGP, ARSKTRP

Nekoliko skromnejša letina pšenice 2015, požeta med 27. in 34. tednom, je bila po kakovosti boljša kot v letu 2014. Tako vsebnost beljakovin, ki je eden ključnih dejavnikov določanja kakovosti zrnja, kot tudi večina ostalih spremljanih parametrov kakovosti so bili boljši kot pri kakovostno slabi letini 2014. V letu 2015 so bili parametri kakovosti pšenice blizu povprečnih vrednosti teh parametrov v zadnjih petih letih.

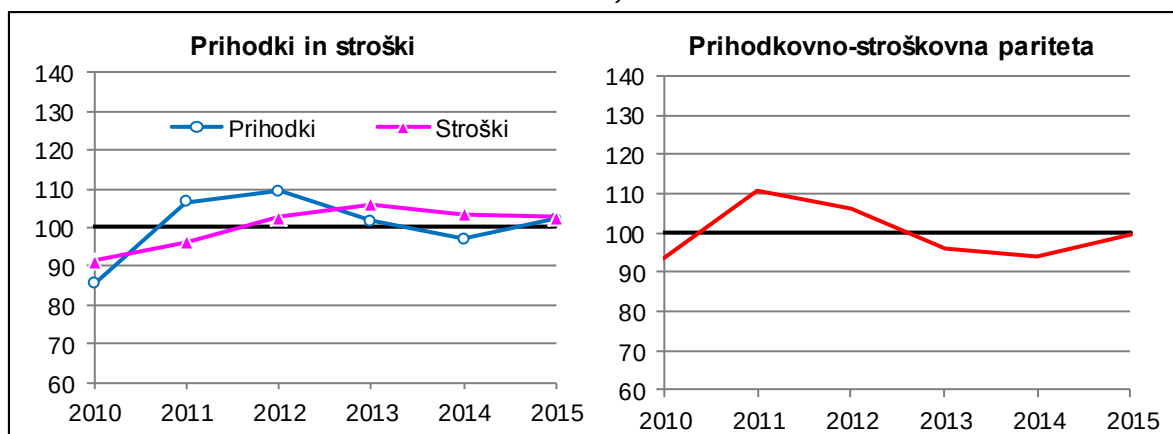
V obdobju 2007–2014 so lahko pridelovalci žita na podlagi dodeljenih plačilnih pravic pridobili enotno plačilo za njive. S spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 je v letu 2015 prišlo do nove dodelitve plačilnih pravic, na podlagi katere lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Pridelovalci strnega žita lahko uveljavljajo tudi pravico do proizvodno vezanega plačila. Višina proizvodno vezane podpore za strno žito je v posameznem letu odvisna od števila upravičenih hektarov in je izračunana kot količnik med letno ovojnico za proizvodno vezana plačila za strno žito in številom upravičenih hektarov v posameznem letu. V letu 2015 je bilo za to shemo namenjene 5 % letne nacionalne ovojnice za neposredna plačila,

povprečno plačilo pa je znašalo 121,9 EUR/ha. Pridelovalci so od leta 2006 dalje upravičeni do regresiranja zavarovanja, ki se je v letu 2015 znižalo s 40 na 20 % zavarovalne premije, uveljavljajo pa lahko tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od leta 2009 znaša 70 % plačane trošarine.

Ocenjujemo, da so ekonomske razmere pri pridelavi žita v letu 2015, kljub predvidenim višjim proračunskim podporam pri strnem žitu in cenovnim gibanjem, ostale negotove. Pri pridelavi strnega žita so bile po ocenah na podlagi modelnih izračunov spremembe skupnih stroškov manj kot odstotne, vendar so bile pri tem spremembe posamičnih skupin stroškov dvosmerne. Zvišali so se stroški sredstev za varstvo rastlin in zaradi nižje stopnje sofinanciranja zavarovalne premije tudi stroški zavarovanja pridelka, na ravni leta prej so ostali stroški najetih storitev, znižali pa so se stroški domačih strojnih storitev, stroški semena in stroški gnojil. Kljub statistični oceni rasti cen gnojil na povprečni letni ravni so se le-te pri pridelavi ozimnega žita na ravni letine za nekaj odstotkov znižale (med 2 % in 4 %), saj je intenzivnejša rast cen gnojil nastopila šele v marcu, ko je bilo osnovno gnojenje že izvedeno, takrat pa so bile cene gnojil še vedno nižje kot v enakem obdobju leta prej.

V času spravila letine 2015 je bila odkupna cena pšenice za odstotek višja, odkupna cena ječmena pa za 13 % nižja kot v enakem obdobju leta 2014. Pridelovalci strnega žita so bili v letu 2015 iz sheme neposrednih plačil upravičeni do osnovnega plačila, plačila za zeleno komponento in proizvodno vezanega plačila. Predvidevamo, da se je ob predpostavki zvišanja neposrednih plačil skupna vrednost pridelave pri pšenici v primerjavi z letom prej zvišala.

Slika 5: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi pšenice (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

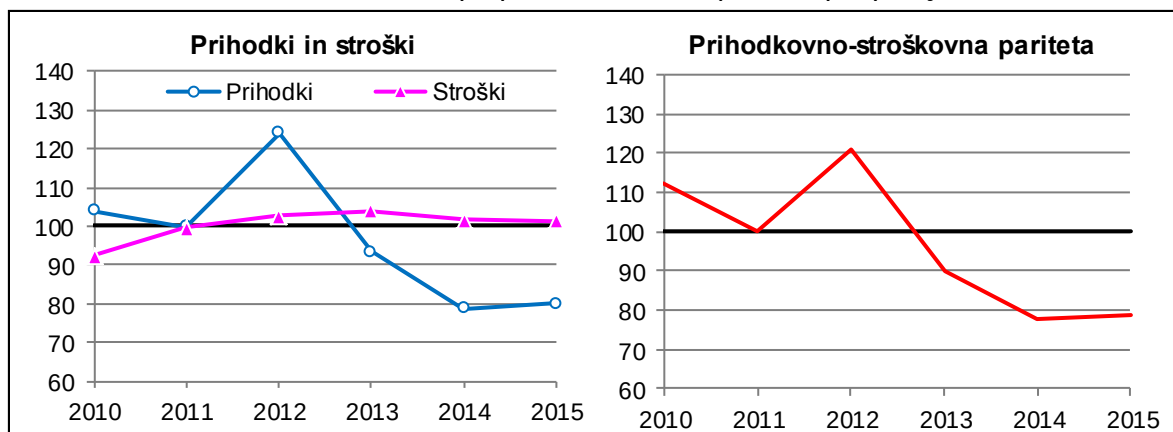
Vir: Modelne kalkulacije KIS

Majhne spremembe stroškov pridelave, raznosmerno gibanje odkupnih cen ter pričakovan pomemben porast proračunskih podpor ob količinsko in kakovostno dokaj dobri letini so vplivali na izboljšanje cenovno-stroškovnih razmerij pri pšenici in poslabšanje cenovno-stroškovnih razmerij pri ječmenu. Ekonomičnost pridelave pšenice se je v letu 2015 izboljšala, saj so predvsem predvidene večje proračunske podpore ugodno vplivale na ekonomske rezultate pridelovalcev pšenice, medtem ko so pri ječmenu nizke odkupne cene vodile v poslabšanje ekonomičnosti pridelave.

Ekonomske položaj tržnih pridelovalcev koruze v Sloveniji je bil pred letom 2007 na splošno slab, po tem letu so bila do leta 2012 zabeležena velika medletna nihanja, zadnja tri leta pa je ekonomski položaj pridelovalcev koruze ponovno zelo neugoden.

Podatki SURS in ocene na podlagi modelnih kalkulacij kažejo, da so bile v času spravila letine 2015 odkupne cene koruze za zrnje za okoli 15 % višje kot v enakem obdobju leta 2014, ko so bile zelo nizke, stroški pridelave pa so bili za manj kot odstotek nižji. V letu 2015 so gibanje stroškov pridelave koruze najbolj zaznamovale za 1,5 % nižje cene gnojil in za dobra 2 % nižji stroški domačih strojnih storitev.

Slika 6: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi koruze (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Ekonomski rezultati pridelovalcev koruze v letu 2015 so ne glede na dobro letino, gibanje odkupnih cen (+15 %) in skoraj nespremenjene stroške v primerjavi z zelo podpovprečnim letom prej ostali na podobni ravni in zaradi nizke ravni cen ostajajo slabi.

2.1.1 Površina in pridelek žita

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POVRŠINA (ha)														
Osnovna površina	98.286	99.345	94.637	95.951	98.586	105.016	100.173	93.941	94.125	98.377	97.830	98.293	96.975	98,7
Pospravljena površina	99.305	99.775	95.547	96.186	99.275	105.564	100.866	94.760	94.979	99.733	98.972	99.884	98.955	99,1
Pšenica in pira	35.585	32.385	30.059	32.083	32.040	35.413	34.534	31.946	29.665	34.586	31.759	33.124	30.734	92,8
Rž	630	1.109	1.320	766	820	714	892	796	808	902	1.489	1.640	1.236	75,4
Ječmen	13.789	15.324	15.451	17.044	18.532	19.229	20.089	18.730	17.477	17.967	17.314	18.482	20.110	108,8
Oves	1.964	1.854	2.731	2.471	2.332	1.887	1.773	1.773	1.842	1.369	1.203	1.364	1.506	110,4
Koruza za zrnje	44.137	45.996	42.369	39.839	40.906	43.698	38.611	36.433	40.185	39.166	41.857	38.331	37.743	98,5
Tritikala	1.820	2.124	1.986	2.869	3.091	3.241	3.399	3.477	3.347	3.640	3.490	4.229	4.491	106,2
Proso	611	339	627	168	344	247	136	199	203	199	169	229	491	214,4
– glavni posevek	115	277	306	120	113	137	84	95	58	62	67	105	264	251,4
– strniščni posevek	495	62	321	48	231	110	52	104	145	137	102	124	227	183,1
Ajda	689	578	811	547	809	761	1.044	1.198	1.180	1.676	1.401	1.979	2.435	123,0
– glavni posevek	166	210	222	360	351	323	403	482	471	457	362	512	682	133,2
– strniščni posevek	523	368	589	187	458	438	641	716	709	1.219	1.039	1.467	1.753	119,5
Drugo žito	80	66	193	399	401	374	388	208	272	228	290	506	209	41,3
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Žito skupaj	4,0	5,8	6,0	5,1	5,4	5,5	5,3	6,0	6,4	5,8	4,6	6,5	6,3	97,1
Pšenica in pira	3,5	4,5	4,7	4,2	4,2	4,5	4,0	4,8	5,2	5,4	4,4	5,2	5,1	97,7
Rž	2,2	3,1	3,1	2,8	3,1	2,9	2,6	3,4	3,5	3,8	3,4	4,1	3,8	91,7
Ječmen	2,9	3,9	4,0	3,6	3,7	4,0	3,5	4,3	4,5	4,7	4,0	4,9	4,6	95,5
Oves	1,9	2,9	2,8	2,5	2,4	2,6	2,4	2,9	3,2	3,2	2,6	3,3	3,3	102,3
Koruza za zrnje	5,1	7,8	8,3	6,9	7,5	7,3	7,8	8,5	8,7	7,1	5,4	9,1	9,0	98,1
Tritikala	3,0	4,2	4,0	3,8	3,9	4,1	4,0	4,0	4,4	4,4	3,6	4,7	4,7	98,2
Proso	1,0	1,7	1,4	1,7	1,6	1,3	1,2	1,5	1,4	1,2	1,1	1,8	1,7	94,5
– glavni posevek	1,4	1,8	1,5	1,4	1,2	1,3	1,1	1,2	1,6	1,6	1,2	2,3	2,3	99,8
– strniščni posevek	0,8	1,2	1,4	2,6	1,8	1,2	1,3	1,8	1,3	1,0	1,1	1,4	1,0	74,7
Ajda	0,8	0,9	1,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	0,8	0,8	0,8	1,0	128,0
– glavni posevek	0,7	1,0	1,1	1,0	1,0	1,2	1,1	1,2	1,2	0,9	0,7	0,9	1,2	133,7
– strniščni posevek	0,9	0,9	2,1	0,6	0,9	0,8	0,8	1,1	1,0	0,8	0,8	0,7	0,9	124,2
Drugo žito	2,6	3,2	3,5	3,1	2,5	3,4	3,3	2,6	3,1	4,3	4,0	4,3	6,0	139,8
PRIDELEK (t)														
Žito skupaj	398.748	583.173	576.287	493.560	531.888	579.634	532.845	568.846	607.798	576.407	457.339	648.887	624.047	96,2
Pšenica in pira	122.920	146.829	141.293	134.449	133.339	160.297	136.905	153.481	153.575	188.065	138.235	173.245	157.058	90,7
Rž	1.368	3.486	4.092	2.126	2.509	2.080	2.318	2.676	2.843	3.422	5.012	6.737	4.658	69,1
Ječmen	39.733	59.729	61.239	61.623	67.904	76.788	70.793	80.120	79.386	84.727	69.303	89.700	93.174	103,9
Oves	3.647	5.296	7.629	6.285	5.547	4.987	4.260	5.168	5.818	4.351	3.107	4.448	5.023	112,9
Koruza za zrnje	224.223	357.621	351.168	276.106	308.259	319.902	302.600	311.117	349.030	277.358	226.634	350.583	338.712	96,6
Tritikala	5.501	8.893	7.846	10.946	12.032	13.260	13.532	14.067	14.767	15.917	12.641	20.068	20.934	104,3
Proso	586	580	898	285	542	315	159	302	285	237	189	412	835	202,7
– glavni posevek	165	506	456	162	130	182	90	113	91	100	78	238	597	250,8
– strniščni posevek	421	74	442	123	412	133	69	189	194	137	111	174	238	136,8
Ajda	560	528	1.453	497	761	732	994	1.370	1.245	1.341	1.052	1.523	2.399	157,5
– glavni posevek	114	211	242	376	360	395	458	565	571	404	238	466	830	178,1
– strniščni posevek	446	317	1.211	121	401	337	535	805	674	937	814	1.057	1.569	148,4
Drugo žito	210	211	669	1.243	995	1.273	1.284	545	849	989	1.166	2.171	1.254	57,8

Vir: SURS

2.1.2 Pridelava žita za seme

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POTRJENA POVRŠINA (ha)														
Žito skupaj	2.083	2.007	1.690	1.538	1.685	1.743	1.704	1.321	1.410	1.335	1.177	1.131	880	77,8
Pšenica	1.275	1.065	1.038	987	1.023	1.011	1.106	819	862	841	722	641	502	78,3
Rž	0	11	19	12	35	37	6	9	7	7	11	33	40	120,2
Ječmen	451	472	385	351	401	491	353	394	326	369	329	303	205	67,6
Oves	30	55	23	32	62	24	28	38	18	16	17	17	7	38,7
Koruza	223	299	143	89	64	56	52	47	54	38	42	23	9	39,3
Tritikala	85	90	71	36	52	73	72	15	13	17	55	49	61	123,5
Proso	3	0	0	3	8	0	0	0	27	0	0	19	2	11,3
Ajda	17	15	10	28	42	50	86	0	102	48	:	47	55	118,9
POTRJEN PRIDELEK (t)														
Žito skupaj	8.371	8.584	7.841	6.983	7.935	8.870	7.455	7.055	7.203	7.801	6.409	6.501	5.224	80,4
Pšenica	5.653	5.176	5.255	4.903	5.197	5.442	5.189	4.554	5.133	5.385	4.225	3.902	3.161	81,0
Rž	0	34	68	43	111	120	14	29	31	28	41	185	177	96,1
Ječmen	2.029	2.004	1.836	1.610	1.975	2.661	1.649	2.135	1.767	2.124	1.756	1.915	1.365	71,3
Oves	95	212	93	103	201	97	112	142	83	64	46	84	24	28,6
Koruza	286	770	272	159	147	187	123	129	:	70	40	71	31	43,1
Tritikala	289	379	310	146	245	332	316	66	67	89	301	280	392	139,8
Proso	4	0	0	5	20	0	0	0	35	0	0	26	5	17,2
Ajda	15	9	7	14	39	32	53	0	86	41	:	38	70	183,5

Vir: KIS (Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin)

2.1.3 Odkup žita (t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Pšenica, brez semenske	86.648	74.267	65.852	48.198	49.792	51.641	54.932	62.343	71.342	96.073	64.573	82.178	74.420	90,6
Ječmen, krmni	672	3.747	2.476	2.261	3.095	5.656	3.029	6.056	6.707	9.282	5.479	6.429	10.559	164,2
Koruza za zrnje, brez semenske	22.110	39.485	31.598	25.610	44.140	46.620	68.451	59.201	64.775	59.311	42.610	84.358	83.852	99,4

Vir: SURS

2.1.4 Bilanca proizvodnje in porabe žita (ekvivalent zrnja; 000 t)

Koledarsko leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Pridelano	398,7	583,2	576,3	493,6	531,9	579,6	532,8	568,8	607,8	576,4	457,3	648,6	624,0	96,2
Začetne zaloge	669,0	465,2	671,3	700,3	701,5	756,3	831,2	740,3	584,6	715,7	687,0	630,0	770,8	122,3
Uvoz	466,3	557,7	444,1	546,2	552,7	470,2	422,2	428,5	510,3	414,7	492,4	511,7	476,6	93,1
Izvoz	8,8	12,8	31,5	52,3	37,1	62,6	104,8	147,1	132,0	199,1	171,1	172,5	237,1	137,5
Končne zaloge	465,2	671,3	700,3	701,5	756,3	831,2	740,3	584,6	715,7	687,0	630,0	770,8	775,0	100,6
Domača poraba	1.060,1	922,0	960,0	986,2	992,7	912,3	941,1	1.005,9	855,0	820,8	835,6	847,2	859,3	101,4
– krma	710,0	576,5	611,3	631,6	645,8	582,9	643,4	678,9	525,2	502,9	529,3	497,8	510,3	102,5
– seme	17,6	17,0	16,7	17,4	18,0	19,1	19,0	17,8	17,0	18,7	17,8	18,7	18,6	99,4
– industrijski nameni	58,2	51,1	49,5	52,1	44,0	35,6	27,7	31,5	36,8	34,8	32,0	37,8	38,6	102,1
– izgube	27,4	38,8	34,4	33,0	34,7	33,5	29,0	29,6	33,8	27,0	25,3	46,9	42,4	90,3
– poraba za prehrano	246,8	238,5	248,1	252,0	250,2	241,2	222,1	248,1	242,3	237,4	231,2	245,9	249,4	101,4
Poraba za prehrano**	183,2	176,9	184,1	186,7	185,6	179,2	164,8	184,7	179,7	175,6	170,8	182,7	185,5	101,5
Poraba na prebivalca (kg)	91,8	88,6	92,0	93,0	91,9	88,6	80,7	90,1	87,6	85,4	83,0	88,6	89,9	101,5
Stopnja samooskrbe (%)	37,6	63,3	60,0	50,0	53,6	63,5	56,6	56,6	71,1	70,2	54,7	76,6	72,6	

* začasni podatki

** v ekvivalentu moke

Vir: SURS, KIS

2.1.5 Bilanca proizvodnje in porabe pšenice (ekvivalent zrnja; 000 t)

Koledarsko leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Pridelano	122,9	146,8	141,3	134,4	133,3	160,3	136,9	153,5	153,6	188,1	138,2	173,2	157,1	90,7
Začetne zaloge	160,2	121,4	158,9	161,0	183,2	198,5	252,1	229,6	175,0	235,4	204,6	187,4	212,0	113,1
Uvoz	104,1	172,6	161,0	200,2	185,1	195,1	172,8	175,9	225,6	171,1	214,4	219,2	229,1	104,5
Izvoz	5,8	8,3	6,1	6,6	17,1	10,8	46,5	72,8	39,2	99,6	74,7	74,1	92,1	124,3
Končne zaloge	121,4	158,9	161,0	183,2	198,5	252,1	229,6	175,0	235,4	204,6	187,4	212,0	206,4	97,4
Domača poraba	260,1	273,6	294,2	305,8	286,1	291,0	285,7	311,2	279,5	290,3	295,2	293,8	299,6	102,0
– krma	43,6	60,7	76,3	82,0	70,8	79,0	92,1	88,3	60,5	76,4	87,7	64,8	69,6	107,5
– seme	10,7	9,7	9,0	9,6	9,6	10,6	10,4	9,6	8,9	10,4	9,5	9,9	9,2	92,8
– industrijski nameni	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	63,8
– izgube	6,1	9,3	8,5	9,5	8,6	10,0	7,6	7,6	9,7	7,6	7,5	8,8	8,0	91,0
– poraba za prehrano	199,7	193,9	200,4	204,7	197,1	191,4	175,7	205,8	200,4	195,9	190,4	210,3	212,8	101,2
Poraba za prehrano**	148,7	144,2	148,5	151,2	146,2	142,3	130,5	153,1	148,8	144,9	140,5	155,5	157,5	101,3
Poraba na prebivalca (kg)	74,5	72,2	74,2	75,3	72,4	70,3	63,9	74,7	72,5	70,5	68,2	75,4	76,3	101,2
Stopnja samooskrbe (%)	47,3	53,7	48,0	44,0	46,6	55,1	47,9	49,3	54,9	64,8	46,8	59,0	52,4	

* začasni podatki

** v ekvivalentu moke

Vir: SURS, KIS

2.1.6 Bilanca proizvodnje in porabe koruze (ekvivalent zrnja; 000 t)

Koledarsko leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Pridelano	224,2	357,6	351,2	276,1	308,3	319,9	302,6	311,1	349,0	277,4	226,6	350,6	338,7	96,6
Začetne zaloge	372,2	233,0	387,1	397,5	375,1	406,3	423,9	371,4	290,0	341,6	328,3	295,3	383,5	129,8
Uvoz	235,2	263,4	169,8	228,5	273,1	188,1	178,0	182,3	210,4	186,6	221,7	214,0	179,2	83,7
Izvoz	2,5	4,0	23,3	43,0	18,6	47,9	55,3	68,7	84,4	89,6	90,1	91,2	132,4	145,2
Končne zaloge	233,0	387,1	397,5	375,1	406,3	423,9	371,4	290,0	341,6	328,3	295,3	383,5	384,3	100,2
Domača poraba	596,2	462,9	487,3	484,0	531,4	442,5	477,7	506,1	423,4	387,7	391,2	385,3	384,7	99,8
– krma	519,2	382,2	411,5	410,9	462,0	388,3	427,3	451,7	364,7	332,9	339,5	322,7	321,7	99,7
– seme	2,2	2,2	2,2	2,0	2,0	2,1	1,9	1,9	2,0	2,0	2,2	2,0	2,0	98,0
– industrijski nameni	22,1	21,5	21,6	23,1	10,8	0,6	0,7	8,2	8,5	9,1	8,6	9,4	10,8	114,2
– izgube	16,6	23,8	20,3	17,8	21,0	18,4	16,6	16,9	18,9	14,6	13,5	32,1	28,7	89,4
– poraba za prehrano	36,1	33,2	31,6	30,1	35,7	33,1	31,1	27,5	29,2	29,2	27,4	18,9	21,5	113,4
Poraba za prehrano*	25,3	23,2	22,1	21,1	25,0	23,2	21,8	19,3	20,5	20,4	19,2	13,2	15,0	113,4
Poraba na prebivalca (kg)	12,7	11,6	11,1	10,5	12,4	11,5	10,7	9,4	10,0	9,9	9,3	6,4	7,3	113,3
Stopnja samooskrbe (%)	37,6	77,3	72,1	57,0	58,0	72,3	63,3	61,5	82,4	71,5	57,9	91,0	88,1	

* začasni podatki

** v ekvivalentu moke

Vir: SURS, KIS

2.1.7 Bilanca proizvodnje in porabe ječmena (ekvivalent zrnja; 000 t)

Koledarsko leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Pridelano	39,7	59,7	61,2	61,6	67,9	76,8	70,8	80,1	79,4	84,7	69,3	89,7	93,2	103,9
Začetne zaloge	111,7	88,5	99,9	111,1	113,6	121,7	126,0	110,4	93,0	107,4	121,4	117,2	139,1	118,6
Uvoz	100,7	84,1	73,2	81,2	70,1	65,3	50,2	55,1	59,1	41,8	43,5	62,1	54,7	88,0
Izvoz	0,3	0,3	2,0	2,5	1,1	3,5	2,6	5,1	7,4	8,4	5,2	5,8	11,1	192,2
Končne zaloge	88,5	99,9	111,1	113,6	121,7	126,0	110,4	93,0	107,4	121,4	117,2	139,1	148,9	107,1
Domača poraba	163,4	132,1	121,2	137,8	128,7	134,4	134,0	147,5	116,7	104,2	111,8	124,2	126,9	102,2
– krma	119,3	93,6	84,5	99,5	85,5	89,6	97,2	113,9	78,8	69,0	79,4	85,3	88,4	103,7
– seme	3,4	3,8	3,9	4,3	4,6	4,8	5,0	4,7	4,4	4,5	4,3	4,6	5,0	108,8
– industrijski nameni	36,1	29,6	27,9	29,0	33,2	35,0	26,9	23,3	28,2	25,7	23,4	28,4	27,8	98,1
– izgube	3,5	4,0	3,7	3,9	3,7	3,8	3,4	3,9	3,8	3,5	3,1	4,3	4,1	93,9
– poraba za prehrano	1,0	1,1	1,2	1,1	1,7	1,2	1,4	1,7	1,6	1,5	1,5	1,6	1,5	95,3
Poraba za prehrano**	0,8	0,9	0,9	0,8	1,3	0,9	1,1	1,3	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2	95,3
Poraba na prebivalca (kg)	0,4	0,4	0,5	0,4	0,6	0,4	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	95,2
Stopnja samooskrbe (%)	24,3	45,2	50,5	44,7	52,7	57,1	52,8	54,3	68,0	81,3	62,0	72,2	73,4	

* začasni podatki

** v ekvivalentu moke

Vir: SURS, KIS

2.1.8 Odkupne in institucionalne cene žita

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Povprečna letna odkupna cena (EUR/t)														
Pšenica, brez semenske	140,3	119,0	105,9	109,0	170,9	178,4	119,3	135,7	193,1	195,6	181,0	169,1	168,3	99,6
Ječmen, krmni	120,0	98,2	100,2	110,0	145,7	159,4	104,6	108,4	180,8	179,6	177,3	153,3	133,8	87,3
Koruza v zrnju, brez semenske	120,3	116,9	91,8	109,6	199,1	114,3	98,8	155,1	170,3	199,8	169,2	125,3	131,8	105,2
Sezonska odkupna cena (EUR/t)														
Pšenica (SURs)*	137,9	114,6	101,9	107,2	168,6	174,9	101,7	134,2	190,5	194,6	172,1	159,7	161,4	101,1
Ječmen, krmni (SURs)*	150,3	97,3	98,8	106,8	149,0	160,2	101,9	114,0	179,9	179,4	171,3	153,3	132,7	86,6
Pšenica (ARSKTRP)**	:	:	102,5	105,2	168,3	185,3	112,6	126,7	196,0	194,3	184,3	164,1	167,5	102,1
Koruza v zrnju (SURs)***	122,5	98,0	88,2	109,8	207,0	104,5	93,6	164,6	157,3	205,3	144,1	114,5	131,3	114,6
Intervencijska cena (EUR/t)														
Pšenica	98,4	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	100,0
Rž	79,2	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	100,0
Ječmen, koruza	79,2	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	100,0

* tehtano povprečje odkupnih cen julij–september (SURs)

** tehtano povprečje odkupnih cen pšenice, ki jih ARSKTRP posredujejo odkupovalci, ki so v preteklem letu odkupili/prevzeli več kot 1000 t pšenice, podatki za čas žetve

*** tehtano povprečje odkupnih cen v septembru, oktobru in novembru (SURs)

Vir: SURs, ARSKTRP (TIS), MKGP, preračuni KIS

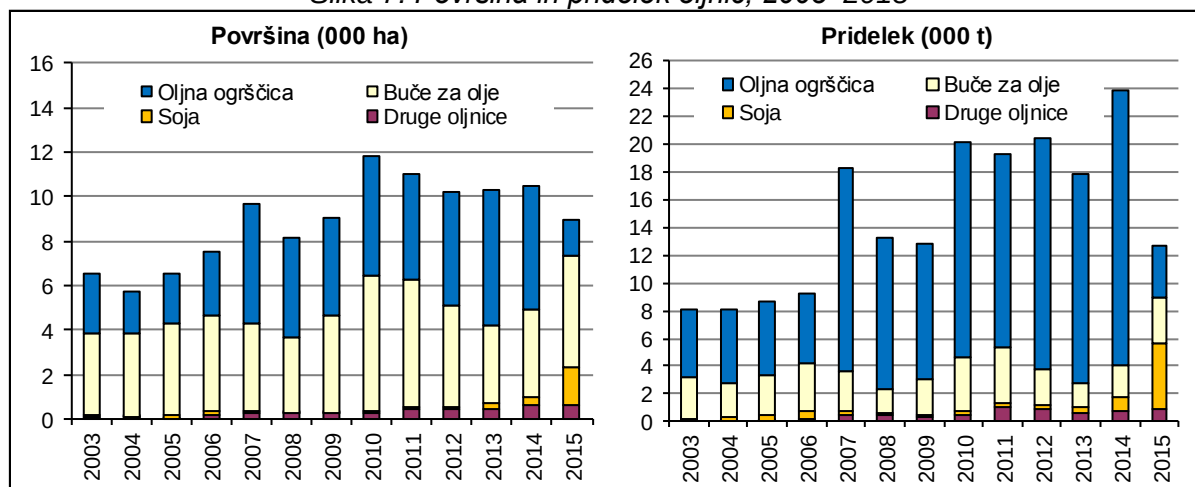
2.2 Oljnice

Delež oljnic v vrednosti kmetijske pridelave, ki se je po letu 2003 gibal med 0,8 in 1,2 %, je v letu 2015 ostal na podobni ravni kot v letu prej in je znašal 1,2 % skupne vrednosti kmetijstva oziroma 2,1 % vrednosti rastlinske pridelave.

Po podatkih raziskave strukture kmetijskih gospodarstev se je v Sloveniji po zadnjih dostopnih podatkih v letu 2013 s pridelavo oljne ogrščice ukvarjalo nekaj manj kot 1.400 gospodarstev, ki so oljno ogrščico v povprečju pridelovali na 4,6 ha njiv. V letu 2013 se je število gospodarstev s pridelavo oljne ogrščice povečalo za okoli četrtno, v povprečju so na posameznem kmetijskem gospodarstvu oljno ogrščico pridelovali na 2 % manjši površini kot v letu 2010. V obdobju 2010–2013 se je število KMG, ki se ukvarjajo s pridelavo oljnih buč, zmanjšalo za slabo četrtno, za dobro petino pa je bila manjša tudi povprečna površina njiv, namenjena pridelavi bučnic na posameznem KMG (0,5 ha v letu 2013).

Površina oljnic se je po dvoletni rasti zmanjšala za kar 15 %, smeri sprememb površine pri posameznih oljnicah pa so bile tudi v letu 2015 izrazito dvosmerne. Površina oljne ogrščice se je zaradi neugodnih vremenskih razmer v času jesenske setve močno zmanjšala in je obsegala le 1,6 tisoč ha njiv, kar je dobrih 70 % manj kot v letu prej. Oljne buče so pospravili s četrtno več njiv kot v letu 2014, več kot štirikrat pa se je povečala površina soje, ki je v letu 2015 po pridelovalni površini prehitela oljno ogrščico. Za petino se je povečala tudi površina nekaterih drugih oljnic, med katerimi po ocenah prevladuje konoplja. V setveni strukturi oljnic so do leta 2015 prevladovala oljna ogrščica in oljne buče, ki so v obdobju zadnjih petih let (2010–2014) skupaj predstavljale povprečno 95 % pospravljenih površin, drugih oljnic je bilo precej manj, vendar se je njihov delež v strukturi intenzivno povečeval (2009 3 %; 2014 10 %). V letu 2015 je bilo med oljnicami največ njiv posejanih z oljnimi bučami (55 %), s sojo (19 %) in z oljno ogrščico (18 %).

Slika 7: Površina in pridelek oljnic; 2003–2015

Vir: SURS

Po oceni SURS je bila letina oljnic zaradi izrazito slabe letine oljne ogrščice zelo skromna, kljub temu da je bila letina ostalih oljnic dobra. Hektarski pridelek oljne ogrščice je bil z 2,2 t/ha kar 37 % manjši od hektarskega pridelka v ugodnem letu 2014 in za več kot četrtno manjši kot v povprečju zadnjih petih let (2010–2014). V primerjavi z letom prej so bili hektarski pridelki oljnih buč in sončnic večji za 20 % ter soje za 6 %.

Skupni pridelek oljnic se je zaradi slabe letine in manjše površine v letu 2015 zmanjšal skoraj za polovico (–47 %), v primerjavi s povprečjem zadnjih petih let pa je bilo pridelanih za 38 % manj oljnic.

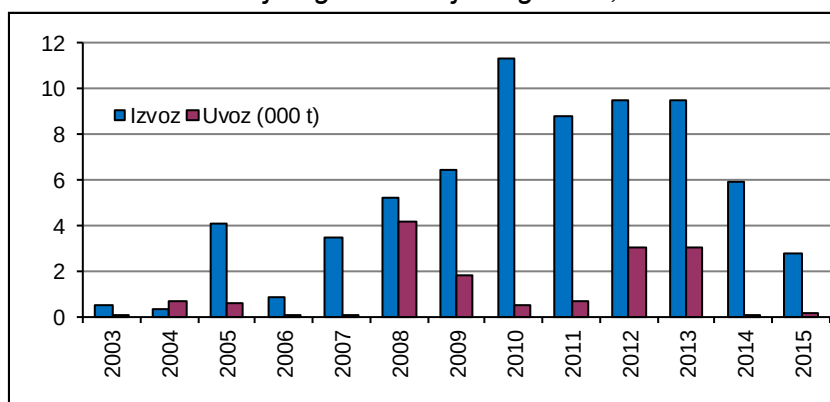
Preglednica 5: Pridelava oljnic; 2014 in 2015

	Površina (ha)		Indeks 2015/14	Pridelek (t/ha)		Indeks 2015/14	Skupni pridelek (t)		Indeks 2015/14
	2014	2015		2014	2015		2014	2015	
Oljnice skupaj	10.526	8.939	84,9	2,3	1,4	62,2	23.965	12.657	52,8
Oljna ogrščica	5.563	1.629	29,3	3,6	2,2	62,6	19.883	3.643	18,3
Sončnice	252	230	91,3	2,1	2,5	120,2	527	578	109,7
Soja	404	1.705	422,0	2,6	2,8	106,2	1.046	4.689	448,3
Oljne buče	3.943	4.939	125,3	0,6	0,7	120,0	2.269	3.410	150,3

Vir: SURS

Zunanja trgovina s semenom oljne ogrščice zadnja leta poteka predvsem na izvozni strani. Izrazito zmanjšanje obsega pridelave oljne ogrščice se je v letu 2015 odrazilo tudi v mnogo manjši izvoženi količini, saj je bilo izvoženega le 2,7 tisoč ton semena oljne ogrščice, kar je za 54 % manj kot v letu prej; tudi v tem letu pa je bila uvožena zanemarljiva količina oljne ogrščice.

Slika 8: Zunanja trgovina z oljno ogrščico; 2003–2015

Vir: SURS, preračuni KIS

Povprečni odkupni ceni obeh najpomembnejših oljnic sta se v letu 2015 povečali. Povprečna odkupna cena oljne ogrščice se je predvsem zaradi majhne ponudbe na evropskem in svetovnem trgu tudi v Sloveniji povečala (+18 %), povečala pa se je tudi odkupna cena bučnic (+12 %).

Preglednica 6: Odkupne cene za oljnice; 2011–2015

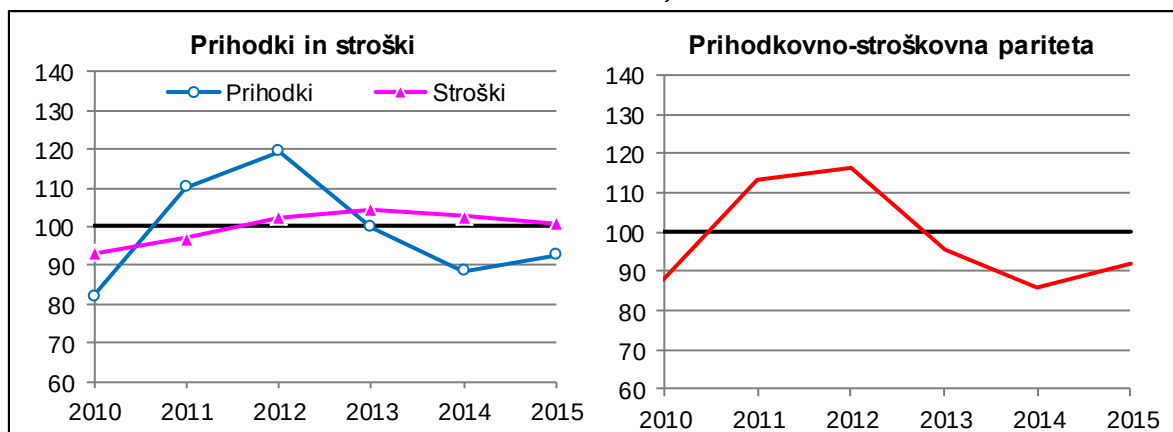
	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Odkupne cene (EUR/t)						
Oljna ogrščica	422	450	358	307	364	118,3
Oljne buče	2.998	2.938	2.834	3.378	3.775	111,8

Vir: SURS

V obdobju 2007–2014 so lahko pridelovalci oljnic na podlagi dodeljenih plačilnih pravic pridobili enotno plačilo za njive. V skladu s spremembami skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 je v letu 2015 prišlo do nove dodelitve plačilnih pravic, na podlagi katere lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Po statistični klasifikaciji sodi med oljnice tudi soja, ki je glede na shemo neposrednih plačil uvrščena med beljakovinske rastline, ki so upravičene do proizvodno vezanega plačila. Višina proizvodno vezanega plačila je odvisna od števila upravičenih hektarov in višine ovojnice za shemo v posameznem letu. V letu 2015 sta bila shemi za beljakovinske rastline namenjena 2 % ovojnice za neposredna plačila, povprečno plačilo pa je znašalo 320,6 EUR/ha. Od leta 2006 dalje so pridelovalci upravičeni tudi do regresiranja zavarovanja pridelka, ki se je v letu 2015 znižalo s 40 na 20 % zavarovalne premije (50 % v letih od 2009 do 2013), uveljavljajo pa lahko tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od sredine leta 2009 naprej znaša 70 % (prej 50 %).

Gospodarske razmere na trgu z oljno ogrščico so se zaradi porasta odkupnih cen izboljšale, vendar so bile razmere zaradi neugodnih vremenskih razmer pridelovalcem v Sloveniji nenaklonjene. Gibanje stroškov in prihodkov je bilo po ocenah na podlagi modelnih izračunov zelo podobno kot pri pšenici. Stroški pridelave v času spravila letine 2015 so se tako v primerjavi z letom prej znižali za okoli 2 %, prihodki pa so bili ob nespremenjenem obsegu pridelave in predpostavki nižjih neposrednih plačil (regionalno plačilo za njive v letu 2014 je bilo višje, kot znaša osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento v letu 2015 ocenjeno na podlagi regionalnega enotnega plačila za njive v letu 2014) zaradi zvišanja odkupnih cen za 5 % višji kot v enakem obdobju leta 2014.

Slika 9: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi oljne ogrščice (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Na gibanje stroškov pridelave oljne ogrščice so v letu 2015 vplivale predvsem spremembe cen gnojil (–10 %) in goriva (–1 %). Prihodkovno-stroškovna pariteta je bila kljub višjim predvidenim povprečnim prihodkom in nekoliko nižjim stroškom pridelave pod povprečjem zadnjega petletnega obdobja. Neugodna prihodkovno-stroškovna razmerja poleg izrazito slabe letine pomenijo, da so bili ekonomski rezultati pri pridelavi oljne ogrščice slabi.

2.2.1 Pridelava, odkup in odkupne cene oljnic

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POVRŠINA (ha)														
Oljnice skupaj	6.559	5.772	6.580	7.500	9.666	8.161	9.054	11.787	11.021	10.242	10.309	10.526	8.939	84,9
Oljna ogrščica	2.705	1.945	2.260	2.809	5.358	4.442	4.424	5.303	4.770	5.141	6.131	5.563	1.629	29,3
Sončnice	107	56	40	156	246	256	227	203	374	367	273	252	230	91,3
Soja	40	78	172	226	126	49	66	109	107	140	278	404	1.705	422,0
Buče za olje	3.707	3.693	4.108	4.302	3.936	3.414	4.324	6.141	5.718	4.512	3.433	3.943	4.939	125,3
Druge oljnice*	:	:	:	:	:	:	:	31	52	82	194	364	436	119,8
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Oljnice skupaj	1,2	1,4	1,3	1,2	1,9	1,6	1,4	1,7	1,8	2,0	1,7	2,3	1,4	62,2
Oljna ogrščica	1,8	2,8	2,4	1,8	2,8	2,5	2,2	2,9	2,9	3,2	2,5	3,6	2,2	62,6
Sončnice	1,1	1,4	2,2	1,2	1,7	1,6	1,5	2,3	2,6	2,4	1,9	2,1	2,5	120,2
Soja	1,7	2,9	1,9	2,3	2,8	2,8	2,9	2,7	2,7	2,5	1,7	2,6	2,8	106,2
Buče za olje	0,8	0,7	0,7	0,8	0,7	0,5	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,6	0,7	120,0
PRIDELEK (t)														
Oljnice skupaj	8.052	8.144	8.730	9.258	18.333	13.321	12.899	20.227	19.300	20.492	17.812	23.965	12.657	52,8
Oljna ogrščica	4.831	5.418	5.352	4.991	14.740	10.949	9.845	15.522	13.948	16.692	15.113	19.883	3.643	18,3
Sončnice	122	79	89	190	427	414	330	476	976	868	506	527	578	109,7
Soja	68	226	333	527	348	137	193	290	292	343	463	1.046	4.689	448,3
Buče za olje	3.031	2.422	2.957	3.550	2.818	1.821	2.532	3.888	3.985	2.542	1.588	2.269	3.410	150,3
Druge oljnice*	:	:	:	:	:	:	:	51	99	47	142	240	337	140,4
ODKUP (t)														
Oljnice skupaj	4.026	3.801	4.865	5.369	11.031	4.779	7.352	9.430	8.806	9.653	9.476	9.455	5.372	56,8
Oljna ogrščica	3.589	3.596	4.639	5.064	10.254	4.586	7.155	9.132	8.333	9.248	9.246	8.957	3.595	40,1
Buče za olje	432	203	225	162	249	147	197	283	358	318	116	97	192	197,1
ODKUPNE CENE (EUR/t)														
Oljna ogrščica	218	197	176	198	220	381	255	273	422	450	358	307	364	118,3
Buče za olje	2.079	1.641	1.493	2.034	1.988	2.389	2.610	3.112	2.998	2.938	2.834	3.378	3.775	111,8

* po ocenah prevladuje konoplja

Vir: SURS

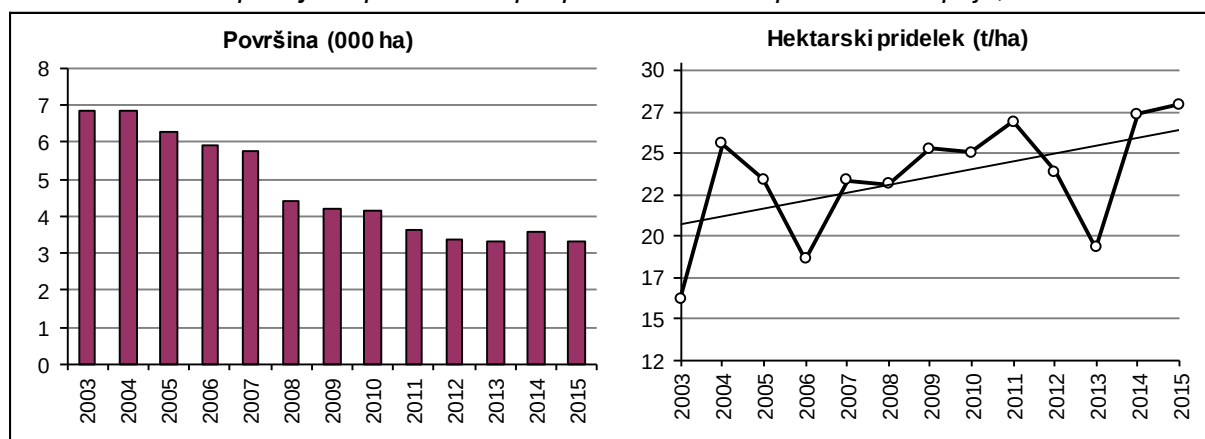
2.3 Krompir

Pridelava krompirja je v letu 2015 k vrednosti kmetijstva prispevala 1,1 %, k vrednosti rastlinske pridelave pa 2,0 %. Oba deleža med leti precej nihata in sta bila v letu 2015 na najnižji točki po letu 2003. Gibanje deležev vrednosti krompirja je bilo v obdobju 2003–2014 med 1,3 in 2,5 % vrednosti kmetijstva ter med 2,6 in 4,7 % vrednosti rastlinske pridelave.

Po zadnjih dostopnih podatkih raziskave strukture kmetijskih gospodarstev se je v letu 2013 v Sloveniji s pridelavo krompirja ukvarjalo nekaj več kot 40 tisoč gospodarstev, ki so krompir pridelovali na 0,11 ha njiv. V obdobju med letoma 2010 in 2013 se je število gospodarstev, ki pridelujejo krompir, povečalo za okoli 2 %, povprečna površina krompirja na gospodarstvo pa se je povečala za slabih 5 %.

Od leta 2000 je opazen trend zmanjševanja krompirja v setveni sestavi njiv. Izjema je leto 2014, ko se je delež krompirja povečal na 2,1 %, v letu 2015 pa se je zmanjševanje nadaljevalo, saj je bil krompir pospravljen le z 1,9 % njiv. V tem letu je bilo pospravljenih 3,3 tisoč ha krompirja oziroma 8 % manj kot v letu 2014.

Slika 10: Pospravljen površina in povprečni hektarski pridelek krompirja; 2003–2015

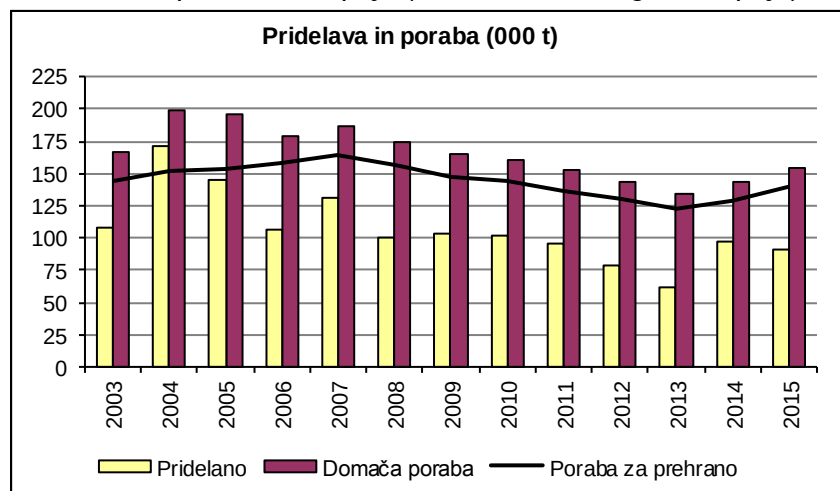
Vir: SURS

Vremenske razmere z zmernimi temperaturami in zadostno količino padavin so bile kljub spomladanski suši in neugodni julijski vročini ter dežjem z ohlavitvijo za rast krompirja zelo ugodne. Po statističnih podatkih je bil povprečni hektarski pridelek krompirja v letu 2015 še večji od rekordnega pridelka v letu 2014; znašal je 27,4 t/ha, kar je za 2 % več kot v letu prej. Kljub rekordni letini pa je bilo zaradi manjše pospravljenе površine pridelanega za 6 % manj krompirja (91 tisoč ton) kot v letu 2014.

Prek evidentiranih tržnih poti, ki jih spremlja SURS (odkup in dovoz na tržnice), je bilo v letu 2015 prodanega okoli 6,2 tisoč ton krompirja, kar je desetino več kot v letu prej. Prek odkupa in dovoza na tržnice se je v letu 2015 prodalo 7 %, v letu 2014 pa 6 % pridelanega krompirja.

Poraba krompirja v Sloveniji je že ves čas večja od pridelave. V letu 2015 je bilo uvoženih 71 tisoč ton krompirja, od tega 66 % v obliki predelanih proizvodov. Skupni uvoz krompirja se je v letu 2015 povečal za 2 %. Uvoženih je bilo 14 % manj jedilnega krompirja in za dobrih 10 % več predelane krompirja, medtem ko je uvoz semenskega krompirja ostal na enaki ravni kot leta 2014. V letu 2015 je izvoz krompirja ostal na ravni preteklega leta, pri čemer je bil izvoz predelane krompirja večji za 22 %, medtem ko se je izvoz svežega krompirja za petino zmanjšal. Negativni saldo zunanje trgovine (izvoz-uvoz) se je v letu 2015 zaradi večjega uvoza in približno enakega izvoza povečal za odstotno točko.

Slika 11: Pridelava in poraba krompirja (ekvivalent svežega krompirja); 2003–2015

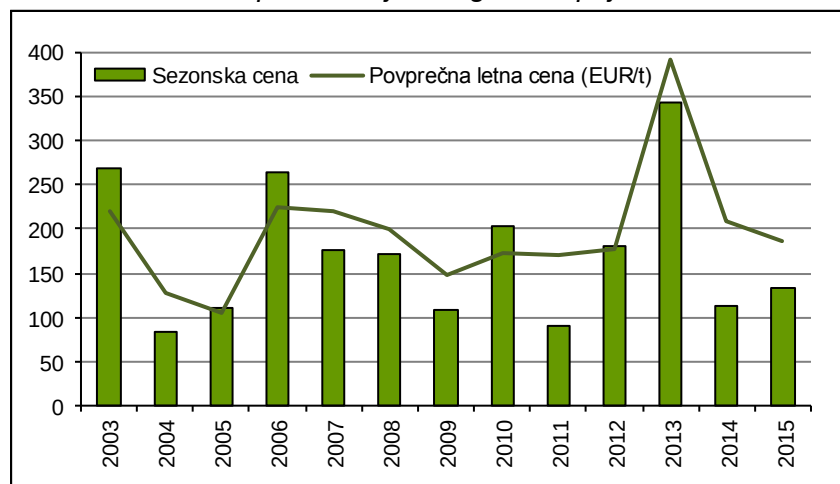

Vir: SURS, KIS

Manjši obseg pridelave ter opazno večja poraba sta vplivala na nižjo samooskrbo s krompirjem. V letu 2014 dosežena najvišja stopnja samooskrbe po letu 2007 se je v letu 2015 zmanjšala za 8 odstotnih točk. Značilno za stopnjo samooskrbe s krompirjem v Sloveniji je precejšnje nihanje med leti. Tako imamo med letoma 2003 in 2015 gibanje samooskrbe med 46 % in 86 %. Ker v Sloveniji nimamo predelave krompirja, je zanimiva tudi stopnja samooskrbe s svežim krompirjem, ki se je v letu 2015 zmanjšala in je znašala 80 %. Do leta 2014 je opaziti trend zmanjševanja porabe krompirja, zadnji dve leti pa se poraba krompirja ponovno povečuje. V primerjavi z začetkom stoletja (2001–2005) se je za prehrano v letih od 2011 do 2015 porabilo v povprečju 14 % manj krompirja, pri čemer je bila poraba svežega krompirja za dobro četrtino manjša, poraba predelanega krompirja pa se je povečala za polovico. Prebivalec Slovenije je v letu 2015 v povprečju porabil skupaj 68 kg krompirja, od tega 48 kg svežega.

V zadnjih letih smo priča velikim medletnim in sezonskim nihanjem odkupnih cen krompirja, ki so v veliki meri odvisne od cen na evropskem trgu. Po podatkih SURS je bila na povprečni letni ravni leta 2015 odkupna cena jedilnega krompirja za 11 % nižja kot v povprečju leta 2014 ter za dobro polovico nižja kot leta 2013, ko so bile cene krompirja izredno visoke. Medtem ko se je povprečna letna cena krompirja znižala, se je sezonska cena v mesecih od septembra do novembra 2015 zvišala za 17 %.

Slika 12: Odkupne cene jedilnega krompirja; 2003–2015

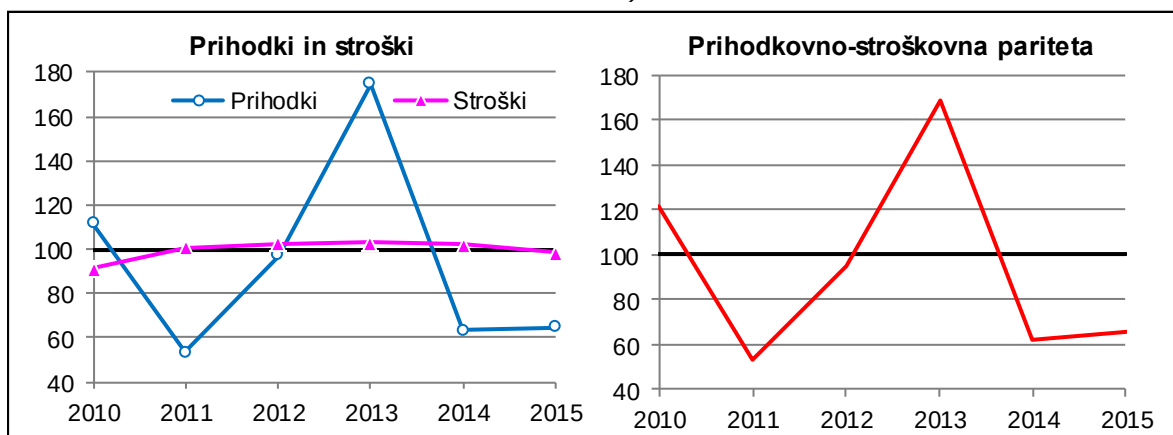
Vir: SURS, preračuni KIS

Trg krompirja v EU, z izjemo pridelave krompirja za predelavo v škrob, ni enotno urejen s tržnim redom. V letih 2007–2014 so bili pridelovalci krompirja upravičeni do enotnega plačila

za njive. V skladu s spremembami skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 je v letu 2015 prišlo do nove dodelitve plačilnih pravic, na podlagi katere lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Od leta 2006 dalje lahko pridelovalci zavarujejo svoje pridelke po regresirani stopnji, ki se je v letu 2015 zmanjšala s 40 na 20 %. Možnost pa imajo pridobiti tudi povračilo dela plačane trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki znaša od sredine leta 2009 dalje 70 % (prej 50 %).

Pri pridelavi krompirja ekonomske razmere nihajo še bolj kot v ostali rastlinski pridelavi. V letu 2015 je bila zaradi dobre letine v Sloveniji in nekoliko slabše drugje po Evropi ponudba krompirja velika in cene, posledično podobno kot leto prej, nizke. V jesenskih mesecih leta 2015 so bile odkupne cene krompirja v Sloveniji višje kot jeseni leta 2014, medtem ko je bila povprečna letna cena nižja. V povprečju je bila odkupna cena krompirja v mesecih od septembra do novembra 2015 za 17 % višja kot v enakih mesecih leta prej. Na podlagi modelnih izračunov ocenjujemo, da je bila pridelava krompirja letine 2015 ob upoštevanju nespremenjene košarice inputov za približno 3 % cenejša od pridelave predhodne letine.

Slika 13: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi krompirja (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Stroške pridelave krompirja so v letu 2015 najpomembneje zaznamovali nižji stroški semena (–21 %), zaradi znižane stopnje sofinanciranja zavarovanja pridelkov povečani stroški zavarovanja (+34 %) in zmerna rast cen drugih vložkov ter dela (vračunani stroški domačega dela so se zaradi nizke rasti plač zvišali za manj kot odstotek). Cenovno-stroškovno razmerje pridelave krompirja (upoštevana sezonska odkupna cena: september–november), ki je bilo v zadnjih letih izredno spremenljivo, se je v letu 2015 malce izboljšalo. Dobra letina krompirja in nekoliko višje odkupne cene v jesenskih mesecih ter le zmerna rast stroškov so vplivale na nekoliko boljše ekonomske rezultate v primerjavi z letino 2014.

2.3.1 Pridelava krompirja

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POVRŠINA (ha)														
Krompir skupaj	6.832	6.833	6.306	5.900	5.736	4.427	4.175	4.124	3.640	3.386	3.307	3.600	3.319	92,2
Krompir brez semenskega	6.746	6.746	6.252	5.825	5.662	4.337	4.138	4.076	3.590	3.341	3.265	3.562	3.284	92,2
– zgodnji	544	544	657	753	736	564	540	579	510	481	551	597	551	92,3
– pozni	6.202	6.202	5.595	5.072	4.926	3.773	3.598	3.497	3.080	2.860	2.714	2.965	2.733	92,2
Krompir, semenski	86	87	54	75	74	90	37	48	50	45	42	38	35	92,1
– od tega potrjena	50	72	38	42	46	42	37	40	48	42	38	29	21	71,7
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Krompir skupaj	15,8	25,1	22,9	18,1	22,8	22,7	24,8	24,5	26,4	23,4	18,8	26,9	27,4	102,0
Krompir brez semenskega	15,8	25,1	23,0	18,1	22,8	22,7	24,8	24,6	26,5	23,5	18,8	27,0	27,4	101,6
– zgodnji	13,7	21,2	16,9	14,9	20,2	20,8	20,3	20,3	22,0	21,3	18,7	23,4	22,7	96,6
– pozni	15,9	25,5	23,7	18,6	23,2	23,0	25,5	25,3	27,3	23,8	18,8	27,7	28,4	102,5
Krompir, semenski	14,4	22,5	22,1	21,2	23,5	20,5	23,1	20,0	19,3	20,1	17,2	16,8	26,5	157,5
PRIDELEK (t)														
Krompir skupaj	107.610	171.475	144.714	106.974	131.049	100.319	103.425	101.208	96.179	79.253	62.155	96.819	91.036	94,0
Krompir brez semenskega	106.369	169.520	143.522	105.381	129.309	98.475	102.570	100.249	95.213	78.348	61.434	96.181	90.110	93,7
– zgodnji	7.457	11.519	11.114	11.243	14.852	11.747	10.978	11.738	11.220	10.251	10.319	13.999	12.483	89,2
– pozni	98.912	158.001	132.408	94.138	114.457	86.728	91.592	88.511	83.993	68.097	51.115	82.182	77.627	94,5
Krompir, semenski	1.241	1.955	1.192	1.593	1.740	1.844	855	959	966	905	721	638	926	145,1
– od tega potrjen	868	1.511	792	846	959	897	856	902	1.217	1.107	869	655	476	72,6

Vir: SURS, KIS (Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin)

2.3.2 Evidentirana prodaja krompirja (t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
ODKUP IN DOVOZ NA TRŽNICE	13.652	10.567	11.310	6.025	6.634	7.076	6.550	7.902	7.124	5.875	4.626	5.629	6.221	110,5
Odkup	12.718	9.664	10.455	5.241	5.655	6.078	5.671	7.100	6.365	5.220	4.122	5.237	5.862	111,9
Krompir, brez semenskega	12.073	9.115	9.570	4.588	5.019	5.298	4.902	6.369	5.495	4.478	3.449	4.939	5.597	113,3
– zgodnji	2.612	2.628	1.941	1.397	1.593	773	750	947	1.100	1.142	1.063	1.807	1.678	92,8
– pozni	9.461	6.487	7.629	3.191	3.426	4.526	4.152	5.423	4.395	3.337	2.386	3.132	3.919	125,1
Semenski krompir	645	549	885	653	636	780	769	731	870	742	673	z	z	
Dovoz na živilske trge	934	904	856	784	979	998	879	802	760	655	504	393	358	91,3

Vir: SURS

2.3.3 Bilanca proizvodnje in porabe krompirja (ekvivalent svežega krompirja; 000 t)

Koledarsko leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
KROMPIR SKUPAJ (brez škroba)														
Pridelano	107,6	171,5	144,7	107,0	131,0	100,3	103,4	101,2	96,2	79,3	62,2	96,8	91,0	94,0
Uvoz	41,5	56,3	45,9	64,3	67,4	65,3	65,2	63,9	69,9	66,8	74,3	69,5	70,9	101,9
Izvoz	3,8	3,0	5,8	4,7	3,3	2,9	2,5	5,6	14,9	8,1	8,2	10,0	10,1	101,1
Spremembe zalog	-21,6	25,5	-10,5	-12,2	8,9	-11,9	1,4	-1,4	-1,6	-5,9	-6,0	12,8	-2,4	
Domača poraba	166,9	199,3	195,3	178,8	186,2	174,6	164,7	160,9	152,8	143,8	134,3	143,5	154,2	107,4
– krma	3,2	25,7	21,7	3,2	3,9	4,0	4,1	3,5	4,3	3,0	1,9	2,9	2,7	94,0
– seme	13,7	13,7	12,6	11,8	11,5	8,9	8,4	8,2	7,3	6,8	6,6	7,2	6,6	92,2
– izgube	5,4	8,6	7,2	5,3	6,6	5,0	5,2	5,1	4,8	4,0	3,1	4,8	4,6	94,0
– poraba za prehrano	144,7	151,3	153,7	158,5	164,3	156,7	147,0	144,1	136,3	130,1	122,7	128,6	140,3	109,1
Poraba na prebivalca (kg)	72,4	75,8	76,8	78,9	81,4	77,5	72,0	70,3	66,4	63,3	59,6	62,4	68,0	109,0
Stopnja samooskrbe (%)	64,5	86,0	74,1	59,8	70,4	57,4	62,8	62,9	63,0	55,1	46,3	67,5	59,0	
SVEŽ KROMPIR														
Pridelano	107,6	171,5	144,7	107,0	131,0	100,3	103,4	101,2	96,2	79,3	62,2	96,8	91,0	94,0
Uvoz	16,4	24,8	11,7	25,1	24,3	21,2	22,4	18,8	28,7	21,3	31,2	27,1	24,1	88,9
Izvoz	2,6	0,3	1,1	1,2	0,9	0,6	0,5	2,7	12,0	4,8	2,7	5,2	4,3	81,8
Spremembe zalog	-21,6	25,5	-10,5	-12,2	8,9	-11,9	1,4	-1,4	-1,6	-5,9	-6,0	12,8	-2,4	
Domača poraba	143,1	170,5	165,7	143,0	145,6	132,8	123,9	118,7	114,5	101,7	96,6	105,9	113,3	107,0
– krma	3,2	25,7	21,7	3,2	3,9	4,0	4,1	3,5	4,3	3,0	1,9	2,9	2,7	94,0
– seme	13,7	13,7	12,6	11,8	11,5	8,9	8,4	8,2	7,3	6,8	6,6	7,2	6,6	92,2
– izgube	5,4	8,6	7,2	5,3	6,6	5,0	5,2	5,1	4,8	4,0	3,1	4,8	4,6	94,0
– poraba za prehrano	120,8	122,5	124,1	122,7	123,6	114,9	106,3	101,8	98,1	88,0	85,0	91,0	99,3	109,2
Poraba na prebivalca (kg)	60,5	61,4	62,0	61,1	61,2	56,8	52,0	49,7	47,8	42,8	41,3	44,1	48,2	109,1
Stopnja samooskrbe (%)	75,2	100,6	87,3	74,8	90,0	75,5	83,5	85,3	84,0	77,9	64,4	91,4	80,4	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

2.3.4 Odkupne cene krompirja

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
EUR/t														
Krompir, brez semenskega	220,1	128,6	105,4	225,5	219,7	199,7	148,1	173,8	170,9	177,5	391,7	209,8	186,4	88,9
– zgodnji	347,0	186,9	158,7	264,4	298,5	285,2	281,8	270,6	251,2	242,8	537,7	288,3	315,7	109,5
– pozni	185,0	104,9	91,9	208,5	183,1	185,1	123,9	156,8	150,8	155,2	326,7	164,5	131,1	79,7
Sezonska cena*	267,8	84,8	110,6	263,9	176,9	172,2	107,8	202,5	90,0	181,4	342,5	113,8	133,1	117,0
Semenski krompir	450,3	358,8	314,0	442,5	353,5	438,9	309,2	440,4	449,0	437,6	466,6	z	z	

z – zaupno

* tehtano povprečje odkupnih cen jedilnega krompirja v septembru, oktobru in novembru

Vir: SURS, preračuni KIS

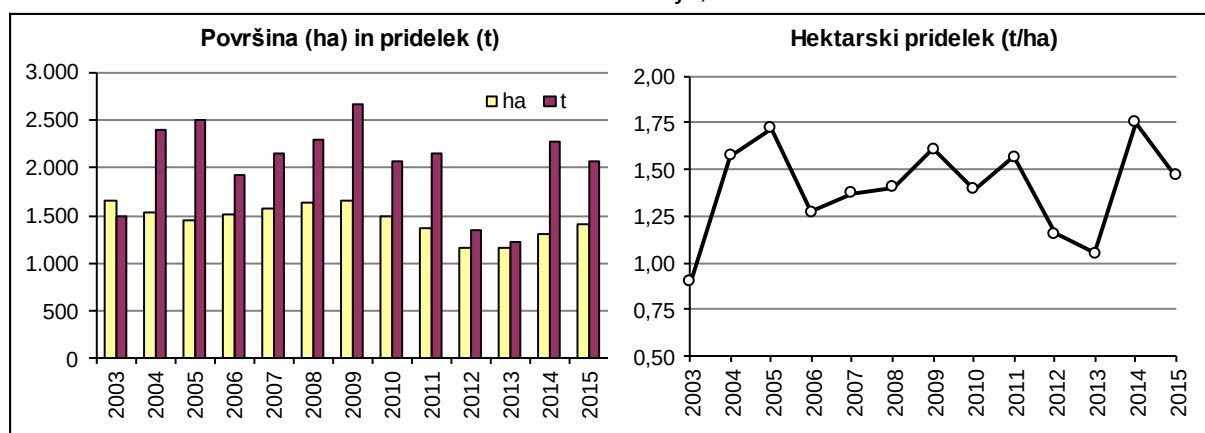
2.4 Hmelj

Pridelava hmelja po letu 2003 predstavlja med 0,4 in 2,6 % skupne vrednosti kmetijske proizvodnje oziroma med 0,7 in 5,1 % vrednosti rastlinske pridelave.

Po zadnjih dostopnih podatkih raziskave strukture kmetijskih gospodarstev se je s pridelavo hmelja v letu 2013 ukvarjalo 123 kmetijskih gospodarstev, ki so pridelovali hmelj na 1.192 ha. Zaradi slabih ekonomskih razmer v hmeljarstvu se je v primerjavi s popisom leta 2010 število gospodarstev, ki pridelujejo hmelj, zmanjšalo za 9 %, površina pa za 20 %.

Zaradi velikih ekonomskih težav v hmeljarstvu se je od leta 2010 do leta 2012 pridelovalna površina hmelja hitro zmanjševala, po tem letu pa se je obseg hmeljišč povečal. V letu 2015 so hmelj pospravili s 1.405 ha, kar je za 8 % več kot v letu prej.

Slika 14: Pridelava hmelja; 2003–2015

Vir: SURS

Zaradi slabe letine je bilo v letu 2015 pridelanega 9 % manj hmelja kot v letu prej, vendar je bila pridelava v tem letu z 2.065 tonami še vedno za 15 % večja kot v povprečju zadnjih petih let.

V letu 2015 je zunanjetrgovinska bilanca (izvoz-uvoz) znašala 1.762 ton in je bila le za dva odstotka nižja od predhodne, sicer največje bilance po letu 2010.

Povprečna odkupna cena hmelja je zadnje tri leta v porastu in je bila v letu 2015 za 22 % višja kot v letu prej in je za 63 % preseгла povprečje zadnjih petih let.

Preglednica 7: Odkupne cene hmelja; 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Povprečna letna odkupna cena (EUR/kg)	2,60	3,24	3,38	4,62	5,62	121,6

Vir: SURS

V obdobju 2007–2014 so bili pridelovalci hmelja upravičeni do enotnega plačila, ki je od leta 2010 dalje lahko vključevalo tudi zgodovinski dodatek za proizvodno vezana plačila v preteklosti (2004–2009). V skladu s spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 je v letu 2015 prišlo do nove dodelitve plačilnih pravic, na podlagi katere lahko pridelovalci hmelja iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Od leta 2006 dalje so tudi pridelovalci hmelja upravičeni do regresiranja zavarovanja, ki se je v letu 2015 znižalo s 40 na 20 % zavarovalne premije, uveljavljajo pa lahko tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu. Od sredine leta 2009 naprej odstotek vračila trošarine znaša 70 % (prej 50 %).

2.4.1 Pridelava hmelja, zunanja trgovina in cene pri pridelavi hmelja

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
PRIDELAVA														
Površina (ha)	1.662	1.524	1.453	1.507	1.572	1.638	1.660	1.488	1.376	1.159	1.166	1.296	1.405	108,4
Hektarski pridelek (t/ha)	0,9	1,6	1,7	1,3	1,4	1,4	1,6	1,4	1,6	1,2	1,1	1,8	1,5	83,9
Pridelek (t)	1.488	2.398	2.501	1.916	2.157	2.304	2.669	2.073	2.154	1.338	1.227	2.270	2.065	91,0
ZUNANJA TRGOVINA														
Izvoz (t)	1.922	1.854	1.963	1.574	1.680	1.474	1.628	2.636	1.632	1.262	1.403	1.831	1.815	99,1
Uvoz (t)	42	31	186	244	182	141	115	241	40	37	63	36	53	145,7
ODKUPNE CENE														
Hmelj (EUR/kg)	2,81	2,91	3,29	3,89	8,75	13,24	5,31	3,38	2,60	3,24	3,38	4,62	5,62	121,6

* zunanja trgovina – začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5 Zelenjadnice

K skupni vrednosti kmetijske proizvodnje je pridelava zelenjadnic v obdobju 2003–2014 prispevala med 3,1 in 5,5 % ter k vrednosti rastlinske pridelave med 6,0 in 10,2 %. V letu 2015 so imele zelenjadnice v skupni vrednosti kmetijske proizvodnje 5,7 % in v vrednosti rastlinske pridelave 10,0 %.

V Sloveniji se s pridelavo zelenjadnic ukvarjajo številna kmetijska gospodarstva, ki pridelujejo zelenjadnice tako za lastno porabo kot za prodajo. V obdobju 2010–2013 se je po zadnjih dostopnih podatkih raziskave strukture kmetijskih gospodarstev število gospodarstev s pridelavo zelenjadnic povečalo na skoraj 59 tisoč oziroma za skoraj dve petini, medtem ko se je povprečna površina v obdelavi posameznega kmetijskega gospodarstva zmanjšala za 18 % (leta 2010 540 m²; leta 2013 443,4 m²). Število kmetijskih gospodarstev in njihova struktura pridelave zelenjadnic se je tako ponovno približala ravni iz leta 2000.

Preglednica 8: Število kmetijskih gospodarstev, osnovna in pridelovalna površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih; 2010 in 2013

	Zelenjadnice								
	Skupaj		Indeks 2013/10	Na prostem		Indeks 2013/10	V zaščitenem prostoru		Indeks 2013/10
	2010	2013		2010	2013		2010	2013	
Število kmetijskih gospodarstev (KMG)	1.192	1.169	98,1	1.111	1.087	97,8	343	401	116,9
Osnovna površina (ha)	1.216	1.587	130,5	1.149	1.500	130,6	67	69	102,8
Pridelovalna površina (ha)	1.498	1.982	132,3	1.413	1.873	132,5	85	108	127,9
Osnovna površina/KMG (ha)	1,02	1,36	133,1	1,03	1,38	133,4	0,20	0,17	88,0
Pridelovalna površina/KMG (ha)	1,26	1,70	134,9	1,27	1,72	135,5	0,25	0,27	109,4

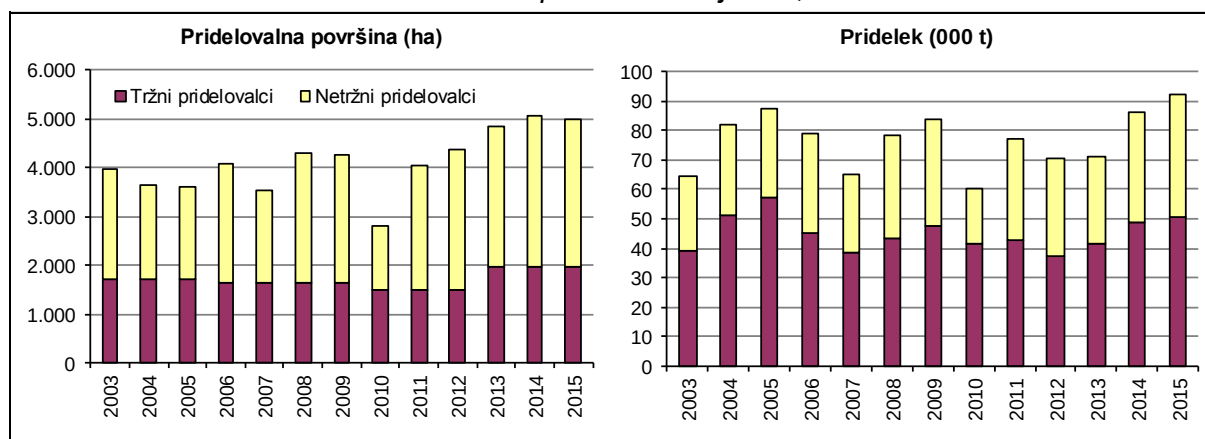
Vir: SURS (popisi tržnega vrtnarstva)

V Sloveniji se praviloma vsaka tri leta izvajajo tudi tržni popisi vrtnarstva, s katerimi so popisana tudi kmetijska gospodarstva, ki pridelujejo zelenjadnice za prodajo. Podatki popisa v letu 2013 kažejo, da je bilo kmetijskih gospodarstev s tržno pridelavo zelenjadnic 1.169 oziroma za 2 % manj kot ob popisu 2010. Nasprotno pa je bilo pridelavi zelenjadnic v letu 2013 namenjenih za 31 % več površin kot ob popisu 2010. Tržne zelenjadnice so v letu 2013 pridelovali na 1.587 ha (osnovna površina), posamezno kmetijsko gospodarstvo pa je zelenjadnice pridelovalo na 1,36 ha. Pridelava zelenjadnic v Sloveniji poteka večinoma na prostem, saj je kar 95 % vseh površin za tržno pridelavo zelenjadnic na prostem.

V strukturi rabe njiv in vrtov osnovne površine zelenjadnic zavzemajo približno 2 %, kar je v letu 2015 pomenilo 4.008 ha. Skupna pridelovalna površina zelenjadnic je običajno za slabo četrtno večja od osnovne površine in je po letu 2003 obsegala med 2.803 in 5.057 ha. V letu 2015 so bile po ocenah statistike zelenjadnice pospravljene s 5 tisoč ha njiv, kar je dober odstotek manj kot v letu prej, a druga največja površina doslej. Zadnji dostopni podatki o površini tržnih zelenjadnic so iz popisa tržnega vrtnarstva iz leta 2013, saj SURS v obdobju med popisi ne ocenjuje teh površin. Površine, namenjene tržni pridelavi zelenjadnic, so največje po letu 2000 in obsegajo 1.982 ha.

Ker večina pridelave zelenjadnic še vedno poteka na prostem, imajo v zelenjadarstvu na pridelek velik vpliv vremenski dejavniki, ki so bili, kljub svoji spremenljivosti, pridelavi zelenjadnic bolj naklonjeni kot v deževnem letu prej. Povprečni hektarski pridelek zelenjadnic je bil v povprečju za dobrih 8 % večji, pri čemer je bila letina posameznih zelenjadnic pri nekaterih vrstah boljša (fižol za stročje, bučke, kumare, paprika), pri nekaterih vrstah (česen, por, kitajski kapus, špinača, grah) pa slabša kot v letu prej. Povprečni hektarski pridelek zelenjadnic je bil v letu 2015 za 5 % nad povprečjem zadnjih petih let (2010–2014), saj so le redke zelenjadnice obrodile podpovprečno. Podpovprečni pridelek so imele solata, paradižnik, česen, por, špinača in kitajski kapus.

Slika 15: Površina in pridelek zelenjadnic; 2003–2015

Vir: SURS

V Sloveniji smo v letu 2015 zaradi boljše letine in malenkost manjših površin pridelali za 7 % več zelenjadnic kot v letu 2014.

Preglednica 9: Pridelava zelenjadnic; 2014 in 2015

	Površina (ha)		Indeks 2015/14	Pridelek (t/ha)		Indeks 2015/14	Skupni pridelek (t)		Indeks 2015/14
	2014	2015		2014	2015		2014	2015	
Zelenjadnice skupaj	5.057	5.001	98,9	17,0	18,5	108,4	86.209	92.448	107,2
Od tega:									
– solata	671	732	109,1	15,6	16,0	102,6	10.474	11.726	112,0
– belo zelje	651	588	90,3	32,0	34,4	107,5	20.851	20.248	97,1
– fižol za stročje	686	512	74,6	5,0	6,0	121,5	3.407	3.089	90,7
– endivija in radič	543	631	116,2	14,9	14,9	99,8	8.098	9.389	115,9
– čebula	371	330	88,9	20,4	21,8	106,7	7.563	7.179	94,9
– paradižnik	233	192	82,4	28,4	29,7	104,8	6.607	5.705	86,3
– paprika	150	152	101,1	23,9	26,4	110,6	3.594	4.016	111,7

Vir: SURS

Odkup in prodaja na tržnicah sta se že tretje leto zapored povečala (+1 %), povprečno sta v letu 2015 zajela približno toliko pridelka tržnih pridelovalcev zelenjadnic (24 %) kot v letu prej (25 %).

V letu 2015 je bilo v sveži in predelani obliki porabljenih 239 tisoč ton zelenjave, kar je za 5 % več kot v letu prej in 13 % nad povprečjem zadnjih petih let. Slovenija je neto uvoznica zelenjave. V letu 2015 je bilo uvoženih 164 tisoč ton zelenjave, od tega 64 % sveže.

Preglednica 10: Izvoz in uvoz zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave); 2011–2015

	IZVOZ (t)					UVOZ (t)				
	2011	2012	2013	2014	2015*	2011	2012	2013	2014	2015*
Zelenjava** skupaj	12.759	12.439	13.872	15.967	17.692	147.138	149.584	153.238	157.665	164.165
Predelana zelenjava**	3.730	2.733	3.905	3.663	3.110	54.570	54.389	55.456	58.267	59.379
Sveža zelenjava**, od tega:	9.029	9.706	9.967	12.304	14.582	92.569	95.195	97.782	99.397	104.786
– zelje	200	157	129	211	311	3.706	3.523	5.559	3.522	3.885
– solata	393	439	276	179	246	8.884	9.272	9.340	8.556	8.119
– radič	163	180	88	49	71	3.854	3.078	2.890	2.927	2.733
– paprika	525	456	1.384	1.724	2.292	8.764	9.576	9.079	10.181	10.853
– paradižnik	1.022	1.430	1.944	3.096	2.861	14.970	13.213	13.717	13.861	13.595
– kumare	336	553	345	565	206	3.576	4.223	3.656	4.344	3.870
– čebula	1.557	1.868	2.159	2.956	2.079	12.973	13.139	14.506	14.907	14.847

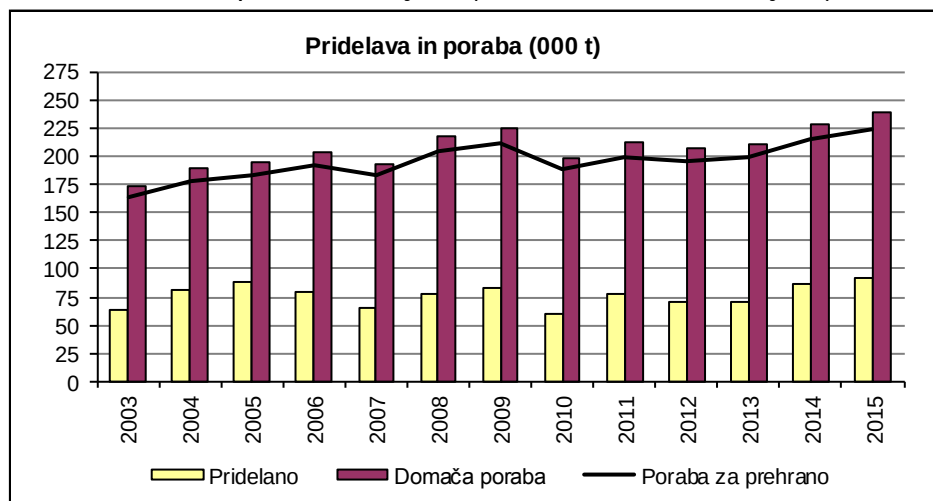
* začasni podatki

** vključno z lubenicami in melonami

Vir: SURS, preračuni KIS

Skupni uvoz zelenjave se je v primerjavi z letom prej povečal za 4 %, od tega je bil uvoz sveže zelenjave večji za 5 %. Izvoz zelenjave je v letu 2015 obsegal približno 18 tisoč ton, od česar je okoli 82 % izvoza predstavljala sveža zelenjava, in se je glede na leto 2014 povečal za 11 %. V količinski strukturi zunanje trgovine sveže zelenjave so najpomembnejše zelenjadnice čebula, paradižnik, paprika, solata, kumare in zelje.

Slika 16: Pridelava in poraba zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave); 2003–2015

Vir: SURS, KIS

Stopnja samooskrbe z zelenjavo je v Sloveniji nizka, zanjo so značilna velika medletna nihanja, ki so odvisna predvsem od obsega pridelave. V letu 2015 je bila stopnja samooskrbe z zelenjavo največja po letu 2005 in je po prvih ocenah znašala 39 % (s svežo zelenjavo 51 %). Poraba zelenjave ima trend rasti, v primerjavi z začetkom stoletja (2001–2005) se je za prehrano v letih 2011–2015 porabilo v povprečju 25 % več zelenjave, poraba sveže zelenjave pa je bila v tem obdobju večja za okoli 20 %. V letu 2015 je prebivalec Slovenije porabil 109 kg zelenjave, od tega 81 kg sveže.

V letu 2015 so se na povprečni letni ravni cene zelenjadnic zvišale v povprečju za 6 %, smeri sprememb odkupnih cen zelenjadnic sta bili obojesmerni.

Preglednica 11: Odkupne cene zelenjadnic; 2011–2015

Odkupne cene (EUR/kg)	2011	2012	2013	2014	2015
Zelje	0,24	0,24	0,31	0,24	0,25
Solata	0,57	0,58	0,98	0,70	0,82
Paprika	0,74	0,77	0,86	0,79	0,90
Paradižnik	0,52	0,91	0,94	1,33	1,30
Kumare, solatne	0,34	0,46	0,56	0,47	0,46
Čebula	0,32	0,43	0,54	0,37	0,32

Vir: SURS

V letih 2007–2014 so lahko pridelovalci zelenjadnic pridobili enotno plačilo za njive. V skladu s spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 je v letu 2015 prišlo do nove dodelitve plačilnih pravic, na podlagi katere lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Pridelovalci zelenjadnic so poleg tega upravičeni tudi do proizvodno vezanega plačila. Višina proizvodno vezanega plačila za zelenjadnice je v posameznem letu odvisna od števila upravičenih hektarov in višine ovojnice za to shemo. V letu 2015 je bilo shemi za zelenjadnice namenjeno 1,5 % ovojnice za neposredna plačila, povprečno proizvodno vezano plačilo pa je znašalo 1.976,0 EUR/ha. Tudi pri zavarovanju zelenjadnic je bilo v letu 2015 mogoče uveljaviti regres v višini 20 % zavarovalne premije. Pridelovalci pa lahko uveljavijo tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od leta 2009 dalje znaša 70 %.

2.5.1 Površina zelenjadnic skupaj

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
OSNOVNA POVRŠINA (ha)	3.087	2.904	2.891	3.169	2.752	3.421	3.406	2.276	3.288	3.843	3.881	4.051	4.008	98,9
PRIDELOVALNA POVRŠINA (ha)														
Zelenjadnice skupaj	3.982	3.631	3.614	4.099	3.550	4.294	4.275	2.803	4.048	4.371	4.845	5.057	5.001	98,9
Belo zelje	829	699	696	805	711	841	838	578	582	611	632	651	588	90,3
Ohrovt	51	59	58	62	54	65	64	37	33	34	42	43	44	102,3
Kitajski kapus	19	20	20	29	28	30	30	9	8	8	16	16	20	125,0
Cvetača in brokoli	89	97	97	104	86	95	95	54	81	87	102	105	103	97,7
Solata	342	353	352	442	386	463	461	298	542	591	639	671	732	109,1
Endivija	112	164	163	175	150	184	183	102	174	191	227	239	227	95,0
Radič	169	218	217	233	204	244	243	151	188	202	295	304	404	132,9
Špinača	44	33	33	27	24	28	28	23	16	16	20	20	35	174,1
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	:	117	129	136	144	100	69,6
Korenček	168	125	124	162	141	171	170	94	149	162	190	199	175	87,9
Rdeča pesa	146	121	120	147	130	153	153	86	112	120	117	122	118	96,4
Paradižnik	218	165	164	175	145	187	186	117	201	221	220	233	192	82,4
Paprika	237	203	203	176	161	183	182	117	139	146	145	150	152	101,1
Kumare	202	135	134	145	119	155	154	89	142	157	156	166	123	74,0
– solatne	116	56	56	61	51	65	65	42	73	80	79	84	62	73,8
– za vlaganje	86	79	78	84	68	90	89	47	69	77	77	82	61	74,2
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	:	121	130	107	113	89	78,8
Čebula	357	286	285	260	226	273	272	193	295	319	356	371	330	88,9
Česen	62	35	35	45	36	48	48	38	61	67	125	129	146	113,2
Por	43	32	32	36	34	37	37	30	25	25	22	22	42	190,0
Fižol, svež	350	490	486	616	489	666	661	360	563	628	643	686	512	74,6
– visok	185	321	318	403	318	436	432	234	395	442	439	469	278	59,3
– nizek	166	169	167	214	171	230	228	126	168	186	204	217	234	107,8
Grah, svež	63	52	52	68	55	73	73	41	51	57	56	59	60	101,5
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	:	30	30	66	66	70	106,4
Druge zelenjadnice	482	344	344	392	374	399	399	386	418	440	533	547	739	135,1

Vir: SURS

2.5.2 Hektarski pridelek zelenjadnic skupaj

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Hektarski pridelek zelenjadnic (t/ha)														
Zelenjadnice skupaj	16,1	22,6	24,2	19,2	18,4	18,2	19,6	21,4	19,1	16,2	14,7	17,0	18,5	108,4
Belo zelje	21,5	34,9	35,9	32,4	28,8	32,0	33,9	35,0	35,9	28,4	25,6	32,0	34,4	107,5
Ohrovt	17,5	24,2	23,9	19,7	19,6	19,6	19,8	19,6	22,7	18,3	20,6	21,9	23,6	107,8
Kitajski kapus	29,9	26,7	27,2	29,5	24,3	24,9	25,3	25,4	24,9	23,3	20,5	23,6	21,1	89,5
Cvetača in brokoli	14,1	18,1	18,1	14,3	16,4	16,0	20,0	18,4	15,4	14,9	12,7	15,4	15,7	101,8
Solata	15,9	20,9	21,1	19,0	18,2	18,4	18,9	19,4	17,3	15,0	13,3	15,6	16,0	102,6
Endivija	18,6	19,4	19,8	17,9	16,8	17,0	17,0	18,0	16,4	14,5	14,4	16,2	16,3	100,8
Radič	9,2	15,9	16,0	14,2	14,6	13,6	14,2	15,2	15,1	12,7	11,9	13,9	14,1	101,1
Špinača	11,3	10,9	12,4	11,9	10,3	11,8	12,9	10,3	13,4	12,0	12,5	14,8	10,7	72,3
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	:	5,3	5,6	4,9	6,0	6,2	103,5
Korenček	17,3	21,0	22,1	18,2	18,0	19,2	22,9	21,7	20,0	16,7	16,5	17,7	19,2	108,8
Rdeča pesa	17,2	23,3	25,0	21,2	21,6	20,7	25,3	23,4	22,9	19,4	17,1	21,5	22,9	106,8
Paradižnik	19,2	33,0	40,5	26,4	30,4	25,2	23,4	32,2	27,4	33,1	31,3	28,4	29,7	104,8
Paprika	20,5	30,2	50,4	27,1	22,7	23,4	25,1	28,8	26,6	23,2	22,4	23,9	26,4	110,6
Kumare	13,7	23,3	27,6	19,6	17,5	16,7	21,9	26,0	21,9	16,9	16,5	19,7	22,3	113,2
– solatne	16,1	29,6	39,8	25,9	21,0	20,7	31,5	38,0	28,2	21,3	21,6	25,8	29,5	114,4
– za vlaganje	10,4	18,8	18,9	15,1	14,9	13,7	14,9	15,3	15,2	12,4	11,2	13,4	15,0	111,2
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	:	24,6	19,3	17,9	19,8	24,0	121,3
Čebula	15,7	25,7	25,3	20,7	20,0	19,6	22,0	24,2	21,5	18,4	17,1	20,4	21,8	106,7
Česen	4,8	7,8	6,9	6,3	7,1	6,3	6,4	7,7	7,4	6,2	6,6	7,1	6,4	90,6
Por	22,3	26,6	22,7	23,0	18,6	21,6	24,1	20,3	20,1	20,0	16,6	18,4	18,4	99,8
Fižol za stročje	3,1	5,6	6,4	4,6	4,9	4,5	5,1	5,3	5,6	3,6	3,8	5,0	6,0	121,5
– visok	3,2	5,7	6,8	4,8	5,0	4,8	5,3	5,6	5,9	3,9	4,0	5,1	6,8	133,4
– nizek	2,9	5,5	5,6	4,1	4,5	4,0	4,7	4,8	4,8	2,8	3,5	4,7	5,1	109,5
Grah, svež	3,8	4,1	4,4	3,7	3,8	3,5	3,8	3,8	3,4	3,3	2,4	3,6	3,6	97,3
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	:	3,9	3,2	3,3	3,4	4,2	122,5
Druge zelenjadnice	18,3	23,1	18,9	15,8	14,4	11,9	12,7	16,8	16,2	13,6	12,3	14,8	18,7	126,8

Vir: SURS

2.5.3 Skupni pridelek zelenjadnic skupaj

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Skupni pridelek zelenjadnic (t)														
Zelenjadnice skupaj	64.311	82.063	87.579	78.831	65.223	78.194	83.868	59.984	77.292	70.759	71.273	86.209	92.448	107,2
Belo zelje	17.826	24.422	25.008	26.050	20.486	26.897	28.390	20.241	20.870	17.362	16.207	20.851	20.248	97,1
Ohrovt	885	1.418	1.395	1.214	1.046	1.268	1.273	725	750	623	865	942	1.039	110,3
Kitajski kapus	582	528	536	858	668	746	749	229	199	186	328	377	422	111,9
Cvetača in brokoli	1.249	1.755	1.756	1.484	1.408	1.521	1.891	996	1.246	1.299	1.294	1.625	1.617	99,5
Solata	5.420	7.368	7.434	8.398	7.013	8.500	8.694	5.781	9.380	8.887	8.507	10.474	11.726	112,0
Endivija	2.081	3.182	3.238	3.132	2.527	3.119	3.121	1.836	2.849	2.762	3.280	3.868	3.704	95,8
Radič	1.556	3.470	3.475	3.304	2.976	3.313	3.445	2.302	2.836	2.562	3.517	4.230	5.685	134,4
Špinača	494	363	412	326	251	329	364	236	215	192	250	298	375	125,8
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	:	618	727	666	864	623	72,1
Korenček	2.905	2.632	2.747	2.952	2.528	3.280	3.897	2.039	2.974	2.709	3.132	3.518	3.366	95,7
Rdeča pesa	2.504	2.817	3.010	3.106	2.805	3.167	3.860	2.013	2.566	2.324	2.001	2.631	2.708	102,9
Paradižnik	4.191	5.431	6.629	4.610	4.400	4.704	4.344	3.766	5.512	7.313	6.892	6.607	5.705	86,3
Paprika	4.862	6.140	10.227	4.777	3.650	4.286	4.562	3.375	3.701	3.381	3.249	3.594	4.016	111,7
Kumare	2.759	3.145	3.708	2.848	2.077	2.581	3.367	2.313	3.104	2.656	2.567	3.273	2.742	83,8
– solatne	1.872	1.663	2.224	1.582	1.067	1.345	2.033	1.594	2.058	1.704	1.704	2.168	1.830	84,4
– za vlaganje	888	1.482	1.485	1.266	1.010	1.236	1.334	719	1.046	952	863	1.105	912	82,5
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	:	2.972	2.506	1.913	2.240	2.140	95,5
Čebula	5.619	7.360	7.212	5.391	4.516	5.343	5.997	4.667	6.333	5.869	6.074	7.563	7.179	94,9
Česen	299	275	240	280	254	301	307	292	449	413	821	912	935	102,5
Por	954	842	716	824	634	799	882	608	503	500	366	407	772	189,7
Fižol za stročje	1.069	2.736	3.112	2.817	2.372	3.027	3.370	1.921	3.154	2.244	2.445	3.407	3.089	90,7
– visok	584	1.815	2.167	1.934	1.602	2.100	2.292	1.314	2.341	1.725	1.741	2.392	1.891	79,1
– nizek	485	920	946	883	770	927	1.078	607	813	519	704	1.015	1.198	118,0
Grah, svež	239	215	225	252	210	255	280	156	174	186	135	216	213	98,7
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	:	117	95	218	224	292	130,4
Druge zelenjadnice	8.817	7.966	6.496	6.207	5.402	4.758	5.075	6.488	6.770	5.963	6.546	8.088	13.852	171,3

Vir: SURS

2.5.4 Površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
PRIDELOVALNA POVRŠINA – TRŽNI (ha)														
Zelenjadnice	1.708	1.708	1.708	1.641	1.630	1.628	1.629	1.498	1.497	1.497	1.982	1.982	1.982	100,0
Belo zelje	364	364	364	377	377	377	377	350	350	350	371	371	371	100,0
Ohrovt	30	30	30	25	25	25	25	17	17	17	25	25	25	100,0
Kitajski kapus	14	14	14	22	22	22	22	5	5	5	13	13	13	100,0
Cvetača in brokoli	73	73	73	73	62	62	62	38	38	38	53	53	53	100,0
Solata	153	153	153	186	186	186	186	163	162	162	213	213	213	100,0
Endivija	76	76	76	61	61	61	61	42	41	41	79	79	79	100,0
Radič	115	115	115	101	101	101	101	81	81	81	174	174	174	100,0
Špinača	23	23	23	14	14	14	14	16	16	16	20	20	20	100,0
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	0	25	25	33	33	33	100,0
Korenček	47	47	47	63	63	63	63	42	42	42	70	70	70	100,0
Rdeča pesa	60	60	60	70	70	70	70	45	45	45	42	43	43	100,0
Paradižnik	56	56	56	36	36	36	36	43	43	43	42	42	42	100,0
Paprika	147	147	147	105	105	105	105	79	80	80	80	80	80	100,0
Kumare	42	42	41	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	100,0
– solatne	20	20	20	15	15	15	15	17	17	17	17	17	17	100,0
– za vlaganje	22	22	22	11	11	11	11	8	8	8	8	8	8	100,0
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	0	52	52	30	30	30	100,0
Čebula	164	164	164	104	104	104	104	110	109	109	147	147	147	100,0
Česen	3	3	3	3	3	3	3	16	10	10	67	67	67	100,0
Por	25	25	25	27	27	27	27	25	25	25	22	22	22	100,0
Fižol za stročje	33	33	33	32	32	32	32	50	51	51	67	68	68	100,0
– visok	16	16	16	13	13	13	13	27	28	28	26	26	26	100,0
– nizek	17	17	17	19	19	19	19	23	23	23	41	41	41	100,0
Grah, svež	4	4	4	7	7	7	7	8	8	8	7	7	7	100,0
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	:	30	30	66	65,8	65,8	100,0
Druge zelenjadnice	280	280	280	310	310	310	310	343	242	242	335	335	335	100,0

Vir: SURS

2.5.5 Hektarski pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
HEKTARSKI PRIDELEK – TRŽNI (t/ha)														
Zelenjadnice skupaj	22,9	30,0	33,6	27,5	23,7	26,5	29,4	27,6	28,4	25,1	21,1	24,5	25,4	103,6
Belo zelje	31,0	42,8	45,0	43,0	33,5	42,9	46,1	42,0	43,7	35,0	32,4	40,0	41,0	102,6
Ohrovt	18,6	28,3	28,7	24,2	22,5	25,8	25,4	24,1	29,9	21,6	25,7	26,2	28,9	110,6
Kitajski kapus	32,1	29,2	29,8	33,2	25,8	28,1	28,0	33,2	31,2	28,2	22,4	25,4	24,0	94,5
Cvetača in brokoli	14,8	19,3	19,1	15,2	18,1	18,1	24,0	20,8	19,2	19,7	15,9	18,9	19,1	100,7
Solata	22,2	26,0	26,4	24,5	21,3	23,4	24,6	22,5	22,7	20,5	16,6	19,8	21,4	108,0
Endivija	21,3	23,1	23,4	23,1	19,6	22,0	22,2	21,8	21,8	19,9	19,7	21,0	21,0	100,0
Radič	11,0	17,8	17,9	15,9	16,6	15,8	16,9	16,9	16,9	13,9	13,1	15,2	15,9	104,7
Špinača	13,7	12,0	14,0	15,6	11,5	15,1	18,0	11,3	13,4	12,0	12,5	14,8	12,1	81,5
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	:	8,0	7,1	6,9	8,2	7,3	88,9
Korenček	22,3	27,2	29,5	23,5	21,1	27,0	36,1	27,9	28,9	25,3	22,3	22,6	24,0	105,8
Rdeča pesa	19,8	25,7	29,9	25,5	24,4	24,2	34,2	27,2	29,2	23,4	20,8	27,0	28,7	106,5
Paradižnik	44,3	51,3	79,0	56,0	63,8	59,5	46,9	54,1	51,2	94,4	96,6	94,4	57,7	61,1
Paprika	27,3	34,9	63,0	35,4	27,1	31,2	33,2	35,2	34,2	30,7	30,7	32,2	34,9	108,5
Kumare	26,4	35,1	50,9	44,2	28,2	31,7	58,7	55,4	49,0	35,0	37,1	44,0	42,5	96,7
– solatne	34,8	46,9	77,4	59,3	33,8	40,7	85,7	71,1	62,2	42,9	45,8	56,6	55,1	97,4
– za vlaganje	18,7	24,2	26,5	23,6	20,4	19,3	21,9	22,0	21,0	18,0	18,6	19,4	17,9	92,4
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	:	33,1	25,3	26,7	25,8	30,5	118,1
Čebula	18,5	30,9	29,9	26,9	23,5	26,1	31,6	29,3	27,3	23,5	21,5	25,6	26,2	102,4
Česen	6,5	8,1	8,2	8,0	10,3	10,2	8,8	9,6	9,0	6,2	7,4	7,7	6,4	84,3
Por	28,1	29,5	24,7	25,9	19,8	25,1	27,8	21,6	20,1	20,0	16,6	18,4	21,6	117,2
Fižol za stročje	3,0	4,4	6,6	5,2	6,1	4,9	7,3	5,7	5,6	4,4	5,0	6,9	7,6	110,5
– visok	3,4	3,9	6,2	5,7	6,6	5,9	9,4	5,4	6,0	4,8	6,9	10,8	10,7	98,9
– nizek	2,6	5,0	7,1	4,9	5,8	4,2	5,8	6,0	5,1	3,8	3,9	4,4	5,7	128,4
Grah, svež	3,6	4,6	5,0	4,2	4,8	4,3	4,3	4,1	4,0	3,1	2,3	5,2	5,2	100,0
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	:	3,9	3,2	3,3	3,4	4,2	123,7
Druge zelenjadnice	19,8	23,8	19,4	15,8	15,2	12,8	13,6	17,7	21,0	17,2	14,7	18,2	23,6	129,7

Vir: SURS

2.5.6 Skupni pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
SKUPNI PRIDELEK – TRŽNI (t)														
Zelenjadnice skupaj	39.169	51.222	57.423	45.128	38.644	43.218	47.828	41.382	42.536	37.590	41.813	48.567	50.304	103,6
Belo zelje	11.273	15.585	16.366	16.186	12.601	16.174	17.369	14.694	15.286	12.256	12.004	14.849	15.231	102,6
Ohrovt	557	846	859	600	558	645	631	410	508	368	643	644	712	110,6
Kitajski kapus	457	415	424	728	566	618	614	166	156	141	291	329	311	94,5
Cvetača in brokoli	1.083	1.420	1.404	1.118	1.122	1.123	1.494	791	729	747	841	1.005	1.012	100,7
Solata	3.406	3.988	4.051	4.561	3.955	4.358	4.565	3.664	3.679	3.321	3.543	4.205	4.542	108,0
Endivija	1.608	1.747	1.769	1.421	1.206	1.344	1.365	916	895	816	1.560	1.650	1.650	100,0
Radič	1.261	2.040	2.059	1.608	1.679	1.598	1.705	1.372	1.371	1.125	2.271	2.643	2.766	104,7
Špinača	316	277	323	219	161	211	252	180	215	192	250	298	243	81,5
Motovilec	:	:	:	:	:	:	:	:	199	178	229	270	240	88,9
Korenček	1.051	1.279	1.389	1.476	1.324	1.691	2.267	1.172	1.215	1.063	1.560	1.574	1.666	105,8
Rdeča pesa	1.195	1.552	1.803	1.774	1.700	1.691	2.378	1.223	1.314	1.055	872	1.147	1.221	106,5
Paradižnik	2.458	2.849	4.385	1.995	2.272	2.117	1.671	2.327	2.200	4.061	4.056	4.002	2.446	61,1
Paprika	4.019	5.132	9.272	3.705	2.834	3.264	3.474	2.784	2.735	2.453	2.457	2.566	2.784	108,5
Kumare	1.096	1.457	2.109	1.116	712	801	1.484	1.384	1.226	874	928	1.097	1.060	96,7
– solatne	692	934	1.536	865	494	594	1.250	1.208	1.058	730	779	933	909	97,4
– za vlaganje	404	523	573	252	218	207	234	176	168	144	149	164	151	92,4
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	:	1.720	1.314	801	769	908	118,1
Čebula	3.028	5.064	4.891	2.798	2.445	2.719	3.283	3.221	2.978	2.564	3.158	3.760	3.849	102,4
Česen	18	23	23	28	36	35	31	153	90	62	493	515	434	84,3
Por	698	733	613	705	539	677	756	539	503	500	366	407	477	117,2
Fižol za stročje	98	145	217	170	199	157	235	284	286	222	337	468	517	110,5
– visok	55	63	100	76	87	77	124	146	168	134	179	285	282	98,9
– nizek	43	82	118	94	112	80	111	138	118	88	158	183	235	128,4
Grah, svež	16	20	21	30	34	30	30	33	32	25	16	36	36	100,0
Šparglji	:	:	:	:	:	:	:	:	117	95	218	224	277	123,7
Druge zelenjadnice	5.532	6.653	5.443	4.890	4.701	3.965	4.225	6.069	5.082	4.158	4.920	6.110	7.922	129,7

Vir: SURS

2.5.7 Izvoz in uvoz sveže zelenjave (t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
IZVOZ														
Sveža zelenjava**	752	1.063	2.380	3.511	6.391	9.868	6.442	9.456	9.029	9.706	9.967	12.304	14.582	118,5
Plodovke, od tega:	99	513	549	1.464	3.166	5.191	2.586	2.921	2.281	2.765	3.886	5.678	5.655	99,6
paprika	37	64	141	280	483	823	700	712	525	456	1.384	1.724	2.292	133,0
paradižnik	57	393	208	855	1.934	3.110	825	1.286	1.022	1.430	1.944	3.096	2.861	92,4
kumare	4	36	127	191	359	786	668	468	336	553	345	565	206	36,4
Čebulnice, od tega:	59	231	314	344	535	684	575	1.425	1.687	1.994	2.487	3.668	3.424	93,3
čebula	14	170	193	320	462	591	534	1.149	1.557	1.868	2.159	2.956	2.079	70,4
česen	43	50	113	9	46	35	18	233	99	81	252	646	1.307	202,4
Solatnice, od tega:	21	54	140	275	520	1.098	587	756	567	632	378	238	322	135,4
solata	6	23	100	213	353	850	385	590	393	439	276	179	246	137,1
radič	15	30	37	59	162	241	188	152	163	180	88	49	71	143,7
Kapusnice, od tega:	6	43	221	354	470	941	564	960	1.031	803	500	624	775	124,3
zelje	1	2	42	58	96	225	88	94	200	157	129	211	311	147,0
cvetača in brokoli	0	35	145	265	304	594	422	728	631	508	325	307	346	112,7
Korenovke	361	66	287	340	653	937	926	1.984	2.627	2.539	1.992	990	3.622	366,0
Stročnice, od tega:	32	16	63	26	12	66	79	70	36	21	8	7	38	528,0
fižol	32	16	63	26	8	64	74	61	29	18	8	7	37	540,1
grah	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	62,4
Druge vrtnine, od tega:	173	139	806	710	1.035	949	1.126	1.340	801	952	715	1.099	745	67,8
gojene gobe	16	3	0	7	2	4	7	8	8	15	5	9	4	42,2
nabrane gobe	145	45	548	212	399	221	141	284	140	339	216	323	185	57,3
UVOZ														
Sveža zelenjava**	70.607	70.719	68.834	82.723	84.223	100.957	96.192	97.625	92.569	95.195	97.782	99.397	104.786	105,4
Plodovke, od tega:	20.748	23.724	25.913	32.000	30.677	35.696	33.615	33.450	30.717	30.429	29.852	32.201	32.158	99,9
paprika	5.400	5.787	6.954	9.020	7.725	8.966	10.050	9.341	8.764	9.576	9.079	10.181	10.853	106,6
paradižnik	11.356	13.320	13.778	15.703	15.991	18.515	15.725	16.035	14.970	13.213	13.717	13.861	13.595	98,1
kumare	2.956	3.124	3.360	4.837	4.210	5.129	4.873	4.767	3.576	4.223	3.656	4.344	3.870	89,1
Čebulnice, od tega:	14.342	12.210	11.442	14.678	14.703	16.221	15.859	16.220	15.449	15.486	16.943	17.680	17.470	98,8
čebula	11.991	9.699	9.123	12.386	12.289	13.565	13.227	13.348	12.973	13.139	14.506	14.907	14.847	99,6
česen	1.841	1.900	1.633	1.510	1.552	1.715	1.658	1.602	1.296	1.145	1.092	1.408	1.296	92,1
Solatnice, od tega:	8.590	9.369	9.148	11.398	12.925	13.727	13.816	14.262	13.274	12.999	13.035	12.392	11.762	94,9
solata	3.730	4.196	5.125	7.307	8.348	9.002	9.317	9.347	8.884	9.272	9.340	8.556	8.119	94,9
radič	4.759	4.986	3.732	3.763	3.931	3.807	3.780	4.181	3.854	3.078	2.890	2.927	2.733	93,4
Kapusnice, od tega:	9.031	5.268	5.482	6.223	5.762	8.837	8.403	8.064	8.129	7.943	9.790	7.959	8.521	107,1
zelje	6.579	2.134	2.566	2.841	2.100	4.233	4.185	3.589	3.706	3.523	5.559	3.522	3.885	110,3
cvetača in brokoli	2.009	2.149	2.155	2.443	2.816	3.207	2.960	3.248	2.911	2.751	2.524	2.608	2.792	107,1
Korenovke	5.634	4.924	5.000	5.714	6.124	9.139	8.807	8.868	9.822	10.314	9.895	10.530	12.409	117,8
Stročnice, od tega:	78	272	431	649	625	543	411	264	253	225	361	527	373	70,8
fižol	75	251	422	630	569	429	365	194	189	171	289	459	296	64,4
grah	3	6	5	7	6	15	5	15	9	8	8	25	14	55,3
Druge vrtnine, od tega:	12.185	14.953	11.417	12.060	13.407	16.795	15.281	16.496	14.926	17.799	17.907	18.108	22.093	122,0
gojene gobe	71	4.661	145	265	342	559	500	462	531	631	531	443	385	87,0
nabrane gobe	13	210	229	203	563	718	822	685	655	1.152	1.246	1.241	1.053	84,8

* začasni podatki

** vključno z lubenicami in melonami

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.9 Bilanca proizvodnje in porabe zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave; 000 t)

Koledarsko leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
ZELENJAVA SKUPAJ														
Pridelano	64,3	82,1	87,6	78,8	65,2	78,2	83,9	60,0	77,3	70,8	71,3	86,2	92,4	107,2
Uvoz	111,8	111,2	112,8	131,9	137,6	152,4	150,6	152,1	147,1	149,6	153,2	157,7	164,2	104,1
Izvoz	3,4	3,8	5,5	6,7	9,8	13,5	10,4	13,0	12,8	12,4	13,9	16,0	17,7	110,8
Domača poraba	172,8	189,4	194,8	204,0	193,1	217,1	224,1	199,1	211,7	207,9	210,6	227,9	238,9	104,8
– izgube	10,0	11,7	12,2	12,0	10,7	12,9	13,2	10,9	12,4	11,8	12,0	13,6	14,5	106,6
– seme	0,04	0,02	0,02	0,03	0,02	0,03	0,03	0,02	0,04	0,04	0,08	0,08	0,09	113,2
– poraba za prehrano	162,8	177,7	182,6	191,9	182,3	204,2	210,9	188,2	199,3	196,0	198,5	214,2	224,3	104,7
Poraba na prebivalca (kg)	81,5	89,0	91,3	95,6	90,3	101,0	103,2	91,8	97,1	95,3	96,4	103,9	108,7	104,6
Stopnja samooskrbe (%)	37,2	43,3	44,9	38,6	33,8	36,0	37,4	30,1	36,5	34,0	33,8	37,8	38,7	
ZELENJAVA SVEŽA														
Pridelano	64,3	82,1	87,6	78,8	65,2	78,2	83,9	60,0	77,3	70,8	71,3	86,2	92,4	107,2
Uvoz	70,6	70,7	68,8	82,7	84,2	101,0	96,2	97,6	92,6	95,2	97,8	99,4	104,8	105,4
Izvoz	0,8	1,1	2,4	3,5	6,4	9,9	6,4	9,5	9,0	9,7	10,0	12,3	14,6	118,5
Domača poraba	134,2	151,7	154,0	158,0	143,1	169,3	173,6	148,2	160,8	156,2	159,1	173,3	182,7	105,4
– izgube	10,0	11,7	12,2	12,0	10,7	12,9	13,2	10,9	12,4	11,8	12,0	13,6	14,5	106,6
– seme	0,04	0,02	0,02	0,03	0,02	0,03	0,03	0,02	0,04	0,04	0,08	0,08	0,09	113,2
– poraba za prehrano	124,2	140,0	141,8	146,0	132,3	156,4	160,4	137,3	148,4	144,4	147,0	159,6	168,1	105,3
Poraba na prebivalca (kg)	62,2	70,1	70,9	72,7	65,5	77,3	78,5	67,0	72,3	70,2	71,4	77,4	81,5	105,2
Stopnja samooskrbe (%)	47,9	54,1	56,9	49,9	45,6	46,2	48,3	40,5	48,1	45,3	44,8	49,7	50,6	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

2.5.10 Evidentirana prodaja zelenjadnic – odkup in dovoz na tržnice (t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
ODKUP IN DOVOZ NA TRŽNICE														
Zelenjadnice skupaj	13.327	14.728	14.184	12.303	13.089	10.753	9.484	8.944	8.316	7.358	7.836	12.108	12.257	101,2
Belo zelje	2.274	3.506	3.658	3.106	3.058	2.430	2.092	2.294	1.960	1.467	1.127	1.704	1.662	97,5
Rdeče zelje	:	:	:	139	160	303	127	124	142	114	83	149	138	92,9
Ohrovt	265	336	246	254	296	235	203	222	178	173	182	200	207	103,7
Kitajski kapus	67	62	103	131	252	60	148	61	47	100	59	71	75	105,0
Cvetača	416	353	255	251	271	274	138	124	136	144	154	145	159	110,0
Solata	1.284	1.154	1.217	1.108	1.326	1.183	1.006	981	695	642	498	660	764	115,9
Endivija	312	245	237	308	292	375	260	279	356	321	198	277	353	127,1
Radič	310	363	295	313	430	412	298	274	261	265	275	352	393	111,6
Špinača	76	75	80	79	81	78	75	68	62	60	68	62	68	109,0
Korenček	235	473	563	471	656	304	325	220	140	156	139	153	178	115,7
Rdeča pesa	1.093	1.374	1.981	1.637	1.110	373	657	694	460	797	632	1.052	968	92,0
Paradižnik	1.560	1.541	784	744	1.032	852	722	581	720	471	1.580	3.587	3.049	85,0
Paprika	1.387	1.003	648	575	705	721	722	537	635	531	608	743	962	129,5
Kumare, solatne	1.082	793	824	710	667	519	500	399	547	340	203	653	654	100,2
Bučke	47	42	67	73	84	72	61	55	62	137	339	469	606	129,3
Čebula	956	1.274	984	658	783	949	509	603	629	569	428	583	551	94,4
Česen	83	93	89	83	94	100	84	84	66	84	157	100	112	111,7
Por	181	276	257	243	275	251	209	178	159	151	131	151	142	94,2
Fižol stročji	112	118	92	80	86	93	109	85	80	51	53	54	73	135,1
Druge zelenjadnice, od tega:	1.461	1.532	1.721	1.284	1.367	1.107	1.126	1.059	963	764	774	919	1.030	112,2
– motovilec	20	20	29	41	43	36	39	38	36	35	23	50	62	125,3
– šparglji	:	:	:	:	:	:	:	:	11	15	15	23	18	80,9

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.11 Evidentirana prodaja zelenjadnic – odkup (t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
ODKUP														
Zelenjadnice skupaj	11.091	12.454	11.463	9.515	9.737	7.585	6.863	6.442	6.125	5.346	5.852	10.131	10.082	99,5
Belo zelje	2.019	3.289	3.399	2.838	2.780	2.143	1.875	2.113	1.810	1.338	1.000	1.576	1.533	97,3
Rdeče zelje	:	:	:	139	160	303	127	124	105	84	45	109	93	85,0
Ohrovt	183	259	155	165	185	155	138	160	110	112	111	123	112	90,9
Kitajski kapus	61	49	84	102	228	44	120	41	34	88	53	71	70	99,2
Cvetača	309	242	130	108	84	119	50	30	46	50	54	37	31	85,0
Solata	876	692	581	579	563	436	464	476	388	335	191	376	489	130,0
Endivija	312	245	237	308	292	375	260	279	253	185	165	157	237	150,9
Radič	190	237	153	128	153	188	158	109	103	114	144	205	230	112,1
Špinača	17	11	9	3	9	3	3	1	3	7	3	4	5	126,3
Korenček	72	309	373	278	470	111	161	55	24	44	24	40	39	97,8
Rdeča pesa	1.037	1.305	1.889	1.536	1.004	275	582	607	387	730	564	992	897	90,4
Paradižnik	1.407	1.407	634	579	821	653	497	406	583	354	1.452	3.450	2.899	84,0
Paprika	1.283	924	550	467	586	592	589	411	528	441	511	656	852	129,9
Kumare, solatne	1.003	733	737	616	474	421	414	309	474	279	148	570	546	95,7
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	:	:	92	281	411	547	133,2
Čebula	686	982	693	351	496	555	169	287	348	334	209	432	395	91,5
Česen	3	5	9	5	3	1	3	0	0	10	18	38	39	101,6
Por	147	232	192	166	175	172	132	97	75	79	39	63	40	64,8
Fižol stročji	27	39	27	13	11	21	25	13	13	15	15	14	19	139,2
Druge zelenjadnice, od tega:	1.369	1.417	1.566	1.110	1.214	993	1.000	924	837	653	685	800	908	113,5
– motovilec	:	:	:	:	:	:	:	:	:	1	1	3	2	82,0
– šparglji	:	:	:	:	:	:	:	:	:	4	8	13	11	82,4

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.12 Odkupne cene zelenjadnic

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
EUR/kg														
Belo zelje	0,29	0,13	0,14	0,17	0,20	0,23	0,20	0,22	0,24	0,24	0,31	0,24	0,25	107,5
Rdeče zelje	:	:	:	0,26	0,30	0,25	0,28	0,30	0,27	0,28	0,32	0,26	0,28	107,7
Ohrovt	0,42	0,27	0,37	0,41	0,43	0,45	0,51	0,50	0,46	0,56	0,53	0,50	0,53	106,8
Kitajski kapus	0,51	0,39	0,41	0,52	0,31	0,58	0,34	0,63	0,55	0,51	0,62	0,52	0,53	102,0
Cvetača	0,57	0,39	0,50	0,61	0,68	0,59	0,64	0,71	0,62	0,70	0,75	0,79	0,84	105,6
Solata	0,69	0,50	0,54	0,53	0,64	0,72	0,64	0,65	0,57	0,58	0,98	0,70	0,82	116,9
Endivija	0,80	0,42	0,67	0,61	0,70	0,74	0,55	0,67	0,56	0,80	0,76	0,80	0,76	94,5
Radič	0,87	0,58	0,66	0,63	0,70	0,69	0,63	0,67	0,81	0,89	0,82	0,90	1,12	125,0
Špinača	0,80	0,63	0,70	1,25	0,57	1,26	0,97	1,06	1,93	1,54	2,39	2,12	1,89	89,1
Korenček	0,36	0,30	0,28	0,34	0,39	0,43	0,24	0,49	0,47	0,49	0,44	0,38	0,47	123,4
Rdeča pesa	0,11	0,10	0,10	0,10	0,10	0,17	0,13	0,13	0,15	0,15	0,14	0,13	0,13	100,5
Paradižnik	0,62	0,48	0,55	0,67	0,63	0,67	0,52	0,62	0,52	0,91	0,94	1,33	1,30	98,0
Paprika	0,54	0,48	0,57	0,72	0,67	0,75	0,69	0,84	0,74	0,77	0,86	0,79	0,90	112,9
Kumare, solatne	0,50	0,43	0,46	0,42	0,39	0,36	0,43	0,45	0,34	0,46	0,56	0,47	0,46	98,4
Bučke	:	:	:	:	:	:	:	:	0,51	0,51	0,65	0,52	0,51	98,0
Čebula	0,34	0,21	0,18	0,36	0,41	0,28	0,41	0,41	0,32	0,43	0,54	0,37	0,32	87,1
Česen	0,85	1,25	1,62	1,91	1,88	1,87	0,92	3,41	5,58	5,59	5,53	3,67	3,38	92,1
Por	0,88	0,56	0,60	0,72	0,74	0,66	0,69	0,69	0,56	0,65	0,85	0,64	0,84	131,8
Fižol stročji	1,27	0,99	1,04	1,32	1,22	1,47	1,28	1,56	1,82	2,07	2,43	2,13	2,04	96,1
Druge zelenjadnice:														
– motovilec	:	:	:	:	:	:	:	:	6,63	6,63	5,64	4,92	5,31	107,9
– šparglji	:	:	:	:	:	:	:	:	5,32	5,32	5,46	5,28	5,33	101,0

Vir: SURS, preračuni KIS

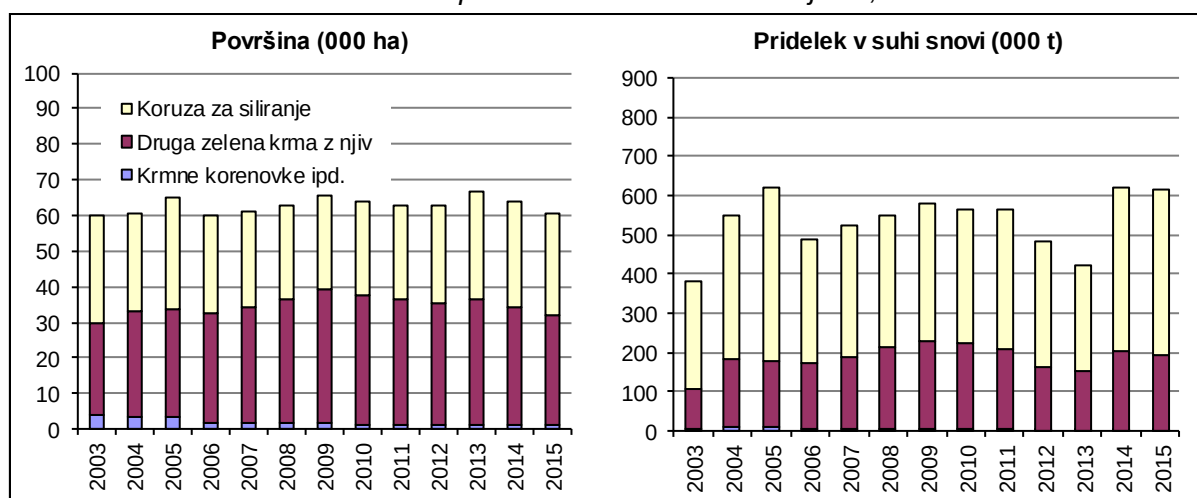
2.6 Krmne rastline

Pridelava krmnih rastlin na njivah se je vse od začetka stoletja, ko je obsegala četrtno njiv, povečevala in se je v zadnjih letih ustalila na približno tretjini njiv.

Po zadnjih dostopnih podatkih iz statističnega raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev se je v Sloveniji v letu 2013 s pridelavo zelene krme na njivah ukvarjalo nekaj manj kot 31 tisoč gospodarstev (42 % vseh) in s pridelavo krmnih korenovk skoraj 6 tisoč kmetijskih gospodarstev, ki so krmnim rastlinam skupaj namenila dobrih 53 tisoč ha osnovnih površin. V primerjavi s popisom v letu 2010 se je zmanjšalo število gospodarstev s pridelavo zelene krme (−4 %), število gospodarstev s pridelavo krmnih korenovk pa se je povečalo (+6 %).

V letu 2015 so bile krmne rastline pospravljene s približno 61 tisoč ha njiv, kar je za 5 % manj kot v letu prej in prav toliko pod povprečjem zadnjih petih let. Med krmnimi rastlinami na njivah z okoli 98 % prevladuje zelena krma, medtem ko je delež krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin pod 2 % in se z leti zmanjšuje.

Slika 17: Površina in pridelek krmnih rastlin na njivah; 2003–2015

Vir: SURS

Med zeleno krmo prevladujejo koruza za siliranje ter trave, travne, travno-deteljne in deteljno-travne mešanice (v nadaljevanju trave in mešanice), manjši delež pa imajo detelje in lucerna. V povprečju zadnjih petih let (2010–2014) je bilo v strukturi zelene krme 44 % silažne koruze, 45 % trave in mešanic ter 9 % čistih posevkov detelj in lucerne. V letu 2015 se je predvsem zaradi uvedbe proizvodno vezanega plačila za beljakovinske rastline setvena struktura zelene krme na njivah spremenila. V strukturi je še vedno prevladovala koruza za siliranje (48 %), medtem ko se je delež trav in mešanic (37 %) zmanjšal na račun čistih posevkov detelj in lucerne (14 %), ki so upravičene do proizvodno vezanega plačila.

Preglednica 12: Pridelava krme na njivah; 2014 in 2015

	Površina (ha)		Indeks 2015/14	Pridelek (t/ha)		Indeks 2015/14	Skupni pridelek (t)		Indeks 2015/14
	2014	2015		2014	2015		2014	2015	
Krma z njiv	63.905	60.689	95,0	25,7	27,0	105,0	1.644.226	1.639.284	99,7
Zelena krma z njiv	62.710	59.768	95,3	25,9	27,1	104,7	1.626.587	1.622.649	99,8
Koruzi za siliranje	29.485	28.735	97,5	47,2	48,7	103,2	1.390.295	1.398.512	100,6
Trave, travne, travno-deteljne in deteljno-travne mešanice*	27.014	21.865	80,9	6,9	7,1	103,6	185.401	155.487	83,9
Detelje in lucerna*	5.549	8.507	153,3	7,0	6,9	98,7	38.675	58.540	151,4
Druga zelena krma z njiv	662	661	99,8	18,5	15,3	82,9	12.216	10.110	82,8
Krmne korenovke ipd.	1.195	921	77,0	14,8	18,1	122,4	17.639	16.635	94,3

* izraženo v senu

Vir: SURS, preračuni KIS

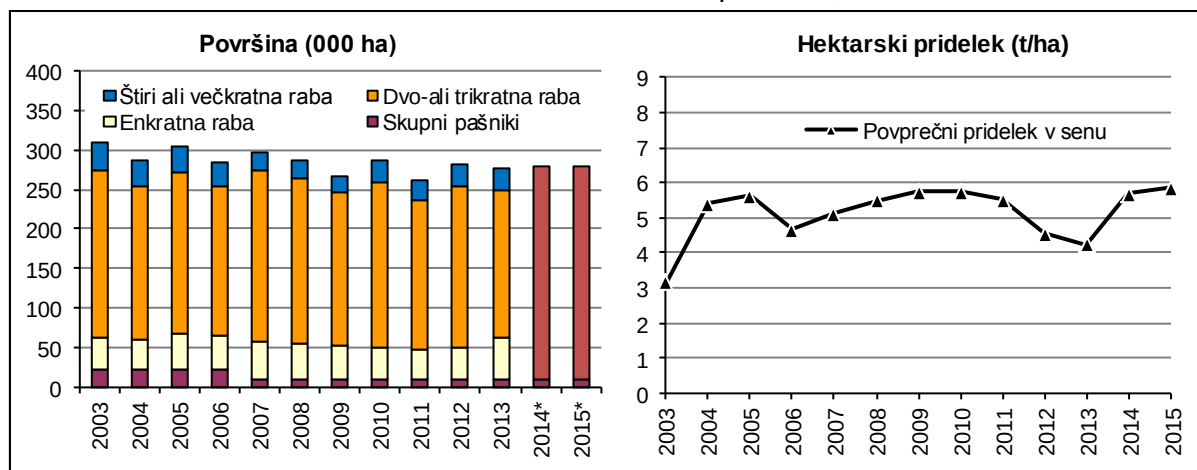
Po ocenah SURS je bila v letu 2015 zelena krma pospravljena s 5 % manj njiv kot v letu prej, od tega so koruzo za siliranje pridelovali na 29 tisoč ha (–3 %), trave in mešanice na nekaj manj kot 22 tisoč ha (–19 %) ter detelje in lucerno na približno 9 tisoč ha (+53 %). Pospravljena površina krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin se je tudi v letu 2015 zmanjšala (–23 %) in obsegala manj kot tisoč hektarjev (921 ha).

Sezona 2015 je bila v povprečju pridelavi krmnih rastlin zelo naklonjena. Doseženi povprečni hektarski pridelki so bili skoraj pri vseh pomembnejših skupinah krmnih rastlin večji kot v za pridelavo tudi zelo ugodnem letu 2014 in tudi nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja. Med pomembnejšimi krmnimi rastlinami je bil v letu 2015 hektarski pridelek koruze za siliranje v primerjavi z letom prej večji za 3 % ter pri travah in mešanicah za 4 %. Letina detelj in lucerne je bila na račun pridelka lucerne (–4 %) nekoliko skromnejša (–1 %), vendar še vedno za desetino nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja. Nekoliko boljši kot v letu prej so bili v povprečju tudi pridelki krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin (+22 %).

Po zadnjih dostopnih podatkih iz statističnega raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev je bilo v Sloveniji v letu 2013 dobrih 62 tisoč kmetijskih gospodarstev s trajnimi travniki in pašniki (86 % vseh KMG), ki so skupaj obdelovala dobrih 276 tisoč ha travinja. V primerjavi s popisom v letu 2010 se je število KMG s travniki in pašniki ter površina travnikov in pašnikov spremenila za manj kot odstotek, kmetijska gospodarstva pa so v letu 2013 v povprečju obdelovala 4,4 ha trajnega travinja, kar je za dober odstotek manj kot v letu 2013. Struktura rabe travinja se je v obdobju 2010–2013 nekoliko spremenila. Zmanjšal se je delež travnikov in pašnikov v dvakratni in trikratni rabi, ki jih je bilo v letu 2013 69 % (v letu 2010 75 %), s 15 % na 20 % pa se je povečal delež travnikov in pašnikov z enkratno rabo. Delež najbolj intenzivnih travnikov in pašnikov s štiri- in večkratno rabo je bil z 11 % rahlo višji kot v letu 2010 (10 %).

Pridelava krme na trajnem travinju ima zaradi velikega deleža govedoreje pomembno vlogo v slovenskem kmetijstvu, čeprav se vse več krme, namenjene govedu, prideluje tudi na njivah. Travniki in pašniki predstavljajo v povprečju zadnjih let okoli 58 % vse kmetijske zemlje v uporabi kmetijskih gospodarstev. Po podatkih statistike površine trajnih travnikov in pašnikov (vključno s skupnimi pašniki) med leti precej nihajo in v zadnjih petih letih (2010–2014) obsegajo v povprečju 277 tisoč ha.

Slika 18: Pridelava sena s travnikov in pašnikov; 2003–2015

* podatek po rabi ni na voljo
Vir: SURS

V letu 2015 je bilo po ocenah SURS v rabi 279 tisoč ha travnikov in pašnikov, površina travinja pa se je glede na leto prej zmanjšala za manj kot odstotek. Vreme je bilo pridelavi krme na trajnem travinju, podobno kot tudi pridelavi travinja na njivah, naklonjeno, saj je bil dosežen v povprečju rekordni hektarski pridelek. V primerjavi z zelo ugodnim letom prej je bil hektarski pridelek na trajnem travinju večji še za 3 % in je za 14 % presegel povprečje zadnjih petih let.

Preglednica 13: Pridelava krme na trajnem travinju; 2014 in 2015

	Površina (ha)		Indeks 2015/14	Pridelek (t/ha)		Indeks 2015/14	Skupni pridelek (t)		Indeks 2015/14
	2014	2015		2014	2015		2014	2015	
Travniki in pašniki	279.916	278.678	99,6	5,7	5,9	103,3	1.589.103	1.633.585	102,8

Vir: SURS

Pridelovalci krme na njivah in krme na trajnem travinju so bili v obdobju 2007–2014 upravičeni do enotnega plačila za njive in trajno travinje. V skladu s spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 je v letu 2015 prišlo do nove dodelitve plačilnih pravic, na podlagi katere lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Pridelovalci krme na njivah lahko iz shem proizvodno vezanih podpor pridobijo tudi podporo za nekatere krmne rastline, če le-te sodijo med upravičene beljakovinske rastline (npr. detelje in lucerna). Višina proizvodno vezanega plačila je odvisna od števila upravičenih hektarov in višine ovojnice za to shemo v posameznem letu. V letu 2015 je povprečno proizvodno vezano plačilo za beljakovinske rastline znašalo 320,6 EUR/ha.

Podobno kot v ostali rastlinski pridelavi imajo pridelovalci, če pridelek zavarujejo, možnost uveljavljanja pravice do regresirane premijske stopnje, ki se je v letu 2015 znižala s 40 na 20 %, lahko pa dobijo tudi vrnjen del plačane trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od leta 2009 dalje znaša 70 %.

2.6.1 Pridelava zelene krme z njiv – površina

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POVRŠINA (ha)														
Zelena krma z njiv – osnovna površina	47.922	50.219	53.665	51.361	51.467	54.404	54.007	54.374	52.992	52.709	55.761	55.650	53.895	96,8
Zelena krma z njiv – pospravljena površina	55.717	56.985	61.704	57.869	59.207	61.454	63.736	62.355	61.186	61.464	65.288	62.710	59.768	95,3
Zelena krma, enoletni posevki	31.526	29.334	33.882	28.663	28.984	27.529	27.252	26.851	26.885	28.499	30.867	30.147	29.396	97,5
Koruza za siliranje	30.200	27.045	31.525	27.008	26.802	26.543	26.125	25.868	25.970	27.438	30.011	29.485	28.735	97,5
Druga zelena krma, enoletni posevki, od tega:	1.326	2.289	2.357	1.655	2.182	986	1.127	983	915	1.061	856	662	661	99,8
<i>Druga zelena krma, enoletni, glavni</i>	:	:	:	:	:	:	:	:	426	388	245	374	321	85,8
Krmna ogrščica in repica	15	74	51	23	66	107	137	92	:	:	:	:	:	:
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	18	:	46	:	30	30	30	:	:	:	:	:	:	:
Krmni sirek	:	:	:	:	:	450	360	352	:	:	:	:	:	:
<i>Druga zelena krma, enoletni, naknadni</i>	:	:	:	:	:	:	:	:	489	673	611	288	340	118,1
Krmna ogrščica in repica	475	619	583	306	345	57	250	240	241	209	209	84	:	:
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	404	196	202	344	412	266	245	247	206	387	312	171	:	:
Pitnik	358	170	289	126	179	65	68	15	42	77	90	33	:	:
Zelena krma, večletni posevki	24.191	27.651	27.703	29.206	30.223	33.925	36.484	35.504	34.301	32.965	34.421	32.563	30.372	93,3
Detelje in lucerna	2.168	2.357	3.070	2.481	3.090	4.351	5.860	5.548	5.452	5.338	5.722	5.549	8.507	153,3
Detelje	1.214	1.000	1.445	1.010	1.312	2.073	3.415	2.566	2.504	2.184	2.340	2.128	4.075	191,5
Lucerna	954	1.357	1.625	1.471	1.778	2.278	2.445	2.982	2.948	3.154	3.382	3.421	4.432	129,6
Trave in travne mešanice	12.636	13.207	12.574	12.073	11.292	11.610	11.385	10.588	8.310	8.504	8.665	7.519	6.411	85,3
– glavni posevek	8.957	11.192	10.678	9.231	8.746	9.248	8.663	7.632	6.668	6.077	6.246	5.432	5.016	92,3
– naknadni posevek	3.679	2.015	1.896	2.842	2.546	2.362	2.722	2.956	1.642	2.427	2.419	2.086	1.394	66,8
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	9.387	12.087	12.059	14.652	15.841	17.964	19.239	19.368	20.539	19.123	20.034	19.495	15.454	79,3
– glavni posevek	7.535	10.180	9.317	12.615	13.163	15.358	16.213	16.675	16.586	15.831	16.473	17.050	13.633	80,0
– naknadni posevek	1.852	1.907	2.742	2.037	2.678	2.606	3.026	2.693	3.953	3.292	3.561	2.445	1.821	74,5

Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.2 Pridelava zelene krme z njiv – pridelek

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
PRIDELEK (t)														
Zelena krma z njiv	1.018.527	1.415.078	1.670.526	1.246.439	1.335.869	1.374.488	1.433.188	1.389.256	1.427.351	1.245.105	1.066.651	1.626.587	1.622.649	99,8
Zelena krma, enoletni posevki	914.985	1.230.097	1.498.247	1.068.657	1.137.876	1.148.399	1.188.438	1.145.342	1.203.576	1.068.598	898.708	1.402.511	1.408.622	100,4
Koruzna za siliranje	900.579	1.209.739	1.472.972	1.052.364	1.121.160	1.133.259	1.173.053	1.132.813	1.189.013	1.057.298	889.991	1.390.295	1.398.512	100,6
Druga zelena krma, enoletni posevki, od tega:	14.406	20.358	25.275	16.293	16.716	15.140	15.385	12.529	14.563	11.300	8.717	12.216	10.110	82,8
<i>Druga zelena krma, enoletni, glavni</i>	:	:	:	:	:	:	:	:	8.748	4.985	3.195	9.249	6.610	71,5
Krmna ogrščica in repica	222	672	939	469	915	1.430	1.372	1.387	:	:	:	:	:	:
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	131	:	858	:	681	380	306	:	:	:	:	:	:	:
Krmni sirek	:	:	:	:	:	9.286	5.427	5.626	:	:	:	:	:	:
<i>Druga zelena krma, enoletni, naknadni</i>	:	:	:	:	:	:	:	:	5.815	6.315	5.522	2.967	3.500	118,0
Krmna ogrščica in repica	5.762	7.616	9.434	6.053	6.838	917	4.443	3.074	3.126	2.546	2.532	909	:	:
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	3.515	1.488	1.592	2.745	3.506	2.349	2.354	2.112	2.246	2.826	2.181	1.525	:	:
Pitnik	4.776	2.387	4.491	1.578	1.969	727	693	160	442	943	809	533	:	:
Zelena krma, večletni posevki*	103.542	184.981	170.471	177.782	197.993	226.089	244.750	243.914	223.775	176.507	167.943	224.076	214.027	95,5
Detelje in lucerna	9.813	16.697	23.004	15.763	21.084	29.461	34.543	38.687	35.460	30.157	29.612	38.675	58.540	151,4
Detelje	5.172	6.859	10.242	6.321	8.605	13.165	17.652	16.590	15.913	10.939	10.367	12.740	26.186	205,5
Lucerna	4.642	9.837	12.762	9.442	12.479	16.296	16.891	22.097	19.547	19.218	19.245	25.935	32.354	124,8
Trave in travne mešanice	49.704	85.670	84.522	70.475	73.627	74.771	74.251	69.439	53.180	42.687	39.477	47.432	42.508	89,6
– glavni posevek	39.587	75.254	70.776	51.387	54.676	59.998	57.921	55.358	47.079	33.921	31.678	38.217	37.152	97,2
– naknadni posevek	10.118	10.416	13.746	19.088	18.951	14.773	16.330	14.081	6.101	8.766	7.799	9.215	5.356	58,1
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	44.025	82.614	62.945	91.544	103.282	121.857	135.956	135.788	135.135	103.663	98.854	137.969	112.979	81,9
– glavni posevek	36.139	73.874	51.894	82.299	90.950	111.004	123.383	124.804	121.549	92.559	88.373	127.602	104.731	82,1
– naknadni posevek	7.886	8.740	11.051	9.245	12.332	10.853	12.573	10.984	13.586	11.104	10.481	10.367	8.248	79,6

* izraženo v senu
Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.3 Pridelava zelene krme z njiv – hektarski pridelek

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Zelena krma z njiv	18,3	24,8	27,1	21,5	22,6	22,4	22,5	22,3	23,3	20,3	16,3	25,9	27,1	104,7
Zelena krma, enoletni posevki	29,0	41,9	44,2	37,3	39,3	41,7	43,6	42,7	44,8	37,5	29,1	46,5	47,9	103,0
Koruza za siliranje	29,8	44,7	46,7	39,0	41,8	42,7	44,9	43,8	45,8	38,5	29,7	47,2	48,7	103,2
Druga zelena krma, enoletni posevki, od tega:	10,9	8,9	10,7	9,8	7,7	15,4	13,7	12,7	15,9	10,7	10,2	18,5	15,3	82,9
<i>Druga zelena krma, enoletni, glavni</i>	:	:	:	:	:	:	:	:	20,5	12,8	13,0	24,7	20,6	83,3
Krmna ogrščica in repica	15,3	9,1	18,4	20,4	13,9	13,4	10,0	15,1	:	:	:	:	:	:
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	7,3	:	18,7	:	22,7	12,7	10,2	:	:	:	:	:	:	:
Krmni sirek	:	:	:	:	:	20,6	15,1	16,0	:	:	:	:	:	:
<i>Druga zelena krma, enoletni, naknadni</i>	:	:	:	:	:	:	:	:	11,9	9,4	9,0	10,3	10,3	99,9
Krmna ogrščica in repica	12,1	12,3	16,2	19,8	19,8	16,1	17,8	12,8	13,0	12,2	12,1	10,8	:	:
Krmno žito ter mešanice stročnic in žita	8,7	7,6	7,9	8,0	8,5	8,8	9,6	8,6	10,9	7,3	7,0	8,9	:	:
Pitnik	13,3	14,0	15,5	12,5	11,0	11,2	10,2	10,7	10,5	12,2	9,0	16,2	:	:
Zelena krma, večletni posevki*														
Detelje in lucerna	4,5	7,1	7,5	6,4	6,8	6,8	5,9	7,0	6,5	5,6	5,2	7,0	6,9	98,7
Detelje	4,3	6,9	7,1	6,3	6,6	6,4	5,2	6,5	6,4	5,0	4,4	6,0	6,4	107,3
Lucerna	4,9	7,2	7,9	6,4	7,0	7,2	6,9	7,4	6,6	6,1	5,7	7,6	7,3	96,3
Trave in travne mešanice	3,9	6,5	6,7	5,8	6,5	6,4	6,5	6,6	6,4	5,0	4,6	6,3	6,6	105,1
– glavni posevek	4,4	6,7	6,6	5,6	6,3	6,5	6,7	7,3	7,1	5,6	5,1	7,0	7,4	105,3
– naknadni posevek	2,8	5,2	7,3	6,7	7,4	6,3	6,0	4,8	3,7	3,6	3,2	4,4	3,8	87,0
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	4,7	6,8	5,2	6,2	6,5	6,8	7,1	7,0	6,6	5,4	4,9	7,1	7,3	103,3
– glavni posevek	4,8	7,3	5,6	6,5	6,9	7,2	7,6	7,5	7,3	5,8	5,4	7,5	7,7	102,6
– naknadni posevek	4,3	4,6	4,0	4,5	4,6	4,2	4,2	4,1	3,4	3,4	2,9	4,2	4,5	106,8

* izraženo v senu

Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.4 Pridelava krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POVRŠINA (ha)														
Krmne korenovke – osnovna površina	1.231	930	954	357	527	559	469	352	231	260	248	221	175	79,0
Krmne korenovke ipd. – pospravljena površina	4.048	3.401	3.472	1.834	1.977	1.564	1.911	1.314	1.381	1.350	1.266	1.195	921	77,0
Krmna pesa, koleraba, korenje	2.014	1.741	1.588	815	1.107	916	972	587	655	553	476	434	324	74,7
Krmna pesa	1.841	973	816	432	554	471	464	320	:	:	:	:	:	
Podzemna koleraba	:	636	653	299	491	387	433	224	:	:	:	:	:	
Krmno korenje	173	132	119	84	62	58	75	43	:	:	:	:	:	
Druge krmne korenovke ipd.	2.034	1.660	1.884	1.019	870	648	939	727	726	797	790	761	597	78,4
<i>Druge krmne korenovke ipd., glavni</i>	69	85	113	33	52	57	61	83	:	29	56	31	27	86,0
Krmni ohrovt, glavni	22	62	13	18	3	8	12	:	:	:	:	:	:	
Buče za krmno	47	23	100	15	49	49	49	83	:	:	:	:	:	
<i>Druge krmne korenovke ipd., naknadni</i>	1.965	1.575	1.771	986	818	591	878	644	726	768	734	730	570	78,1
Krmni ohrovt, naknadni	987	568	1.110	361	221	88	385	239	286	226	275	312	:	
Krmna repa, naknadni	978	1.007	661	625	597	503	493	405	440	542	459	418	:	
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Krmne korenovke ipd.	15,6	21,8	21,2	19,1	19,6	20,2	19,1	18,2	15,4	14,8	15,0	14,8	18,1	122,4
Krmna pesa, koleraba, korenje	16,7	24,0	23,2	18,9	19,5	20,6	19,8	20,3	17,7	16,9	17,6	16,9	19,9	117,8
Krmna pesa	17,2	29,9	29,3	23,9	24,3	26,4	24,8	24,9	:	:	:	:	:	
Podzemna koleraba	:	16,8	16,9	13,4	15,1	14,6	15,2	14,9	:	:	:	:	:	
Krmno korenje	11,0	15,3	15,9	12,9	11,9	13,4	15,5	14,0	:	:	:	:	:	
Druge krmne korenovke ipd.	14,5	19,6	19,4	19,3	19,8	19,7	18,3	16,4	13,3	13,4	13,5	13,6	17,1	126,0
<i>Druge krmne korenovke ipd., glavni</i>	17,9	25,2	29,8	16,3	24,7	20,2	23,4	27,8	:	44,2	45,1	45,0	44,4	98,8
Krmni ohrovt, glavni	20,4	21,6	12,1	10,6	12,3	7,6	15,8	:	:	:	:	:	:	
Buče za krmno	16,8	34,8	32,1	23,2	25,5	22,3	25,2	27,8	:	:	:	:	:	
<i>Druge krmne korenovke ipd., naknadni</i>	14,4	19,3	18,7	19,4	19,5	19,6	18,0	15,0	13,3	12,3	11,1	12,2	15,8	129,3
Krmni ohrovt, naknadni	14,8	21,3	19,0	21,2	21,4	18,9	17,4	14,3	13,8	13,2	11,0	11,3	:	
Krmna repa, naknadni	13,9	18,1	18,4	18,3	18,7	19,8	18,4	15,3	13,0	11,9	11,1	12,9	:	
PRIDELEK (t)														
Krmne korenovke ipd.	63.048	74.283	73.461	35.089	38.841	31.648	36.415	23.852	21.235	20.032	19.025	17.639	16.635	94,3
Krmna pesa, koleraba, korenje	33.601	41.821	36.893	15.417	21.629	18.886	19.212	11.911	11.564	9.327	8.366	7.319	6.439	88,0
Krmna pesa	31.698	29.102	23.947	10.327	13.487	12.449	11.485	7.963	:	:	:	:	:	
Podzemna koleraba	:	10.701	11.050	4.008	7.403	5.662	6.568	3.344	:	:	:	:	:	
Krmno korenje	1.903	2.018	1.896	1.082	739	775	1.159	604	:	:	:	:	:	
Druge krmne korenovke ipd.	29.447	32.461	36.568	19.672	17.212	12.762	17.203	11.941	9.671	10.705	10.659	10.320	10.196	98,8
<i>Druge krmne korenovke ipd., glavni</i>	1.236	2.129	3.365	538	1.285	1.153	1.425	2.310	:	1.281	2.524	1.412	1.199	84,9
Krmni ohrovt, glavni	448	1.329	157	190	37	61	189	:	:	:	:	:	:	
Buče za krmno	788	800	3.208	348	1.248	1.092	1.236	2.310	:	:	:	:	:	
<i>Druge krmne korenovke ipd., naknadni</i>	28.211	30.332	33.203	19.134	15.927	11.609	15.778	9.631	9.671	9.424	8.135	8.908	8.997	101,0
Krmni ohrovt, naknadni	14.627	12.104	21.060	7.671	4.740	1.661	6.695	3.415	3.941	2.985	3.019	3.514	:	
Krmna repa, naknadni	13.584	18.228	12.143	11.463	11.187	9.948	9.083	6.216	5.730	6.439	5.116	5.394	:	

Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.5 Pridelava krme na trajnem travinju

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014**	2015**	Indeks 2015/14
POVRŠINA (ha)														
Travniki in pašniki skupaj***	308.348	286.831	304.906	285.000	297.284	285.973	267.304	285.712	262.603	281.159	277.475	279.916	278.678	99,6
Enkratna raba	39.182	36.252	45.728	42.518	48.138	46.249	42.756	41.762	38.284	41.077	52.649	:	:	
Dva- ali trikratna raba	211.576	195.388	202.672	187.976	216.036	207.558	193.902	208.371	191.018	204.951	186.756	:	:	
Dvakratna raba	123.400	113.585	119.345	110.448	123.468	118.623	110.818	122.956	112.716	120.938	110.450	:	:	
Trikratna raba	88.176	81.803	83.327	77.528	92.568	88.935	83.084	85.415	78.302	84.013	76.306	:	:	
Štiri- ali večkratna raba	34.804	32.405	33.720	31.720	24.048	23.104	21.584	27.358	25.080	26.910	29.337	:	:	
Skupni pašniki	22.786	22.786	22.786	22.786	9.062	9.062	9.062	8.221	8.221	8.221	8.733	8.741	8.733	99,9
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)*														
Travniki in pašniki skupaj***	3,2	5,4	5,6	4,7	5,1	5,5	5,8	5,7	5,5	4,6	4,2	5,7	5,9	103,3
Enkratna raba	2,0	3,1	3,2	2,6	2,9	3,3	3,4	3,5	3,3	2,8	3,1	:	:	
Dva- ali trikratna raba	3,3	5,6	5,9	5,0	5,4	5,8	6,1	5,9	5,8	4,7	4,4	:	:	
Dvakratna raba	3,0	5,0	5,2	4,4	4,8	5,1	5,3	5,2	5,1	4,1	4,1	:	:	
Trikratna raba	3,7	6,6	6,9	5,8	6,2	6,7	7,0	7,0	6,7	5,5	4,9	:	:	
Štiri- ali večkratna raba	4,4	8,3	8,8	7,3	7,8	8,2	8,6	8,4	7,9	6,7	5,6	:	:	
Skupni pašniki	2,0	3,1	3,2	2,6	3,0	3,3	3,4	3,5	3,3	2,8	3,1	:	:	
PRIDELEK (t)*														
Travniki in pašniki skupaj***	976.995	1.553.050	1.712.588	1.331.878	1.525.022	1.572.063	1.538.220	1.638.819	1.451.932	1.283.162	1.174.446	1.589.103	1.633.585	102,8
Enkratna raba	77.967	111.796	145.573	110.517	141.223	152.315	147.268	144.354	126.515	114.805	163.224	:	:	
Dva- ali trikratna raba	701.551	1.101.787	1.198.288	931.024	1.168.902	1.200.462	1.175.203	1.236.938	1.099.110	964.151	819.740	:	:	
Dvakratna raba	373.808	565.507	626.460	484.047	592.111	606.503	590.869	641.617	572.903	498.258	448.113	:	:	
Trikratna raba	327.743	536.280	571.828	446.977	576.791	593.959	584.334	595.321	526.207	465.893	371.627	:	:	
Štiri- ali večkratna raba	151.905	268.830	295.812	230.866	187.983	189.200	184.757	228.707	198.800	181.105	164.279	:	:	
Skupni pašniki	45.572	70.637	72.915	59.471	26.914	30.086	30.992	28.820	27.507	23.101	27.203	:	:	

* izraženo v senu

** podatek po rabi ni na voljo

*** vključeni skupni pašniki

Vir: SURS

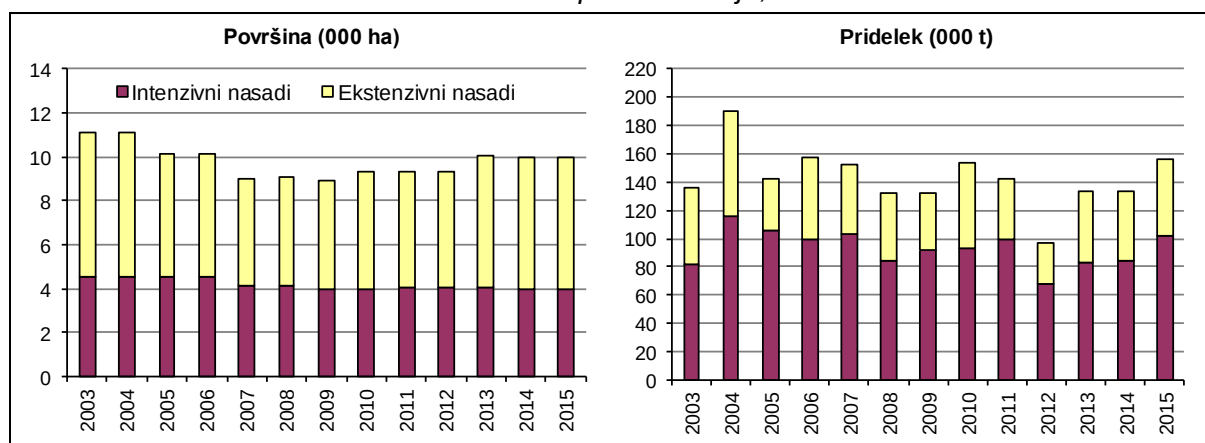
2.7 Sadje

Po letu 2003 sadje v skupni vrednosti kmetijske proizvodnje predstavlja med 4,7 in 8,5 % ter v vrednosti rastlinske pridelave od 9,4 do 16,4 %. V letu 2015 je bil delež sadja nekoliko večji kot v letu prej in je znašal 8,5 % skupne vrednosti in 14,9 % vrednosti rastlinske proizvodnje.

Po zadnjih dostopnih podatkih raziskave strukture kmetijskih gospodarstev je v letu 2013 intenzivne sadovnjake obdelovalo 2 tisoč kmetijskih gospodarstev in ekstenzivne sadovnjake 19 tisoč oziroma slabe 3 % in nekaj manj kot 27 % vseh kmetijskih gospodarstev. V primerjavi z letom 2010 se je število kmetijskih gospodarstev z intenzivnimi sadovnjaki povečalo za desetino, v enakem obdobju pa se je število kmetijskih gospodarstev z ekstenzivnimi sadovnjaki zmanjšalo za 2 %.

Površine ekstenzivnih kmečkih sadovnjakov, intenzivnih sadovnjakov in jagod (t. i. nasadi sadja), ki predstavljajo približno 2 % kmetijske zemlje v uporabi (KZU), so v letu 2015 obsegale 10 tisoč ha in so bile v primerjavi z zadnjim petletnim obdobjem (2010–2014) večje za 4 %. V strukturi površin, namenjenih pridelavi sadja, prevladujejo ekstenzivni kmečki nasadi (61 % v 2015), katerih površina se je v obdobju 2001–2009 postopno zmanjševala, v zadnjih letih pa je opazno njeno povečevanje.

Slika 19: Površina in pridelek sadja; 2003–2015

Vir: SURS

V letu 2015 se je skupna površina nasadov sadja v primerjavi z letom prej rahlo povečala in je obsegala 10.011 ha. Površini ekstenzivnih in intenzivnih sadovnjakov sta se v letu 2015 povečali za manj kot odstotek in sta obsegali 6 tisoč in slabih 4 tisoč ha, površina jagod pa se je glede na leto prej povečala za 23 % in je obsegala 107 ha. Površine posameznih sadnih vrst v intenzivnih nasadih so se podobno kot v preteklih letih v primerjavi z letom prej spremenile obojesmerno. V letu 2015 so se ponovno zmanjšali nasadi jablan (–3 %; za 80 ha), breskev (–11 %; za 41 ha) in hrušk (–4 %; za 8 ha), povečali pa so se nasadi drugih sadnih vrst, še najbolj orehov (+20 %; za 39 ha), marelic (+19 %; za 10 ha), nekoliko manj tudi češenj (+5 %; za 8 ha) in sliv (+5 %; za 2 ha). V zadnjih letih se močno povečujejo tudi intenzivni nasadi drugih sadnih vrst, kamor so šteti drugi lupinarji, sredozemske sadne vrste in drugo jagodičje, v letu 2015 so se ti nasadi povečali za slabo četrtno oziroma za 72 ha.

Podatki SURS za leto 2015 kažejo, da je bila letina sadja po treh slabših letih zelo dobra. Skupna pridelava sadja je bila v letu 2015 za 17 % večja kot v letu prej in za 18 % nad povprečjem zadnjih petih let. V letu 2015 so v intenzivnih sadovnjakih obrali 102 tisoč ton sadja (+22 %), v ekstenzivnih nasadih pa so pridelali 54 tisoč ton sadja (+9 %) različnih sadnih vrst.

Preglednica 14: Pridelek sadja

Pridelek (t)	Vsi nasadi			Intenzivni nasadi			Ekstenzivni nasadi		
	2010–2014	2014	2015	2010–2014	2014	2015	2010–2014	2014	2015
Sadje skupaj	132.193	133.493	156.114	85.583	84.108	102.194	46.610	49.385	53.920
Jabolka	97.909	99.909	115.091	70.913	71.034	83.855	26.996	28.875	31.236
Hruške	10.034	10.208	11.068	3.400	3.532	3.722	6.634	6.676	7.346
Breskve in nektarine	7.045	5.459	6.938	5.970	4.173	5.554	1.074	1.286	1.384
Drugo sadje	17.206	17.917	23.017	5.301	5.369	9.063	11.905	12.548	13.954

Vir: SURS

Pridelek jabolk, ki so pri nas najpomembnejša sadna vrsta, se je glede na neugodno leto 2014 povečal za 15 % in je bil 18 % nad povprečjem zadnjih petih let (2010–2014). Prav tako so se, z izjemo višenj, povečali tudi skupni pridelki drugih sadnih vrst. Slabše kot v letu prej so poleg višenj v ekstenzivnih in intenzivnih nasadih obrodile še češnje v ekstenzivnih nasadih ter češplje in slive v intenzivnih nasadih.

Prodaja sadja po evidentiranih tržnih poteh (odkup in tržnice) se je v letu 2015 že drugo leto zapored povečala (+17 %) in je znašala približno 31 tisoč ton. Če predpostavimo, da se prek zabeleženega odkupa in prodaje na tržnicah trži le sadje iz intenzivnih nasadov, je evidentirana prodaja v letu 2015 zajela 30 % pridelanega sadja.

V strukturi zunanje trgovine s sadjem v povprečju zadnjih petih let citrusi, banane in drugo južno sadje predstavljajo 52 %. Med kontinentalnimi vrstami sadja so v uvozu in izvozu najpomembnejša jabolka, ki so v strukturi zunanje trgovine v letu 2015 zavzemala 32 %, kar je največ v zadnjih petih letih.

Preglednica 15: Izvoz in uvoz svežega sadja; 2011–2015

KNCT 08	IZVOZ (t)					UVOZ (t)				
	2011	2012	2013	2014	2015*	2011	2012	2013	2014	2015*
Užitno sadje**, od tega:	96.509	60.057	66.302	96.413	132.972	193.876	174.532	188.010	218.222	251.515
– jabolka	39.457	32.115	34.851	43.035	63.081	18.862	26.906	30.480	44.032	60.650
– hruške	1.528	1.318	745	1.443	1.201	5.793	5.389	4.476	5.235	5.316
– breskve	1.475	1.900	905	959	1.297	10.557	11.398	10.625	11.732	12.116
– pomaranče	1.988	1.857	1.566	4.025	4.337	18.664	16.192	19.764	20.650	20.045
– mandarine	4.736	3.501	2.847	4.979	4.244	17.968	18.107	15.971	17.905	17.851
– limone	821	1.434	1.494	1.786	2.453	8.035	7.935	8.843	9.263	11.067
– banane	36.894	12.172	17.598	31.393	47.518	67.476	39.464	46.734	58.072	72.149

* začasni podatki

** zunanja trgovina skupine KNCT 08 vključuje tudi lubenice in melone

Vir: SURS, preračuni KIS

V obdobju 2011–2015 je zunanja trgovina z užitnim sadjem obsegala med 235 in 384 tisoč ton oziroma vrednostno med 169 in 264 tisoč EUR letno. V letu 2015 je bilo v zunanjetrgovinski menjavi prodanega vrednostno in količinsko največ sadja v tem obdobju. V primerjavi z letom prej se je ZT s svežim sadjem količinsko povečala za 22 % oziroma vrednostno za 24 %. Na povečano zunanjo trgovino s svežim sadjem je najpomembneje vplivala trgovina z bananami in jabolki, ki se je v letu 2015 količinsko povečala za okoli tretjino pri bananah in dobrih 40 % pri jabolkih. Uvoz svežega sadja je po začnih podatkih v letu 2015 obsegal približno 252 tisoč ton in se je povečal za 15 %, od tega se je uvoz jabolk kot najpomembnejše kontinentalne sadne vrste v Sloveniji povečal za 38 % in je bil največji doslej. Tudi izvoz svežega sadja je bil v letu 2015 s približno 133 tisoč tonami pomembno večji kot v kot v letu prej (+38 %). Pri jabolkih se je izvoz povečal (+47 %) več od uvoza (+38 %), kar je vplivalo na to, da je zunanjetrgovinska bilanca z jabolki podobno kot v preteklosti ponovno pozitivna (v letu 2014 je bila edinkrat negativna) in so jabolka še vedno eden izmed redkih kmetijskih pridelkov s pozitivnim saldom zunanje trgovine v Sloveniji.

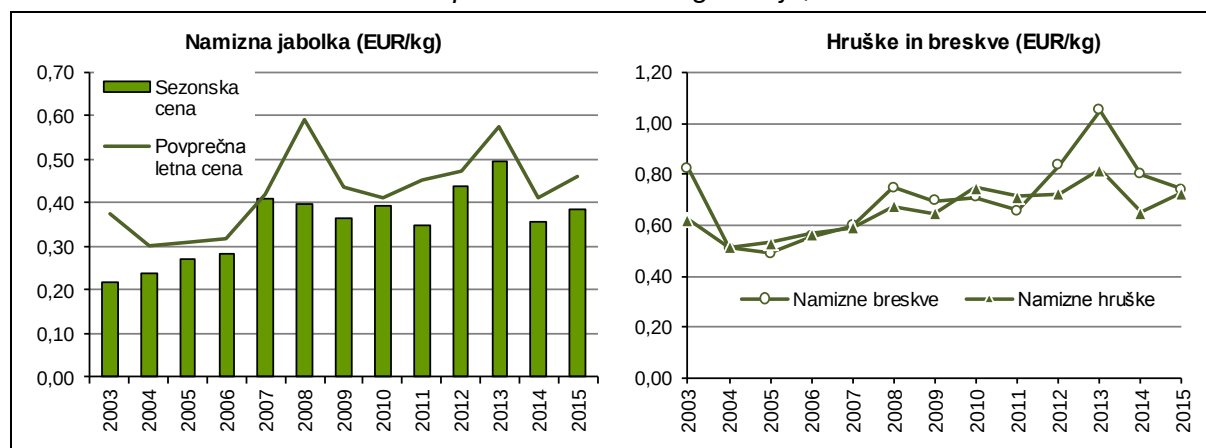
V letu 2015 je bilo v sveži in predelani obliki (vključno s sokovi) porabljenih 329 tisoč ton sadja, kar je 3 % več kot v letu prej in 8 % nad povprečjem zadnjih petih let. Uvoz sadja je obsegal 326 tisoč ton, od tega je bilo 71 % sadja svežega. Skupni uvoz sadja se je v

primerjavi z letom 2014 povečal za desetino, pri čemer je bil uvoz svežega sadja večji kar za 17 %. Izvoz sadja je v letu 2015 obsegal 153 tisoč ton in je bil kar za 38 % večji glede na leto 2014. 86 % izvoza sadja je v letu 2015 predstavljalo sveže sadje.

Tako kot pri zelenjavi so tudi pri sadju opazna precejšnja medletna nihanja stopnje samooskrbe, ki so predvsem posledica obilnih oziroma skromnih letin. V letu 2015 je bila stopnja samooskrbe s sadjem (sveže in predelano) s 47 % za 4 odstotne točke nad povprečjem zadnjih petih let, prav tako je tudi stopnja samooskrbe s svežim sadjem z 61 % za 3 odstotne točke presegla povprečje zadnjih petih let. V letu 2015 je prebivalec Slovenije porabil 133 kg sadja v vseh oblikah oziroma je 83 kilogramov sadja pojedel svežega.

Nasprotno kot v Sloveniji je bila letina sadja zaradi neugodnih vremenskih razmer drugod po Evropi slabša kot v letu prej, vendar ostajajo ekonomske razmere na trgu s sadjem zaradi še vedno trajajočih ruskih omejitev težke. V Sloveniji je bila v letu 2015 povprečna letna odkupna cena namiznih jabolk za 12 % nad odkupno ceno v letu prej in je znašala 0,46 EUR/kg, podobno gibanje je imela tudi sezonska odkupna cena namiznih jabolk letine 2015 (september–november), ki je znašala 0,39 EUR/kg. Odkupne cene drugih sadnih vrst so imele obojesmerno gibanje, od pomembnejših sadnih vrst so se zvišale povprečne letne cene jabolk za predelavo, hrušk, breskev za predelavo in jagod, znižale pa so se cene namiznih breskev, marelic, češenj in kakija.

Slika 20: Odkupne cene namiznega sadja; 2003–2015

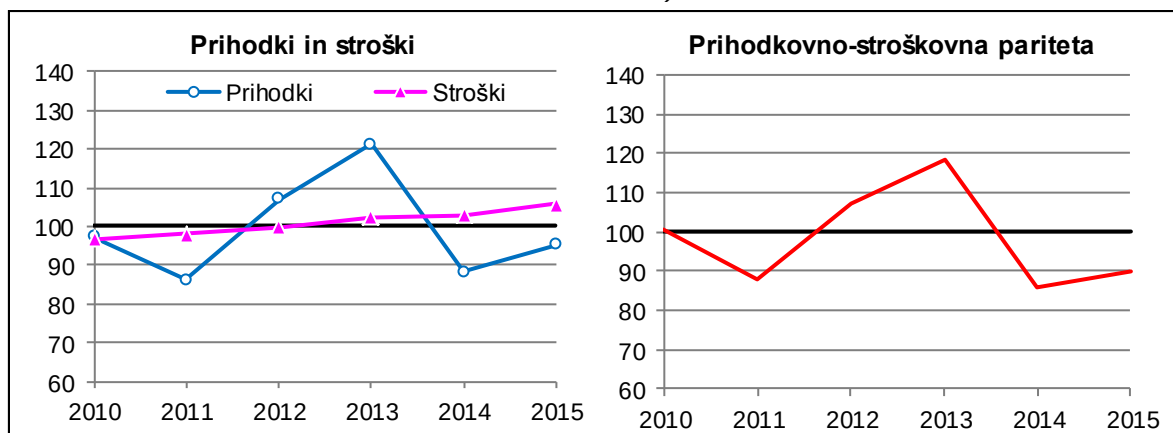
Vir: SURS, preračuni KIS

V obdobju od leta 2007 (nekateri sadne vrste) oziroma 2008 (vse sadne vrste) do vključno leta 2014 so pridelovalci sadja lahko uveljavljali pravico do enotnega plačila, ki je od leta 2012 dalje lahko vključevalo tudi zgodovinski dodatek za lupinasto sadje (neposredna plačila za lupinarje so se izplačevala v letih 2004–2011). S spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 je v letu 2015 prišlo do nove dodelitve plačilnih pravic, na podlagi katere lahko pridelovalci sadja iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Od leta 2006 dalje so tudi sadjarji upravičeni do regresiranja zavarovanja, ki se je v letu 2015 znižalo s 40 na 20 % zavarovalne premije, uveljavljajo pa lahko tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (od leta 2009 dalje 70 %).

Ocene na podlagi letine ter modelnih kalkulacij kažejo, da so se ekonomske razmere za pridelavo sadja, zaradi dobre letine in pri nekaterih sadnih vrstah tudi višjih cen, v letu 2015 izboljšale. Odkupne cene namiznih jabolk in namiznih hrušk so bile v času spravila višje za 8 in 32 %, medtem ko je bila odkupna cena namiznih breskev za 4 % nižja. Povprečni stroški pridelave omenjenih vrst sadja so se po ocenah na podlagi modelnih izračunov v primerjavi z letino 2014 zvišali med 2 in 4 %. Na stroške pridelave sadja so v letu 2015 najbolj vplivali stroški zavarovanja pridelka, ki so se zvišali zaradi nižje stopnje sofinanciranja zavarovalnih premij (višji med 27 in 29 %), zmerne spremembe stroškov domačih strojnih storitev (–3 %)

in sredstev za varstvo rastlin (približno +2 %), ter zmerna rast stroškov dela, ki so se zaradi nizke rasti plač zvišali za manj kot odstotek.

Slika 21: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi jabolk (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Ekonomski položaj pri pridelavi jabolk in hrušk se je leta 2015 zaradi višjih cen, dobre letine in zmerne rasti stroškov izboljšal, podobne ugotovitve veljajo tudi za pridelavo breskev, pri katerih je dobra letina ublažila nekaj odstotkov nižje cene in majhen porast stroškov. Vendar ostajajo ekonomske razmere na trgu s sadjem zaradi velike konkurenčne ponudbe iz drugih držav in spremenljivih vremenskih in tržnih razmer zelo negotove.

2.7.1 Pridelava sadja

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POVRŠINA skupaj (ha)	11.141	11.141	10.101	10.101	9.037	9.052	8.893	9.293	9.342	9.303	10.055	9.972	10.011	100,4
PRIDELEK (t)														
Skupaj	135.734	190.584	142.166	157.861	152.423	132.342	132.822	153.668	142.355	97.587	133.865	133.493	156.114	116,9
Jabolka	101.641	139.917	106.196	119.176	114.493	102.893	95.662	117.569	105.355	74.263	92.449	99.909	115.091	115,2
Hruške	11.326	14.216	8.213	11.447	11.823	9.299	11.459	10.889	11.425	6.509	11.138	10.208	11.068	108,4
Breskve in nektarine	6.048	14.418	13.337	11.158	9.252	6.780	9.950	7.962	8.603	6.203	6.998	5.459	6.938	127,1
Marelice	262	755	373	662	483	269	616	482	687	681	435	673	1.313	195,1
Češnje	3.007	4.103	3.124	3.659	3.483	2.639	3.933	2.958	4.235	2.786	5.390	5.264	5.580	106,0
Višnje	799	524	423	492	504	360	470	337	387	236	539	541	498	92,0
Češplje in slive	7.695	9.976	4.331	5.393	6.261	4.174	4.101	6.878	4.921	2.190	8.835	4.010	4.133	103,1
Orehi	3.132	3.661	2.688	2.783	2.969	2.844	2.956	2.952	2.911	1.644	4.013	3.676	4.985	135,6
Drugo sadje, brez jagodičja	494	1.163	1.187	958	1.269	1.108	1.514	1.722	1.661	1.330	1.627	1.863	3.755	201,6
Jagode	1.221	1.701	2.175	2.048	1.762	1.872	2.054	1.790	1.993	1.505	2.144	1.597	1.987	124,4
Drugo jagodičje, brez jagod	109	150	119	84	124	104	107	129	177	240	297	292	766	262,1

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.2 Pridelava sadja v ekstenzivnih nasadih

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POVRŠINA (ha)	6.617	6.617	5.555	5.555	4.906	4.906	4.890	5.290	5.291	5.290	6.032	6.031	6.049	100,3
PRIDELEK (t)														
Ekstenzivni nasadi skupaj	53.904	74.230	36.979	58.869	48.678	48.176	41.449	60.819	43.067	29.389	50.391	49.385	53.920	109,2
Jabolka	31.487	46.975	21.729	39.298	27.516	31.280	23.075	40.278	24.032	18.922	22.875	28.875	31.236	108,2
Hruške	7.690	8.942	5.107	7.311	7.501	6.163	6.726	7.116	6.831	4.099	8.448	6.676	7.346	110,0
Breskve in nektarine	690	1.101	856	968	1.167	1.005	1.072	1.036	970	656	1.425	1.286	1.384	107,6
Marelice	218	413	190	366	262	231	336	242	317	287	290	385	526	136,6
Češnje	2.779	3.177	2.408	2.790	2.992	2.367	3.076	2.315	3.137	1.826	4.504	4.284	4.136	96,5
Višnje	327	341	240	271	365	335	345	258	309	171	492	476	457	96,0
Češplje in slive	7.521	9.401	3.640	5.019	5.864	3.960	3.873	6.559	4.559	2.005	8.492	3.633	3.812	104,9
Orehi	3.023	3.482	2.498	2.590	2.638	2.458	2.577	2.640	2.516	1.206	3.372	3.194	4.200	131,5
Drugo sadje, brez jagodičja	169	398	311	255	373	377	369	375	396	217	493	576	823	142,9

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.3 Pridelava sadja v intenzivnih nasadih

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POVRŠINA (ha)	4.525	4.525	4.546	4.546	4.131	4.146	4.003	4.003	4.051	4.013	4.023	3.942	3.964	100,5
Jabolka	3.099	3.099	3.099	3.099	2.874	2.874	2.722	2.765	2.734	2.702	2.643	2.545	2.465	96,9
Hruške	284	284	284	284	221	221	214	209	207	213	216	207	199	96,1
Breskve in nektarine	643	643	643	643	513	513	509	442	468	408	393	358	317	88,5
Marelice	31	31	31	31	28	28	32	34	37	39	44	51	61	118,6
Češnje	107	107	107	107	92	92	110	114	124	136	148	158	166	105,1
Višnje	58	58	58	58	36	36	16	14	14	15	8	8	8	100,0
Češplje in slive	41	41	41	41	27	27	28	29	30	31	34	34	36	105,3
Orehi	61	61	61	61	92	92	105	115	142	171	180	195	234	120,0
Drugo sadje, brez jagodičja	97	97	89	89	108	108	124	143	154	167	185	196	230	117,2
Jagode	75	75	104	104	109	124	110	102	99	80	106	87	107	123,0
Drugo jagodičje, brez jagod	29	29	29	29	31	31	33	36	42	51	66	103	141	136,9
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)	18,1	25,7	23,1	21,8	25,1	20,3	22,8	23,2	24,5	17,0	20,7	21,3	25,8	120,9
Jabolka	22,6	30,0	27,3	25,8	30,3	24,9	26,7	28,0	29,7	20,5	26,3	27,9	34,0	121,9
Hruške	12,8	18,6	10,9	14,6	19,6	14,2	22,1	18,1	22,2	11,3	12,5	17,1	18,7	109,6
Breskve in nektarine	8,3	20,7	19,4	15,8	15,8	11,3	17,4	15,7	16,3	13,6	14,2	11,7	17,5	150,3
Marelice	1,4	11,2	5,9	9,5	7,9	1,4	8,8	7,1	10,0	10,1	3,3	5,6	12,9	230,4
Češnje	2,1	8,7	6,7	8,1	5,3	3,0	7,8	5,6	8,9	7,1	6,0	6,2	8,7	140,2
Višnje	8,1	3,2	3,2	3,8	3,9	0,7	7,8	5,6	5,6	4,3	5,9	8,7	5,5	62,7
Češplje in slive	4,2	14,0	16,9	9,1	14,7	7,9	8,1	11,0	12,1	6,0	10,1	11,0	8,9	80,9
Orehi	1,8	2,9	3,1	3,2	3,6	4,2	3,6	2,7	2,8	2,6	3,6	2,5	3,4	135,7
Drugo sadje, brez jagodičja	3,3	7,9	9,8	7,9	8,3	6,8	9,2	9,4	8,2	6,7	6,1	6,6	12,7	194,4
Jagode	16,3	22,7	20,9	19,7	16,2	15,1	18,7	17,5	20,1	18,8	20,2	18,4	18,6	101,2
Drugo jagodičje, brez jagod	3,8	5,2	4,1	2,9	4,0	3,4	3,2	3,6	4,2	4,7	4,5	2,8	5,4	191,5
PRIDELEK (t)	81.830	116.354	105.187	98.992	103.745	84.166	91.373	92.849	99.288	68.198	83.474	84.108	102.194	121,5
Jabolka	70.154	92.942	84.467	79.878	86.977	71.613	72.587	77.291	81.323	55.341	69.574	71.034	83.855	118,0
Hruške	3.636	5.274	3.106	4.136	4.322	3.136	4.733	3.773	4.594	2.410	2.690	3.532	3.722	105,4
Breskve in nektarine	5.358	13.317	12.481	10.190	8.085	5.775	8.878	6.926	7.633	5.547	5.573	4.173	5.554	133,1
Marelice	44	342	183	296	221	38	280	240	370	394	145	288	787	273,3
Češnje	228	926	716	869	491	272	857	643	1.098	960	886	980	1.444	147,3
Višnje	472	183	183	221	139	25	125	79	78	65	47	65	41	62,7
Češplje in slive	174	575	691	374	397	214	228	319	362	185	343	377	321	85,1
Orehi	109	179	190	193	331	386	379	312	395	438	641	482	785	162,9
Drugo sadje, brez jagodičja	325	765	876	703	896	731	1.145	1.347	1.265	1.113	1.134	1.287	2.932	227,8
Jagode	1.221	1.701	2.175	2.048	1.762	1.872	2.054	1.790	1.993	1.505	2.144	1.597	1.987	124,4
Drugo jagodičje, brez jagod	109	150	119	84	124	104	107	129	177	240	297	292	766	262,1

Vir: SURS

2.7.4 Evidentirana prodaja sadja (t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
ODKUP IN TRŽNICE SKUPAJ														
Sveže sadje	46.161	47.558	49.011	40.230	42.667	35.666	32.063	33.031	40.207	26.228	24.186	26.295	30.719	116,8
Jabolka, namizna	25.482	24.885	24.419	20.190	22.041	21.164	18.946	20.664	24.475	18.936	13.834	20.141	21.856	108,5
Jabolka za predelavo	15.234	14.948	18.555	11.634	15.230	10.327	7.491	8.002	11.416	4.527	8.105	3.990	6.576	164,8
Hruške	2.063	2.505	1.522	2.308	2.193	1.735	1.903	1.715	1.203	624	1.081	995	1.082	108,7
Breskve in nektarine	1.981	4.284	3.743	5.362	2.532	1.831	3.061	1.930	2.485	1.662	739	552	525	95,0
Marelce	32	54	36	43	70	41	63	86	47	33	z	27	32	119,5
Češnje	96	164	76	111	118	85	106	81	80	47	42	98	156	159,0
Češplje in slive, sveže	63	139	25	76	90	39	78	87	56	58	48	52	41	77,7
Kaki	3	11	6	9	7	4	19	12	18	8	24	14	94	673,3
Drugo sadje, brez jagodičja	1.029	274	448	241	102	121	119	135	159	155	125	215	178	82,8
Jagode	161	268	157	233	253	281	249	281	236	156	132	186	164	88,4
Drugo jagodičje, brez jagod	17	26	24	22	31	37	27	37	31	23	24	24	18	71,8
ODKUP														
Sveže sadje	44.864	46.273	47.794	39.022	41.179	34.180	30.797	31.766	39.271	25.394	23.357	25.573	29.965	117,2
Jabolka, namizna	24.727	24.164	23.731	19.499	21.257	20.358	18.275	20.119	24.094	18.525	13.435	19.904	21.612	108,6
Jabolka za predelavo	15.234	14.948	18.555	11.634	15.230	10.327	7.491	8.002	11.416	4.527	8.105	3.990	6.576	164,8
Hruške	1.961	2.398	1.433	2.208	2.040	1.598	1.799	1.597	1.117	560	1.000	924	986	106,7
Breskve in nektarine	1.844	4.164	3.601	5.266	2.402	1.684	2.955	1.799	2.391	1.585	659	490	457	93,2
Marelce	3	12	1	3	0	0	4	2	4	3	z	1	6	866,0
Češnje	31	78	21	44	17	4	19	8	18	13	15	34	98	286,9
Češplje in slive, sveže	22	102	3	25	35	11	21	27	26	21	26	26	13	50,7
Kaki	3	11	6	9	7	4	19	12	18	8	24	14	94	673,3
Drugo sadje, brez jagodičja	941	213	358	155	40	21	23	20	24	53	14	86	37	42,8
Jagode	94	184	82	179	151	171	190	178	160	98	78	103	85	83,0
Drugo jagodičje, brez jagod	2	0	3	1	0	1	1	1	1	1	1	2	2	91,2
DOVOZ NA TRŽNICE														
Sveže sadje	1.297	1.285	1.217	1.208	1.488	1.486	1.265	1.265	936	834	829	721	754	104,5
Jabolka	754	721	687	692	784	805	671	545	380	411	400	238	244	102,7
Hruške	102	107	89	101	152	137	104	118	86	64	81	71	96	134,4
Breskve in nektarine	136	121	142	96	130	147	106	131	94	77	79	62	68	109,0
Marelce	29	42	35	40	70	41	59	84	43	30	32	26	25	98,1
Češnje	65	86	56	67	101	81	87	73	62	34	27	64	58	90,8
Višnje	3	6	7	2	4	5	10	11	7	2	1	1	2	192,3
Češplje in slive, sveže	41	37	22	51	55	29	57	60	30	37	22	27	28	103,9
Orehi, celi	8	8	11	14	12	14	19	18	19	21	15	24	18	74,7
Drugo sadje brez jagodičja	76	47	72	70	46	80	66	85	109	79	95	103	121	117,2
– od tega kostanj	48	25	16	25	31	26	36	33	47	25	18	39	47	119,1
Jagode	67	84	75	55	102	109	59	103	76	58	54	83	79	95,0
Drugo jagodičje, brez jagod	15	26	21	21	31	36	27	36	30	22	23	22	16	70,1
– od tega gojene borovnice	12	19	16	15	20	25	18	20	16	9	11	10	6	60,9
Orehi, luščeni	59	57	45	42	30	42	42	44	41	49	62	46	57	123,8

Vir: SURS

2.7.5 Izvoz in uvoz svežega sadja

KNCT 08**	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
IZVOZ (t)														
Užitno sadje, od tega:	27.083	19.613	52.545	44.498	72.814	87.849	89.528	87.129	96.509	60.057	66.302	96.413	132.972	137,9
<i>Pečkarji, od tega:</i>	21.575	13.956	26.414	21.683	35.949	29.766	25.912	36.269	40.985	33.433	35.596	44.477	64.282	144,5
jabolka	21.086	13.276	25.462	20.322	34.089	27.417	23.901	33.912	39.457	32.115	34.851	43.035	63.081	146,6
hruške	489	680	952	1.360	1.860	2.349	2.011	2.357	1.528	1.318	745	1.443	1.201	83,2
<i>Koščičarji, od tega:</i>	42	58	567	1.174	1.518	2.881	2.749	2.336	1.754	2.510	2.270	1.296	2.016	155,6
breskve	41	45	520	950	1.227	2.422	1.988	1.789	1.475	1.900	905	959	1.297	135,2
<i>Jagodičje, od tega:</i>	32	50	135	115	339	345	131	253	265	93	133	180	254	140,7
jagode	31	2	105	106	307	342	125	236	241	86	126	174	215	123,5
<i>Lupinasto sadje</i>	35	20	43	50	20	90	118	89	85	67	86	269	286	106,3
<i>Lubenice in melone**</i>	10	83	227	445	593	599	888	856	561	509	428	713	480	67,3
<i>Citrusi, od tega:</i>	387	1.936	8.070	8.072	12.997	15.484	11.766	13.937	10.950	7.055	6.222	12.607	12.864	102,0
pomaranče	128	586	1.312	1.476	3.248	4.825	2.091	3.865	1.988	1.857	1.566	4.025	4.337	107,8
mandarine	23	233	971	2.348	4.753	5.017	4.888	4.665	4.736	3.501	2.847	4.979	4.244	85,2
limone	216	609	4.645	3.046	3.760	4.251	1.892	1.221	821	1.434	1.494	1.786	2.453	137,3
<i>Drugo južno sadje, od tega:</i>	4.745	2.705	15.197	9.208	16.015	31.668	41.437	27.809	37.890	12.746	18.199	32.939	49.422	150,0
banane	4.707	2.564	14.935	8.812	15.524	30.978	40.715	26.871	36.894	12.172	17.598	31.393	47.518	151,4
ananas	13	95	194	302	399	566	593	790	468	428	472	487	257	52,8
UVOZ (t)														
Užitno sadje, od tega:	111.902	128.110	150.731	142.121	157.399	194.738	203.193	189.601	193.876	174.532	188.010	218.222	251.515	115,3
<i>Pečkarji, od tega:</i>	4.899	7.713	11.655	13.448	12.606	22.177	23.068	25.668	24.655	32.295	34.956	49.267	65.966	133,9
jabolka	2.738	5.551	6.813	8.829	6.951	17.158	17.953	20.129	18.862	26.906	30.480	44.032	60.650	137,7
hruške	2.162	2.162	4.842	4.619	5.654	5.019	5.116	5.539	5.793	5.389	4.476	5.235	5.316	101,5
<i>Koščičarji, od tega:</i>	7.724	11.128	14.365	13.183	12.694	15.986	16.049	14.823	13.154	15.059	14.954	15.350	16.250	105,9
breskve	5.191	8.037	11.566	9.436	10.402	12.895	12.710	11.261	10.557	11.398	10.625	11.732	12.116	103,3
<i>Jagodičje, od tega:</i>	277	1.338	1.501	1.457	1.725	1.991	1.835	1.966	2.100	2.304	2.313	2.623	1.960	74,7
jagode	249	909	1.239	1.390	1.489	1.833	1.601	1.804	1.949	2.138	2.113	2.335	1.725	73,9
<i>Lupinasto sadje</i>	1.553	1.532	1.718	1.620	1.564	1.963	2.025	1.932	1.943	1.883	2.250	2.735	2.966	108,4
<i>Lubenice in melone**</i>	11.485	9.324	10.296	10.655	11.371	13.981	12.606	13.897	12.385	14.819	14.565	14.825	14.962	100,9
<i>Citrusi, od tega:</i>	37.594	41.375	44.671	46.199	50.567	52.072	51.624	52.242	49.871	46.204	49.019	51.372	52.552	102,3
pomaranče	18.405	18.605	16.848	16.285	18.263	19.813	17.766	20.119	18.664	16.192	19.764	20.650	20.045	97,1
mandarine	10.632	12.622	13.757	17.524	19.503	18.832	20.385	19.797	17.968	18.107	15.971	17.905	17.851	99,7
limone	6.763	7.169	11.044	9.299	9.848	10.243	8.315	7.512	8.035	7.935	8.843	9.263	11.067	119,5
<i>Drugo južno sadje, od tega:</i>	35.314	42.448	49.491	38.442	46.266	63.627	73.495	58.739	72.384	45.484	53.319	65.465	79.892	122,0
banane	33.810	40.691	47.264	35.355	42.689	59.178	69.267	53.955	67.476	39.464	46.734	58.072	72.149	124,2
ananas	1.040	1.245	1.613	2.368	2.716	3.542	3.341	3.711	3.584	3.262	3.009	2.995	2.509	83,8

* začasni podatki

** zunanja trgovina skupine KNCT 08 vključuje tudi lubenice in melone

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.6 Bilanca proizvodnje in porabe sadja (ekvivalent svežega sadja, 000 t)

Koledarsko leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
SADJE SKUPAJ														
Pridelano	135,7	190,6	142,2	157,9	152,4	132,3	132,8	153,7	142,4	97,6	133,9	133,5	156,1	116,9
Uvoz	160,3	176,8	220,6	204,6	253,9	324,4	318,0	279,0	274,8	240,1	259,3	295,8	326,3	110,3
od tega sveže	95,3	113,8	135,9	126,7	140,7	176,0	186,2	171,3	177,4	155,1	168,3	198,7	232,2	116,9
Izvoz	51,9	39,8	71,6	61,6	95,2	105,7	105,4	103,5	110,9	75,0	81,1	111,0	153,4	138,2
od tega sveže	26,9	19,2	51,9	43,7	71,8	87,1	88,5	86,1	95,7	59,0	65,0	94,7	132,1	139,5
Domača poraba	244,1	327,6	291,2	300,9	311,1	351,0	345,4	329,1	306,3	262,7	312,1	318,3	329,0	103,4
– izgube	27,5	46,9	27,9	33,3	31,0	31,0	30,5	35,7	31,5	24,2	31,7	36,7	42,6	116,1
– industrijski nameni	16,7	24,6	13,0	17,7	14,1	13,2	11,7	16,4	9,4	6,2	13,9	11,4	12,5	109,8
– poraba za prehrano	199,9	256,1	250,3	249,9	266,0	306,8	303,2	277,1	265,4	232,3	266,4	270,2	273,9	101,4
Poraba na prebivalca (kg)	100,1	128,2	125,1	124,4	131,7	151,7	148,5	135,2	129,3	113,0	129,4	131,1	132,8	101,3
Stopnja samooskrbe (%)	55,6	58,2	48,8	52,5	49,0	37,7	38,5	46,7	46,5	37,2	42,9	41,9	47,4	
SADJE SVEŽE														
Poraba na prebivalca (kg)	69,6	86,0	78,8	75,3	70,9	73,9	79,7	73,0	74,1	68,3	74,9	79,3	82,7	104,2
Stopnja samooskrbe (%)	66,5	66,8	62,9	65,5	68,9	59,8	57,6	64,3	63,5	50,4	56,5	56,2	60,9	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

2.7.7 Odkupne cene sadja

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
EUR/kg														
Jabolka, namizna	0,38	0,30	0,31	0,32	0,42	0,59	0,43	0,41	0,45	0,47	0,58	0,41	0,46	112,5
Sezonska cena jabolk*	0,22	0,24	0,27	0,28	0,41	0,40	0,37	0,40	0,35	0,44	0,50	0,36	0,39	108,0
Jabolka za predelavo	0,07	0,05	0,09	0,09	0,18	0,09	0,06	0,11	0,12	0,15	0,12	0,10	0,12	127,5
Hruške, namizne	0,62	0,51	0,53	0,57	0,59	0,67	0,65	0,75	0,71	0,72	0,82	0,65	0,73	112,0
Hruške za predelavo	0,29	0,20	0,17	0,26	0,27	0,29	0,30	0,29	0,31	0,27	0,30	0,31	0,33	108,7
Breskve, namizne	0,82	0,51	0,49	0,56	0,60	0,75	0,70	0,71	0,66	0,83	1,05	0,80	0,74	92,6
Breskve za predelavo	0,32	0,24	0,18	0,27	0,28	0,33	0,30	0,28	0,27	0,24	0,15	0,19	0,20	104,0
Marelice	1,42	0,67	0,95	0,96	1,21	1,50	1,03	1,41	1,37	1,62	2,21	2,02	1,42	70,1
Češnje	2,05	1,44	1,72	1,59	1,97	3,69	2,81	3,37	2,66	3,55	3,84	2,97	2,53	84,9
Češplje in slive, sveže	0,51	0,33	0,53	0,59	0,62	0,78	0,58	0,71	0,77	1,42	0,76	0,66	0,98	148,0
Jagode	2,69	2,16	2,33	2,19	1,90	2,14	1,98	2,40	1,96	2,68	2,95	2,44	3,39	139,0
Kaki	0,82	0,42	0,53	0,70	0,77	1,11	0,81	1,06	1,09	1,51	1,16	1,35	0,92	68,5

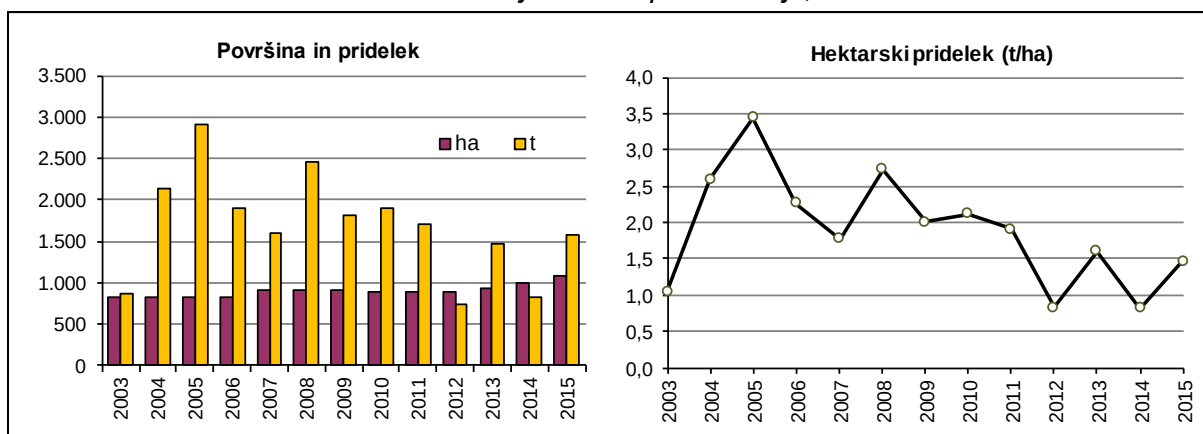
* tehtano povprečje odkupnih cen v septembru, oktobru in novembru

Vir: SURS, preračuni KIS

2.8 Oljke

Po letu 2003 imajo oljke med 0,1 in 0,5 % v skupni vrednosti kmetijske pridelave oziroma med 0,2 in 0,9 % v vrednosti rastlinske pridelave. Delež oljčnikov v kmetijski zemlji v uporabi se je po letu 2003 povečal z 0,16 na 0,23 %, obseg oljčnikov pa se je v tem obdobju povečal z 814 na 1.076 ha. V Sloveniji so imeli v letu 2013 po zadnjih dostopnih podatkih raziskave strukture kmetijskih gospodarstev oljčnike na 1.800 KMG oziroma na 2,5 % vseh kmetijskih gospodarstev. V primerjavi z letom 2010 se je število kmetijskih gospodarstev s pridelavo oljk povečalo za 5 %. Kmetijska gospodarstva z oljkami v povprečju obdelujejo 0,5 ha oljčnika.

Slika 22: Površina oljčnikov in pridelek oljk; 2003–2015

Vir: SURS

Skupni pridelek oljk zaradi spremenljivih vremenskih razmer med leti zelo niha. V slovenskih oljčnikih so po oceni statistike v letu 2015 na 1.076 ha (+8 %) pridelali 1.578 ton oljk, kar je skoraj dvakrat toliko kot v letu prej, ko je bil pridelek zelo okrnjen zaradi močnega napada oljčne muhe kot posledice deževnega in vlažnega vremena. V primerjavi z zadnjim petletnim obdobjem (2010–2014) je bila letina oljk povprečna.

V letih od 2007 do 2014 so imeli pridelovalci oljk možnost pridobiti enotno plačilo. S spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 je v letu 2015 prišlo do nove dodelitve plačilnih pravic, na podlagi katere lahko upravičenci iz sheme neposrednih plačil pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Tudi oljkarji so od leta 2006 dalje upravičeni do regresiranja zavarovanja, ki se je v letu 2015 zmanjšalo s 40 na 20 % zavarovalne premije (v obdobju 2009–2013 50 %), uveljavljajo pa lahko tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (od leta 2009 70 %).

2.8.1 Pridelava oljk in prodaja oljčnega olja

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
PRIDELAVA														
Površina nasadov oljk (ha)	814	814	820	820	910	910	910	892	892	892	925	996	1.076	108,0
Hektarski pridelek oljk (t/ha)	1,06	2,64	3,55	2,31	1,76	2,70	2,00	2,12	1,91	0,83	1,60	0,82	1,47	179,4
Pridelek oljk skupaj (t)	861	2.145	2.907	1.893	1.604	2.455	1.823	1.895	1.704	740	1.479	814	1.578	193,9
EVIDENTIRANA PRODAJA														
Oljčno olje														
– prodaja na tržnicah (l)	7.980	3.000	7.310	2.910	1.020	700	815	840	1.530	1.770	1.660	1.705	11.525	676,0
– cene na tržnicah (EUR/l)	9,27	9,71	10,24	9,28	9,62	10,17	11,17	12,00	12,39	13,36	13,28	13,77	14,55	105,7

Vir: SURS

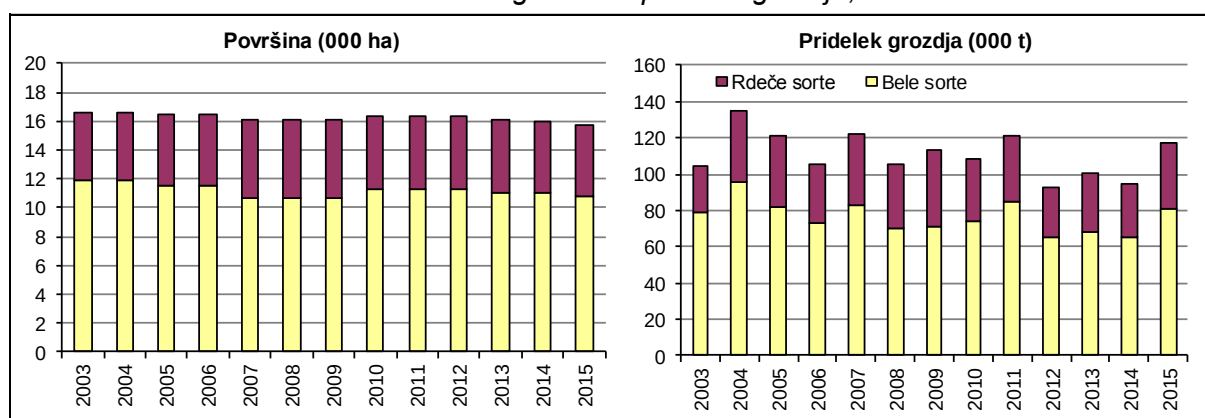
2.9 Grozdje in vino

Po letu 2003 predstavljata grozdje in vino skupaj med 8,9 in 12,7 % vrednosti kmetijske proizvodnje, kar je največ med rastlinskimi pridelki, v vrednosti rastlinske pridelave pa se ta delež giblje med 17,9 in 23,3 %. K skupni vrednosti kmetijske proizvodnje je v letu 2015 grozdje prispevalo 0,9 %, kar je druga najmanjša vrednost v zadnjih dvanajstih letih, vino pa 11,5 %.

Po zadnjih podatkih raziskave strukture kmetijskih gospodarstev v letu 2013 je bilo v Sloveniji 26 tisoč kmetijskih gospodarstev z vinogradi, ki so v povprečju obdelovala 0,61 ha vinogradov. Po velikem zmanjšanju števila KMG z vinogradi v obdobju 2000–2010 se je njihovo število v zadnjih treh letih ustalilo.

Po podatkih statistike imamo v Sloveniji 15,7 tisoč ha vinogradov. Regionalno je po podatkih registra pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) pri MKGP v povprečju zadnjih let 42 % površin vinogradov v podravski vinorodni deželi, 17 % v posavski in 41 % v primorski vinorodni deželi.

Slika 23: Površina vinogradov in pridelek grozdja; 2003–2015

Vir: SURS

V Sloveniji je bila leta 2015 po treh skromnih letih potrgana kakovostno in količinsko odlična letina grozdja. Vremenske razmere so kljub izredno visokim poletnim temperaturam ugodno vplivale na pridelavo grozdja, grozdje letnika 2015 so zaznamovale visoke sladkorne stopnje, ki napovedujejo enega boljših letnikov vina.

Preglednica 16: Pridelok grozdja in vina; 2014 in 2015

	Pridelok skupaj		Indeks 2015/14	Prijavljeni pridelek		Indeks 2015/14
	2014	2015		2014	2015	
Grozdje (t)	94.209	117.586	124,8	67.697	90.258	133,3
Vino (000 l)				45.746	61.487	134,4

Vir: SURS, MKGP (RPGV)

Po statističnih podatkih je bilo skupaj pridelanih 118 tisoč ton grozdja, kar je za četrtno več kot leta 2014 in 14 % več kot v povprečju zadnjih petih let (2010–2014).

Preglednica 17: Bilanca zunanje trgovine; 2011–2015

	BILANCA (000 l)				
	2011	2012	2013	2014	2015*
Vino skupaj	-4.396	-4.003	-1.340	-5.237	-8.678
Belo vino	-2.863	-1.096	1.874	-1.932	-3.941
Rdeče vino	-1.533	-2.907	-3.214	-3.305	-4.737

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Zunanja trgovina z vinom se je v letu 2015 zmanjšala za 6 %, kar je posledica za 31 % manjšega izvoza vina, kajti uvoz vina se je povečal za 8 %. Količinsko je bilanca zunanje

trgovine z vinom od leta 2006 dalje negativna, zadnji dve leti pa se negativni saldo zunanje trgovine z vinom zaradi manjšega izvoza in večjega uvoza še povečuje.

Izvoz vina je v letu 2015 po prvih statističnih ocenah obsegal 5,3 milijona litrov; prevladovala so vina z zaščiteno označbo porekla (75 %) in vina z zaščiteno geografsko označbo (16 %), sortnih vin brez ZOP/ZGO in nesortnih vin brez porekla pa je bilo z 9 % pomembno manj kot v letu prej (leta 2014 24 %). Izvoz vina je bil v letu 2015 za 15 % pod povprečjem zadnjih petih let. Uvoz vina, ki je od leta 2010 v intenzivnem porastu, se je v letu 2015 povečal za 8 % in je bil največji od leta 2000 dalje. V letu 2015 je bilo uvoženega za približno 45 % vina več kot v povprečju zadnjih petih let. V uvozu vina, ki je v letu 2015 obsegal 14,0 milijona litrov, prevladuje vino brez označbe porekla in geografske označbe (72 %).

Preglednica 18: Izvoz in uvoz vina; 2014 in 2015

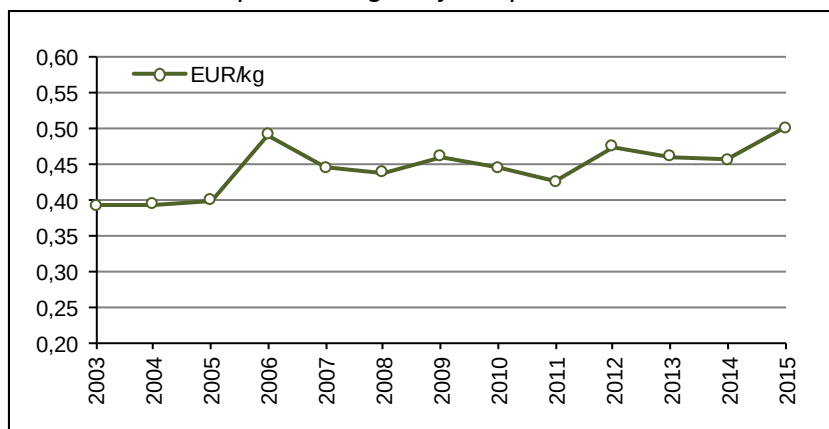
	IZVOZ (000 l)		Indeks 2015/14	UVOZ (000 l)		Indeks 2015/14
	2014	2015*		2014	2015*	
Vino skupaj	7.686	5.317	69,2	12.923	13.995	108,3
Vino z zaščiteno označbo porekla (ZOP)	3.861	3.982	103,1	1.556	1.439	92,5
Vino z zaščiteno geografsko označbo (ZGO)	1.943	843	43,4	1.043	1.928	185,0
Sortno vino brez ZOP/ZGO	47	36	76,6	468	556	118,9
Vino brez ZOP/ZGO	1.835	456	24,9	9.856	10.071	102,2

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Odkupne cene grozdja v Sloveniji so v zadnjih letih odvisne predvsem od ekonomskih razmer na trgu z vinom in tudi pri posameznih vinarjih, manjši vpliv na njihovo višino pa imajo sorta, sladkorna stopnja ter zdravstveno stanje grozdja. Po statističnih podatkih se je v letu 2015 povprečna odkupna cena grozdja po dolgem obdobju pomembno zvišala (+10 %) in presegla povprečje zadnjega petletnega obdobja, v katerem so bile odkupne cene grozdja večinoma zelo nizke.

Slika 24: Odkupna cena grozdja za predelavo; 2003–2015

Vir: SURS, preračuni KIS

Po podatkih ARSKTRP se je povprečna prodajna cena vina s slovenskim geografskim poreklom (SGP) na slovenskem trgu in trgih EU v letu 2015 zvišala za desetino, prodanega pa je bilo 7 % manj vina kot v letu 2014. Prodanega je bilo za 5 % manj kakovostnega in vrhunskega vina ter dobrih 20 % manj namiznega in deželnega vina. V primerjavi z zadnjim petletnim obdobjem (2010–2014) so bile povprečne cene vina višje za 18 %. Podatki TIS za leto 2015 tudi kažejo, da se je prodaja vina na slovenskem trgu povečala za 3 % in na trgih tretjih držav za 7 %, medtem ko se je izvoz v države EU zmanjšal za 46 %. Prodajne cene vina so se na vseh trgih zvišale ali ostale na ravni leta prej. V Sloveniji so bile cene vina višje za 4 %, na trgih EU za 40 %, na trgih tretjih držav pa so bile približno enake kot v letu 2014.

Preglednica 19: Cene vina; 2011–2015

EUR/l	ARSKTRP*					Indeks 2015/14
	2011	2012	2013	2014	2015	
Vino	2,114	2,100	2,285	2,291	2,525	110,2
Namizno in deželno	1,033	1,045	1,110	1,301	1,482	113,9
Belo, namizno in deželno	1,018	0,937	1,009	1,172	1,326	113,1
Rdeče, namizno in deželno	1,059	1,223	1,366	1,494	1,636	109,5
Kakovostno in vrhunsko	2,357	2,436	2,562	2,460	2,671	108,6
Belo, kakovostno in vrhunsko	2,356	2,371	2,384	2,463	2,632	106,9
Rdeče, kakovostno in vrhunsko	2,360	2,576	3,012	2,453	2,758	112,4

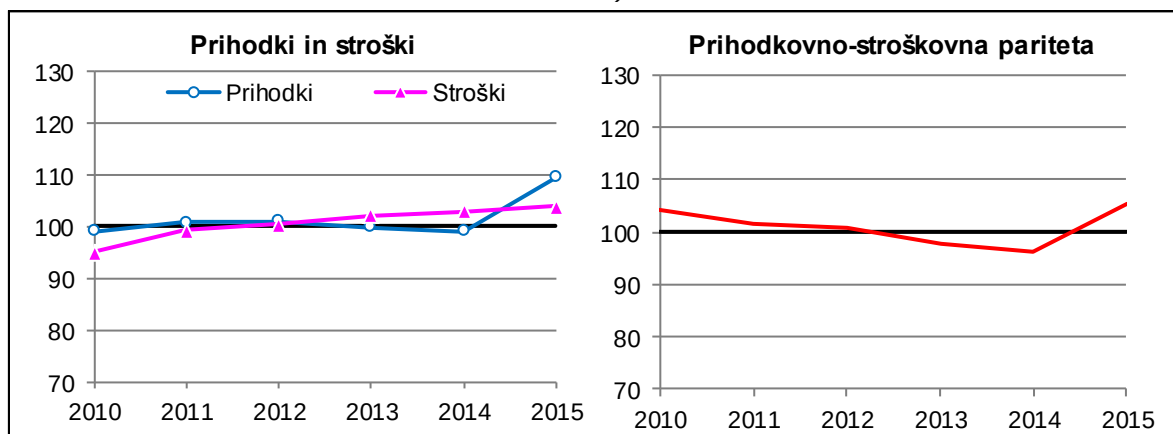
* Tržne cene vina s slovenskim geografskim poreklom na slovenskem trgu in trgih EU, ki jih ARSKTRP sporočajo pridelovalci vina, ki spadajo v reprezentativni trg (pridelajo nad 500.000 litrov letno), in prejemniki podpore iz III. poglavja in podpore iz 33. člena Uredbe o ureditvi trga z vinom.

Vir: ARSKTRP, preračuni KIS

Skupna evropska tržna ureditev za vino daje vinogradnikom možnost uveljavljanja podpor za različne ukrepe kmetijske politike. Tudi v letu 2015 so se izvajali ukrep prestrukturiranja vinogradniških površin ter programi za trženje in promocijo vina, ki vključujejo promocijo na tretjih trgih in druge tržne dejavnosti. S spremembo skupne kmetijske politike v programskem obdobju 2014–2020 so vinogradi, vključeni v shemo neposrednih plačil, zato lahko upravičenci na podlagi v letu 2015 na novo dodeljenih plačilnih pravic pridobijo osnovno plačilo in plačilo za zeleno komponento. Podobno kot drugje v rastlinski pridelavi so tudi vinogradniki upravičeni do regresirane premijske stopnje za zavarovanje pridelka, ki se je v letu 2015 znižala s 40 na 20 %, in vračila 70 % trošarine za porabljeno gorivo v kmetijski namene.

Majhne zaloge vina, stabilnejši domači trg in povečan izvoz pri nekaterih vinarjih ter ponudba kakovostnega grozdja dajejo v letu 2015 nekoliko boljše obete za izboljšanje ekonomskega položaja. Podobno kot v sadjarstvu so tudi na stroške pridelave grozdja v letu 2015 najbolj vplivali višji stroški zavarovanja pridelka (+29 %; nižje stopnje sofinanciranja zavarovalnih premij) in zmerne spremembe cen drugih pomembnejših inputov ter stroškov dela.

Slika 25: Osnovni ekonomski kazalci pri pridelavi grozdja (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Ocenjujemo, da se je ekonomski položaj pridelovalcev grozdja zaradi odlične letine grozdja in višjih odkupnih cen z letino 2015 izboljšal, vendar ostaja pri vinogradnikih, ki grozdje prodajajo, slab. Boljše ekonomske rezultate pa lahko zaradi rasti cen vina v zadnjih letih in stabilnejših razmer na slovenskem trgu pričakujejo vinarji.

2.9.1 Površina vinogradov ter pridelek grozdja in vina na kmetijskih gospodarstvih

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Površina vinogradov (ha)	16.556	16.556	16.428	16.428	16.086	16.086	16.086	16.351	16.351	16.351	16.085	16.009	15.692	98,0
Bele sorte	11.957	11.957	11.512	11.512	10.715	10.715	10.715	11.246	11.246	11.246	11.086	11.033	10.794	97,8
Rdeče sorte	4.599	4.599	4.916	4.916	5.371	5.371	5.371	5.105	5.105	5.105	4.999	4.976	4.898	98,4
Hektarski pridelek grozdja (t/ha)	6,3	8,1	7,4	6,4	7,6	6,6	7,0	6,6	7,4	5,6	6,2	5,9	7,5	127,3
Belo	6,6	8,0	7,1	6,4	7,7	6,5	6,7	6,6	7,5	5,8	6,2	5,9	7,5	127,6
Rdeče	5,5	8,5	8,0	6,6	7,5	6,7	7,7	6,8	7,2	5,3	6,4	5,8	7,4	126,8
Pridelek grozdja (t)	104.394	134.792	120.868	105.486	122.543	105.719	112.855	108.541	121.396	92.323	100.177	94.209	117.586	124,8
Belo	79.209	95.484	81.590	73.245	82.354	69.823	71.273	74.062	84.850	65.182	68.378	65.122	81.268	124,8
Rdeče	25.185	39.308	39.278	32.240	40.189	35.896	41.582	34.479	36.546	27.141	31.799	29.087	36.318	124,9
Vino (000 l)*	73.076	94.354	84.607	73.840	85.780	74.003	78.999	75.979	84.978	64.626	70.124	65.946	82.310	124,8
Belo	55.446	66.839	57.113	51.272	57.648	48.876	49.891	51.843	59.396	45.627	47.865	45.585	56.888	124,8
Rdeče	17.630	27.516	27.495	22.568	28.132	25.127	29.107	24.135	25.582	18.999	22.259	20.361	25.423	124,9

* upoštevan faktor 0,7 za preračun iz grozdja v vino

Vir: SURS

2.9.2 Vinogradi po vinorodnih deželah

	2014				2015			
	Število vinogradnikov	Površina (ha)	Število trsov (000)	Število trsov na ha	Število vinogradnikov	Površina (ha)	Število trsov (000)	Število trsov na ha
Vinogradi skupaj	29.762	15.754	60.103	3.815	29.929	15.990	61.025	3.816
Podravje	13.390	6.557	26.086	3.978	13.418	6.641	26.337	3.966
Štajerska Slovenija	10.773	6.033	23.557	3.905	10.801	6.113	23.794	3.892
Prekmurje	2.617	525	2.529	4.822	2.617	528	2.543	4.812
Posavje	11.059	2.759	11.808	4.280	11.189	2.848	12.005	4.216
Bela krajina	1.572	372	1.571	4.221	1.562	369	1.565	4.238
Dolenjska	7.238	1.519	6.843	4.505	7.377	1.600	7.014	4.383
Bizeljsko-Sremič	2.249	868	3.395	3.912	2.250	878	3.426	3.902
Primorska	5.313	6.438	22.209	3.450	5.322	6.501	22.682	3.489
Goriška brda	741	1.803	6.597	3.659	734	1.803	6.710	3.722
Vipavska dolina	1.908	2.248	7.740	3.443	1.864	2.276	7.933	3.485
Kras	808	575	1.861	3.234	802	582	1.895	3.257
Slovenska Istra	1.856	1.812	6.011	3.318	1.922	1.840	6.145	3.339

Vir: MKGP (RPGV)

2.9.3 Prijavljeni pridelek grozdja in vina po vinorodnih deželah

	Grozdje (000 kg)				Indeks	Grozdje (kg/ha)				Indeks	Vino (000 l)				Indeks	Vino (l/ha)				Indeks
	2013	2014	2015	2015/14		2013	2014	2015	2015/14		2013	2014	2015	2015/14		2013	2014	2015	2015/14	
Skupaj	74.033	67.697	90.258	133,3		4.643	4.297	5.645	131,4		49.922	45.746	61.487	134,4		3.131	2.904	3.845	132,4	
Podravje	30.531	26.023	36.088	138,7		4.538	3.968	5.434	136,9		20.644	17.791	24.693	138,8		3.068	2.713	3.718	137,0	
Štajerska Slovenija	27.741	23.486	32.928	140,2		4.499	3.893	5.387	138,4		18.740	16.083	22.557	140,3		3.039	2.666	3.690	138,4	
Prekmurje	2.790	2.537	3.159	124,5		4.972	4.837	5.979	123,6		1.903	1.708	2.135	125,1		3.392	3.255	4.041	124,1	
Posavje	13.953	11.831	18.579	157,0		5.076	4.289	6.524	152,1		9.909	8.405	13.319	158,5		3.605	3.047	4.677	153,5	
Bela krajina	1.895	1.553	1.997	128,6		5.051	4.172	5.406	129,6		1.347	1.084	1.425	131,5		3.591	2.911	3.859	132,6	
Dolenjska	8.353	7.245	12.184	168,2		5.549	4.770	7.613	159,6		6.200	5.349	9.035	168,9		4.118	3.522	5.645	160,3	
Bizeljsko-Sremič	3.705	3.033	4.398	145,0		4.269	3.495	5.009	143,3		2.362	1.973	2.858	144,9		2.722	2.274	3.255	143,2	
Primorska	29.549	29.843	35.592	119,3		4.568	4.636	5.475	118,1		19.370	19.550	23.476	120,1		2.994	3.037	3.611	118,9	
Goriška brda	9.161	10.158	11.730	115,5		5.009	5.634	6.506	115,5		6.081	6.640	7.732	116,5		3.325	3.683	4.289	116,5	
Vipavska dolina	9.623	9.819	11.760	119,8		4.290	4.368	5.167	118,3		6.102	6.302	7.684	121,9		2.720	2.803	3.376	120,4	
Kras	2.099	2.388	3.328	139,4		3.499	4.149	5.719	137,8		1.508	1.728	2.482	143,6		2.513	3.003	4.265	142,0	
Slovenska Istra	8.667	7.478	8.776	117,4		4.824	4.127	4.768	115,5		5.679	4.880	5.578	114,3		3.161	2.694	3.031	112,5	

Vir: MKGP (RPGV)

2.9.4 Odkup grozdja za predelavo in vina ter prodaja vina

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Grozdje za predelavo (t)	27.580	35.425	33.442	24.953	33.234	27.415	25.150	20.486	20.813	15.615	15.233	14.394	15.288	106,2
Vino (000 l)*	:	26.533	30.929	29.457	28.648	26.167	26.352	27.242	24.350	23.511	27.102	22.765	21.181	93,0
Namizno in deželno	:	6.931	6.566	5.783	5.395	5.788	5.020	7.395	4.469	5.670	5.181	3.312	2.605	78,7
Kakovostno in vrhunsko	:	19.602	24.363	23.674	23.253	20.380	21.332	19.847	19.881	17.841	21.921	19.454	18.576	95,5
Belo vino		19.991	22.569	21.617	20.303	18.347	16.937	17.258	15.748	15.711	19.404	14.910	14.104	94,6
Belo, namizno in deželno		6.222	5.684	5.180	4.431	4.449	3.679	4.265	2.814	3.532	3.718	1.983	1.296	65,4
Belo, kakovostno in vrhunsko		13.769	16.885	16.437	15.872	13.898	13.258	12.992	12.934	12.179	15.686	12.927	12.808	99,1
Rdeče vino	:	6.542	8.360	7.840	8.345	7.821	9.415	9.984	8.602	7.800	7.698	7.855	7.077	90,1
Rdeče, namizno in deželno	:	709	882	604	964	1.339	1.341	3.129	1.655	2.137	1.463	1.329	1.309	98,5
Rdeče, kakovostno in vrhunsko	:	5.833	7.478	7.236	7.382	6.482	8.074	6.855	6.947	5.662	6.235	6.526	5.768	88,4

* ARSKTRP (vino s SGP, prodano v Sloveniji in na trgih EU)

Vir: SURS, ARSKTRP, preračuni KIS

2.9.5 Izvoz in uvoz vina glede na kakovost in barvo

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
IZVOZ (000 l)														
Vino skupaj	5.972	4.922	4.091	5.291	4.316	5.129	6.199	5.227	5.472	4.682	8.086	7.686	5.317	69,2
– belo	4.392	3.531	2.832	4.232	3.104	3.986	3.279	3.636	3.329	3.535	7.095	5.009	4.227	84,4
– rdeče	1.580	1.392	1.260	1.059	1.212	1.143	2.920	1.591	2.143	1.147	991	2.677	1.089	40,7
Vina ZOP**	:	:	:	:	:	:	:	3.015	3.530	2.793	2.814	3.861	3.982	103,1
Vina ZGO***	:	:	:	:	:	:	:	278	243	305	4.096	1.943	843	43,4
Sortna vina brez ZOP/ZGO	:	:	:	:	:	:	:	219	6	45	607	47	36	76,6
Vina brez ZOP/ZGO	:	:	:	:	:	:	:	1.715	1.693	1.538	569	1.835	456	24,9
UVOZ (000 l)														
					61									
Vino skupaj	4.805	3.891	2.803	6.498	6.624	6.757	6.415	7.116	9.868	8.685	9.426	12.923	13.995	108,3
– belo	1.117	334	278	2.185	2.384	2.991	3.163	3.881	6.192	4.631	5.221	6.941	8.168	117,7
– rdeče	3.689	3.558	2.525	4.313	4.239	3.766	3.253	3.234	3.676	4.054	4.204	5.982	5.827	97,4
Vina ZOP**	:	:	:	:	:	:	:	1.710	1.708	1.088	1.352	1.556	1.439	92,5
Vina ZGO***	:	:	:	:	:	:	:	3.165	2.017	1.345	1.018	1.043	1.928	185,0
Sortna vina brez ZOP/ZGO	:	:	:	:	:	:	:	69	67	106	273	468	556	118,9
Vina brez ZOP/ZGO	:	:	:	:	:	:	:	2.172	6.075	6.146	6.782	9.856	10.071	102,2

* začasni podatki

** vina z zaščiteno označbo porekla (ZOP)

*** vina z zaščiteno geografsko označbo (ZGO)

Vir: SURS, preračuni KIS

2.9.6 Odkupne cene grozdja za predelavo in vina

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Grozdje za predelavo (EUR/kg)	0,39	0,39	0,40	0,49	0,45	0,44	0,46	0,45	0,43	0,47	0,46	0,46	0,50	109,8
Vino (EUR/ l)*	:	1,38	1,41	1,51	1,60	1,69	1,57	1,90	2,11	2,10	2,28	2,29	2,52	110,2
Namizno in deželno	:	0,70	0,70	0,73	0,82	0,86	0,83	0,83	1,03	1,04	1,11	1,30	1,48	113,9
Kakovostno in vrhunsko	:	1,61	1,60	1,71	1,79	1,92	1,74	2,30	2,36	2,44	2,56	2,46	2,67	108,6
Belo vino	:	1,19	1,21	1,32	1,45	1,59	1,55	1,91	2,12	2,05	2,12	2,29	2,51	109,6
Belo, namizno in deželno	:	0,66	0,68	0,69	0,76	0,79	0,77	0,85	1,02	0,94	1,01	1,17	1,33	113,1
Belo, kakovostno in vrhunsko	:	1,43	1,39	1,52	1,64	1,85	1,77	2,25	2,36	2,37	2,38	2,46	2,63	106,9
Rdeče vino	:	1,95	1,94	2,04	1,98	1,91	1,60	1,90	2,11	2,20	2,70	2,29	2,55	111,3
Rdeče, namizno in deželno	:	1,06	0,86	1,06	1,13	1,10	0,98	0,82	1,06	1,22	1,37	1,49	1,64	109,5
Rdeče, kakovostno in vrhunsko	:	2,06	2,06	2,12	2,10	2,07	1,70	2,39	2,36	2,58	3,01	2,45	2,76	112,4

* ARSKTRP (vino s SGP, prodano v Sloveniji in na trgih EU)

Vir: SURS, ARSKTRP, preračuni KIS

2.10 Suhe stročnice

2.10.1 Kmetijska gospodarstva s pridelavo suhih stročnic; 2003–2013

	Stročnice skupaj					Fižol za zrnje					Krmni grah				
	2003	2005	2007	2010	2013	2003	2005	2007	2010	2013	2003	2005	2007	2010	2013
Število kmetijskih gospodarstev	9.937	12.968	12.310	9.727	11.158	9.564	12.122	10.904	9.250	10.947	413	971	1.531	486	307
– delež v vseh KMG (%)	12,9	16,8	16,3	13,0	15,4	12,4	15,7	14,5	12,4	15,1	0,5	1,3	2,0	0,7	0,4
Osnovna površina (ha)	723	2.009	2.343	886	661	351	451	356	289	396	364	1.513	1.970	513	221
– delež na njivah in vrtovih (%)	0,4	1,1	1,3	0,5	0,4	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,9	1,1	0,3	0,1
Osnovna površina/KMG (ha)	0,07	0,15	0,19	0,09	0,06	0,04	0,04	0,03	0,03	0,04	0,88	1,56	1,29	1,06	0,72

Vir: SURS (Rezultati raziskovanj o strukturi kmetijskih gospodarstev)

2.10.2 Pridelava suhih stročnic

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POVRŠINA (ha)														
Suhe stročnice skupaj	723	770	2.009	3.905	2.337	1.578	1.030	886	1.134	748	686	691	847	122,6
Od tega: krmni grah	364	418	1.513	3.342	1.970	1.211	648	513	621	370	224	221	447	202,3
fižol za zrnje	351	351	451	448	355	355	355	289	289	289	396	396	396	100,0
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Suhe stročnice skupaj	1,15	2,58	2,81	2,68	2,57	2,69	2,03	2,17	2,89	2,04	1,34	2,20	2,24	101,6
Od tega: krmni grah	1,67	2,89	3,03	2,98	2,74	3,14	2,19	2,28	2,64	2,19	1,86	2,48	2,57	103,8
fižol za zrnje	0,63	2,21	2,13	0,94	1,61	1,17	1,77	1,81	1,93	1,31	0,89	1,92	1,86	96,7
PRIDELEK (t)														
Suhe stročnice skupaj	833	1.986	5.640	10.475	6.005	4.248	2.089	1.921	3.281	1.527	920	1.522	1.895	124,5
Od tega: krmni grah	609	1.208	4.581	9.944	5.393	3.800	1.420	1.171	1.639	812	416	548	1.151	210,0
fižol za zrnje	222	776	959	422	570	414	627	522	558	380	354	761	736	96,7

Vir: SURS

2.10.3 Prodaja suhih stročnic

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
ODKUP IN PRODAJA NA TRŽNICAH (t)														
Fiziol skupaj	84,0	75,1	77,1	88,9	92,5	78,5	138,1	90,1	65,8	71,4	46,7	65,9	81,3	123,3
– odkup	8,9	0,0	0,9	2,3	0,8	2,1	1,7	5,3	1,4	1,4	0,5	9,3	9,2	99,4
– prodaja na tržnicah	75,1	75,1	76,2	86,6	91,7	76,4	136,5	84,8	64,4	70,0	46,2	56,6	72,0	127,3

Vir: SURS

2.11 Seme

2.11.1 Pridelava semena krmnih rastlin in vrtnin

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
POTRJENA POVRŠINA (ha)														
Detelje in lucerna	11	39	30	84	90	70	73	39	24	13	14	24	5	22,0
Trave	145	103	70	69	76	61	87	74	86	82	44	66	16	24,6
Druge krmne rastline	330	163	96	86	89	46	41	53	60	60	29	34	67	197,1
Vrtnine*	2,91	12,35	3,01	1,65	0,66	0,70	0,72	1,02	0,27	0,75	0,81	0,68	1,32	194,8
POTRJENI PRIDELEK (t)														
Detelje in lucerna	4,9	22,9	16,5	35,7	25,3	36,9	40,1	28,0	19,4	7,8	4,1	10,3	2,2	21,4
Trave	112,2	101,9	53,5	82,3	72,5	58,1	83,8	77,4	94,7	94,5	46,2	66,5	13,2	19,9
Druge krmne rastline	245,7	251,7	179,2	162,0	198,2	62,5	75,4	125,7	123,9	117,5	52,9	69,9	75,5	108,1
Vrtnine*	0,70	0,65	0,48	0,46	0,08	0,09	0,14	0,21	0,12	0,35	0,27	0,11	0,18	169,4

* brez fižola, graha, čebulčka, česna

Vir: KIS (Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin)

3 ŽIVALSKI PROIZVODI

3.1 Meso govedi

Prireja mesa govedi poleg prireje mleka ostaja najpomembnejša proizvodna usmeritev slovenskega kmetijstva. K bruto vrednosti proizvodnje prirast govedi v zadnjih letih prispeva okoli 13 % (v letu 2015 slabih 12 %), k vrednosti živinoreje pa okoli 28 % (tudi v letu 2015 28 %).

V govedoreji v zadnjem desetletju potekajo dokaj intenzivne strukturne spremembe, ki so se izrazile predvsem v zmanjševanju števila gospodarstev, ki redijo govedo, in povečevanju povprečnega staleža živali na gospodarstvo. Po zadnjih razpoložljivih podatkih raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev 2013 se je v Sloveniji z govedorejo ukvarjalo nekaj več kot 34 tisoč gospodarstev, kar predstavlja slabo polovico vseh kmetijskih gospodarstev (47 %). Njihovo število se je v primerjavi z letom 2010 zmanjšalo za 6 %, v primerjavi z letom 2007 pa za 17 %. Povprečna velikost črede se je s 13,1 glave na gospodarstvo, kolikor je znašala v letu 2010, povečala na 13,6 glave na gospodarstvo v letu 2013.

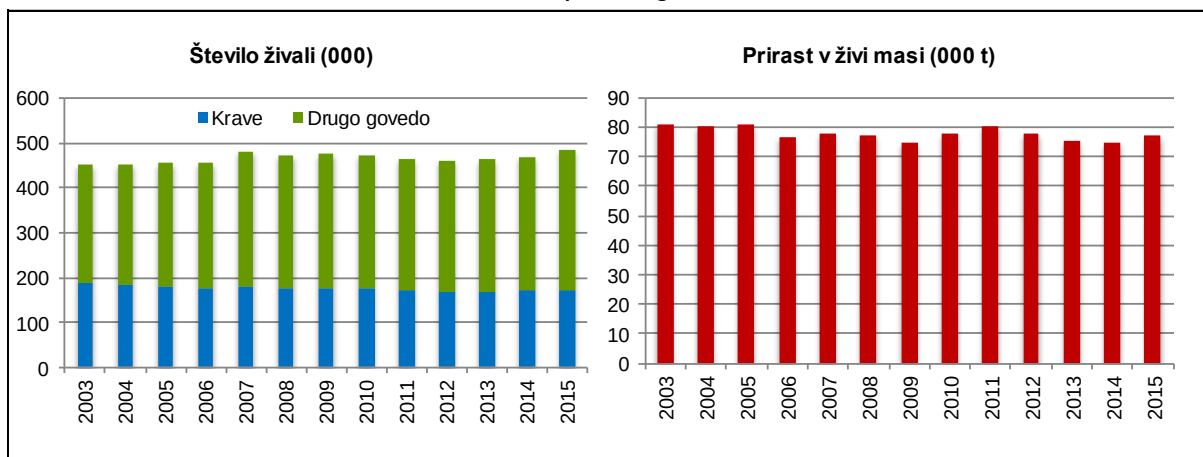
Skupno število govedi je v zadnjem desetletju razmeroma stabilno. Po statističnih podatkih so kmetijska gospodarstva konec leta 2015 redila 484 tisoč glav govedi (+3 % glede na predhodno leto), od tega nekaj manj kot 170 tisoč krav. Kljub zmanjšanju števila drugih krav (–6 %) se je v primerjavi z letom 2014 število vseh krav povečalo za odstotek, saj se je število krav molznic v primerjavi z letom 2014 povečalo za slabih 5 %.

Več kot v enakem obdobju leta 2014 je po podatkih statistike kategorij mladega goveda do enega leta (+3 %), mladega goveda od enega do dveh let (+6 %) in goveda nad dvema letoma (+2 %). Medtem ko se je število telet za zakol zmanjšalo za več kot petino, se je število telet za nadaljnjo rejo povečalo za 6 %. V kategoriji mladega goveda od enega do dveh let se je že četrto leto zapored število telic za pitanje povečalo (v zadnjem letu za slabih 24 %), povečalo se je tudi število bikov in volov (za slabih 6 %).

Pri govedu nad dvema letoma se je število brejih telic povečalo za 5 %, za podoben odstotek pa se je zmanjšalo število nebrejih telic, kar pomeni skupno povečanje za 2 % glede na leto 2014. Pri tej kategoriji goveda je poleg povečanja števila plemenskih telic v letu 2015 opazno tudi precejšnje povečanje števila bikov in volov za pitanje (že drugo leto zapored za dobro petino), število živali pa je največje v zadnjem desetletju. Tudi telic za pitanje je bilo v letu 2015 opazno več kot leto prej (+49 %), a je teh živali znotraj kategorije le za dober odstotek.

V slovenskih klavnicah se še vedno približno polovica govejega mesa pridobi od bikov in telic za pitanje, mlajših od dveh let, a se je delež v zadnjem desetletju zmanjšal. Število telic v zakolu se je leta 2015 v primerjavi z letom prej povečalo, in sicer za opaznih 19 %, medtem ko se je število bikov, starih manj kot 24 mesecev, zmanjšalo za odstotek. Pri tem se je povprečna masa klavnih trupov telic povečala za 5 % na 270 kg (leta 2014 257 kg), masa trupov bikov pa se je povečala za slaba 2 %. Število zaklanih bikov, starih več kot dve leti, se je v primerjavi z letom 2014 povečalo za desetino, povprečna masa trupov pa za odstotek.

Slika 26: Število in prirast goved; 2003–2015

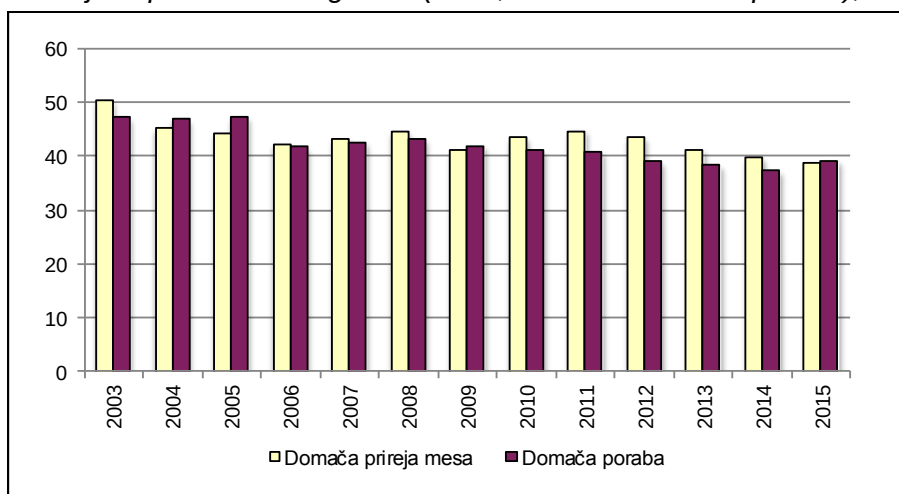

Vir: SURS

Ob večjem številu živali kot v letu 2014 se je po začasnih statističnih podatkih prirast goved v letu 2015, po treh letih zmanjševanj, povečal za slabe 3 % na 77 tisoč ton.

Ob večjem zakolu (+6 %), ki je posledica večjega števila zaklanih živali (+3 %) in večje povprečne mase klavnih trupov (+3 %), se je v primerjavi z letom 2014 domača prireja govejega mesa zmanjšala za dobra 2 %. Razlog za manjšo domačo prirejo mesa je v občutno manjšem neto izvozu živih živali (–35 %). Po nekajletnem zmanjševanju domače porabe in porabe govejega mesa na prebivalca sta se le-ti v letu 2015 povečali za 5 %. V letu 2015 je bila poraba mesa goved na prebivalca z 19 kg na ravni povprečja 2010–2014 (19,1 kg).

Slika 27: Prireja in poraba mesa goved (000 t; ekvivalent klavnih polovic); 2003–2015

Vir: SURS/KIS

Ob manjši prireji govejega mesa je Slovenija prvič po letu 2009 postala neto uvoznica mesa goved s primanjkljajem v zunanji trgovini v višini 744 ton (leta 2014 presežek 2,5 tisoč ton). Stopnja samooskrbe je v letu 2015 upadla za 7 odstotnih točk in je prvič po petih letih nižja od 100 % (približno 99 %) ter za dobrih 9 odstotnih točk nižja od povprečja zadnjih petih let.

Obseg zunanje trgovine z govedom se je tudi v letu 2015 povečal in je bil v primerjavi z letom 2014 večji kar za 19 %. V ekvivalentu klavnih polovic se je iz obsega 27,7 tisoč ton v letu 2014 povečal na 32,9 tisoč ton. V letu 2015 sta se v primerjavi z letom prej povečala uvoz (+33 %) in izvoz (+6 %).

Izvoz živih živali, ki v strukturi celotnega izvoza predstavlja najpomembnejšo kategorijo, je v letu 2015 predstavljal le še dobro polovico izvoza (59 %; leta 2014 75 %), saj se je zmanjšal

za 17 % glede na leto 2014. Ob tem sta se ponovno povečala izvoz mesa in izdelkov (+73 %), ki pa zaradi manjšega deleža v strukturi celotnega izvoza (v letu 2015 meso 35 % in izdelki 7 %) nimata večjega vpliva na povečanje skupnega izvoza.

V letu 2015 se je uvoz živih živali v primerjavi z letom prej povečal za 31 %, uvoz izdelkov za 43 %, uvoz mesa pa za tretjino. Uvoza živih živali in mesa sta v letu 2015 skupaj zajemala skoraj 93 % celotnega uvoza.

Preglednica 20: Uvoz in izvoz govedi (t; ekvivalent klavnih polovic); 2011–2015

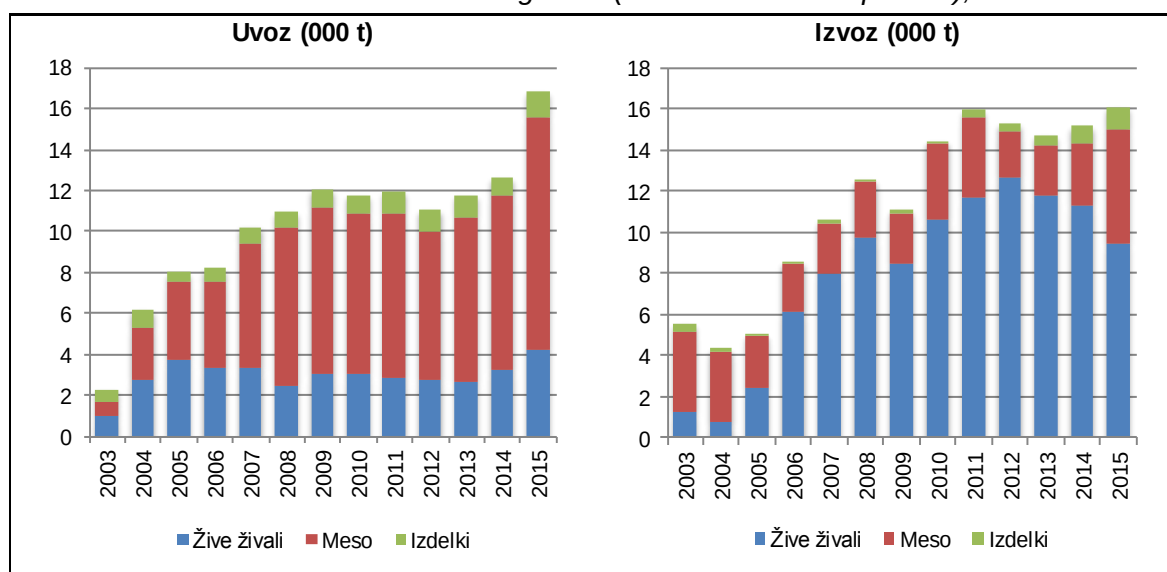
	Uvoz					Izvoz				
	2011	2012	2013	2014	2015*	2011	2012	2013	2014	2015*
Žive živali	2.829	2.746	2.594	3.202	4.200	11.646	12.644	11.784	11.290	9.427
Meso	7.980	7.207	8.064	8.545	11.384	3.916	2.212	2.420	3.041	5.534
Izdelki	1.149	1.079	1.110	852	1.222	349	388	495	804	1.101
Govedo skupaj	11.958	11.032	11.768	12.599	16.806	15.911	15.243	14.699	15.135	16.062

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Po vstopu v EU se je obseg zunanje trgovine z govedom močno povečal, ob tem pa so bile opazne tudi precejšnje spremembe v strukturi, zlasti pri izvozu. Izvoz se je preusmeril od izvoza mesa k neposrednemu izvozu živih živali, torej od izvoza proizvodov z višjo dodano vrednostjo k izvozu osnovnih proizvodov oziroma surovin. To se je v letu 2015 le nekoliko spremenilo, a delež izvoza živih živali še vedno ostaja visok. Prav nasprotno so bile smeri sprememb pri uvozu, ki se je preusmeril od živih živali k mesu.

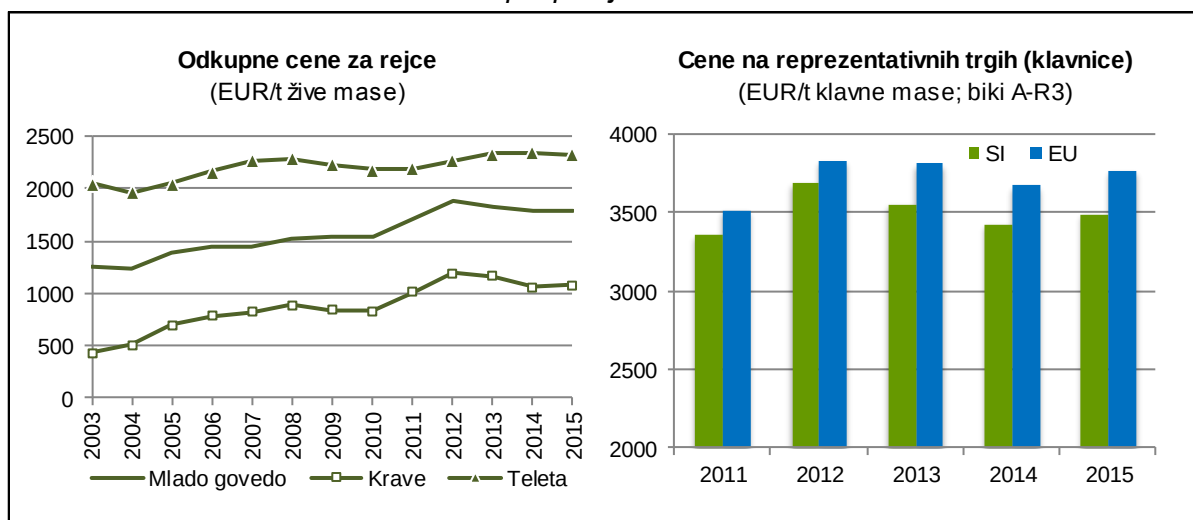
Slika 28: Struktura uvoza in izvoza govedi (ekvivalent klavnih polovic); 2003–2015

Vir: SURS, preračuni KIS

Odkupne cene govedi za zakol pri nas v splošnem sledijo gibanju cen na evropskem trgu. Cene pitane goved (v živi masi) so glede na leto prej ostale na podobni ravni in so bile še vedno za približno 2 % višje od povprečnih cen petletnega obdobja 2010–2014.

Slika 29: Odkupne cene klavne govede v Sloveniji in primerjava tržnih cen bikov (A-R3) s povprečjem EU

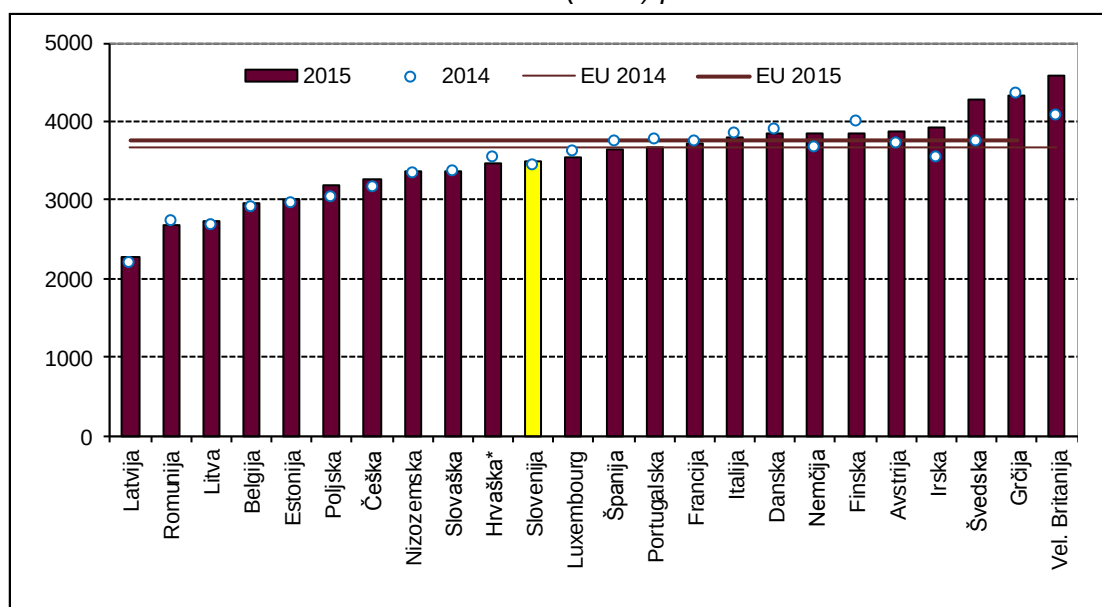

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Zaradi podobnega gibanja cen goved kot v EU je v zadnjih letih tudi razmerje do povprečnih cen v EU razmeroma stabilno. Pri bikih do 24 mesecev, ki so najpomembnejša kategorija klavne goved pri nas, tržne cene za standardno kakovost (R3) v zadnjih letih dosegajo okoli 94 % povprečja EU (v letu 2015 93 %), pri telicah pa okoli 85 % (enako tudi v letu 2015). Največje odstopanje cen navzdol je še vedno pri kravah za zakol. Cene krav za zakol v Sloveniji so v letu 2013 dosegale 78 % povprečne cene EU, to razmerje pa se je ohranilo tudi v letih 2014 in 2015.

Po tržni ceni bikov, telic in krav se Slovenija znotraj EU že nekaj let uvršča nekje na sredino. Višja cena je v večini starih članic, precej nižja pa predvsem v novih članicah EU.

Slika 30: Tržne cene bikov do 24 mesecev (A-R3) po državah EU v letih 2014 in 2015

Vir: Evropska komisija

Pomemben ukrep za dopolnjevanje dohodkov rejcev goved so bila v preteklosti proizvodno vezana neposredna plačila, ki so se z uveljavitvijo reforme skupne kmetijske politike (SKP) v letu 2007 in spremembami v okviru vmesnega pregleda SKP v letu 2010 močno zmanjšala. Z letom 2012, ko so bile v obliki zgodovinskega dodatka v enotno plačilo vključene tudi

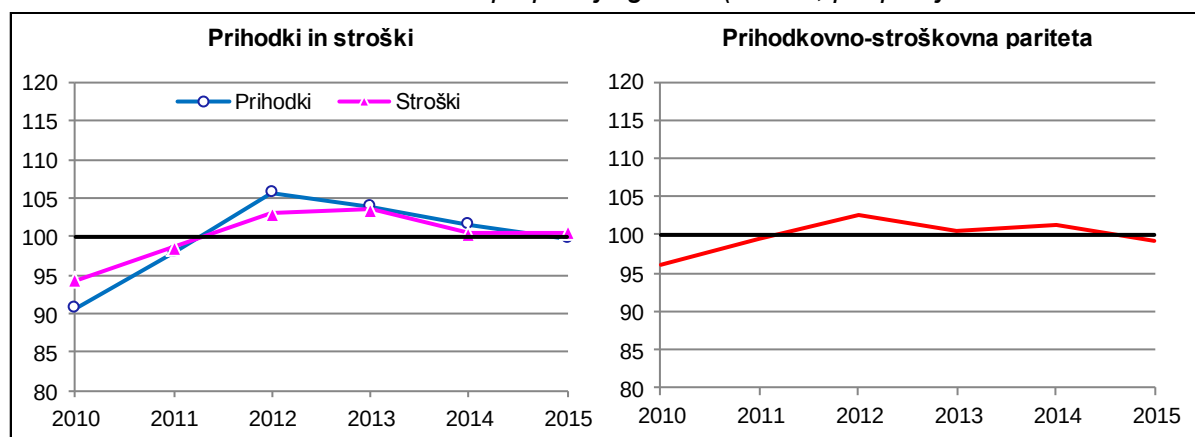
premije za bike in vole, so ostala do vključno leta 2014 proizvodno vezana le plačila za ekstenzivno rejo ženskih govedi.

Z uveljavitvijo reforme neposrednih plačil za obdobje 2014–2020 v letu 2015 so bila ponovno uvedena proizvodno vezana plačila za rejo govedi, in sicer za bike in vole, starejše od devet mesecev. Višina podpore v posameznem letu, ki jo lahko rejci uveljavljajo enkrat v življenju živali, je odvisna od števila upravičenih živali in je izračunana kot količnik med letno ovojnico za proizvodno vezana plačila za rejo govedi in številom upravičenih živali v posameznem letu. V letu 2015 so bili za to shemo namenjeni 3 % letne nacionalne ovojnice za neposredna plačila, povprečno plačilo pa je znašalo 29,3 EUR/glavo. Prek kmetijskih zemljišč pa lahko rejci govedi podobno kot v preteklem programskem obdobju pridobijo tudi druga neposredna plačila.

Rejci so od leta 2007 dalje upravičeni tudi do regresa za zavarovanje živali za primer bolezni. Stopnja sofinanciranja se je v letu 2015 znižala s 30 na 20 % zavarovalne premije. Rejci govedi lahko uveljavljajo tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od sredine leta 2009 znaša 70 % (prej 50 %).

V letu 2015 so bile ekonomske razmere za pitanje govedi nekoliko manj ugodne kot leto prej. Modelne ocene kažejo, da so stroški prireje v primerjavi z letom prej ostali na enaki ravni, medtem ko se je za slaba 2 % zmanjšala vrednost prireje, skupaj s subvencijami in stranskim proizvodom (gnojem).

Slika 31: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju govedi (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Skupni stroški pitanja govedi so v letu 2015 ostali na ravni leta 2014. Cene uhlevljenih telet so se v povprečju zvišale za 4 %, za približno 3 % pa so se znižali stroški krme. Ob tem so se, kot kažejo modelni izračuni, stroški amortizacije ter domačega dela in kapitala povečali za odstotek, stroški najetih storitev pa so ostali na ravni iz leta 2014.

Prihodkovno-stroškovno razmerje je v letu 2015 nekoliko manj ugodno kot leto prej, kar je ob nespremenjenih stroških posledica padca vrednosti prireje. V letu 2015 doseženi ekonomski rezultati so tako po nekaj letih pod povprečjem zadnjega petletnega obdobja (2010–2014).

3.1.1 Število govedi konec leta

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
GOVEDO skupaj	450.226	451.136	452.517	454.033	479.581	469.983	472.878	470.151	462.300	460.063	460.576	468.253	484.192	103,4
Mlado govedo do 1 leta	131.143	136.689	135.505	136.617	149.750	145.375	147.338	146.770	146.203	146.560	143.848	147.644	152.524	103,3
Teleta za zakol, skupaj	10.044	10.392	8.878	10.762	14.643	15.423	21.961	24.760	13.285	12.823	14.154	14.184	10.874	76,7
- bikci	6.526	7.055	5.024	6.626	8.771	9.561	14.129	16.446	8.530	7.887	7.816	8.531	6.839	80,2
- teličke	3.518	3.337	3.854	4.136	5.872	5.862	7.832	8.314	4.755	4.936	6.338	5.653	4.035	71,4
Teleta za nadaljnjo rejo, skupaj	121.099	126.298	126.628	125.855	135.107	129.952	125.377	122.010	132.918	133.737	129.694	133.460	141.650	106,1
- bikci	62.924	66.032	67.933	67.036	74.024	69.169	65.978	63.583	70.569	70.462	67.728	69.160	72.201	104,4
- teličke	58.175	60.266	58.695	58.819	61.083	60.783	59.399	58.427	62.349	63.275	61.966	64.300	69.449	108,0
Mlado govedo od 1 do 2 let	112.444	111.907	118.980	120.813	124.780	121.925	122.996	122.428	119.055	120.016	122.966	122.310	129.370	105,8
Plemenske telice, skupaj	52.189	49.030	48.946	50.006	48.719	48.551	50.319	48.778	48.202	46.364	47.144	48.998	49.718	101,5
- breje plemenske telice	22.111	21.000	18.925	20.794	20.199	20.930	21.787	21.005	20.899	20.372	18.885	22.216	19.947	89,8
- nebreje plemenske telice	30.078	28.030	30.021	29.212	28.520	27.621	28.532	27.773	27.303	25.992	28.259	26.782	29.771	111,2
Telice za pitanje	6.574	6.936	7.422	7.263	7.364	8.234	7.454	9.154	8.886	11.346	12.765	12.168	15.051	123,7
Biki, voli	53.681	55.941	62.612	63.544	68.697	65.140	65.223	64.496	61.967	62.306	63.057	61.144	64.601	105,7
Govedo nad 2 letoma	206.639	202.540	198.032	196.603	205.051	202.683	202.544	200.953	197.042	193.487	193.762	198.299	202.298	102,0
Plemenske telice, skupaj	15.526	15.057	14.208	16.777	19.977	18.965	19.915	20.231	20.147	17.020	18.717	20.695	21.171	102,3
- breje plemenske telice	12.036	11.791	11.228	12.822	15.025	15.565	14.950	15.662	15.090	13.155	14.281	15.952	16.675	104,5
- nebreje plemenske telice	3.490	3.266	2.980	3.955	4.952	3.400	4.965	4.569	5.057	3.865	4.436	4.743	4.496	94,8
Krave, skupaj	185.876	182.074	177.228	173.021	177.636	175.962	174.076	173.354	170.739	167.525	165.785	168.316	169.875	100,9
- krave molznice	130.711	134.009	120.273	112.510	116.391	113.400	113.103	109.467	109.068	111.022	109.571	107.841	112.838	104,6
- druge krave	55.165	48.065	56.955	60.511	61.245	62.562	60.973	63.887	61.671	56.503	56.214	60.475	57.037	94,3
Telice za pitanje	1.076	798	1.493	973	1.106	1.677	2.237	1.501	1.050	3.730	2.135	2.004	2.994	149,4
Biki in voli za pitanje	3.251	3.862	4.050	4.860	5.270	4.676	4.441	3.967	2.770	2.269	4.690	5.652	6.864	121,4
Plemenski biki	910	749	1.053	972	1.062	1.403	1.875	1.900	2.336	2.943	2.435	1.632	1.394	85,4

Vir: SURS

3.1.2 Bilanca števila govedi

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Število na začetku leta	473.242	450.226	451.136	452.517	476.492	479.581	469.983	472.878	470.151	462.300	460.063	460.576	468.253	101,7
Skoteno	182.196	176.646	171.857	165.711	168.696	167.637	165.523	165.885	165.092	163.924	159.418	159.013	162.359	102,1
Uvoz	10.860	19.345	25.633	27.075	24.973	19.347	24.561	23.187	22.976	23.033	18.702	22.680	25.568	112,7
Izvoz	3.649	2.198	7.784	30.509	27.559	32.780	29.978	34.970	38.065	40.823	38.205	36.159	30.708	84,9
Skupno število zaklane govedi	194.937	175.932	171.833	144.859	135.065	131.867	126.401	124.441	125.448	117.455	109.679	108.788	112.098	103,0
Pogin	17.484	16.951	16.492	15.902	27.956	31.935	30.810	32.388	32.406	30.916	29.723	29.069	29.182	100,4
Število na koncu leta	450.226	451.136	452.517	454.033	479.581	469.983	472.878	470.151	462.300	460.063	460.576	468.253	484.192	103,4

* začasni podatki

Vir: SURS

3.1.3 Prirast govedi in prireja mesa (000 t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
DOMAČA PRIREJA														
Prirast govedi (živa masa)	81,0	80,2	80,6	76,5	77,8	77,2	74,7	77,6	80,2	77,7	75,2	74,8	76,8	102,7
Domača prireja mesa (klavna masa)	50,1	45,0	44,1	42,2	43,0	44,5	41,0	43,2	44,7	43,4	41,1	39,6	38,6	97,5
SKUPNA PRIREJA														
Število zaklane govedi (000)	194,9	175,9	171,8	144,9	135,1	131,9	126,4	124,4	125,4	117,5	109,7	108,8	112,1	103,0
Povprečna klavna masa (kg/glavo)	256,0	267,7	264,2	272,0	284,3	282,1	281,6	286,9	285,4	285,2	290,8	289,6	298,0	102,9
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	49,9	47,1	45,4	39,4	38,4	37,2	35,6	35,7	35,8	33,5	31,9	31,5	33,4	106,0
Zakol v klavnicah (klavna masa)	43,1	40,1	37,4	37,9	38,1	37,2	35,6	35,7	35,8	33,5	31,9	31,5	33,4	106,0
– delež od vsega pridobljenega mesa (%)	86,4	85,1	82,4	96,2	99,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

* začasni podatki

Vir: SURS

3.1.4 Bilanca proizvodnje in porabe mesa govedi (t, ekvivalent klavne mase)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Domača prireja mesa	50.172	45.026	44.102	42.211	43.105	44.451	41.028	43.320	44.617	43.398	41.090	39.588	38.627	97,6
Uvoz živih živali (v klavni masi)	955	2.768	3.672	3.282	3.289	2.487	2.979	2.988	2.829	2.746	2.594	3.202	4.200	131,2
Izvoz živih živali (v klavni masi)	1.226	694	2.374	6.093	7.993	9.738	8.406	10.607	11.646	12.644	11.784	11.290	9.427	83,5
Vse pridobljeno meso	49.900	47.100	45.400	39.400	38.400	37.200	35.600	35.700	35.800	33.500	31.900	31.500	33.400	106,0
Začetne zaloge mesa in izdelkov	425	302	460	309	552	775	487	632	408	396	661	575	397	69,0
Uvoz mesa in izdelkov	1.317	3.377	4.305	4.890	6.930	8.437	9.043	8.765	9.129	8.286	9.174	9.397	12.606	134,1
– I. stopnja predelave (meso)	665	2.555	3.889	4.232	6.143	7.697	8.175	7.840	7.980	7.207	8.064	8.545	11.384	133,2
– II. stopnja predelave (izdelki)	652	822	416	659	787	740	868	925	1.149	1.079	1.110	852	1.222	143,3
Izvoz mesa in izdelkov	4.305	3.643	2.630	2.438	2.549	2.793	2.657	3.823	4.265	2.599	2.915	3.845	6.635	172,6
– I. stopnja predelave (meso)	3.876	3.453	2.563	2.358	2.399	2.657	2.510	3.642	3.916	2.212	2.420	3.041	5.534	182,0
– II. stopnja predelave (izdelki)	429	190	67	81	150	136	148	181	349	388	495	804	1.101	136,8
Končne zaloge mesa in izdelkov	302	460	309	552	775	487	632	408	396	661	575	397	646	162,9
Domača poraba	47.035	46.676	47.226	41.609	42.558	43.131	41.840	40.866	40.676	38.921	38.245	37.231	39.121	105,1
Poraba na prebivalca (kg)	23,6	23,4	23,6	20,7	21,1	21,3	20,5	19,9	19,8	18,9	18,6	18,1	19,0	105,0
Stopnja samooskrbe (%)	106,7	96,5	93,4	101,4	101,3	103,1	98,1	106,0	109,7	111,5	107,4	106,3	98,7	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)	11,9	12,1	12,0	12,1	12,1	11,6	11,5	11,4	11,1	10,7	10,4	10,5	:	
Stopnja samooskrbe (%)	100,5	98,8	96,4	96,0	96,2	98,3	97,2	100,4	102,3	101,2	99,5	100,2	:	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.1.5 Zakol govedi v klavnicah po kategorijah

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
ŠTEVILO														
Govedo skupaj	162.320	151.029	137.618	136.785	128.087	131.533	125.264	124.858	124.447	115.711	110.326	108.391	112.038	103,4
Teleta (vsa)	30.571	31.261	26.967	24.939	23.480	25.489	24.799	24.186	23.103	20.406	17.622	17.139	15.517	90,5
Telice	19.990	17.734	15.574	14.839	14.605	13.177	12.774	12.782	13.756	13.475	12.050	12.385	14.749	119,1
Biki do 24 mesecev			50.113	54.865	53.146	52.695	47.105	45.208	47.860	43.521	39.571	38.711	38.276	98,9
Biki nad 24 mesecev	12.061	11.349	19.073	19.871	16.621	20.076	20.020	21.881	17.749	16.280	20.233	22.071	24.326	110,2
Voli	712	559	522	667	398	649	546	673	774	615	535	500	470	94,0
Krave	38.100	30.260	25.369	21.604	19.837	19.447	20.020	20.128	21.205	21.414	20.315	17.585	18.700	106,3
MASA TRUPOV (t)														
Govedo skupaj	43.136	40.079	37.382	37.908	36.203	36.943	35.260	35.772	35.571	33.089	32.104	31.566	33.583	106,4
Teleta (vsa)	2.454	2.529	2.229	2.173	2.089	2.276	2.339	2.388	2.310	2.084	1.827	1.779	1.642	92,3
Telice	4.980	4.403	3.966	3.762	3.796	3.379	3.379	3.377	3.649	3.543	3.046	3.179	3.987	125,4
Biki do 24 mesecev	20.424	20.279	17.001	18.549	18.565	18.340	16.549	16.033	16.873	15.372	13.914	13.551	13.635	100,6
Biki nad 24 mesecev	4.272	4.045	6.922	7.225	6.112	7.347	7.217	8.060	6.482	5.919	7.523	8.020	8.925	111,3
Voli	214	169	162	210	125	204	167	214	251	193	169	157	151	96,2
Krave	10.792	8.655	7.101	5.989	5.517	5.398	5.610	5.700	6.005	5.979	5.626	4.880	5.243	107,4
POVPREČNA MASA (kg)														
Govedo skupaj	265,8	265,4	271,6	277,1	282,6	280,9	281,5	286,5	285,8	286,0	291,0	291,2	299,7	102,9
Teleta (vsa)	80,3	80,9	82,7	87,1	88,9	89,3	94,3	98,7	100,0	102,1	103,7	103,8	105,8	102,0
Telice	249,1	248,3	254,6	253,5	259,9	256,5	264,5	264,2	265,3	262,9	252,7	256,7	270,3	105,3
Biki do 24 mesecev	335,5	338,7	339,3	338,1	349,3	348,0	351,3	354,7	352,6	353,2	351,6	350,1	356,2	101,8
Biki nad 24 mesecev	354,2	356,4	362,9	363,6	367,7	365,9	360,5	368,3	365,2	363,6	371,8	363,4	366,9	101,0
Voli	301,0	302,2	310,9	314,4	314,4	313,8	305,8	317,9	324,5	313,0	315,1	314,0	321,5	102,4
Krave	283,3	286,0	279,9	277,2	278,1	277,6	280,2	283,2	283,2	279,2	276,9	277,5	280,4	101,0

Vir: SURS

3.1.6 Cene govedi (EUR/t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
GOVEDO ZA ZAKOL (žive živali)														
Teleta	2.052,0	1.966,6	2.044,7	2.167,3	2.270,5	2.282,3	2.229,3	2.182,3	2.193,6	2.268,5	2.334,7	2.340,2	2.321,5	99,2
Mlado pitano govedo (vse kategorije)	1.251,1	1.243,8	1.385,7	1.441,3	1.444,5	1.523,8	1.549,1	1.549,0	1.712,7	1.878,9	1.826,2	1.783,9	1.790,0	100,3
Biki do 24 mesecev	1.268,3	1.260,3	1.403,6	1.455,5	1.459,4	1.537,7	1.572,2	1.572,1	1.740,6	1.915,1	1.849,9	1.801,5	1.809,5	100,4
Biki nad 24 mesecev	1.194,8	1.210,3	1.374,4	1.424,4	1.422,0	1.489,9	1.502,0	1.469,2	1.654,2	1.851,2	1.767,0	1.709,9	1.741,1	101,8
Telice do 30 mesecev	1.098,2	1.096,4	1.217,2	1.291,2	1.290,6	1.360,3	1.352,4	1.362,3	1.491,9	1.648,4	1.698,9	1.690,2	1.693,0	100,2
Telice nad 30 mesecev	1.034,1	1.032,3	1.106,3	1.194,5	1.260,2	1.272,1	1.266,1	1.259,9	1.347,0	1.470,5	1.426,2	1.452,7	1.599,5	110,1
Kastrati (voli) do 30 mesecev	1.158,2	1.132,6	1.296,2	1.366,4	1.445,7	1.452,6	1.458,0	1.431,7	1.657,9	1.796,7	1.809,7	1.727,1	1.780,3	103,1
Kastrati (voli) nad 30 mesecev	1.182,4	1.141,8	1.275,5	1.071,6	1.394,6	1.100,5	1.394,3	1.437,0	1.537,8	1.494,5	1.365,5	1.612,3	1.297,7	80,5
Krave	434,4	510,8	698,9	780,7	816,8	886,1	844,4	830,2	1.010,0	1.189,7	1.165,2	1.061,6	1.077,9	101,5
GOVEDO ZA NADALJNJO REJO														
Teleta za pitanje (vse kategorije)	2.245,2	2.086,9	2.154,2	2.446,7	2.693,2	2.718,9	2.645,1	2.806,9	2.751,9	2.977,5	2.822,4	2.697,3	2.835,9	105,1
Teleta do 1 meseca	2.209,7	2.183,7	2.236,0	2.520,3	2.817,3	2.728,1	2.645,0	3.021,0	3.221,7	3.313,3	3.129,2	2.674,4	2.246,9	84,0
Teličke do 1 leta	2.050,8	1.925,6	2.052,9	2.209,3	2.384,3	2.660,8	2.418,8	2.501,0	2.457,1	2.737,4	2.392,6	2.530,9	2.546,1	100,6
Bikci, voliči do 1 leta	2.398,0	2.232,9	2.229,6	2.608,9	2.784,4	2.737,8	2.721,0	2.801,8	2.710,3	2.980,9	2.853,3	2.736,6	3.026,3	110,6
GOVEDO ZA PLEME														
Breje plemenske telice, nad 2 letoma	1.944,6	1.808,4	1.740,0	1.817,7	2.098,7	2.045,9	1.968,9	1.885,0	2.032,9	2.072,7	2.106,1	2.268,5	2.390,8	105,4
CENE GOVEDI NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (klavna masa) – Slovenija														
Biki do 24 mesecev (A-R3)	2.438,2	2.403,9	2.732,5	2.895,9	2.903,4	3.032,6	3.007,0	2.987,8	3.360,7	3.689,7	3.557,8	3.430,9	3.497,4	101,9
Telice (E-R3)	2.146,5	2.209,2	2.469,2	2.670,5	2.676,3	2.705,5	2.660,9	2.722,2	3.059,1	3.277,2	3.293,5	3.319,1	3.392,4	102,2
Krave (D-O3)	895,3	978,5	1.341,1	1.558,9	1.568,7	1.847,5	1.703,7	1.662,0	2.091,9	2.503,7	2.438,1	2.227,9	2.270,8	101,9
CENE GOVEDI NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (klavna masa) – EU														
Biki do 24 mesecev (A-R3)	2.701,8	2.688,5	2.918,8	3.158,2	3.014,7	3.195,8	3.193,8	3.195,7	3.520,9	3.837,3	3.815,9	3.676,0	3.772,2	102,6
Telice (E-R3)	2.746,4	2.780,6	2.935,8	3.141,8	3.144,0	3.267,0	3.124,8	3.162,1	3.506,5	3.894,4	4.120,7	3.933,6	3.969,2	100,9
Krave (D-O3)	1.840,9	2.006,8	2.281,8	2.377,8	2.297,1	2.469,4	2.269,7	2.311,9	2.681,3	3.098,3	3.112,7	2.856,5	2.917,0	102,1
BAZNA CENA (EUR/t klavne mase)	2.113,7	2.188,7	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.2 Meso prašičev

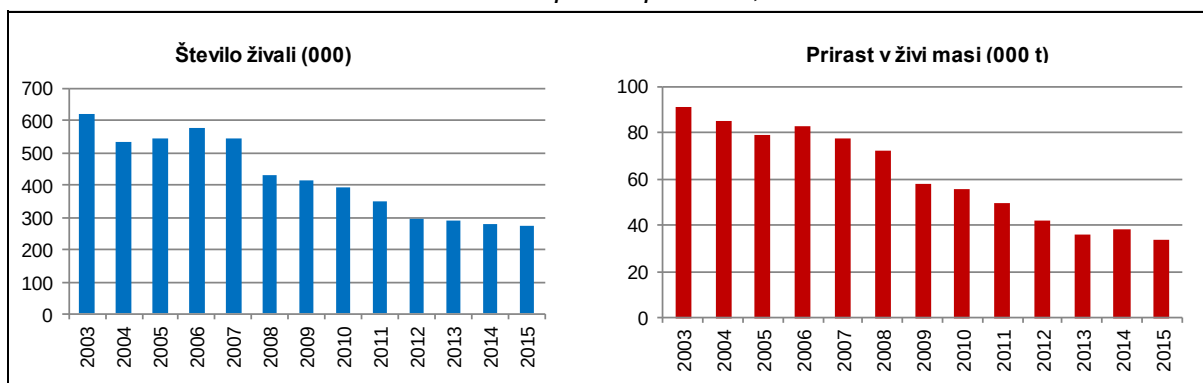
Prispevek prireje mesa prašičev k bruto vrednosti kmetijstva je v zadnjih letih v upadu in že od leta 2011 je prispevala manj kot 5 %, v letu 2015 le še slabih 4 %. K vrednosti živinoreje od leta 2013 prispeva manj kot 10 %, v letu 2015 se je delež zmanjšal na slabih 9 %. Oba deleža sta se od leta 2000 več kot razpolovila, kar kaže na nazadovanje panoge v primerjavi z drugimi sektorji kmetijstva.

Podobno kot v sektorju govedoreje tudi v prašičereji potekajo stalne strukturne spremembe. Po zadnjih podatkih raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev se je v letu 2013 s prašičerejo ukvarjalo 33 % kmetijskih gospodarstev, medtem ko je bil ta delež v letu 2010 35-odstoten, desetletje pred tem pa še več kot 50-odstoten. V zadnjem medpopisnem obdobju (2013–2010) se je skupno število prašičev zmanjšalo za četrtno in število gospodarstev s prašiči za desetino, s tem pa se je zmanjšalo tudi povprečno število živali na gospodarstvo.

Trend zmanjševanja staleža prašičev se je nadaljeval tudi v letu 2015. Po začasnih statističnih podatkih je bilo konec leta 2015 v hlevih zabeleženih okoli 271 tisoč prašičev oziroma skoraj 4 % manj kot v enakem obdobju leta prej oziroma za polovico manj kot pred desetletjem.

Sočasno z zmanjšanjem števila prašičev se je v primerjavi z letom 2014 zmanjšal tudi prirast prašičev in je znašal 33,6 tisoč ton (v letu 2014 38,1 tisoč ton).

Slika 32: Število in prirast prašičev; 2003–2015

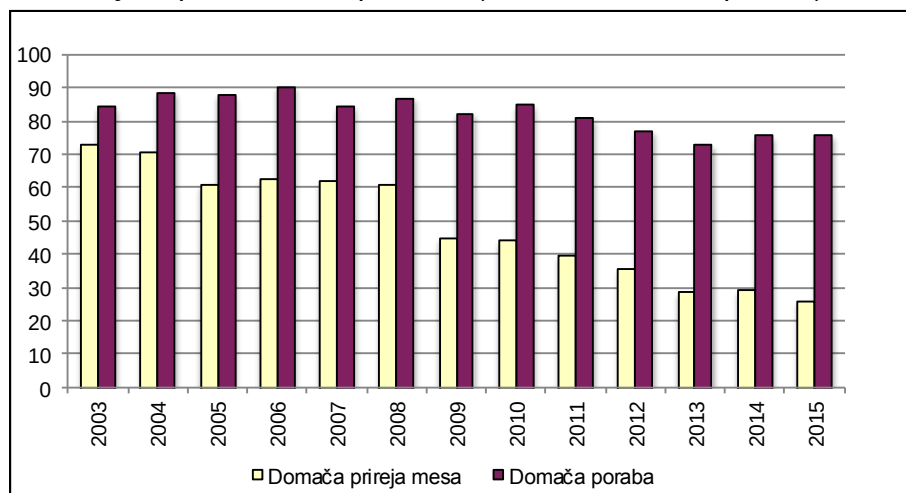
Vir: SURS

Število zaklanih živali v klavnicah je ostalo na podobni ravni kot v letu prej, skupna masa trupov prašičev pa se je povečala za skoraj odstotek. Skupna masa prašičjega mesa, pridobljenega v klavnicah, se je povečala zaradi izrazitega povečanja zakola plemenskih prašičev. Ta je v letu 2015 znašal 82 % več kot leto prej, medtem ko se je skupna masa trupov plemenskih prašičev skoraj podvojila. Po do zdaj znanih podatkih se je zakol izven klavnic zmanjšal za dobro četrtno.

Domača prireja prašičjega mesa se je v letu 2015 zmanjšala za skoraj 11 % in je znašala 26,4 tisoč ton. Domača poraba je s 76,2 tisoč tonami ostala na podobni ravni kot leta 2014 (75,9 tisoč ton) oziroma je tudi poraba na prebivalca s 36,9 kg skoraj enaka porabi v letu prej (36,8 kg). V preteklosti smo poročali, da je bila v zadnjem desetletju poraba na prebivalca v Sloveniji na ravni povprečne porabe v EU. Zadnji dostopni podatki Evropske komisije, objavljeni marca 2016, pa kažejo, da je poraba prašičjega mesa na prebivalca v Sloveniji v zadnjem desetletju za okoli četrtno večja od povprečne porabe EU.

Slovenija je tradicionalni neto uvoznik prašičjega mesa, saj je domača poraba vseskozi večja od domače prireje. Neto uvoz se je po vstopu v EU ob vse manjši domači prireji precej povečal, s tem pa se je zmanjšala stopnja samooskrbe s prašičjim mesom. Ta se je v letu 2015 ponovno znižala (za približno 11 odstotnih točk) in je znašala manj kot 35 %.

Slika 33: Prireja in poraba mesa prašičev (ekvivalent klavnih polovic); 2003–2015

Vir: SURS/KIS

Skupni obseg zunanje trgovine s prašiči (v ekvivalentu klavnih polovic) se je drugo leto zapored povečal in je znašal 82,4 tisoč ton (+9 % glede na leto 2014). Za enak odstotek se je povečal uvoz prašičjega mesa in izdelkov, medtem ko se je v primerjavi z letom 2014 izvoz povečal za petino.

V strukturi uvoza meso prašičev predstavlja največji delež skupnega uvoza. Ta tudi v letu 2015 ostaja na podobni ravni, to je blizu 90 %, medtem ko se je delež uvoza živih živali zaradi manjšega števila uvoženih živali (–10 %) zmanjšal. Ker je delež uvoza živih živali v skupnem uvozu majhen, med 2 in 3 %, zmanjšanje ni imelo velikega vpliva na skupni uvoz. Delež uvoza izdelkov se je v letu 2015 povečal na 10 %, saj se uvoz izdelkov v zadnjih letih povečuje.

Preglednica 21: Uvoz in izvoz prašičev (t; ekvivalent klavnih polovic); 2011–2015

	Uvoz					Izvoz				
	2011	2012	2013	2014	2015*	2011	2012	2013	2014	2015*
Žive živali	1.766	1.674	1.520	1.666	1.500	2.954	2.086	1.120	1.533	594
Meso	48.408	49.570	49.988	54.162	58.109	2.539	2.470	2.288	3.083	3.717
Izdelki	5.204	5.165	5.252	5.303	6.662	9.151	9.675	8.995	9.873	11.820
Skupaj (t)	55.377	56.409	56.760	61.131	66.271	14.644	14.231	12.403	14.489	16.131

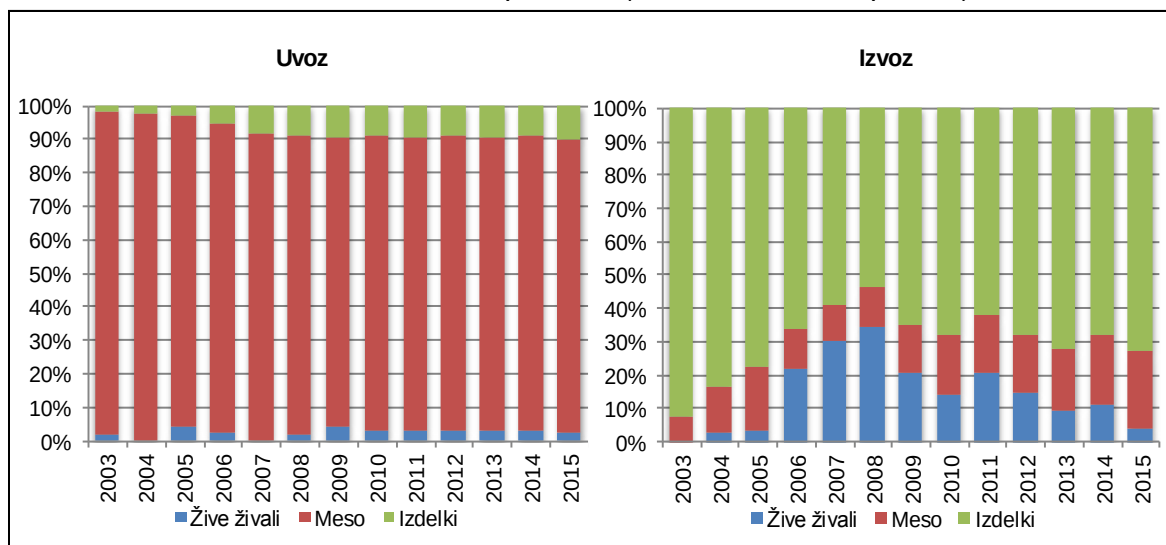
* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

V strukturi izvoza predstavlja izvoz izdelkov iz prašičjega mesa največji delež in se po letu 2008 giblje med 60 in 70 %. V letih 2013 in 2015 je zgornjo mejo celo presegel in znašal 73 %. Leta 2015 je izvoz prašičjega mesa in izdelkov prvič presegel 15 tisoč ton (15,5 tisoč), pri čemer je količina izdelkov znašala 11,8 tisoč ton.

V letu 2015 je bil izvoz živih živali (v ekvivalentu klavne mase 0,6 tisoč ton) v primerjavi z letom prej manjši za 61 % in med najmanjšimi od vstopa Slovenije v EU. Delež živali v skupnem izvozu se je tako z 10 % v letu 2014 zmanjšal na slabe 4 %. V skupnem izvozu se še naprej povečujeta delež izvoza mesa, ki je v letu 2015 znašal 23 % skupnega izvoza, in delež izvoza izdelkov.

Slika 34: Struktura uvoza in izvoza prašičev (ekvivalent klavnih polovic); 2003–2015

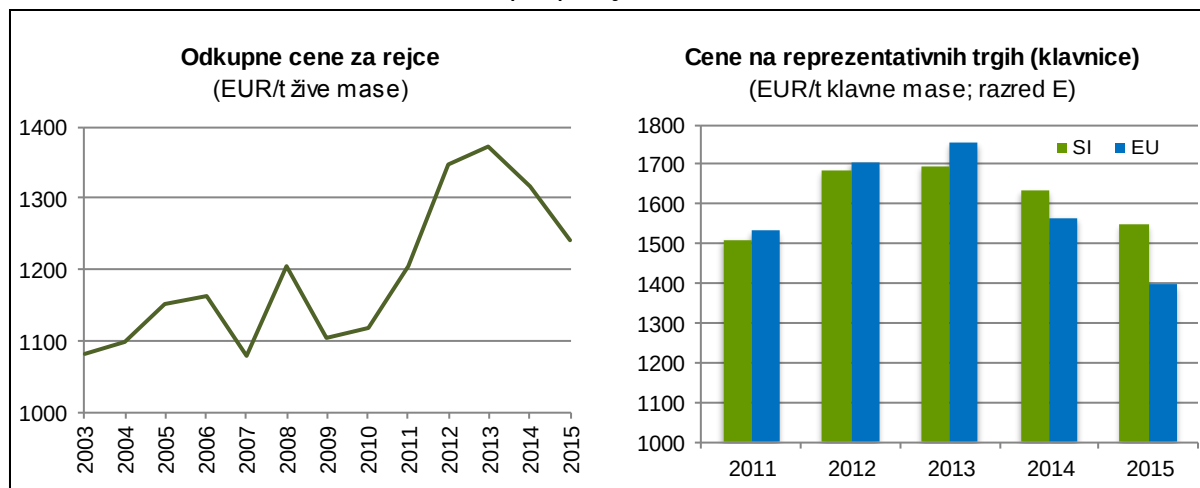

Vir: SURS, preračuni KIS

Cene prašičev se v Sloveniji oblikujejo pod močnim vplivom cen na evropskem trgu, ki med leti ciklično nihajo. V letu 2015 so se po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije cene posameznih kategorij prašičev (v živi masi) znižale, izjema je le cena težkih prašičev (nad 150 kg), ki se je zvišala za slabe 3 %. Pri pitanih prašičih so se cene v primerjavi z letom prej znižale za 6 %, cene prašičkov za pitanje pa za dobre 4 %.

Bolj kot na slovenskem trgu so se cene prašičjega mesa znižale v EU, kar kažejo podatki o povprečni ceni v reprezentativnih klavnicah za kakovostni razred E (v klavni masi). Povprečna cena v EU se je v zadnjih dveh letih znižala vsako leto za okoli 11 %, medtem ko se je v Sloveniji znižala za 4 in 5 %.

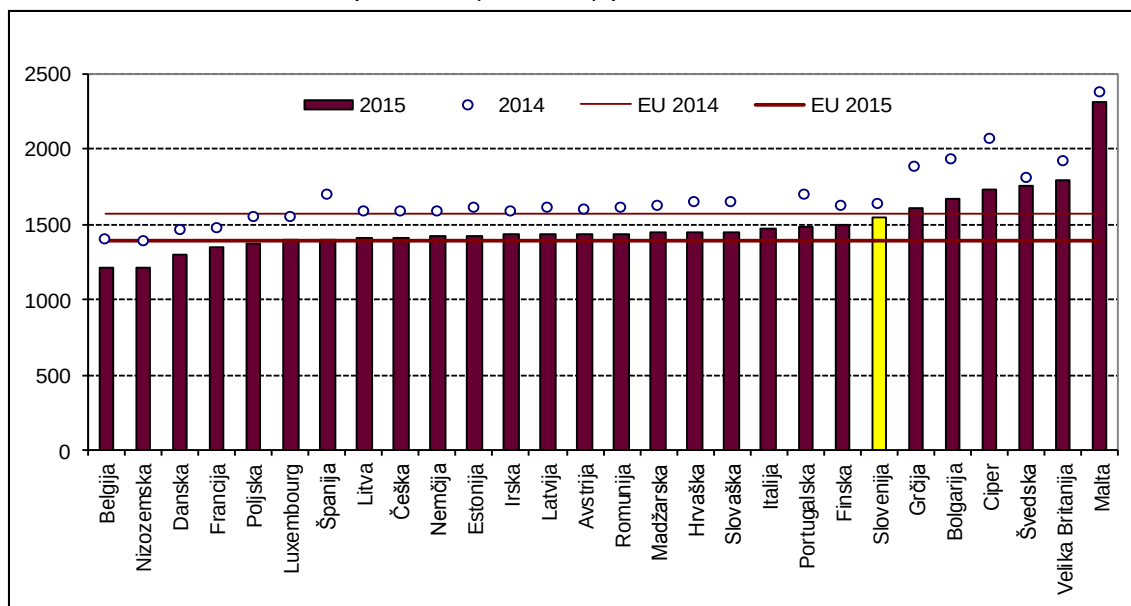
Slika 35: Odkupne cene pitanih prašičev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Slovenija se je po vstopu v EU postopoma premaknila iz skupine držav z visokimi cenami prašičev v skupino držav z najnižjimi cenami. V letu 2014 se je ponovno premaknila v zgornjo polovico, kjer je ostala tudi v letu 2015. Tako je bila odkupna cena pri nas nad povprečjem EU (28) za 11 % v letu 2015, leta 2014 pa za dobre 4 %. Pred tem je bila po vstopu dveh članic, tj. Bolgarije in Romunije (2008–2013) nekoliko pod evropskim povprečjem EU-27.

Slika 36: Tržne cene prašičev (razred E) po državah EU v letih 2014 in 2015

Vir: Evropska komisija

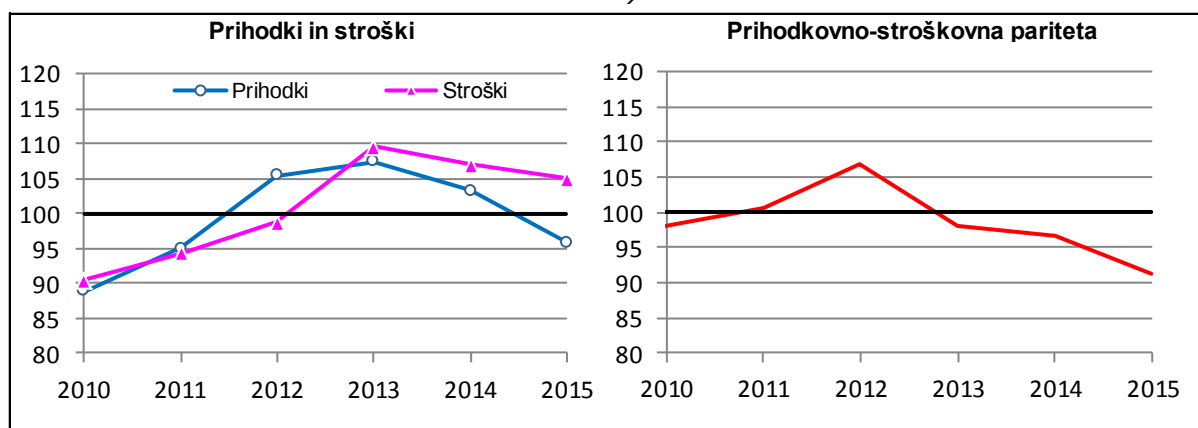
Kmetijska politika za trg prašičjega mesa ne predvideva proizvodno vezanih neposrednih plačil. Ukrepi neposrednih podpor rejcem so bili tudi v preteklosti uporabljeni le izjemoma za blažitev poslabšanja ekonomskega položaja. Prek kmetijskih zemljišč lahko rejci v programskem obdobju 2014–2020 podobno kot v preteklem programskem obdobju pridobijo druga plačila iz sheme neposrednih plačil.

Kljub temu, da je bil Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 (PRP) potrjen šele v letu 2015, so bili prašičerejci že v letu 2014 deležni podpor na podlagi uredbe o ukrepu dobrobit živali iz PRP, deležni pa so jih bili tudi v letu 2015.

Od leta 2007 dalje so rejci upravičeni tudi do sofinanciranja zavarovanja živali za primer bolezni. V letu 2015 se je sofinanciranje znižalo s 30 na 20 % zavarovalne premije, rejci pa lahko uveljavljajo tudi vračilo dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (70 %).

Ekonomskega položaja prašičerejcev je na splošno slab. Dohodki so se po letu 2006 močno znižali in so med najnižjimi znotraj kmetijskih proizvodnih usmeritev. Tudi za leto 2015 modelne ocene kažejo, da so bile ekonomske razmere za prašičerejo v primerjavi z nekaj predhodnimi leti ponovno manj ugodne, najbolj za tiste prašičerejce, ki v glavnem krmo pridelajo sami.

Slika 37: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju prašičev (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Odkupne cene so v letu 2015 padale hitreje od skupnih stroškov prireje, ki so se pri kombiniranem tipu reje (rejci pretežno del krme pridelajo sami) v povprečju zmanjšali za 2 %. Pri tem so se stroški blaga in storitev zmanjšali za dobra 2 %, od teh strošek pujskov za dobrih 6 %. Za odstotek se je pocenila tudi krma, medtem ko so stroški najetih storitev ter dela in kapitala ostali na ravni leta 2014. Leta 2015 je bilo stroškovno-prihodkovno razmerje pri kombiniranem tipu reje najmanj ugodno v zadnjih letih.

Nekoliko drugače kot pri kombiniranem tipu reje so se gibal stroški pri tipu reje, ki temelji pretežno na kupljeni krmi. Tu so se skupni stroški prireje zmanjšali za približno 6 %, kar je podobno znižanju odkupnih cen. Zaradi tega je prihodkovno-stroškovno razmerje v primerjavi z letom 2014 podobno, a je po modelnih ocenah tudi dohodkovni položaj teh rej še vedno izrazito neugoden.

3.2.1 Število prašičev

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
PRAŠIČI skupaj	620.506	533.998	547.432	575.116	542.590	432.011	415.230	395.593	347.310	296.097	288.350	281.319	271.385	96,5
Pujski do 20 kg	182.151	158.023	159.377	161.598	153.985	121.686	108.620	99.043	81.593	65.975	67.488	63.590	59.498	93,6
Mladi prašiči 20–50 kg	124.069	106.897	114.694	118.546	107.376	81.322	81.377	82.250	69.713	58.927	63.254	55.835	52.006	93,1
Prašiči v pitanju nad 50 kg	249.972	214.846	218.880	241.327	232.753	185.879	185.823	179.305	166.160	146.806	133.828	140.226	138.727	98,9
– 50–80 kg	86.528	74.328	74.855	86.435	81.892	61.497	57.234	58.818	47.350	50.326	41.221	42.454	39.247	92,4
– 80–110 kg	75.330	67.322	73.786	76.541	76.462	56.998	54.174	52.080	48.624	36.732	35.682	35.687	36.572	102,5
– 110 kg in več	88.114	73.196	70.239	78.351	74.399	67.384	74.415	68.407	70.186	59.748	56.925	62.085	62.908	101,3
Plemenski prašiči nad 50 kg	64.314	54.232	54.481	53.645	48.476	43.124	39.410	34.995	29.844	24.389	23.780	21.668	21.154	97,6
Merjasci	2.220	1.769	1.585	1.404	1.476	1.261	1.373	1.385	1.131	954	863	868	855	98,5
Nebreje mladice	6.295	5.131	5.623	4.265	4.930	5.537	4.436	3.982	3.204	3.175	2.769	2.243	2.153	96,0
Breje mladice	6.428	6.191	6.097	5.475	5.016	4.826	4.460	3.576	3.206	2.694	2.808	2.147	2.260	105,3
Plemenske svinje; skupaj	49.371	41.141	41.176	42.501	37.054	31.500	29.141	26.052	22.303	17.566	17.340	16.410	15.886	96,8
– nebreje plemenske svinje	17.876	14.106	14.673	15.356	14.067	12.160	11.787	10.223	8.739	7.278	7.084	6.872	6.430	93,6
– breje plemenske svinje	31.495	27.035	26.503	27.145	22.987	19.340	17.354	15.829	13.564	10.288	10.256	9.538	9.456	99,1

Vir: SURS

3.2.2 Bilanca števila prašičev

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Število na začetku leta	655.665	620.506	533.998	547.432	575.116	542.591	432.011	415.230	395.593	347.310	296.097	288.350	281.318	97,6
Skoteno	1.048.632	981.973	934.383	950.331	795.538	670.285	528.766	494.588	415.457	336.465	312.796	312.382	277.855	88,9
Uvoz	4.817	4.572	23.550	20.381	19.009	28.885	66.620	63.038	63.636	71.012	69.671	76.089	65.827	86,5
Izvoz	0	2.621	7.231	42.989	67.672	91.363	45.461	26.693	36.692	22.886	19.621	25.400	12.427	48,9
Skupno število zaklanih prašičev	856.242	852.837	730.217	689.456	639.713	599.231	475.478	469.941	420.074	382.876	323.026	323.008	298.739	92,5
Pogin	232.366	217.595	207.051	210.584	139.687	119.156	91.228	80.629	70.610	52.928	47.567	47.095	42.449	90,1
Število na koncu leta	620.506	533.998	547.432	575.116	542.591	432.011	415.230	395.593	347.310	296.097	288.350	281.318	271.385	96,5

* začasni podatki

Vir: SURS

3.2.3 Prirast prašičev in prireja mesa (000 t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
DOMAČA PRIREJA														
Prirast prašičev (živa masa)	91,3	85,0	79,2	83,1	77,7	72,2	57,8	55,3	49,2	42,3	36,1	38,1	33,6	88,2
Domača prireja mesa (klavna masa)	73,3	71,2	61,4	63,1	62,4	61,3	45,3	44,5	40,2	36,0	29,0	29,6	26,4	89,2
SKUPNA PRIREJA														
Število zaklanih prašičev (000)	856,2	852,8	730,2	689,5	639,7	599,2	475,5	469,9	420,1	382,9	323,0	323,0	298,7	92,5
Povprečna klavna masa (kg/glavo)	86,1	83,6	85,7	88,8	89,6	91,1	92,7	94,1	92,8	93,0	91,0	91,9	91,4	99,4
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	73,7	71,3	62,6	61,2	57,3	54,6	44,1	44,2	39,0	35,6	29,4	29,7	27,3	91,9
Zakol v klavnicah (klavna masa)	37,3	34,6	31,7	33,6	33,2	31,4	24,1	24,9	23,0	21,0	19,0	20,2	20,4	100,8
– delež od vsega pridobljenega mesa (%)	50,6	48,6	50,6	54,9	57,9	57,5	54,7	56,3	58,9	59,1	64,5	68,0	74,6	109,7
Zakol izven klavnic (klavna masa)	36,4	36,7	30,9	27,6	24,1	23,2	20,0	19,3	16,0	14,6	10,4	9,5	6,9	73,0

* začasni podatki

Vir: SURS

3.2.4 Bilanca proizvodnje in porabe mesa prašičev (t, ekvivalent klavne mase)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Domača prireja mesa	73.283	71.180	61.428	63.203	62.524	61.299	45.349	44.499	40.188	36.012	28.999	29.567	26.394	89,3
Uvoz živih živali (v klavni masi)	417	301	1.498	889	376	918	2.116	1.742	1.766	1.674	1.520	1.666	1.500	90,1
Izvoz živih živali (v klavni masi)	0	182	326	2.893	5.600	7.617	3.365	2.041	2.954	2.086	1.120	1.533	594	38,7
Vse pridobljeno meso	73.700	71.300	62.600	61.200	57.300	54.600	44.100	44.200	39.000	35.600	29.400	29.700	27.300	91,9
Začetne zaloge mesa in izdelkov	522	574	411	572	1.034	1.297	1.050	671	875	611	1.325	1.500	1.806	120,4
Uvoz mesa in izdelkov	25.501	25.672	35.609	40.503	40.777	46.956	51.404	53.650	53.612	54.735	55.239	59.465	64.771	108,9
– I. stopnja predelave (meso)	25.056	24.997	34.442	38.251	37.463	42.554	46.406	48.563	48.408	49.570	49.988	54.162	58.109	107,3
– II. stopnja predelave (izdelki)	445	675	1.167	2.252	3.313	4.401	4.998	5.087	5.204	5.165	5.252	5.303	6.662	125,6
Izvoz mesa in izdelkov	14.430	8.077	9.694	10.523	12.902	14.518	13.140	12.496	11.690	12.144	11.283	12.956	15.537	119,9
– I. stopnja predelave (meso)	1.060	1.156	1.906	1.641	1.969	2.569	2.387	2.622	2.539	2.470	2.288	3.083	3.717	120,6
– II. stopnja predelave (izdelki)	13.370	6.922	7.788	8.882	10.933	11.949	10.753	9.874	9.151	9.675	8.995	9.873	11.820	119,7
Končne zaloge mesa in izdelkov	574	411	572	1.034	1.297	1.050	671	875	611	1.325	1.500	1.806	2.129	117,9
Domača poraba	84.719	89.057	88.355	90.719	84.912	87.284	82.743	85.150	81.186	77.477	73.181	75.903	76.211	100,4
Poraba na prebivalca (kg)	42,4	44,6	44,2	45,2	42,0	43,2	40,5	41,6	39,6	37,7	35,5	36,8	36,9	100,3
Stopnja samooskrbe (%)	86,5	79,9	69,5	69,7	73,6	70,2	54,8	52,3	49,5	46,5	39,6	39,0	34,6	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)	33,3	32,6	32,6	32,8	33,9	32,9	31,9	32,3	32,2	31,4	31,0	31,7	:	
Stopnja samooskrbe (%)	105,5	106,3	105,8	106,3	106,3	108,4	107,6	108,9	110,5	110,6	110,9	109,4	:	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.2.5 Zakol prašičev v klavnicah po kategorijah

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
ŠTEVILO														
Prašiči, skupaj	476.973	442.870	391.788	409.590	405.311	380.703	291.588	289.303	273.904	252.512	227.856	238.871	238.292	99,8
Prašički	15.649	18.147	19.483	18.892	22.148	22.024	21.023	21.224	20.876	21.248	19.332	19.110	18.071	94,6
Pitani prašiči	453.095	418.195	364.380	386.248	379.190	356.154	267.981	265.038	251.101	229.457	207.003	218.150	218.649	100,2
Plemenski prašiči	6.929	5.516	6.750	3.595	3.131	2.027	2.230	2.798	1.613	1.513	1.115	1.273	1.297	101,9
Mladi pitani merjasci	1.300	1.012	1.175	855	842	498	354	243	314	294	406	338	275	81,4
MASA TRUPOV (t)														
Prašiči, skupaj	37.256	34.621	31.675	33.626	33.187	31.406	24.113	24.903	22.954	21.033	18.953	20.208	20.371	100,8
Prašički	245	280	316	316	378	366	359	363	363	386	356	350	335	95,8
Pitani prašiči	36.208	33.532	30.552	32.828	32.399	30.773	23.433	24.129	22.361	20.446	18.433	19.667	19.690	100,1
Plemenski prašiči	706	736	722	421	349	230	297	393	208	180	135	167	326	194,8
Mladi pitani merjasci	96	73	86	62	61	36	25	17	22	21	29	24	20	81,5
POVPREČNA MASA (kg)														
Prašiči, skupaj	78,1	78,2	80,9	82,1	81,9	82,5	82,7	86,1	83,8	83,3	83,2	84,6	84,9	100,3
Prašički	15,7	15,4	16,2	16,7	17,1	16,6	17,1	17,1	17,4	18,2	18,4	18,3	18,6	101,3
Pitani prašiči	79,9	80,2	83,9	85,0	85,4	86,4	87,4	91,0	89,1	89,1	89,0	90,2	90,1	99,9
Plemenski prašiči	101,9	133,5	106,9	117,0	111,4	113,4	133,1	140,6	129,0	119,1	121,1	131,3	140,7	107,2
Mladi pitani merjasci	74,1	72,0	72,9	72,1	72,3	72,5	71,5	71,6	71,6	71,1	71,8	70,9	71,0	100,1

Vir: SURS

3.2.6 Cene prašičev (EUR/t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
PRAŠIČI ZA ZAKOL (živa masa)														
Prašički do 25 kg	1.657,3	1.397,7	1.721,5	1.852,2	1.759,2	1.680,5	1.685,4	1.518,2	1.670,9	1.996,2	1.965,4	1.977,4	1.890,1	95,6
Pitani prašiči 25–150 kg	1.083,0	1.098,3	1.152,8	1.162,4	1.080,0	1.204,6	1.102,8	1.117,3	1.204,2	1.348,4	1.372,2	1.317,2	1.240,2	94,2
Lahki pitani prašiči 25–50 kg	1.360,6	1.523,5	1.594,2	1.644,9	1.823,3	1.820,5	1.778,5	1.654,2	1.782,5	2.067,4	2.060,1	1.945,8	1.855,7	95,4
Pitani prašiči 50–150 kg	1.082,5	1.097,1	1.151,6	1.160,7	1.077,4	1.201,8	1.100,0	1.115,0	1.199,5	1.337,5	1.365,2	1.311,5	1.234,2	94,1
Težki prašiči nad 150 kg	673,5	653,6	758,6	778,9	675,8	699,1	817,5	713,6	772,2	804,6	923,2	890,5	913,3	102,6
PRAŠIČI ZA NADALJNJO REJO														
Prašički in pujski za pitanje	1.569,2	1.491,0	1.847,6	1.939,9	1.730,7	1.779,8	1.846,1	1.889,9	1.949,2	2.301,6	2.472,2	2.368,3	2.212,0	93,4
CENE KLAVNIH PRAŠIČEV NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (klavna masa; razred E)														
Slovenija	1.353,7	1.372,9	1.486,7	1.478,6	1.365,5	1.501,6	1.377,8	1.368,5	1.510,3	1.683,8	1.696,2	1.634,3	1.548,8	94,8
EU	1.272,6	1.383,6	1.390,4	1.452,3	1.351,7	1.532,4	1.422,2	1.402,4	1.531,9	1.705,2	1.754,8	1.566,0	1.395,8	89,1

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

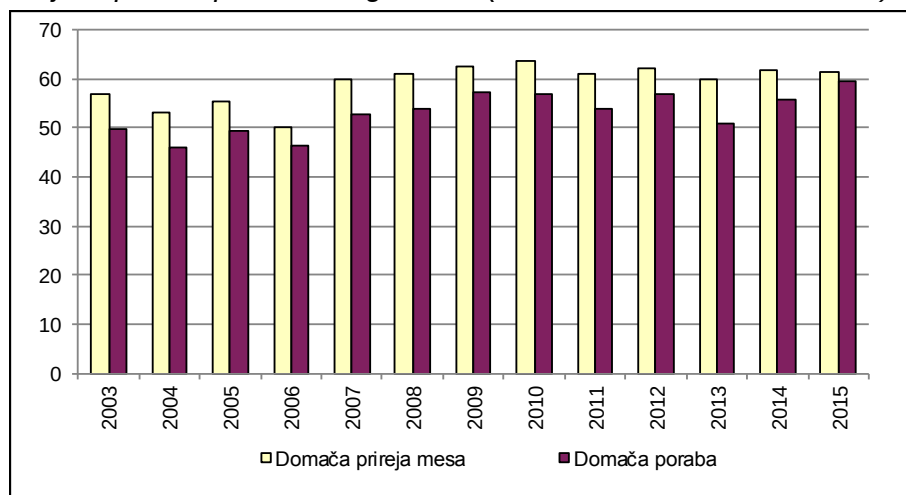
3.3 Perutninsko meso

Prireja perutninskega mesa pri nas predstavlja okoli 8 % skupne vrednosti kmetijstva (v letu 2015 7 %) oziroma v zadnjih letih okoli 18 % vrednosti živinorejske proizvodnje (v letu 2015 dobrih 17 %).

V obdobju 2000–2010 se je število gospodarstev, ki redijo pitovne piščance, vztrajno zmanjševalo. Po podatkih popisov kmetijstva se je od leta 2000 do leta 2010 njihovo število več kot prepolovilo, od leta 2010 pa do leta 2013 pa ponovno povečalo (+60 %). V letu 2010 je piščance redilo 2.911, leta 2013 pa 4.652 kmetijskih gospodarstev. Po zadnjih razpoložljivih podatkih raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev 2013 so precejšnje spremembe zabeležene pri razredih rejcev z manjšim številom živali (do 100 kljunov), ki skupaj predstavljajo približno 3 % celotne populacije. Pri tržno usmerjenih rejah (pretežno so to kooperanti) je med zadnjima popisoma zabeležen upad števila rej. Tako je tistih, ki redijo nad 10.000 živali, manj za 6 %, tistih z živalmi med 5 in 10 tisoč pa kar za tretjino manj.

V letu 2015 se je po do zdaj znanih statističnih podatkih prirast zmanjšal za približno 2 % na slabih 83 tisoč ton, kar je za odstotek manj od ravni povprečja let 2010–2014. Za odstotek manjša je tudi domača prireja perutninskega mesa, ki je v klavni masi znašala 61,3 tisoč ton. V strukturi zakola v klavnicah že od leta 2012 pitani piščanci k skupni masi prispevajo več kot 90 % (v letu 2015 91 %). V tem obdobju se je delež puranov v skupni masi gibal med 7 in 8 % (v letu 2015 8 %), delež druge perutnine (predvsem kokoši) pa pod 2 % (v letu 2015 1 %).

Slika 38: Prireja in poraba perutninskega mesa (000 t; ekvivalent klavne mase); 2003–2015

Vir: SURS/KIS

Domača poraba perutninskega mesa se je v letu 2015 glede na leto prej povečala za 7 % in znašala 59,6 tisoč ton oziroma 28,9 kg na prebivalca (v letu 2014 27 kg), kar je za 8 % več od ravni povprečne porabe v zadnjem petletnem obdobju. Stopnja samooskrbe s perutninskim mesom (103 %) se je v letu 2015 znižala za 8 odstotnih točk glede na leto 2014 in je bila za skoraj 10 odstotnih točk nižja tudi od povprečja petletnega obdobja 2010–2014.

Slovenija še naprej ostaja neto izvoznica mesa perutnine, a se je količina v letu 2015 (2,1 tisoč ton) močno zmanjšala glede na pretekla leta. Po začasnih podatkih statistike se je saldo zunanje trgovine v primerjavi z letom prej zmanjšal kar za dve tretjini. Uvoz je bil v letu 2015 za slabih 11 % večji kot v letu prej, izvoz pa se je zmanjšal za 7 %. Slovenija je v obdobju 2010–2014 v povprečju beležila okoli 40-odstotni presežek izvoza nad uvozom (v ekvivalentu perutninskega mesa), v letu 2015 pa je po do zdaj znanih podatkih ta presežek le še 9-odstoten. Ob tem je skupni obseg zunanje trgovine nadaljeval trend rasti, ki pa v letu 2015 ni bila tako intenzivna kot prej (2015 1 %, 2014 2 %, 2013 7 %).

Preglednica 22: Uvoz in izvoz perutnine (t; ekvivalent mesa); 2011–2015

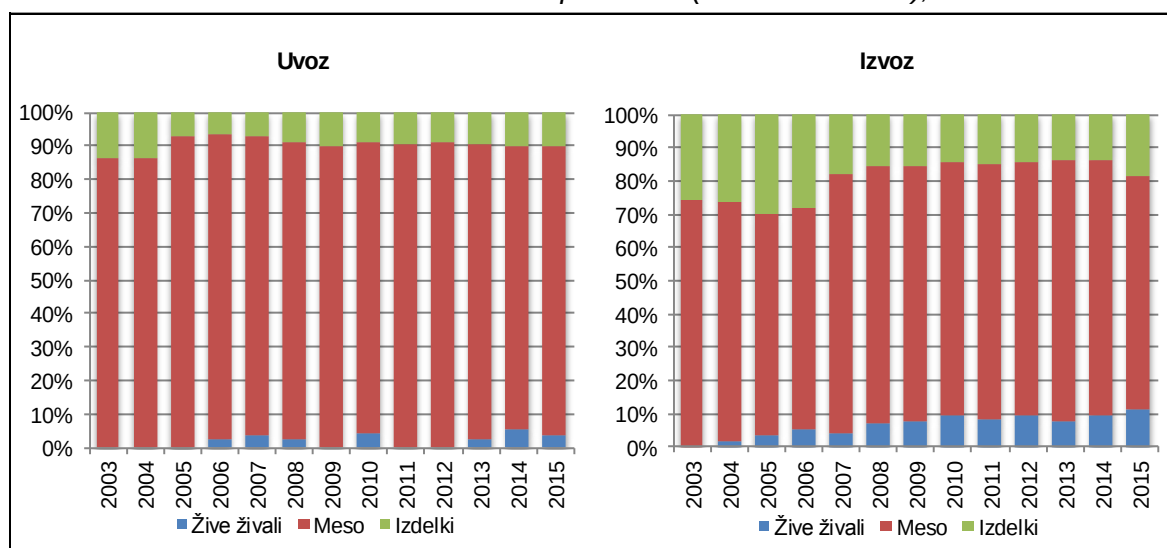
	Uvoz					Izvoz				
	2011	2012	2013	2014	2015*	2011	2012	2013	2014	2015*
Žive živali	194	189	499	1.078	747	1.970	2.227	2.131	2.539	2.756
Meso	15.234	17.212	17.011	17.698	20.030	18.484	19.043	21.907	20.854	17.813
Izdelki	1.624	1.708	1.811	2.078	2.331	3.658	3.499	3.796	3.749	4.654
Skupaj	17.052	19.109	19.322	20.853	23.109	24.112	24.769	27.834	27.141	25.223

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

K zmanjšanju izvoza je prispeval zmanjšan izvoz mesa (v primerjavi z letom 2014 se je zmanjšal za 15 %), kljub temu da sta se izvoz živih živali in izdelkov povečala (za slabih 9 % oziroma za 24 %). Izvoz živih živali in izdelkov sta v zadnjih letih dosegala dobro petino skupnega izvoza, v letu 2015 pa sta znašala slabo tretjino. Na drugi strani sta k večjemu uvozu v letu 2015 prispevala predvsem večji uvoz mesa in izdelkov (+13 %), medtem ko se je uvoz živih živali v primerjavi z letom prej zmanjšal za 31 %. Slednji v strukturi uvoza v zadnjih letih (tudi v letu 2015) predstavlja med 1 in 3 %, le v letu 2014 je bil nekoliko višji (5 %). Daleč najpomembnejša uvozna kategorija ostaja meso, ki v zadnjih letih v strukturi celotnega uvoza zavzema blizu 90 % (leta 2015 87 %). Meso tudi pri izvozu zavzema največji delež, v letu 2015 je znašal 71 %.

Slika 39: Struktura uvoza in izvoza perutnine (ekvivalent mesa); 2003–2015

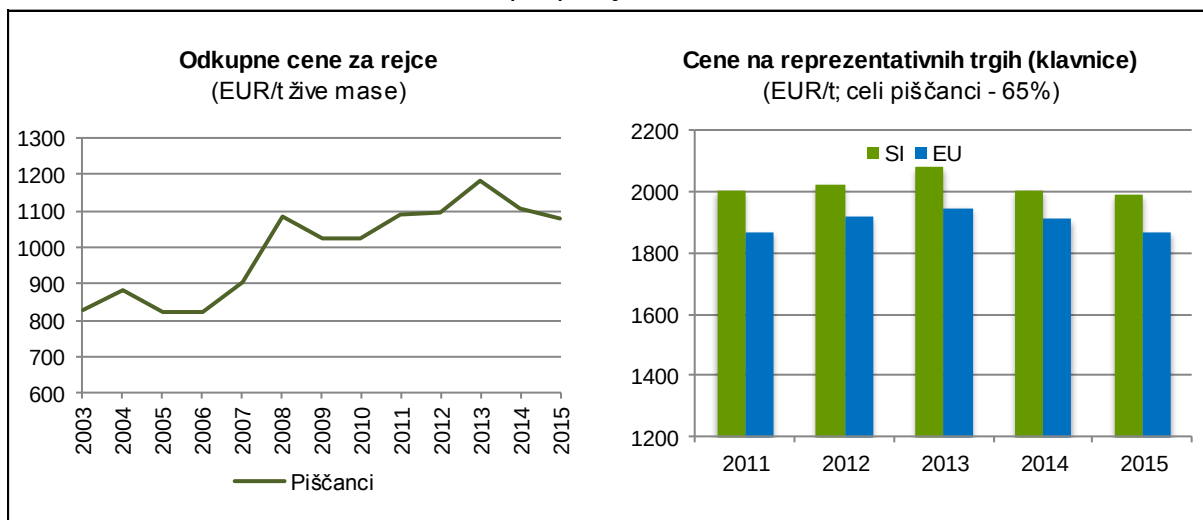

Vir: SURS, preračuni KIS

Zaradi vpetosti v mednarodni trg, velikega obsega zunanje trgovine in odvisnosti od nabave večine surovin na tujih trgih se odkupne cene perutnine pri nas gibljejo podobno kot v EU.

V letu 2015 so po statističnih podatkih odkupne cene perutnine za rejce agregatno upadle za dobra 2 %. V kategoriji perutnina za zakol (žive živali) so cene pitanih puranov padle za slabih 7 %, pri pitanih piščancih za slabe 3 %, medtem ko se je po podatkih reprezentativnih klavnic tržna cena zaklanih piščancev (tj. 65 % piščanci) glede na leto 2014 znižala za slab odstotek. Padec cen zaklanih piščancev je manjši od padca cen na ravni EU, kjer v povprečju beležijo 2-odstotno znižanje cen.

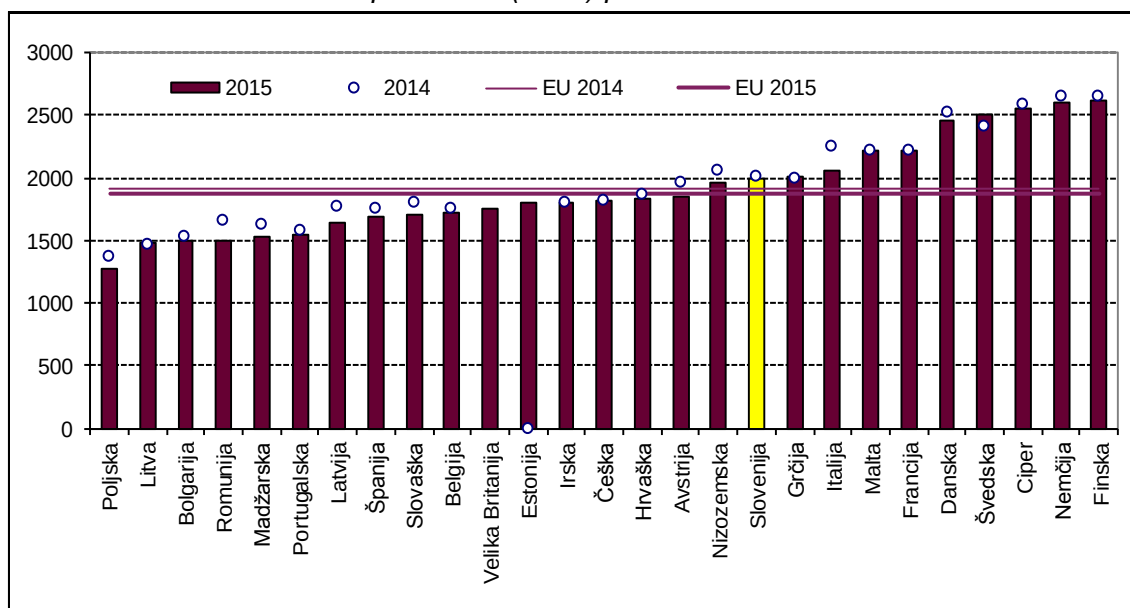
Slika 40: Odkupne cene piščancev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen piščancev s povprečjem EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Slovenija se je v letu 2009 glede na raven cen piščancev premaknila iz sredine v zgornjo tretjino držav EU, v letu 2014 pa se je pomaknila nazaj v sredino in je enako mesto ohranila v letu 2015. Tako je tudi v letu 2015 imelo višjo tržno ceno celih piščancev devet članic EU.

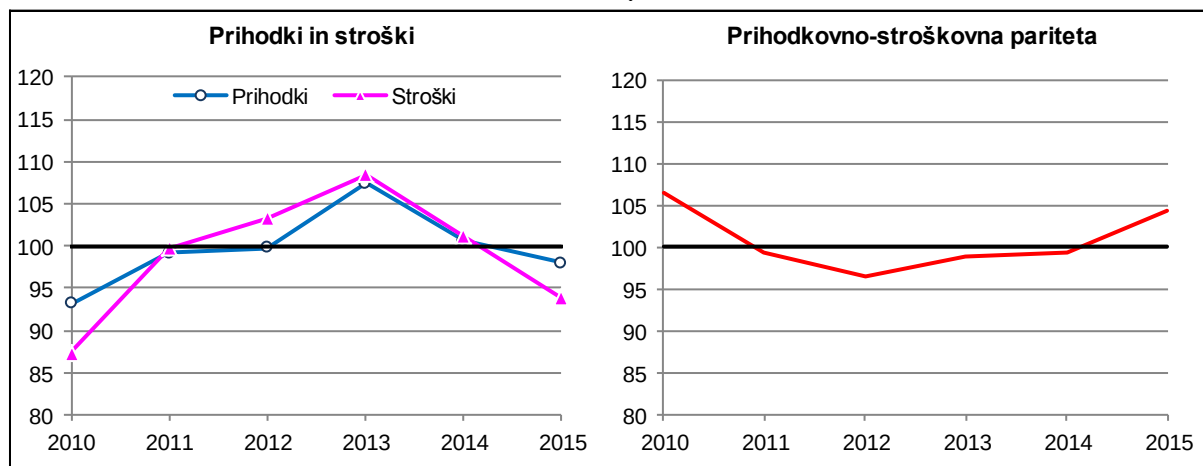
Slika 41: Tržne cene piščancev (65 %) po državah EU v letih 2014 in 2015

Vir: Evropska komisija

Zaradi industrijskega tipa proizvodnje in velikega deleža, ki ga v strukturi stroškov predstavlja krma, spremembe odkupnih cen perutnine praviloma sledijo spremembam cen krme. V povprečju leta 2015 so bili stroški krme za piščance po ocenah na podlagi modelnih kalkulacij za pitane piščance okoli 8 % nižji kot v letu 2014, medtem ko so bili skupni stroški pitanja nižji za dobrih 7 %. Za slabih 8 % je bil nižji tudi strošek enodnevnih piščancev za pitanje, za dober odstotek je bil višji strošek amortizacije, drugi stroški pa so ostali blizu ravni stroškov v letu 2014.

Slika 42: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju piščancev (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Vrednost proizvodnje se je leta 2015 v primerjavi z letom prej zmanjšala le za slabe 3 %, kar je izboljšalo prihodkovno-stroškovno razmerje in ga dvignilo nad raven povprečja obdobja 2010–2014.

3.3.1 Prirast perutnine in prireja mesa (000 t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Prirast perutnine (živa masa)	78,8	73,4	76,4	68,8	82,6	83,2	85,3	86,4	82,2	83,7	80,8	84,0	82,5	98,2
Domača prireja mesa (klavna masa)	56,8	52,9	55,0	50,1	59,8	60,9	62,5	63,6	60,9	62,2	59,7	61,8	61,3	99,2
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	56,8	52,9	55,0	49,6	59,5	59,9	61,4	62,2	59,2	60,3	58,2	60,5	59,4	98,2
Zakol v klavnicah (klavna masa)	56,0	52,0	53,4	48,1	58,9	58,7	59,5	61,4	58,3	58,7	57,1	59,8	58,8	98,3
– delež od vsega pridobljenega mesa (%)	98,7	98,3	97,1	97,1	99,0	98,0	97,0	98,8	98,5	97,3	98,1	98,8	98,9	100,1
Zakol izven klavnic	0,8	0,9	1,6	1,5	0,6	1,2	1,9	0,8	0,9	1,6	1,1	0,7	0,6	91,1

* začasni podatki

Vir: SURS

3.3.2 Bilanca proizvodnje in porabe mesa perutnine (t, klavna masa)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Domača prireja mesa	56.891	53.048	55.440	50.087	59.845	60.872	62.546	63.721	60.977	62.338	59.832	61.961	61.409	99,1
Uvoz živih živali (v klavni masi)	22	24	11	258	350	307	179	613	194	189	499	1.078	747	69,4
Izvoz živih živali (v klavni masi)	113	172	451	745	694	1.279	1.325	2.135	1.970	2.227	2.131	2.539	2.756	108,6
Vse pridobljeno meso	56.800	52.900	55.000	49.600	59.500	59.900	61.400	62.200	59.200	60.300	58.200	60.500	59.400	98,2
Začetne zaloge mesa in izdelkov	1.956	1.516	1.046	1.673	589	1.703	1.586	1.948	1.291	1.401	1.034	1.369	1.401	102,3
Uvoz mesa in izdelkov	4.213	5.633	8.312	9.716	10.328	11.795	12.908	15.446	16.858	18.920	18.823	19.776	22.362	113,1
I. stopnja predelave (meso)	3.636	4.868	7.716	9.055	9.534	10.693	11.572	14.014	15.234	17.212	17.011	17.698	20.030	113,2
II. stopnja predelave (izdelki)	576	765	596	662	794	1.102	1.336	1.432	1.624	1.708	1.811	2.078	2.331	112,2
Izvoz mesa in izdelkov	11.747	12.922	13.341	14.116	16.100	17.903	16.636	21.503	22.142	22.542	25.703	24.603	22.466	91,3
I. stopnja predelave (meso)	8.662	9.496	9.194	9.891	13.056	14.851	13.824	18.100	18.484	19.043	21.907	20.854	17.813	85,4
II. stopnja predelave (izdelki)	3.085	3.426	4.147	4.226	3.045	3.052	2.813	3.402	3.658	3.499	3.796	3.749	4.654	124,1
Končne zaloge mesa in izdelkov	1.516	1.046	1.673	589	1.703	1.586	1.948	1.291	1.401	1.034	1.369	1.401	1.125	80,3
Domača poraba	49.706	46.081	49.344	46.284	52.613	53.908	57.309	56.800	53.806	57.045	50.985	55.641	59.571	107,1
Poraba na prebivalca (kg)	24,9	23,1	24,7	23,0	26,1	26,7	28,1	27,7	26,2	27,7	24,8	27,0	28,9	107,0
Stopnja samooskrbe (%)	114,5	115,1	112,4	108,2	113,7	112,9	109,1	112,2	113,3	109,3	117,4	111,4	103,1	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)	19,3	19,2	19,8	19,0	19,9	19,9	20,3	20,5	20,7	21,2	21,3	22,0	:	
Stopnja samooskrbe (%)	102,3	103,1	101,2	101,3	99,8	100,3	100,7	103,1	103,9	103,9	104,2	104,2	:	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.3.3 Zakol perutnine v klavnicah

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
ŠTEVILO (tisoč)														
PERUTNINA, skupaj	29.616	27.492	27.777	26.626	33.356	33.893	33.188	32.678	31.843	32.041	32.316	33.594	33.322	99,2
Pitani piščanci	28.367	26.247	26.645	25.683	32.492	33.086	32.400	31.887	31.016	31.377	31.579	32.949	32.662	99,1
Odrasle kokoši	368	486	366	397	298	290	327	320	333	260	348	265	243	91,7
Purani	876	751	745	546	567	516	460	472	495	404	388	380	417	109,7
Druga perutnina	5	8	21	0	0	0	:	:	:	:	:	:	:	
MASA TRUPOV (t)														
PERUTNINA, skupaj	56.046	51.999	53.417	48.137	58.910	58.692	59.543	61.431	58.284	58.661	57.088	59.798	58.761	98,3
Pitani piščanci	44.213	41.398	42.978	41.396	51.185	51.073	52.183	53.478	51.816	53.224	51.794	54.933	53.618	97,6
Odrasle kokoši	890	1.007	1.133	1.259	1.060	970	1.130	1.147	1.087	731	985	706	637	90,2
Purani	10.922	9.557	9.215	5.482	6.664	6.648	6.231	6.806	5.382	4.706	4.310	4.160	4.506	108,3
Druga perutnina	22	37	91	1	1	0	:	:	:	:	:	:	:	
POVPREČNA MASA (kg)														
PERUTNINA, skupaj	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,7	1,8	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	99,1
Pitani piščanci	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6	1,7	1,6	98,3
Odrasle kokoši	2,4	2,1	3,1	3,2	3,6	3,3	3,5	3,6	3,3	2,8	2,8	2,7	2,6	98,4
Purani	12,5	12,7	12,4	10,1	11,8	12,9	13,5	14,4	10,9	11,7	11,1	11,0	10,8	98,8
Druga perutnina	4,1	4,7	4,4	42,9	37,8	35,0	:	:	:	:	:	:	:	

Vir: SURS

3.3.4 Cene perutnine

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
PERUTNINA ZA ZAKOL (EUR/t žive mase)														
Pitani piščanci	829,6	880,6	821,3	824,3	905,1	1.083,0	1.025,9	1.024,0	1.089,2	1.096,5	1.180,9	1.105,8	1.076,5	97,3
PERUTNINA ZA NADALJNJO REJO (EUR/000)														
Enodnevni piščanci (vsi)	450,9	443,9	432,9	424,7	477,6	539,1	527,4	494,1	500,7	512,3	504,0	498,0	499,0	100,2
Enodnevni piščanci za pitanje	445,5	438,9	429,0	421,5	475,1	537,9	525,9	492,3	499,0	511,0	501,3	494,9	496,1	100,2
Enodnevni piščanci za nesnice	623,8	613,3	571,2	576,3	582,9	595,8	614,4	609,3	599,2	597,4	683,6	675,5	639,8	94,7
Jarčke (EUR/kg)	2.845,4	2.499,0	2.109,9	2.462,4	2.397,9	2.746,0	2.649,6	2.607,5	3.053,4	3.111,8	3.292,3	3.282,2	3.321,8	101,2
CENE PIŠČANCEV NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (EUR/t klavne mase; 65 % piščanci)														
Slovenija	1.929,9	1.898,1	1.787,0	1.715,8	1.837,9	1.961,4	1.877,3	1.925,6	2.003,2	2.023,4	2.080,1	2.004,4	1.990,6	99,3
EU	1.444,1	1.478,3	1.492,5	1.513,0	1.757,9	1.803,0	1.696,7	1.701,0	1.870,4	1.919,3	1.949,4	1.910,5	1.869,9	97,9

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

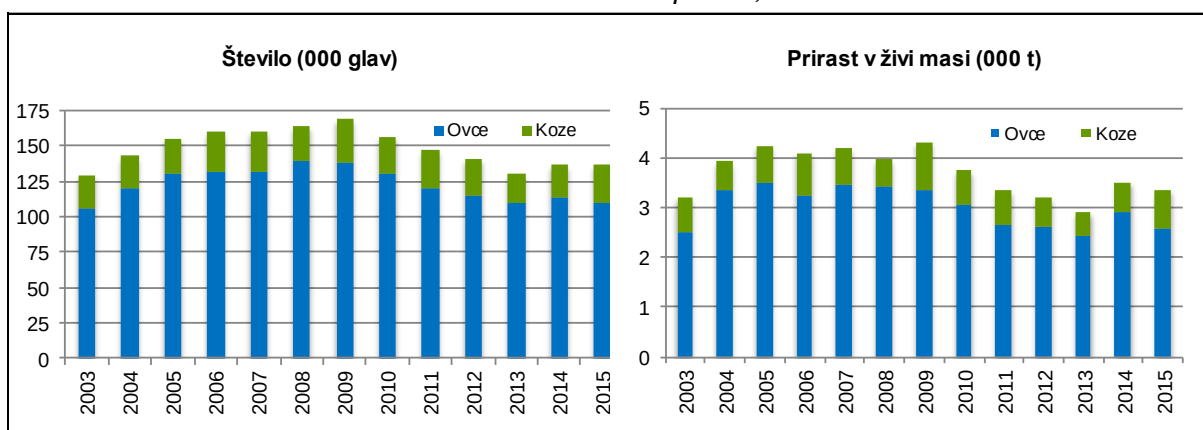
3.4 Ovčje in kozje meso

Prireja mesa drobnice k bruto kmetijski proizvodnji prispeva približno pol odstotka vrednosti, k vrednosti živilnorske proizvodnje pa dober odstotek.

Po podatkih raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev 2013 se število gospodarstev z drobnico ni veliko spremenilo. Gospodarstev z ovčami je v primerjavi z letom 2010 več za odstotek, s kozami pa manj za slabih 5 %. Prav tako ni velikih sprememb med zadnjima popisoma v številu živali. Ovc je glede na leto 2010 manj za 5 %, koz pa za odstotek. Pri ovcah se je povprečno število živali na gospodarstvo v obdobju 2010–2013 zmanjšalo, in sicer z 22,3 na 20,9 živali, pri kozah pa povečalo z 8,3 na 8,6 živali na gospodarstvo. Novejši popisni podatki o staležu drobnice in številu gospodarstev bodo znani v naslednjem letu.

Statistični podatki kažejo, da se je po hitri rasti obsega reje do leta 2009 trend obrnil navzdol in se z letom 2014 tudi prekinil, ko je bilo s 136 tisoč živali za slabih 5 % več drobnice kot leta 2013. Število drobnice je ostalo na tem nivoju tudi v letu 2015. Od tega je bilo 109,4 tisoč ovac, kar je za slabe 4 % manj kot leta 2014 (113,6 tisoč ovac), hkrati pa se je število koz glede na leto prej povečalo za dobro petino in je bilo ob koncu leta 2015 27 tisoč živali.

Slika 43: Število drobnice in prirast; 2003–2015

Vir: SURS

Prirast drobnice v živi masi se je v primerjavi z letom 2014 zmanjšal za dobre 4 % na 3,4 tisoč ton, kar je rahlo nad ravni povprečja zadnjih petih let. K zmanjšanju prirasta drobnice je prispeval padec prirasta ovac (–12 %), kajti prirast koz se je v istem obdobju povečal za 31 %.

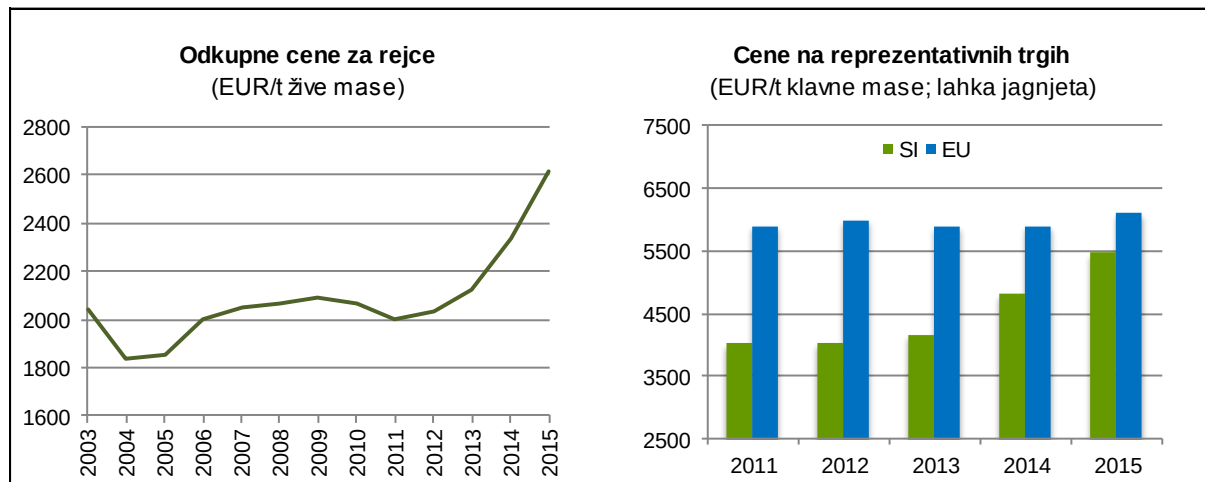
Domača prireja mesa drobnice se je z 1,62 tisoč ton, kolikor je znašala v letu 2014, povečala na 1,67 tisoč ton. Pri tem se povečal zakol drobnice v klavnicah (+4 %), in sicer na raven, kakršna je bila vse do leta 2012. Kljub temu se še vedno največ mesa drobnice pridobi iz zakola izven klavnic, krepko prek 90 % (povprečje obdobja 2010–2014 znaša okoli 94 %).

Vzporedno z domačo prirejo mesa se je že drugo leto zapored povečala tudi domača poraba (+5 %). Z dobrih 1,9 tisoč ton oziroma 0,9 kg na prebivalca tudi v letu 2015 ne dosega polovice povprečja EU, kljub temu da se je ta v zadnjem desetletju počasi zmanjševala.

Obseg zunanje trgovine z mesom drobnice je v primerjavi z drugimi živalskimi proizvodi skromen. Po padcu zunanjetrgovinskega obsega v letu 2011 se je obseg zunanje trgovine z leti povečeval. Tako smo v letu 2014 prvič beležili obseg, ki je bil večji od 250 ton, v letu 2015 pa je zunanjetrgovinski obseg presegel 300 ton. Izrazito povečanje obsega zunanje trgovine je predvsem posledica precejšnjega povečanja uvoza mesa in izdelkov drobnice, ki v obsegu zunanje trgovine z mesom drobnice tudi prevladuje. V letu 2015 je tako uvoz mesa in izdelkov znašal 296 ton, kar je 54 ton več kot leta 2014 in precej več kot v letu 2013, ko je bilo uvoženih 88 ton. Stopnja samooskrbe z mesom drobnice se je že tretje leto zapored znižala in je v primerjavi z letom prej nižja za 2 odstotni točki (87 %), v primerjavi z letom 2012 pa je nižja za kar 13 odstotnih točk.

Trend zviševanja odkupnih cen jagnjet se je nadaljeval tudi v letu 2015. Po statističnih podatkih so se odkupne cene jagnjet (žive živali) v povprečju zvišale za 12 %, medtem ko podatki o tržnih cenah jagnjet na reprezentativnem trgu (v klavni masi), ki so neposredno primerljive s cenami lahkih jagnjet v drugih članicah EU, kažejo na 13-odstotno zvišanje cen.

Slika 44: Odkupne cene jagnjet za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen lahkih jagnjet s povprečjem EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

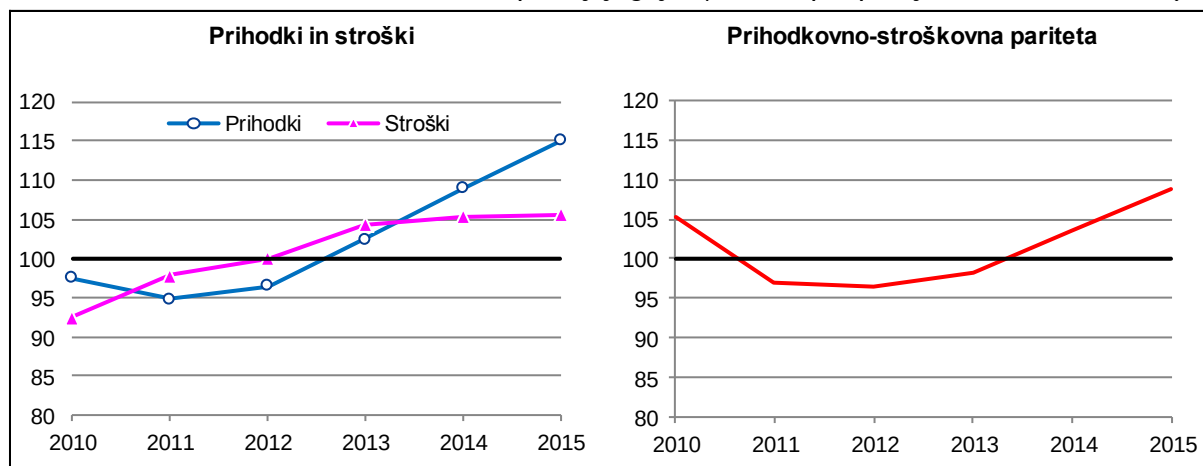
Cene drobnice se v Sloveniji oblikujejo precej lokalno in na njihovo gibanje razmere na evropskem trgu nimajo bistvenega vpliva. Cene so se daljše obdobje v primerjavi z evropskimi gibale različno intenzivno in tudi v različnih smereh, v zadnjih petih letih pa so se le poviševale. Povprečne cene lahkih jagnjet v EU, za katere so reprezentativni predvsem trgi sredozemskih držav, držav vzhodne Evrope in Balkana, so se v letu 2015 povišale za dobre 3 %. Kljub temu, da povišanje ni bilo tako izrazito kot v Sloveniji, so bile od slovenskih višje za slabih 12 % (še v letu 2014 22 %, leta 2013 pa za 41 %). Po nekaj zaporednih letih, ko je bila cena lahkih jagnjet v Sloveniji najnižja med članicami EU, se je Slovenija v letu 2014 glede na celotno območje EU s povprečno ceno pomaknila bližje sredini, v letu 2015 pa je bila v zgornji tretjini. Od držav, kjer se tržijo lahka jagnjeta, so od Slovenije imele nižjo ceno Portugalska, Slovaška in Grčija.

Rejci drobnice so bili v preteklosti deležni proizvodno vezanih podpor, ki so bila z uveljavitvijo reforme skupne kmetijske politike (SKP) v letu 2007 in spremembami v okviru vmesnega pregleda SKP v letu 2010 ukinjena ali pa v obliki zgodovinskih dodatkov vključena v enotno plačilo. Prek kmetijskih zemljišč lahko rejci v programskem obdobju 2014–2020 podobno kot v preteklem programskem obdobju pridobijo druga plačila iz sheme neposrednih plačil.

Rejci drobnice so od leta 2007 dalje upravičeni tudi do regresa za zavarovanje živali za primer bolezni, ki se je v letu 2015 znižal s 30 na 20 % zavarovalne premije. Rejci drobnice lahko uveljavljajo tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od sredine leta 2009 dalje znaša 70 %.

Tako glede na leto prej kot tudi glede na povprečje obdobja 2010–2014 je bilo leto 2015 za rejo drobnice ugodno. Prihodkovno-stroškovno razmerje je bilo boljše predvsem zaradi višje vrednosti prireje (večja za 5 %) in skupnih stroškov prireje, ki so ostali na ravni stroškov v letu 2014.

Slika 45: Osnovni ekonomski kazalci pri reji jagnjet (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

V letu 2015 so bili tudi stroški blaga in storitev podobni kot leta 2014. Med njimi sicer izstopa povečanje vrednosti plemenskih živali (+12 %), medtem ko se je strošek krme, ki predstavlja polovico vseh stroškov, zmanjšal za 2 %.

3.4.1 Število drobnice

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
DROBNICA skupaj	128.952	142.296	154.832	159.326	159.408	163.186	168.004	155.985	146.621	140.503	130.019	135.931	136.365	100,3
Plemenske ovce in koze	89.107	100.439	107.488	109.335	109.803	111.825	117.127	110.287	100.610	94.099	88.093	93.150	93.649	100,5
– mlečna plemenska drobnica	9.141	9.260	8.154	8.259	8.950	9.934	12.015	9.636	9.599	9.119	8.212	9.566	9.813	102,6
– druga plemenska drobnica	79.967	91.178	99.335	101.076	100.853	101.891	105.112	100.651	91.011	84.980	79.881	83.584	83.836	100,3
Jagnjeta, kozlički, mlade ovce in koze	32.828	34.452	39.428	41.122	40.826	42.245	40.765	36.944	37.303	37.659	34.305	35.187	34.797	98,9
Jalove ovce in koze	1.000	1.021	989	1.316	1.115	2.330	2.378	2.078	1.825	2.296	2.070	1.503	1.809	120,4
Ovni in kozli	6.017	6.384	6.926	7.553	7.664	6.786	7.734	6.676	6.883	6.452	5.551	6.091	6.110	100,3
OVCE skupaj	105.660	119.264	129.352	131.528	131.180	138.958	138.108	129.788	119.976	114.152	108.779	113.648	109.406	96,3
Plemenske ovce	72.118	84.357	89.667	89.120	90.800	94.988	95.245	90.851	81.525	77.288	73.424	77.970	75.204	96,5
– mlečne ovce	4.096	4.522	3.466	4.066	3.989	4.930	5.283	4.378	5.021	4.763	4.035	4.641	3.927	84,6
– druge ovce	68.022	79.835	86.201	85.054	86.811	90.058	89.962	86.473	76.504	72.525	69.389	73.329	71.277	97,2
Jagnjeta in mlade ovce	28.670	29.592	34.138	36.220	34.185	37.264	35.514	32.535	32.380	30.901	29.806	30.239	28.745	95,1
Jalove ovce	669	664	648	698	718	1.722	1.734	1.482	1.233	1.495	1.536	953	1.141	119,7
Ovni	4.203	4.651	4.898	5.490	5.477	4.984	5.615	4.920	4.838	4.470	4.013	4.486	4.316	96,2
KOZE skupaj	23.292	23.032	25.480	27.798	28.228	24.228	29.896	26.197	26.645	26.351	21.240	22.283	26.959	121,0
Plemenske koze	16.989	16.082	17.821	20.215	19.003	16.837	21.882	19.436	19.085	16.811	14.669	15.180	18.445	121,5
– mlečne koze	5.045	4.738	4.688	4.193	4.961	5.004	6.732	5.258	4.578	4.356	4.177	4.925	5.886	119,5
– druge koze	11.945	11.343	13.134	16.022	14.042	11.833	15.150	14.178	14.507	12.455	10.492	10.255	12.559	122,5
Kozlički in mlade koze	4.158	4.860	5.290	4.902	6.641	4.981	5.251	4.409	4.923	6.758	4.499	4.948	6.052	122,3
Jalove koze	331	357	341	618	397	608	644	596	592	801	534	550	668	121,5
Kozli	1.814	1.733	2.028	2.063	2.187	1.802	2.119	1.756	2.045	1.982	1.538	1.605	1.794	111,8

Vir: SURS

3.4.2 Prirast drobnice in prireja mesa (000 t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
DROBNICA skupaj														
Prirast drobnice (živa masa)	3,20	3,92	4,24	4,10	4,18	3,96	4,31	3,74	3,33	3,21	2,90	3,51	3,36	95,7
Domača prireja mesa (klavna masa)	1,80	1,69	1,95	2,02	2,09	1,94	1,99	2,03	1,89	1,76	1,61	1,62	1,67	102,9
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	1,80	1,69	1,95	2,00	2,08	1,93	1,98	2,03	1,89	1,75	1,60	1,62	1,66	102,5
Zakol v klavnicah (klavna masa)	0,12	0,12	0,11	0,12	0,13	0,13	0,12	0,12	0,12	0,12	0,09	0,11	0,12	103,9
– delež od vsega pridobljenega mesa (%)	6,9	7,2	5,6	5,9	6,5	6,5	6,0	5,7	6,3	6,6	5,8	7,1	7,2	101,4
OVCE														
Prirast ovc (živa masa)	2,50	3,34	3,50	3,24	3,47	3,41	3,35	3,06	2,65	2,62	2,42	2,91	2,57	88,5
Domača prireja mesa (klavna masa)	1,40	1,38	1,62	1,65	1,71	1,61	1,67	1,64	1,54	1,41	1,31	1,33	1,36	102,1
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	1,40	1,38	1,62	1,63	1,69	1,60	1,66	1,63	1,54	1,41	1,31	1,34	1,36	101,5
KOZE														
Prirast koz (živa masa)	0,70	0,58	0,74	0,86	0,71	0,55	0,96	0,68	0,68	0,59	0,48	0,60	0,78	131,0
Domača prireja mesa (klavna masa)	0,40	0,31	0,33	0,37	0,39	0,33	0,32	0,40	0,35	0,35	0,30	0,29	0,31	106,6
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	0,40	0,31	0,33	0,37	0,39	0,33	0,32	0,40	0,35	0,35	0,29	0,29	0,31	107,0

* začasni podatki

Vir: SURS

3.4.3 Bilanca proizvodnje in porabe mesa drobnice (t, klavna masa)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Domača prireja mesa	1.801	1.689	1.950	2.016	2.098	1.939	1.981	2.053	1.890	1.762	1.608	1.622	1.666	102,8
Uvoz živih živali (v klavni masi)	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	6	0	
Izvoz živih živali (v klavni masi)	1	0	0	12	20	11	3	29	2	10	4	4	2	70,1
Vse pridobljeno meso	1.800	1.689	1.950	2.004	2.078	1.928	1.978	2.027	1.888	1.752	1.604	1.624	1.664	102,5
Začetne zaloge mesa in izdelkov	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	70,5
Uvoz mesa in izdelkov	0	2	8	28	57	53	61	49	31	40	88	240	296,1	123,3
Izvoz mesa in izdelkov	0	1	4	8	18	13	6	3	8	13	7	8	9	109,9
Končne zaloge mesa in izdelkov	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	
Domača poraba	1.800	1.690	1.955	2.024	2.117	1.968	2.034	2.073	1.911	1.778	1.686	1.856	1.952	105,1
Poraba na prebivalca (kg)	0,9	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	105,1
Stopnja samooskrbe (%)	100,1	99,9	99,7	99,6	99,1	98,6	97,4	99,0	98,9	99,0	95,4	87,4	85,4	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,3	2,2	2,0	2,0	1,9	1,8	1,8	:	
Stopnja samooskrbe (%)	81,7	82,5	81,7	81,0	80,8	79,6	79,0	81,3	83,9	86,9	87,6	88,3	:	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.4.4 Cene drobnice za zakol

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
EUR/t žive mase														
Jagnjeta (vsa)	2.040,4	1.833,7	1.853,4	1.998,2	2.050,1	2.069,4	2.088,1	2.063,3	1.997,7	2.033,7	2.127,4	2.332,9	2.612,7	112,0
Sesna jagnjeta	2.048,5	1.822,9	1.858,3	2.046,3	2.085,8	1.982,2	1.988,8	2.043,2	1.983,0	2.142,9	2.209,2	2.320,0	2.656,1	114,5
Pitana jagnjeta	2.037,8	1.836,1	1.852,1	1.973,7	2.027,9	2.098,4	2.122,9	2.071,3	2.005,0	1.994,4	2.085,8	2.335,3	2.610,7	111,8
Ovce	1.072,8	1.084,0	1.207,3	1.514,1	938,9	866,2	877,9	779,7	753,4	792,0	720,5	822,1	1.139,1	138,6
CENE LAHKIH JAGNJET NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (EUR/t klavne mase)														
Slovenija	3.920,6	3.431,8	3.840,5	3.954,3	4.137,0	4.216,5	4.146,5	4.073,7	4.027,5	4.040,2	4.173,2	4.817,5	5.467,7	113,5
EU	5.894,5	5.643,6	6.187,3	5.946,2	5.863,1	6.073,3	6.376,9	5.843,0	5.905,2	5.998,8	5.887,2	5.894,9	6.098,5	103,5

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

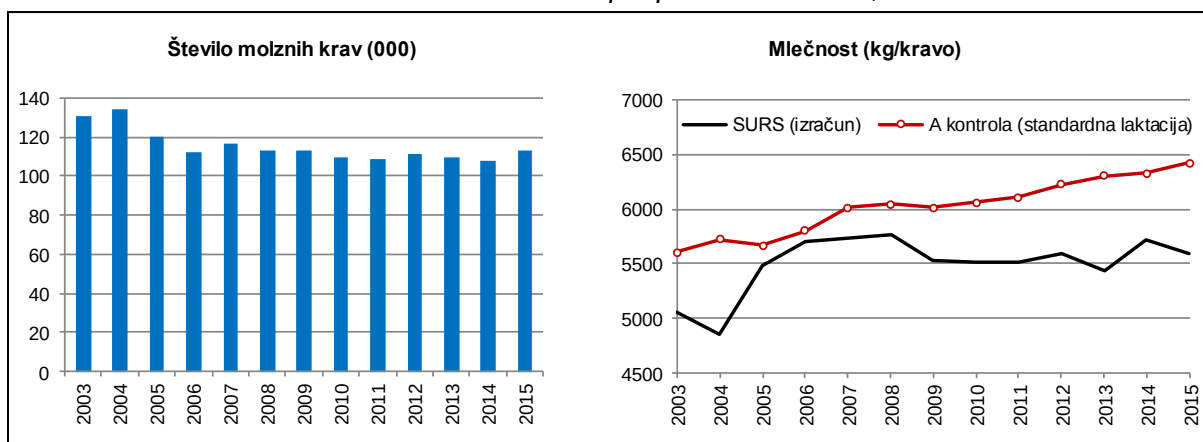
3.5 Mleko

Proizvodnja kravjega mleka še naprej ostaja najpomembnejša usmeritev slovenskega kmetijstva. K skupni vrednosti kmetijske proizvodnje v zadnjih letih prispeva okoli 15 % (leta 2015 14 %), k vrednosti živinoreje pa 33 % (podobno tudi v letu 2015).

Kot kažejo zadnji razpoložljivi podatki statističnih raziskav, so bile pri mlečni proizvodnji strukturne spremembe v zadnjem desetletju, še zlasti pa po letu 2007, najintenzivnejše med vsemi živinorejskimi usmeritvami. Tako se je med letoma 2007 in 2010 število kmetijskih gospodarstev, ki redijo molzne krave, zmanjšalo za več kot 40 %, od leta 2010 do leta 2013 pa se je po podatkih strukturnega raziskovanja to število zmanjšalo še za dodatno desetino. V letu 2010 se je s proizvodnjo kravjega mleka ukvarjalo 15 % vseh kmetijskih gospodarstev (leta 2000 še 33 %), v letu 2013 pa le še 13 %. Število molznih krav se je od leta 2007 do leta 2010 zmanjšalo za 13 %, do leta 2013 pa še za nadaljnje 4 %. Povprečno število molznic na gospodarstvo se je v obdobju let 2007–2010 povečalo za polovico (glede na leto 2000 pa se je podvojilo) in je v letu 2010 znašalo 9,9 glave, po podatkih raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev 2013 pa je povprečje 10,6 molznic na gospodarstvo, kar kaže na nadaljevanje trenda povečevanja in specializacije rej.

Podatki rednih letnih statističnih raziskav o številu živali kažejo, da se je število molznih krav v letu 2015, po zmanjšanju leta 2014, ko je bilo s 108 tisoč glavami najmanj molznic v zadnjih desetih letih, povečalo in je bilo ob koncu leta za slabih 5 % večje kot leto prej (113 tisoč). Statistični podatki tudi kažejo na zmanjšanje povprečne mlečnosti (–2 %) v primerjavi z letom prej, vzporedno z njimi pa se je po podatkih Centralne podatkovne zbirke – CPZ GOVEDO (KIS) povprečna mlečnost v standardni laktaciji v letu 2015 povečala za približno odstotek in pol ter znaša 6.424 kg/kravo molznico, povprečna mlečnost na kravo molznico v celotni laktaciji pa se je povečala za slaba 2 % na 7.350 kg (leta 2014 7.210 kg).

Slika 46: Število molznih krav in povprečna mlečnost; 2003–2015

Vir: SURS, KIS (CPZ govedo)

Po podatkih statistike se je skupna količina namolzenega mleka že drugo leto zapored povečala, tako je bilo po začasnih podatkih namolzeno več kot 630 tisoč ton mleka, kar je dobra 2 % več kot leta 2014. Ob tem so mlekarne odkupile za 4 % več mleka kot leto prej (554 tisoč ton), kar predstavlja skoraj 88 % celotne količine namolzenega mleka. Domače mlekarne so odkupile za 2 % več mleka, tuje pa kar za slabih 8 %.

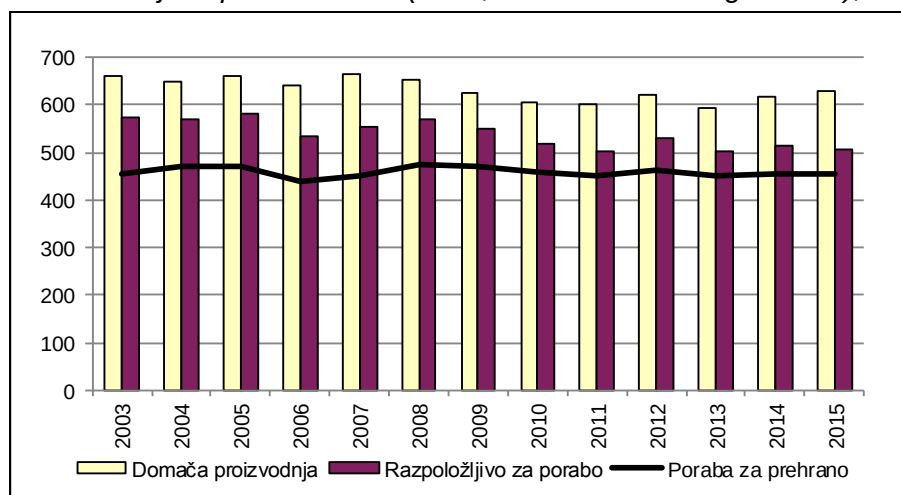
Povprečna vsebnost maščob v odkupljenem mleku se je v letu 2015 znižala, vsebnost beljakovin pa je ostala na enaki ravni kot leto prej. Z letom 2015 ločeni podatki o kakovosti mleka za ekstra in prvi kakovostni razred niso več na voljo. Agencija za kmetijske trge v mesečnih tržnih poročilih za mleko poleg skupne količine odkupljenega mleka navaja tudi skupne količine odkupljenega mleka z več kot 100.000 mikroorganizmi/ml (združeni kakovostni razredi 2, 3 in 4), razlika pa predstavlja skupno količino mleka ekstra in prvega kakovostnega razreda.

Po znanih podatkih do leta 2015 je v zadnjem desetletju opazen trend zmanjševanja deleža mleka v ekstra kakovostnem razredu in povečevanje deleža v prvem kakovostnem razredu. Prav tako pa se je povečeval delež mleka, ki po kakovosti ne sodi v ekstra in prvi bakteriološki razred. Tega je bilo v letu 2014 že za okoli 12 % (pred tem je desetletno povprečje znašalo dobre 4 %). V letu 2015 se je delež mleka, ki ne sodi v ekstra in prvi kakovostni razred, zmanjšal in je znašal slabih 8 %.

Že dobro desetletje del mleka odkupijo neposredno tuje mlekarne (večinoma italijanske, v zadnjih letih pa manjšo količino tudi hrvaške). Ta prodaja je od začetka leta 2005 do sredine leta 2007 hitro naraščala, se nato ustalila na ravni blizu 160 tisoč ton odkupljenega mleka, v letih od 2012 do 2015 pa se je ponovno povečala. V letu 2015 je presegla 200 tisoč ton (214,3 tisoč ton). Delež odkupljenega mleka za tuje mlekarne je tako v letu 2015 zajemal malo manj kot 39 % celotnega odkupa, kar je za 3 % več kot leto prej.

Proizvodnja mleka v Sloveniji vseskozi presega domačo porabo. Po začasnih statističnih podatkih je poraba mleka v letu 2015 v primerjavi z letom prej za okoli 2 % nižja in je v ekvivalentu surovega mleka znašala 505 tisoč ton (leta 2014 513 tisoč ton). Poraba se je zmanjšala predvsem na račun manjše porabe mleka za krmo, medtem ko je poraba za prehrano ostala na ravni leta 2014 (453 tisoč ton). V letu 2015 je tako poraba mleka na prebivalca ostala enaka in je s slabimi 220 kg za odstotek manjša od povprečne porabe v obdobju 2010–2014 (221 kg).

Slika 47: Proizvodnja in poraba mleka (000 t; ekvivalent surovega mleka); 2003–2015

Vir: SURS/KIS

Stopnja samooskrbe se je v primerjavi z letom 2014 povišala za slabih 5 odstotnih točk na 125 % in bila za dobrih 6 odstotnih točk nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja ter najvišja doslej.

V zadnjih nekaj letih obseg zunanje trgovine z mlekom nekoliko niha. Obseg zunanje trgovine z mlekom se je v letu 2015 po dveh zaporednih znižanjih povečal in znašal 587 tisoč ton (v ekvivalentu surovega mleka), kar je za skoraj 12 % več kot leta 2014. Tako izvoz kot tudi uvoz mleka in mlečnih izdelkov skupaj sta se v letu 2015 povečala (+13 % oziroma +10 %).

Presežek izvoza nad uvozom se je v primerjavi z letom 2014 povečal za skoraj petino in je tako znašal slabih 123 tisoč ton. V strukturi skupnega izvoza že več let prevladuje izvoz surovega mleka, ki je v letu 2015, podobno kot leta 2013, znašal 60 % (leta 2014 63 %). V strukturi skupnega uvoza prevladuje delež uvoza mlečnih izdelkov, ki se je v letu 2015 rahlo zmanjšal na 92 % (leta 2014 93 %), povečal pa se je delež uvoza mleka za predelavo. V zadnjih dveh letih sta količina uvoženih mlečnih izdelkov (v ekvivalentu surovega mleka) ter količina izvoženega surovega mleka podobni, v letu 2015 obe okoli 214 tisoč ton.

Preglednica 23: Uvoz in izvoz mleka in mlečnih izdelkov (000 t); 2011–2015

	Uvoz					Izvoz				
	2011	2012	2013	2014	2015*	2011	2012	2013	2014	2015*
Mleko skupaj (ekvivalent surovega mleka)	217,9	223,1	220,7	211,4	232,2	313,3	326,4	313,5	313,9	354,9
- od tega surovo mleko	37,5	34,7	27,8	13,8	17,8	161,0	178,7	188,1	199,3	214,3
Mlečni izdelki										
Sveže konzumno mleko**	82,4	85,6	72,7	54,7	49,8	90,7	95,6	83,8	72,4	89,9
Fermentirani izdelki	15,5	16,1	14,9	14,4	13,9	9,9	10,7	12,0	8,3	7,0
Smetana	1,8	1,2	1,7	1,7	2,3	2,3	1,9	1,3	1,0	1,0
Sir in skuta	14,8	15,1	17,0	17,6	21,5	4,0	3,0	3,6	3,6	5,3
Maslo	0,9	1,2	1,4	1,7	2,1	0,6	0,4	0,1	0,2	0,1

* začasni podatki

** skupaj z uvozom mleka za predelavo

Vir: SURS, preračuni KIS

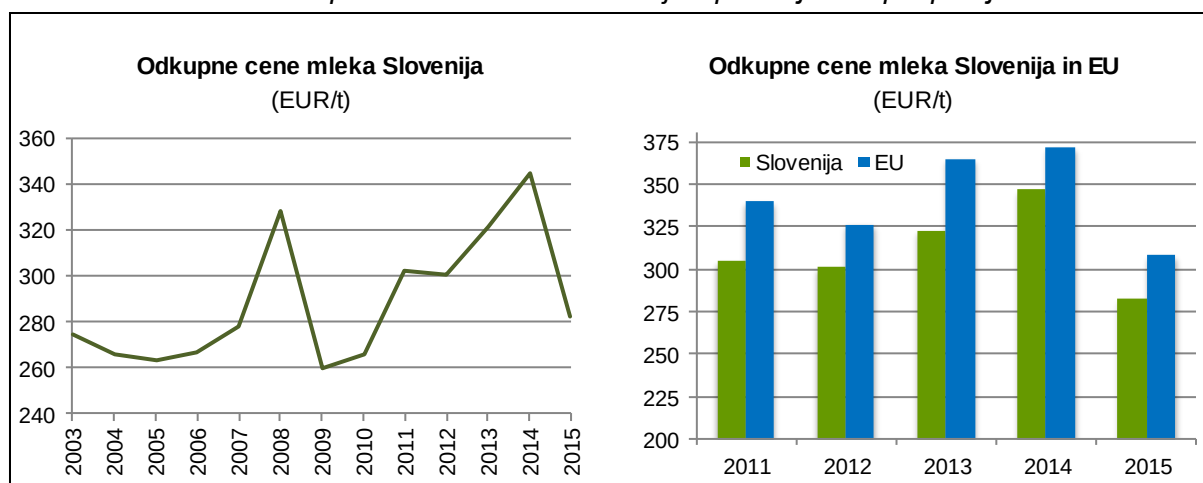
Med mlečnimi izdelki se je v letu 2015 glede na leto prej največ povečal izvoz sirov in skute (+45 %), sledil pa mu je izvoz svežega in trajnega mleka, ki se je povečal za 24 %. Izvoz svežega in trajnega mleka predstavlja v skupnem izvozu daleč največji delež in se v zadnjih letih giblje okoli 85 %. Za 4 % se je povečal tudi izvoz smetane, zmanjšala pa sta se izvoz fermentiranih izdelkov (–16 %) ter masla, ki se je skoraj prepolovil.

Glede na leto 2014 so se povečali uvoz smetane (+34 %), sirov in skute (+22 %) ter masla (+21 %), manjši pa je bil uvoz ostalih skupin mlečnih izdelkov. Glede na leto prej se je uvoz mleka za predelavo povečal za 28 %, a je bil skupni uvoz svežega mleka zaradi manjšega uvoza svežega in trajnega mleka (–21 %) manjši za 9 %. Uvoz fermentiranih izdelkov se je v letu 2015 zmanjšal za dobre 3 %.

Tudi za spremembe odkupnih cen mleka za rejce velja, da te večinoma sledijo spremembam na evropskem trgu. Po močnih nihanjih odkupnih cen mleka v obdobju 2007–2011 je na evropski ravni in v Sloveniji v letih 2013 in 2014 prišlo do precejšnega zvišanja cen. Temu je v letu 2015 sledil padec cen, povprečna cena na evropskem trgu je bila v tem letu kar za 17 % nižja kot v letu 2014.

Po statističnih podatkih so se za 18 % odkupne cene glede na leto 2014 znižale tudi slovenskim proizvajalcem mleka. Na nam najbolj zanimivem italijanskem trgu se je cena mleka v povprečju znižala za slabih 13 %, a je bila še vedno v povprečju za 22 % višja kot v Sloveniji, kar pa je enako povprečju petletnega obdobja 2010–2014.

Slika 48: Odkupne cene mleka v Sloveniji in primerjava s povprečjem EU

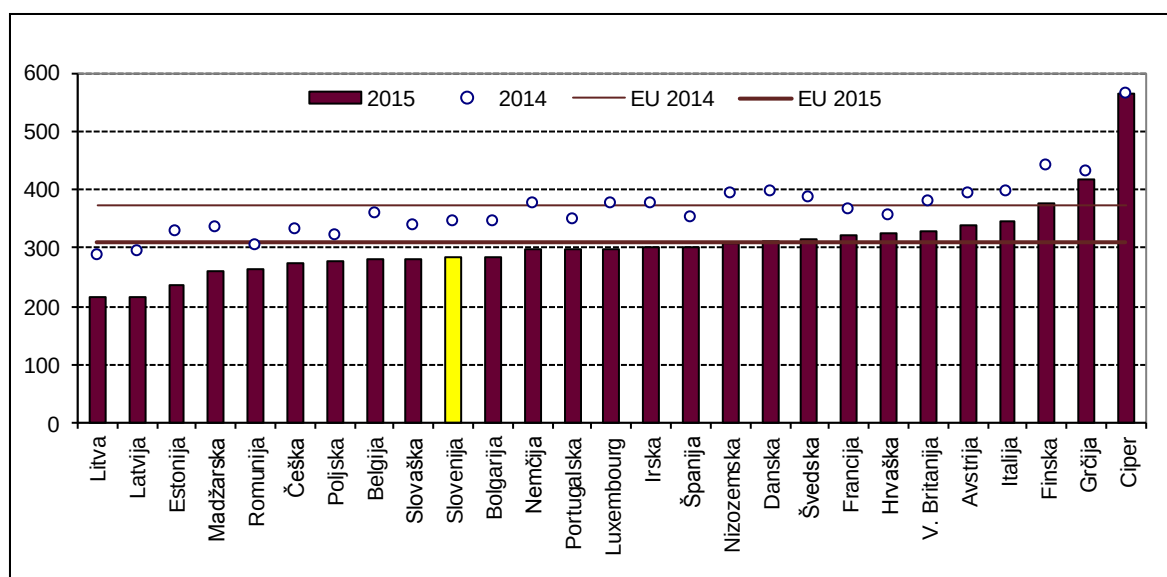

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

V letu 2015 so se odkupne cene surovega mleka znižale povsod v EU, z izjemo na Cipru, pri tem pa je bila intenzivnost zniževanja med državami članicami zelo različna. Po ceni surovega mleka sodi Slovenija med države EU z nizko ceno, a se je z zvišanjem izmed vseh

članic v letu 2014 odlepila od dna in pomaknila proti sredini, kjer je ostala tudi leta 2015. Od t. i. novih članic sta imeli v letu 2015 višjo ceno mleka le Bolgarija (za manj kot odstotek) ter Hrvaška, kjer je bila cena za 15 % višja kot pri nas.

Slika 49: Odkupne cene mleka za rejce (dejanska kakovost) po državah EU v letih 2014 in 2015

Vir: Evropska komisija

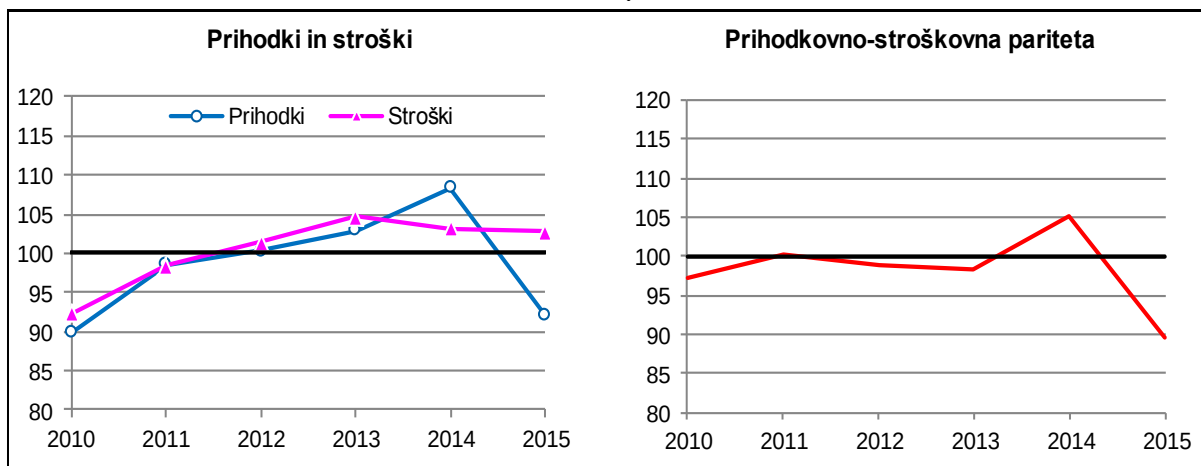
V okviru skupne ureditve kmetijskih trgov je z letom 2015 prenehal veljati sistem mlečnih kvot, uveden v obdobju prevelike ponudbe mleka leta 1984, kar je med drugim vplivalo na povečano nestabilnost razmer v sektorju.

Proizvodno vezana plačila so se z uveljavitvijo reforme skupne kmetijske politike (SKP) v letu 2007 in spremembami v okviru vmesnega pregleda SKP v letu 2010 tudi v sektorju mleka močno zmanjšala in so bila večinoma vključena v shemo enotnega plačila. Do vključno leta 2014 je ostalo proizvodno vezano v obliki plačil na kilogram kvote le plačilo za mleko na gorskovišinskih in strmih kmetijah. Z uveljavitvijo reforme neposrednih plačil za obdobje 2014–2020 v letu 2015 se je tovrstno plačilo ohranilo kot podpora za mleko v gorskih območjih v obliki plačila na glavo ženskih govedi. Do proizvodno vezane podpore za mleko so upravičena kmetijska gospodarstva, razvrščena v gorska območja, ki so v kvotnem letu 2014/2015 oddala in prodala več kot 5.167 kg mleka ter v posameznem letu redijo eno ali več ženskih govedi. Višina proizvodno vezane podpore za mleko v gorskih območjih je v posameznem letu odvisna od števila upravičenih živali in je izračunana kot količnik med letno ovojnico za proizvodno vezana plačila za mleko v gorskih območjih in številom upravičenih ženskih govedi v posameznem letu. V letu 2015 je bilo za to shemo namenjenih 3,5 % letne nacionalne ovojnice za neposredna plačila, povprečno plačilo pa je znašalo 131,7 EUR/glavo. Prek kmetijskih zemljišč lahko rejci podobno kot v preteklem programskem obdobju pridobijo tudi druga plačila iz sheme neposrednih plačil.

Podobno kot v drugih živinorejskih dejavnostih so rejci od leta 2007 upravičeni do regresa za zavarovanje živali za primer bolezni, ki se je v letu 2015 znižal s 30 na 20 % zavarovalne premije. Rejci pa lahko uveljavljajo tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od sredine leta 2009 dalje znaša 70 %.

Z ekonomskega vidika so bile razmere za proizvodnjo mleka v letu 2015 izrazito neugodne. Ob pomembnem zmanjšanju odkupne cene mleka so se, na podlagi modelnih ocen, stroški prireje mleka v letu 2015 v povprečju zmanjšali, a le za dober odstotek.

Slika 50: Osnovni ekonomski kazalci pri proizvodnji mleka (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Od skupnih stroškov prireje so se stroški materiala in storitev zmanjšali za 3 %, od tega za podoben odstotek strošek krme, medtem ko se je strošek živine povečal za okoli pol odstotka. Nasprotno od materialnih stroškov so se preostali stroški (amortizacija, strošek dela in kapitala) v primerjavi z letom 2014 povečali za okoli odstotek.

Skupni prihodki pri prireji mleka so se po modelnih ocenah v primerjavi s preteklim letom zmanjšali za 15 %, kar je nekoliko manj od samega zmanjšanja odkupne cene mleka. Razlog za to je bila večja vrednost stranskih proizvodov. Prihodkovno-stroškovna pariteta se je opazno poslabšala in je bila v letu 2015, po ugodnem razmerju v letu 2014, izrazito neugodna.

3.5.1 Proizvodnja kravjega mleka

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Proizvodnja mleka														
Število molznic	130.711	134.009	120.273	112.510	116.391	113.400	113.103	109.467	109.068	111.022	109.571	107.841	112.838	104,6
Povprečna mlečnost (kg/kravo)**	5.062	4.853	5.479	5.708	5.726	5.764	5.531	5.517	5.516	5.593	5.435	5.718	5.588	97,7
Namolzeno mleko (t)	661.651	650.400	659.031	642.262	666.472	653.682	625.521	603.930	601.591	620.943	595.496	616.581	630.584	102,3
Odkupljeno mleko (t)	498.705	503.348	508.341	511.017	530.374	524.311	516.792	519.500	525.592	535.057	516.971	531.694	553.678	104,1
– domače mlekarne (t)	498.705	500.590	462.522	389.473	383.161	361.122	355.789	363.863	364.606	356.372	328.886	332.360	339.364	102,1
– tuje mlekarne (t)	0	2.758	45.819	121.544	147.213	163.189	161.003	155.637	160.986	178.685	188.085	199.334	214.314	107,5
Delež tujih mlekar v odkupu (%)			9,0	23,8	27,8	31,1	31,2	30,0	30,6	33,4	36,4	37,5	38,7	103,2
Delež mleka v odkupu (%)	75,4	77,4	77,1	79,6	79,6	80,2	82,6	86,0	87,4	86,2	86,8	86,2	87,8	101,8
Kakovost mleka														
Vsebnost mlečne masti (%)	4,14	4,16	4,15	4,08	4,11	4,13	4,12	4,14	4,15	4,17	4,20	4,17	4,12	98,8
Vsebnost beljakovin (%)	3,34	3,36	3,36	3,31	3,34	3,35	3,35	3,37	3,36	3,37	3,37	3,36	3,36	100,2
Bakteriološki razred extra (%)	91,75	92,96	93,72	90,15	85,92	79,65	73,89	75,44	80,78	78,42	76,77	66,71	:	
Bakteriološki razred 1 (%)	6,35	5,62	4,79	7,63	11,16	16,58	16,60	18,52	14,89	16,66	17,66	21,65	:	
Bakteriološki razred extra in 1 (%)***	98,10	98,58	98,51	97,78	97,08	96,23	90,49	93,96	95,67	95,08	94,43	88,36	92,10	104,2
Rezultati A–kontrole														
Število krav v kontroli mlečnosti	75.817	82.520	82.597	81.513	82.344	82.875	83.019	83.172	82.856	82.132	79.329	80.708	81.995	101,6
– delež od vseh krav molznic (%)	58,0	61,6	68,7	72,4	70,7	73,1	73,4	76,0	76,0	74,0	72,4	74,8	72,7	97,1
Mlečnost v standardni laktaciji (kg/kravo)	5.601	5.725	5.670	5.803	6.016	6.043	6.012	6.062	6.110	6.224	6.303	6.328	6.424	101,5
Mlečnost v celi laktaciji (kg/kravo)	6.232	6.367	6.321	6.505	6.778	6.826	6.789	6.877	6.942	7.086	7.210	7.210	7.350	101,9
Vsebnost mlečne masti – cela laktacija (%)	4,19	4,22	4,18	4,14	4,10	4,10	4,06	4,03	4,05	4,06	4,07	4,08	4,07	99,8
Vsebnost beljakovin – cela laktacija (%)	3,37	3,38	3,34	3,31	3,31	3,33	3,37	3,37	3,39	3,39	3,39	3,38	3,39	100,3

* začasni podatki

** namolzeno mleko, deljeno s številom krav

*** preračun KIS; z letom 2015 ni več spremljanja podatkov o kakovosti mleka za ekstra in prvi kakovostni razred

Vir: SURS, KIS (CPZ govedo), ARSKRTP

3.5.2 Proizvodnja ovčjega in kozjega mleka

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
OVCE														
Število mlečnih ovc**	2.449	3.111	2.136	2.876	2.767	2.904	3.139	3.511	3.753	3.035	2.648	3.501	2.977	85,0
Povprečna mlečnost (kg/ovco)	135	191	105	186	145	170	184	172	174	126	131	190	133	70,1
Namolzeno mleko (t)	387	467	327	397	418	470	534	541	612	473	397	504	467	92,7
KOZE														
Število mlečnih koz** (konec leta)	4.069	3.742	3.407	3.222	3.817	3.947	4.958	4.333	3.180	3.192	3.188	3.992	4.468	111,9
Povprečna mlečnost (kg/kozo)	389	349	379	395	438	403	446	267	259	374	318	452	422	93,3
Namolzeno mleko (t)	1.668	1.422	1.417	1.347	1.412	1.539	1.760	1.326	1.123	1.188	1.017	1.441	1.684	116,9
MLEČNA DROBNICA skupaj														
Število mlečne drobnice** (konec leta)	6.518	6.853	5.543	6.098	6.584	6.851	8.097	7.844	6.933	6.227	5.836	7.493	7.445	99,4
Namolzeno mleko (t)	2.055	1.889	1.744	1.744	1.830	2.009	2.294	1.867	1.735	1.661	1.413	1.945	2.151	110,6

* začasni podatki

** samo živali, ki so že kotile

Vir: SURS

3.5.3 Skupna bilanca proizvodnje in porabe kravjega mleka (ekvivalent surovega mleka; 000 t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Namolzeno mleko	661,7	650,4	659,0	642,3	666,5	653,7	625,5	603,9	601,6	620,9	595,5	616,6	630,6	102,3
Začetne zaloge	22,1	14,6	16,8	12,9	13,1	12,4	19,1	16,5	21,4	25,3	14,1	13,0	14,3	110,3
Uvoz	44,9	50,0	83,9	139,9	155,0	198,9	188,5	231,9	217,9	223,1	220,7	211,4	232,2	109,8
– uvoz za predelavo	0,0	0,0	6,9	36,1	25,5	39,9	21,9	41,9	37,5	34,7	27,8	13,8	17,8	128,3
– uvoz izdelkov	44,9	50,0	77,1	103,7	129,5	159,0	166,6	190,0	180,4	188,3	192,9	197,6	214,4	108,5
Izvoz	141,6	126,8	165,7	247,5	268,1	275,3	267,0	311,9	313,3	326,4	313,5	313,9	354,9	113,1
– izvoz surovega mleka	0,0	2,8	45,8	121,5	147,2	163,2	161,0	155,6	161,0	178,7	188,1	199,3	214,3	107,5
– izvoz mleka za predelavo	17,8	34,2	28,5	34,1	23,4	15,1	18,7	22,6	21,5	26,9	17,9	8,5	34,0	400,1
– izvoz izdelkov	123,7	89,8	91,3	91,9	97,5	97,0	87,3	133,6	130,8	120,8	107,6	106,1	106,6	100,5
Končne zaloge	14,6	16,8	12,9	13,1	12,4	19,1	16,5	21,4	25,3	14,1	13,0	14,3	17,5	122,5
Razpoložljivo za porabo	572,5	571,4	581,2	534,4	554,0	570,6	549,6	519,1	502,4	528,8	503,8	512,7	504,7	98,4
– izgube	18,2	18,0	17,9	17,1	17,4	17,1	16,3	16,1	16,1	21,7	15,5	15,8	16,2	102,5
– poraba za krmo	97,6	82,6	92,4	77,6	85,0	80,1	63,7	44,4	37,0	42,6	38,2	43,7	35,0	80,2
– poraba za prehrano	456,6	470,8	470,9	439,7	451,6	473,3	469,7	458,5	449,3	464,4	450,1	453,3	453,5	100,0
Poraba na prebivalca (kg)	228,7	235,8	235,3	218,9	223,6	234,0	230,0	223,7	218,9	225,9	218,6	219,9	219,8	100,0
Stopnja samooskrbe (%)	115,6	113,8	113,4	120,2	120,3	114,6	113,8	116,4	119,7	117,4	118,2	120,3	124,9	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

3.5.4 Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – sveže in trajno mleko, fermentirani izdelki (000 t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
SVEŽE IN TRAJNO MLEKO**														
Proizvodnja iz domačega mleka	159,0	178,8	171,9	120,1	139,0	115,7	120,7	121,5	118,2	116,9	125,2	140,7	137,5	97,7
Uvoz mleka za predelavo	0,0	0,0	6,9	36,1	25,5	39,9	21,9	41,9	37,5	34,7	27,8	13,8	17,8	128,3
Proizvodnja skupaj	159,0	178,8	178,8	156,2	164,5	155,6	142,6	163,4	155,7	151,6	153,0	154,6	155,3	100,4
Začetne zaloge	3,3	3,6	3,6	5,1	4,3	3,3	5,2	4,9	5,3	5,6	5,8	5,7	7,2	126,8
Uvoz	0,1	1,2	7,3	16,5	14,0	24,0	33,0	42,2	44,9	50,8	44,9	40,8	32,1	78,5
Izvoz	35,5	55,0	57,6	70,4	69,9	60,3	61,5	95,7	90,7	95,6	83,8	72,4	89,9	124,2
Končne zaloge	3,6	3,6	5,1	4,3	3,3	5,2	4,9	5,3	5,6	5,8	5,7	7,2	8,4	117,0
Domača poraba	123,3	124,9	127,1	103,1	109,7	117,4	114,4	109,6	109,5	106,7	114,2	121,4	96,2	79,2
Poraba na prebivalca (kg)	61,7	62,5	63,5	51,3	54,3	58,0	56,0	53,5	53,4	51,9	55,5	58,9	46,6	79,1
Stopnja samooskrbe (%)	129,0	143,1	135,2	116,5	126,7	98,6	105,5	110,8	107,9	109,6	109,7	115,9	143,0	
FERMENTIRANI IZDELKI**														
Proizvodnja	37,2	35,3	33,5	34,5	33,3	33,2	32,1	31,6	33,7	33,9	34,9	30,8	29,7	96,3
Začetne zaloge	0,6	0,6	0,8	0,9	1,0	1,0	1,4	1,4	1,5	0,6	0,5	0,6	0,6	99,2
Uvoz	2,4	4,8	8,2	9,9	12,2	13,8	16,3	17,0	15,5	16,1	14,9	14,4	13,9	96,6
Izvoz	12,0	10,3	8,4	8,8	9,4	10,7	9,6	8,8	9,9	10,7	12,0	8,3	7,0	83,6
Končne zaloge	0,6	0,8	0,9	1,0	1,0	1,4	1,4	1,5	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	105,2
Domača poraba	27,6	29,6	33,2	35,4	36,1	36,0	38,8	39,8	40,1	39,3	37,8	36,9	36,6	99,2
Poraba na prebivalca (kg)	13,8	14,8	16,6	17,6	17,9	17,8	19,0	19,4	19,5	19,1	18,3	17,9	17,8	99,2
Stopnja samooskrbe (%)	134,9	119,2	101,1	97,3	92,3	92,1	82,8	79,5	83,9	86,3	92,5	83,6	81,1	

* začasni podatki

** brez predelave in prodaje na gospodarstvih

Vir: SURS, KIS

3.5.5 Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – smetana, sir in skuta, maslo (000 t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
SMETANA**														
Proizvodnja	15,6	18,3	15,5	13,8	15,2	15,9	14,9	14,7	14,2	13,3	12,8	12,1	12,1	100,7
Začetne zaloge	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	103,6
Uvoz	0,2	0,3	0,2	0,3	2,3	3,7	2,8	1,2	1,8	1,2	1,7	1,7	2,3	134,4
Izvoz	0,2	1,7	1,1	0,2	1,7	2,4	2,1	3,0	2,3	1,9	1,3	1,0	1,0	104,1
Končne zaloge	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	92,4
Domača poraba	15,5	16,8	14,7	13,9	15,7	17,2	15,5	12,8	13,9	12,6	13,2	12,8	13,5	105,2
Poraba na prebivalca (kg)	7,7	8,4	7,3	6,9	7,8	8,5	7,6	6,2	6,8	6,1	6,4	6,2	6,5	105,1
Stopnja samooskrbe (%)	100,6	108,8	105,8	99,4	96,8	92,6	95,9	114,5	101,9	106,1	97,0	94,3	90,3	
SIR IN SKUTA**														
Proizvodnja	24,2	23,8	22,0	20,4	18,7	19,5	18,5	18,7	18,7	18,0	16,3	17,0	15,5	91,3
Začetne zaloge	2,3	1,8	2,1	1,5	1,5	1,0	1,6	1,1	1,2	1,4	1,3	1,1	1,3	127,3
Uvoz	3,0	4,4	6,5	9,3	11,9	14,4	14,9	15,0	14,8	15,1	17,0	17,6	21,5	122,3
Izvoz	6,2	5,1	4,7	3,4	2,9	3,1	3,9	4,3	4,0	3,0	3,6	3,6	5,3	145,3
Končne zaloge	1,8	2,1	1,5	1,5	1,0	1,6	1,1	1,2	1,4	1,3	1,1	1,3	1,1	83,4
Domača poraba	21,5	22,8	24,5	26,2	28,2	30,3	30,0	29,3	29,3	30,1	29,9	30,6	32,0	104,3
Poraba na prebivalca (kg)	10,8	11,4	12,2	13,0	14,0	15,0	14,7	14,3	14,3	14,6	14,5	14,9	15,5	104,2
Stopnja samooskrbe (%)	112,4	104,6	89,9	77,8	66,5	64,5	61,5	63,7	63,6	59,8	54,6	55,4	48,5	
MASLO**														
Proizvodnja	5,0	4,1	3,9	2,9	2,5	2,3	2,3	2,6	2,7	2,6	2,3	2,3	2,3	97,4
Začetne zaloge	0,5	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	112,4
Uvoz	0,2	0,2	0,3	0,5	0,6	0,7	1,1	1,2	0,9	1,2	1,4	1,7	2,1	120,5
Izvoz	3,5	2,1	1,9	0,9	0,7	0,6	0,7	0,9	0,6	0,4	0,1	0,2	0,1	52,0
Končne zaloge	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	126,7
Domača poraba	2,0	2,1	2,5	2,5	2,5	2,5	2,6	2,9	3,0	3,4	3,6	3,8	4,2	109,6
Poraba na prebivalca (kg)	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,8	1,9	2,0	109,5
Stopnja samooskrbe (%)	245,0	192,9	156,5	119,4	102,3	92,9	86,7	89,7	89,0	76,7	63,5	60,4	53,6	

* začasni podatki

** brez predelave in prodaje na gospodarstvih

Vir: SURS, KIS

3.5.6 Cene kravjega mleka in mlečnih izdelkov

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Povprečna odkupna cena za rejce (EUR/t)	274,7	266,1	263,3	266,6	278,3	327,9	259,9	265,5	302,2	300,3	321,5	344,6	282,5	82,0
Cena surovega mleka na vratih mlekarne (EUR/t)	309,9	298,3	285,4	282,0	295,7	347,7	285,0	287,2	323,0	322,7	341,1	368,7	305,0	82,7
Intervencijska cena (EUR/t)														
– maslo	3.331,1	3.052,3	2.824,4	2.595,2	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	
– posneto mleko v prahu	2.111,0	1.952,4	1.849,7	1.746,9	1.746,9	1.746,9	1.746,9	1.746,9	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	
Cene izdelkov na vratih mlekarne (EUR/t)														
– maslo ('maslo I. vrste', > 82 % M in < 16 % V, 25 kg)	3.215,2	3.131,6	3.125,1	3.032,2	3.163,7	3.587,3	3.429,4	3.619,7	3.476,5	3.553,9	3.597,6	4.377,1	3.856,3	88,1
– posneto mleko v prahu (> 31,4 % B v SS, < 1 % M, < 3,5 % V, 25 kg)	3.293,2	3.185,9	3.237,6	3.044,0	3.224,2	3.463,5	3.460,0	3.460,0	3.460,0	3.460,0	3.089,8	3.777,1	2.576,6	68,2

Vir: SURS, ARSKTRP, preračuni KIS

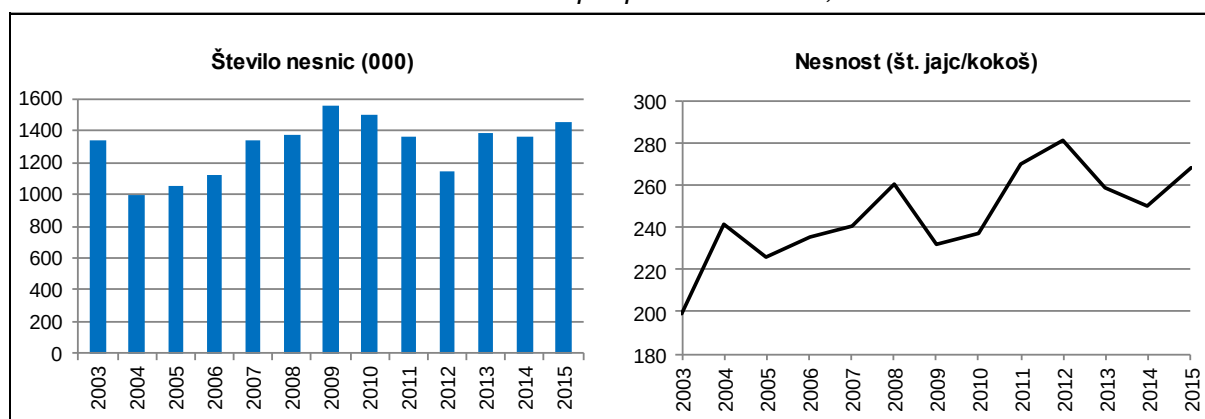
3.6 Jajca

Obseg reje kokoši nesnic se med leti precej spreminja. Prireja jajc k skupni kmetijski proizvodnji v zadnjih letih prispeva nekaj manj kot 3 %, k vrednosti živinoreje pa okoli 6 %.

Po zadnjih razpoložljivih podatkih raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev v letu 2013 je kokoši nesnice redilo nekaj več kot 35 tisoč kmetijskih gospodarstev (leta 2010 35 tisoč) oziroma 49 % vseh (leta 2010 47 % kmetijskih gospodarstev). V obdobju med zadnjima raziskovanjema se je število gospodarstev z nesnicami za 2 % povečalo, vendar na drugi strani podatki kažejo na precejšen upad števila živali (–21 %). Ker je upad precejšen pri razredih z večjim številom kljunov na gospodarstvo, lahko že na podlagi vzporednih podatkov o staležu živali ob koncu leta 2013 (8 % manj nesnic glede na enako obdobje leta 2010) sklepamo, da podatki vzorčnega raziskovanja sovpadajo z rednim izhlevljanjem nesnic, torej z zaključkom rednega proizvodnega ciklusa.

Po dostopnih statističnih podatkih se je v letu 2015 število nesnic (stanje ob koncu leta) v primerjavi z enakim obdobjem leta 2014 povečalo za dobrih 7 %, kar je za 8 % nad ravniyo zadnjega petletnega povprečja. Tudi znesenih jajc naj bi bilo po začasnih statističnih podatkih v letu 2015 več za 15 % (391 mio kosov), kar je tudi največ po letu 1991. Pri tem se je evidentirana prodaja jajc (odkup), ki predstavlja med 40 in 50 % od prodaje, povečala za dobre 3 %. Ob upoštevanju povprečne mase 0,06 kg na jajce je domača prireja znašala 23,5 tisoč ton (leta 2014 20,4 tisoč ton).

Slika 51: Število kokoši in povprečna nesnost; 2003–2015

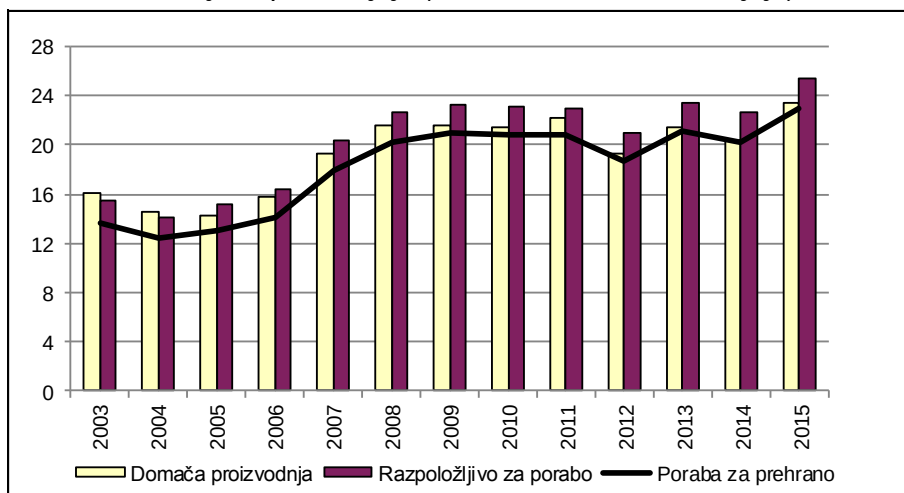
Vir: SURS

Obseg zunanje trgovine z jajci (v ekvivalentu svežih jajc), ki se je po letu 2010 zmanjševal in nato v letu 2014 močno povečal, se je v letu 2015 ponovno zmanjšal (–9 %) in je bil podoben kot leta 2009. Slovenija je v zadnjem desetletju (z izjemo let 2003 in 2004) neto uvoznica jajc. V letu 2015 se je uvoz glede na leto prej zmanjšal za 10 %, izvoz pa za dobrih 7 %, zaradi česar se je nekoliko izboljšala zunanjetrgovinska bilanca. Zunanjetrgovinski primanjkljaj se je tako s slabih 2.200 ton v letu 2014 zmanjšal na okoli 1.900 ton.

V letu 2015 se je, glede na leto prej, domača poraba jajc povečala za dobrih 12 %. Znašala je 25,4 tisoč ton, kar je tudi dobrih 12 % nad povprečjem obdobja 2010–2014. Pri tem je poraba valilnih jajc ostala na nivoju leta 2014, poraba za prehrano pa se je povečala (+14 %) in bila s 23 tisoč tonami 13 % nad zadnjim petletnim povprečjem.

Poraba jajc za prehrano se je z 10,3 kg na prebivalca, kolikor je znašala v letu 2013, zmanjšala na 9,8 kg (leta 2014) in v letu 2015 povečala na 11,1 kg. Podobno se je gibala tudi stopnja samooskrbe. Ta se je v primerjavi z letom 2014 povečala za dobri 2 odstotni točki in je po začasnih podatkih v letu 2015 znašala 92 %, kar je podobno povprečju obdobja 2010–2014.

Slika 52: Proizvodnja in poraba jajc (000 t; ekvivalent svežih jajc); 2003–2015

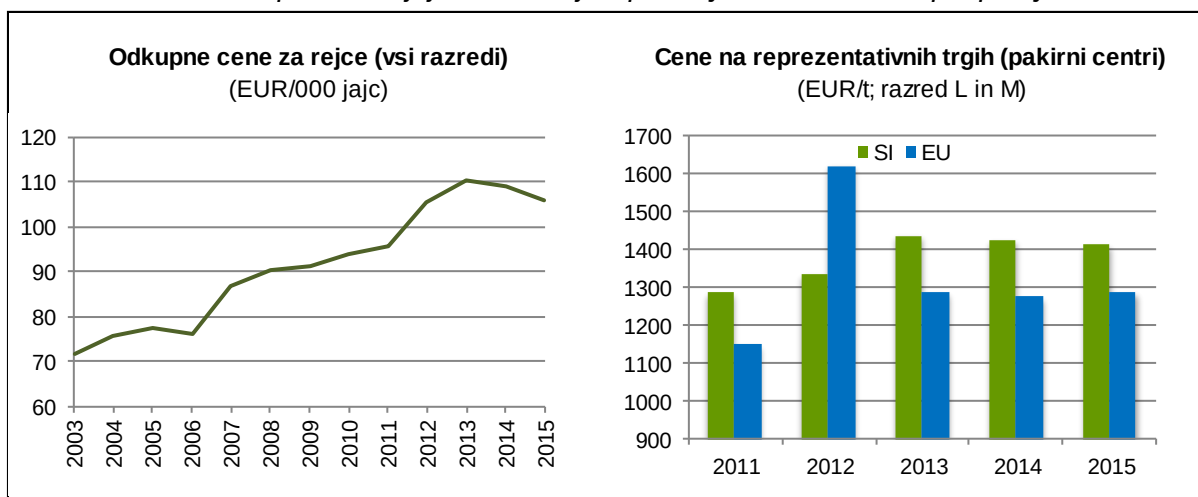

Vir: SURS/KIS

Po podatkih pakirnih centrov se je v letu 2015 odkupna cena konzumnih jajc v povprečju znižala za slab odstotek. Nižje cene so zabeležene pri vseh kakovostnih razredih, najbolj pri jajcih kakovostnega razred XL (–5 %) in jajcih kakovostnega razreda S (–3 %). V strukturi ti dve kategoriji v zadnjih letih predstavljata skupaj med 10 in 12 % tržnega odkupa (leta 2015 11 %), zato na znižanje povprečne cene ne vplivata tako pomembno kot spremembe odkupnih cen kakovostnih razredov L in M.

Odkupni ceni jajc razreda L (45 % tržnega odkupa konzumnih jajc v letu 2015) in jajc kakovostnega razreda M (44 % tržnega odkupa konzumnih jajc v letu 2015) sta se v primerjavi z letom 2014 malo spremenili. Medtem ko je prva ostala skoraj na ravni preteklega leta, se je druga znižala za dober odstotek.

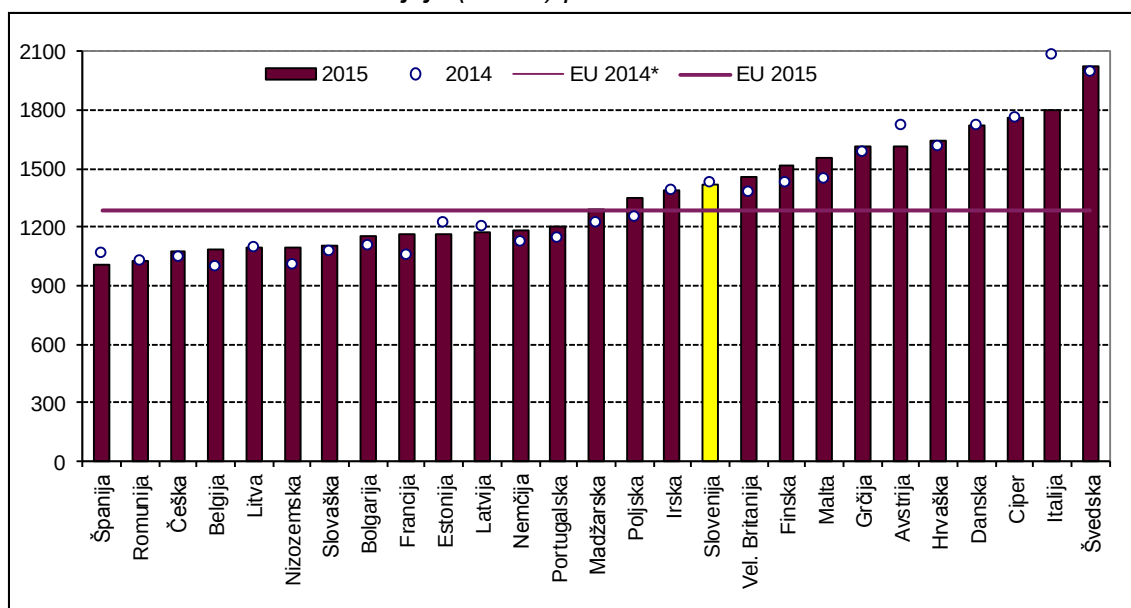
Slika 53: Odkupne cene jajc v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Nasprotno od povprečne cene na našem trgu, se je povprečna cena na evropskem trgu povečala za odstotek. V Sloveniji so cene jajc v zadnjih letih (z izjemo leta 2012) praviloma višje od povprečnih cen v EU. Po močnem povečanju povprečnih cen jajc v EU v letu 2012, ko je bila v primerjavi z letom 2011 cena višja za 41 %, se je cena v letih 2013 in 2014 znižala in je ponovno nižja kot v Sloveniji (v povprečju za okoli desetino nižja kot v Sloveniji). V letu 2015 je imelo višje cene kot Slovenija 10 držav članic EU (leta 2014 8).

Slika 54: Tržne cene jajc (L in M) po državah EU v letih 2014 in 2015

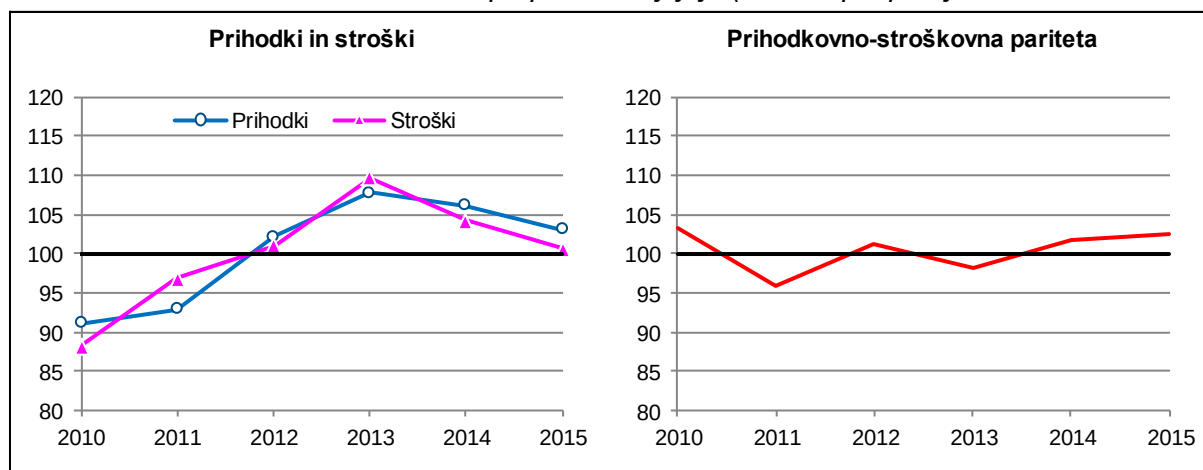
* podobna raven cene kot leta 2015

Vir: Evropska komisija

Na splošno so razlike v cenah konzumnih jajc med članicami EU zelo velike, kar kaže na razmeroma zaprt trg s svežimi jajci. Zunanja trgovina je večinoma omejena na predelane proizvode (in valilna jajca). Razširitev notranjega trga po vstopu v EU zato ni pomembneje vplivala na domačo prirejo jajc in se v glavnem prilagaja domači porabi.

Ekonomske razmere za proizvodnjo jajc so se v letu 2015 glede na leto prej nekoliko izboljšale, kar je predvsem posledica hitrejšega znižanja stroškov prireje od padca odkupnih cen.

Slika 55: Osnovni ekonomski kazalci pri proizvodnji jajc (indeks; povprečje 2010–2014 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Medtem ko se je vrednost proizvodnje zmanjšala za slabe 3 %, so se skupni stroški prireje jajc glede na leto 2014 zmanjšali za dobre 3 %. Od vseh stroškov materiala in storitev, ki so se v povprečju zmanjšali za slabih 5 %, se najbolj zmanjšal strošek za krmo (–7 %). Za okoli 3 % so se pocenile tudi jarkice. Drugi stroški so se večinoma povečali za okoli odstotek.

Prihodkovno-stroškovno razmerje pri proizvodnji jajc v zadnjih letih precej niha. V primerjavi s povprečjem zadnjega petletnega obdobja so bili ekonomski rezultati pri proizvodnji jajc v letu 2015 drugo leto zapored nadpovprečni.

3.6.1 Proizvodnja in prodaja jajc (000)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Število nesnic	1.341	1.001	1.056	1.120	1.338	1.378	1.553	1.504	1.365	1.145	1.380	1.358	1.458	107,4
Povprečna proizvodnja (jajc/nesnico)	199	242	226	235	241	260	232	237	270	282	259	251	268	107,1
Znesena jajca	267.469	241.964	238.839	263.353	322.411	358.822	360.300	357.086	369.204	322.704	357.589	340.323	391.253	115,0
Evidentirana prodaja jajc	154.327	159.659	153.131	161.441	148.090	149.630	141.713	150.562	161.224	154.891	156.553	155.591	160.511	103,2
– valilna jajca (odkup)	16.702	17.619	22.045	23.920	17.528	18.609	19.887	28.611	27.908	18.410	15.541	17.568	15.072	85,8
– konzumna jajca (odkup)	134.558	138.955	128.135	134.263	127.123	127.378	119.797	120.082	131.739	134.062	139.049	135.799	144.532	106,4
– konzumna jajca (tržnice)	3.067	3.085	2.950	3.257	3.440	3.642	2.028	1.868	1.576	2.418	1.963	2.223	907	40,8
Delež prodaje od vseh znesenih jajc (%)	57,7	66,0	64,1	61,3	45,9	41,7	39,3	42,2	43,7	48,0	43,8	45,7	41,0	89,7

* začasni podatki

Vir: SURS

3.6.2 Bilanca proizvodnje in porabe jajc (t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Proizvodnja**	16.048	14.518	14.330	15.801	19.345	21.529	21.618	21.425	22.152	19.362	21.455	20.419	23.475	115,0
Uvoz	1.058	1.245	2.284	2.250	2.699	3.034	3.500	3.705	3.149	3.391	3.498	4.043	3.655	90,4
Izvoz	1.662	1.657	1.440	1.730	1.703	1.988	1.890	2.008	2.278	1.767	1.467	1.884	1.744	92,5
Razpoložljivo za porabo	15.443	14.105	15.174	16.321	20.340	22.576	23.228	23.122	23.022	20.986	23.487	22.578	25.387	112,4
– poraba za nasad (valilna jajca)	1.767	1.651	2.147	2.199	2.348	2.298	2.329	2.324	2.253	2.304	2.334	2.414	2.413	100,0
– poraba za prehrano	13.675	12.369	13.028	14.122	17.992	20.278	20.899	20.798	20.770	18.681	21.148	20.160	22.973	114,0
– industrijska raba	0	86	0	0	0	0	0	0	0	0	5	4	1	
Poraba na prebivalca (kg)	6,8	6,2	6,5	7,0	8,9	10,0	10,2	10,1	10,1	9,1	10,3	9,8	11,1	113,9
Stopnja samooskrbe (%)	103,9	102,9	94,4	96,8	95,1	95,4	93,1	92,7	96,2	92,3	91,4	90,4	92,5	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)	13,0	13,4	13,7	13,2	13,0	12,3	11,9	12,1	11,9	11,7	12,2	12,3	:	
Stopnja samooskrbe (%)	101,3	103,8	102,4	102,4	102,3	102,4	101,7	102,2	103,5	102,9	103,6	104,1	:	

* začasni podatki

** 1 jajce = 0,06 kg

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.6.3 Cene jajc (EUR/000 kosov)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Odkup in prodaja na tržnicah														
Jedilna jajca	71,6	75,5	77,3	76,1	86,8	90,2	91,1	93,9	95,5	105,4	110,4	108,9	105,9	97,2
Jedilna jajca na tržnicah	106,3	105,6	108,9	115,2	133,1	148,1	166,7	140,8	159,6	130,1	128,0	182,6	186,3	102,1
Valilna jajca	156,7	149,8	170,4	144,0	174,7	211,8	198,4	190,0	172,7	191,3	214,8	212,2	192,5	90,7
Pakirni centri (ponderirana cena)														
Razred XL	84,7	87,4	88,4	83,4	92,5	97,6	94,9	100,3	106,5	112,5	122,0	117,1	110,8	94,6
Razred L	81,2	81,4	77,9	77,3	78,1	85,6	81,3	80,4	83,2	87,0	93,4	92,8	92,5	99,7
Razred M	74,9	69,5	67,4	70,6	72,7	79,0	76,2	75,9	78,1	80,5	87,4	86,6	85,6	98,8
Razred S	69,3	53,5	47,7	57,5	64,4	73,4	58,5	54,0	51,8	53,7	67,8	74,4	72,0	96,7
CENE NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (pakirni centri, povprečje jajc L in M)														
Slovenija (EUR/t)	1.238,6	1.198,1	1.153,3	1.173,6	1.192,0	1.309,1	1.249,6	1.244,4	1.288,4	1.336,3	1.439,1	1.427,4	1.414,1	99,1
EU (EUR/t)	1.105,7	863,3	860,8	957,3	1.104,1	1.132,1	1.198,9	1.116,8	1.150,6	1.623,5	1.289,5	1.276,1	1.288,9	101,0

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.7 Konji

3.7.1 Zakol konj v klavnicah (000 t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Konji – skupaj														
Število	1.411	1.467	1.029	1.096	1.379	1.315	1.493	1.632	1.689	1.721	1.393	1.544	1.391	90,1
Masa trupov (t)	328,3	329,9	238,7	253,4	324,4	305,3	351,8	382,2	381,2	381,4	306,8	344,0	317,0	92,2
Povprečna masa (kg)	232,7	224,9	231,9	231,3	235,3	232,2	235,6	234,2	225,7	221,6	220,2	222,8	227,9	102,3

Vir: SURS

3.7.2 Bilanca proizvodnje in porabe konjskega mesa (t, klavna masa)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Domača prireja mesa	339	420	390	467	553	481	539	574	665	668	696	744	584	78,5
Uvoz živih živali (v klavni masi)	49	18	7	3	2	6	2	1	3	1	0	0	65	
Izvoz živih živali (v klavni masi)	60	108	159	216	231	181	189	192	286	288	389	400	332	82,8
Vse pridobljeno meso	328	330	239	253	324	305	352	382	381	381	307	344	317	92,2
Začetne zaloge mesa in izdelkov	0	0	1	10	10	1	3	4	2	3	5	0	0	387,8
Uvoz mesa in izdelkov	161	44	12	42	21	32	15	20	17	12	11	9	10	108,8
Izvoz mesa in izdelkov	0	0	0	1	1	2	0	0	4	7	5	3	4	117,6
Končne zaloge mesa in izdelkov	0	1	10	10	1	3	4	2	3	5	0	0	2	467,0
Domača poraba	490	373	243	295	353	333	366	404	394	386	318	350	322	92,0
Poraba na prebivalca (kg)	0,25	0,19	0,12	0,15	0,17	0,16	0,18	0,20	0,19	0,19	0,15	0,17	0,16	91,9
Stopnja samooskrbe (%)	69,2	112,8	160,9	158,4	156,6	144,3	147,3	142,1	168,9	173,4	219,1	212,8	181,5	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

3.7.3 Odkupne cene konj za zakol

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
EUR/t žive mase														
Konji za zakol	1.678,6	1.587,3	1.470,5	1.584,2	1.764,7	1.574,0	1.832,5	1.729,2	1.664,0	1.824,2	1.815,8	1.760,4	1.808,2	102,7

Vir: SURS

3.8 Med

3.8.1 Pridelava in prodaja medu (t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Natočeni med	1.850	2.350	1.650	2.250	1.480	1.580	1.910	1.673	2.472	1.031	2.400	471	2.047	434,6
Evidentirana prodaja medu	742	644	295	576	364	319	450	340	395	198	192	105	118	112,6
– odkup	696	586	253	525	318	249	366	203	264	111	132	55	66	120,0
– prodaja na tržnicah	46	58	42	51	47	70	84	137	131	87	61	50	52	104,5
Delež evidentirane prodaje v skupni proizvodnji (%)	40,1	27,4	17,9	25,6	24,6	20,2	23,6	20,3	16,0	19,2	8,0	22,2	5,8	

* začasni podatki

Vir: SURS

3.8.2 Bilanca pridelave in porabe medu (t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Pridelava	1.850	2.350	1.650	2.250	1.480	1.580	1.910	1.673	2.472	1.031	2.400	471	2.047	434,6
Začetne zaloge	527	332	512	406	502	335	378	438	400	623	250	662	110	16,6
Uvoz	73	294	549	717	349	495	445	585	685	678	982	1.425	1.405	98,6
Izvoz	220	161	108	92	98	96	51	40	32	67	51	103	79	76,5
Končne zaloge	332	512	406	502	335	378	438	400	623	250	662	110	579	526,6
Domača poraba	1.898	2.304	2.196	2.779	1.899	1.936	2.245	2.256	2.901	2.015	2.919	2.346	2.904	123,8
Poraba na prebivalca (kg)	1,0	1,2	1,1	1,4	0,9	1,0	1,1	1,1	1,4	1,0	1,4	1,1	1,4	123,7
Stopnja samooskrbe (%)	97,5	102,0	75,2	81,0	77,9	81,6	85,1	74,2	85,2	51,2	82,2	20,1	70,5	

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

3.8.3 Odkupne cene medu (EUR/t)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Odkup														
Med (vseh vrst)	2.242,5	2.363,2	2.196,0	2.209,9	1.780,5	1.979,3	2.407,0	3.184,4	3.675,7	3.388,3	4.035,4	4.316,5	4.835,9	112,0
Cvetlični med	2.192,6	2.346,2	2.144,6	2.129,7	1.629,6	1.905,3	2.282,6	2.999,6	3.460,1	3.145,9	3.748,6	4.135,4	4.527,2	109,5
Gozdni med	2.332,2	2.404,1	2.357,4	2.349,2	2.228,7	2.381,8	3.230,8	4.133,4	4.399,8	4.093,2	4.587,8	4.759,6	5.276,3	110,9
Prodaja na tržnicah														
Med (vseh vrst)	4.820,6	4.781,2	4.821,7	4.701,0	4.908,6	5.255,2	5.469,3	5.671,4	6.236,9	7.048,4	7.828,9	8.077,4	9.486,8	117,4

Vir: SURS, preračuni KIS

Kmetijski inštitut Slovenije

www.kis.si